

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

พิพิม วรวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

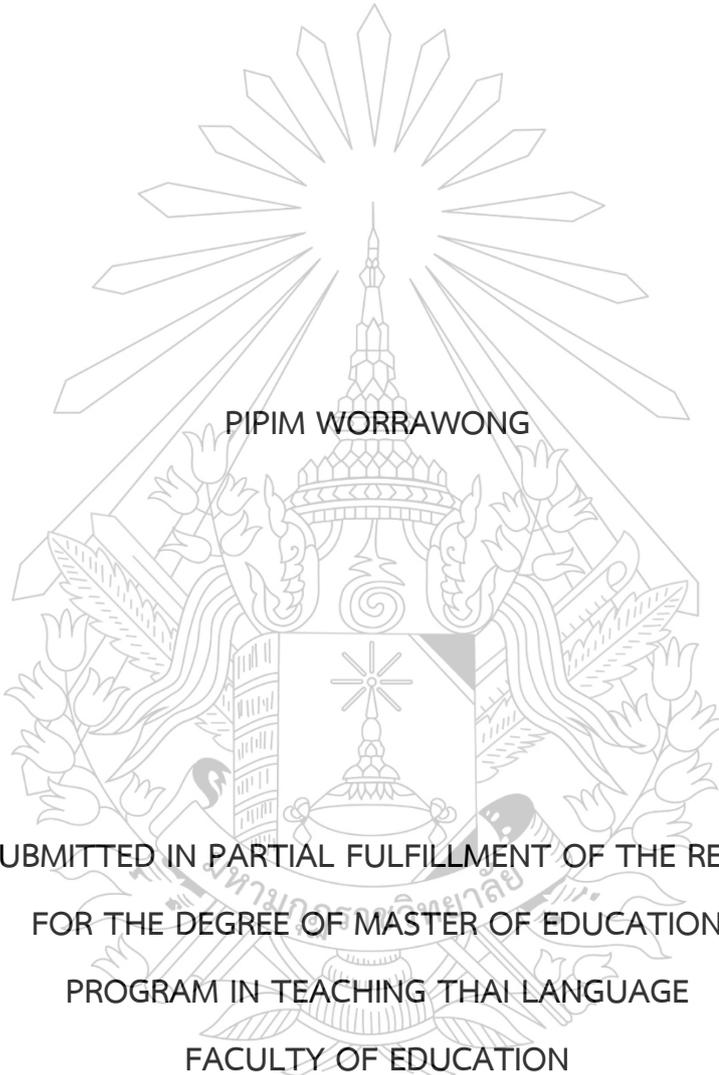
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING ABILITY OF
MATTHAYOMSUEKSA 3 STUDENTS AT SARAKHUNWITTAYA
SCHOOL THROUGH LEARNING MANAGEMENT BASED ON
THE FOUR NOBLE TRUTHS

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, intricate emblem. It features a central shield with a sunburst at the top, a stupa in the middle, and a lotus flower at the bottom. The shield is surrounded by a decorative border of lotus flowers and other symbols. Above the shield is a large, multi-tiered stupa. The entire emblem is rendered in a light gray, line-art style.

PIPIM WORRAWONG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN TEACHING THAI LANGUAGE
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4
ชื่อนักศึกษา	พิพิม วรวงษ์
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.คชา ปราณีตพลกรัง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.คชา ปราณีตพลกรัง)

กรรมการ

(พระสุธีวีรธรรม , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระมหาศุภชัย สุภกิจใจ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นีละโยธิน)

กรรมการ

(ดร.แสงอาทิตย์ ไทยมิตร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4
ชื่อนักศึกษา	พิพิม วรวงษ์
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ดร.คชา ปราณิตพลกรัง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สูงกว่าร้อยละ 80 โดยมีคะแนนเฉลี่ย = 24.90 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.50 คิดเป็นร้อยละ 83.03 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.81
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.70

คำสำคัญ : ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์, การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ABSTRACT

Thesis Topic	THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUEKSA 3 STUDENTS AT SAKHUNWITTAYA SCHOOL THROUGH LEARNING MANAGEMENT BASED ON THE FOUR NOBLE TRUTHS
Student's Name	Pipim Worrawong
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Teaching Thai Language
Anno Domini	2026
Advisor	Dr. Khacha Praneetpolkrung

This research aimed to : 1) The development of analytical reading ability of matthayomsueksa 3 students at sarakhunwittaya school through learning management based on the four noble truths to achieve an average score of 80 percent with at least 80 percent of students passing the criterion; and 2) To study students' satisfaction toward the learning management. The target group consisted of 11 matthayomsueksa 3 students in the second semester of the academic year 2025. Office of the buddhist studies area, General education department, Area 7. The research instruments were: 1) A learning management plans based on the four noble truths, 2) An analytical reading ability test, and 3) A satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation and percentage.

The results revealed that :

1) Analytical reading ability of matthayomsueksa 3 students at sarakhunwittaya school after learning according to the four noble truths, higher than 80 percent. The mean score was = 24.90 and standard deviation = 5.50 equivalent to 83.03 percent. In total, 81.81 percent of the students passed the benchmark.

2) The satisfaction of matthayomsueksa 3 students in sarakhunwitty school toward learning management according to the four noble truths were at a high level, with a mean score was = 4.45 and standard deviation = 0.70.

Keywords : Analytical reading ability, The four noble truths

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ประสบความสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.คชา ปราณีตพลกรัง ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและอบรมสั่งสอนความรู้อันมีค่ายิ่ง อุทิศเวลาอันมีค่าให้กับศิษย์ ช่วยเหลือทุกขั้นตอนของการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์ และขอบคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความเมตตาเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิประสาทความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ด้านสาขาวิชาการสอนภาษาไทยในระดับปริญญาโท ความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน พระสุธีวีชิรธรรม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., พระพุทธิวิจิตรเมธี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, รองศาสตราจารย์, ดร. ที่เป็นแรงบันดาลใจจุดประกายแนวความคิดในการศึกษา พร้อมทั้งคอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ สนับสนุนส่งเสริมและผลักดันแม่ในยามท้อแท้ ให้ผู้วิจัยฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบ และกราบขอบพระคุณ พระสุธีวีชิรธรรม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, รองศาสตราจารย์, ดร., ขอขอบพระคุณ ดร.แสงอาทิตย์ ไทยมิตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นิละโยธิน และรองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหางานวิจัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขอขอบคุณบุคลากรทุกท่าน เจ้าหน้าที่งานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่คอยดูแลให้คำแนะนำและช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้

กราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษา พระยุทธิศักดิ์ ยนต์สีโล, ดร. ผู้จัดการโรงเรียน, พระครูประดิษฐ์บุญธรรม, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียน และพระมหาปฐมภูมิ ปญญาปทีโป, ดร. รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ให้ความเมตตาและสนับสนุนส่งเสริมทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจนสำเร็จหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในครั้งนี้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวและผู้มีอุปการคุณและกัลยาณมิตรทุกท่านที่ส่งเสริมกำลังใจในการทำงานวิจัยทุกอย่างด้วยดีตลอดมา หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ คุณงามความดีทั้งปวง ผู้วิจัยขอถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

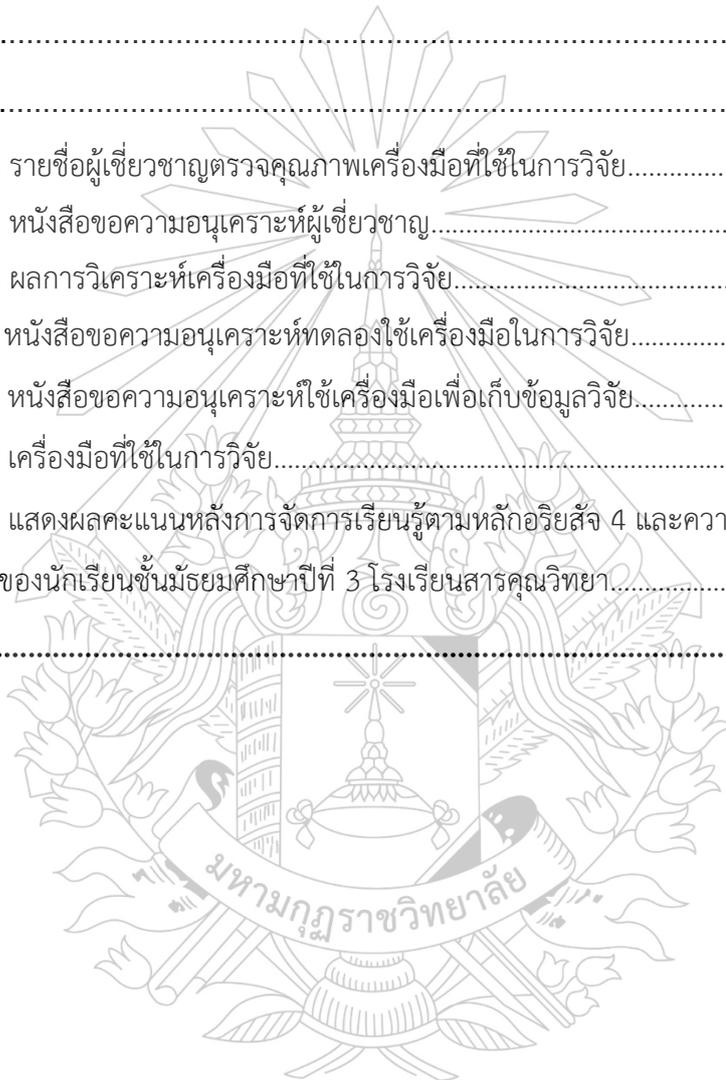
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสารคณวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	8
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	22
2.2.1 ความหมายของการอ่าน.....	22
2.2.2 ความสามารถของการอ่าน.....	22
2.2.3 ความสำคัญของการอ่าน.....	23
2.2.4 จุดมุ่งหมายของการอ่าน.....	24
2.2.5 ประโยชน์ของการอ่าน.....	24
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	26

2.3.1	ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	26
2.3.2	ความสามารถของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	27
2.3.3	องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	28
2.3.4	ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	28
2.3.5	ขั้นตอนของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	29
2.3.6	วิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์.....	30
2.3.7	ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	30
2.3.8	การวัดและประเมินผลกาอ่านเชิงวิเคราะห์.....	31
2.4	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	32
2.4.1	ความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	32
2.4.2	ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	33
2.4.3	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	34
2.4.4	ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	35
2.5	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	36
2.5.1	ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้.....	37
2.5.2	ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้.....	37
2.5.3	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้.....	38
2.5.4	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	39
2.6	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ.....	41
2.6.1	ความหมายของแบบทดสอบวัดความสามารถ.....	41
2.6.2	ความสำคัญของแบบทดสอบวัดความสามารถ.....	41
2.6.3	องค์ประกอบของแบบทดสอบวัดความสามารถ.....	42
2.6.4	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ.....	43
2.7	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	45
2.7.1	ความหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	45
2.7.2	ความสำคัญของแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	46
2.7.3	องค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	46
2.7.4	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	47

2.8 สภาพพื้นที่ในการวิจัย.....	48
2.8.1 สภาพพื้นที่ในการวิจัย.....	48
2.8.2 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน.....	50
2.8.3 ปัญหาที่พบในโรงเรียน.....	51
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
2.9.1 งานวิจัยภายในประเทศ.....	52
2.9.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	54
2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	58
3.2 กลุ่มเป้าหมาย.....	58
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	59
3.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	59
3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน.....	59
3.4 การสร้างและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ.....	59
3.4.1 ขั้นตอนการสร้างแผนจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	59
3.4.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	60
3.4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	62
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	65
บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4.2 ผลคะแนนการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้.....	66
4.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังเรียน กับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80.....	67

4.4 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	68
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	72
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	72
5.2 อภิปรายผล.....	73
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	85
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย.....	126
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย.....	127
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ช แสดงผลคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 และความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา.....	333
ประวัติผู้วิจัย.....	336

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	9
2.2 แสดงตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จากหลักสูตรสถานศึกษา.....	17
2.3 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียน ที่ 2 ปี การศึกษา 2568 หน่วยกิต 1.5 จำนวน 60 ชั่วโมง.....	18
2.4 การจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4.....	21
3.1. รูปแบบการวิจัย.....	58
3.2 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ.....	61
4.2 ผลคะแนนทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้.....	66
4.3 ตารางคะแนนรายด้านผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	67
4.4 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4.....	68

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	ตราสัญลักษณ์โรงเรียน.....49
2.2	แผนภาพการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้ ตามหลักอริยสัจ 4.....57

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนต้องใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถ พัฒนาอาชีพและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังเป็นสื่อสร้างความจงรักภักดีและความสามัคคี ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมชิ้นสำคัญของชาติที่คนไทยทุกคนควรอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (มาลัย ทศนกุลวงศ์, 2560) ให้เราเห็นว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร สร้างความรู้ และกำหนดทิศทางในสังคม โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งยังสะท้อนถึงการปรับตัวของเยาวชนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ (นภาพร สุนทรานนท์, 2563) ให้เราเห็นว่า ภาษาไทยไม่เพียงแต่เป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารประจำวัน แต่ยังเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้สึกและอัตลักษณ์ของคนไทย การเรียนรู้และรักษาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไป

ทักษะการอ่านที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพราะเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่จะต้องใช้สติปัญญา การพิจารณาและเหตุผลเข้ามาประกอบ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยกระบวนการคิดแยกแยะเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังที่ (สายใจ ทองเนียม, 2560) ให้เราเห็นว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน ที่มีข่าวสาร ความรู้ การปกครองและการเรียนรู้ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้อ่านต้องใช้การวิเคราะห์ แยกแยะ ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ รวมทั้งประเมินค่าสิ่งที่อ่านด้วย จึงจะสามารถตัดสินใจและดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ การประเมินค่า และความน่าเชื่อถือของสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อโฆษณาต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันความก้าวหน้าทางการสื่อสารมวลชน โฆษณา วิทยากร หรือแม้แต่ความรู้ที่เข้ามาใหม่ ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ (ธีระพล แก้วคำจันทร์, 2564) ให้เราเห็นว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านที่สำคัญมากและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ไม่เพียงแต่จะได้รับความรู้ แต่ยังสามารถรู้จักสำนวนโวหาร และวิธีการเขียนเท่านั้นแต่ยังได้แง่คิดจากเรื่องที่อ่าน หรือได้รู้ถึงความคิดที่แตกต่าง

สามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

การจัดการเรียนการสอนการอ่านที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพนั้น วิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีบทบาทในการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงให้ความสำคัญในการฝึกทักษะด้านการอ่านให้ถูกต้องแม่นยำ จะสามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว จึงนับว่าเป็นการปูพื้นฐานของการอ่านที่มีประสิทธิผล ดังที่ (กัญญาภัทร แสงแป้น, 2562) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนการอ่านจะช่วยเสริมสร้างกลวิธีการอ่านเชิงวิเคราะห์ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ตลอดทั้งทำให้การดำรงชีวิตประจำวันเป็นปกติสุข และมีคุณภาพ ความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียน และมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ สามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ทั้งในเรื่องของการเรียนและการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ว่า สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ นำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แม้หลักสูตรจะให้ความสำคัญกับการอ่านเชิงวิเคราะห์แต่ก็พบว่า สถานการณ์ปัจจุบันนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษายังประสบปัญหาในการอ่านอย่างมาก ดังที่ (ทิติยะยา พาละพล, 2566) ให้ความเห็นว่า ผู้เรียนขาดทักษะด้านการอ่านที่ถูกต้อง ขาดการไตร่ตรองการพิจารณาในการอ่าน ซึ่งเกิดจากการอ่านน้อยเกินไป ขาดการฝึกฝนที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพราะผู้เรียนในยุคปัจจุบันนี้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อความน่าเชื่อถือและเป็นเพียงข้อมูลสั้น ๆ ใช้เวลาอ่านน้อย จึงทำให้ผู้เรียนขาดเวลาในการพิจารณาไตร่ตรองวิเคราะห์ ให้ละเอียดถี่ถ้วนและไม่เป็นไปตามกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ (สกุลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม, 2561) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านในปัจจุบันว่า สาเหตุหนึ่งเกิดจากครูบางส่วนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะด้านการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสอนอ่าน ทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ การสอนอ่านเพียงเพื่อความเข้าใจไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์สาเหตุการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยของโรงเรียนสารคุณวิทยา พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีนิสัยในการรักการอ่านลดน้อยลง สาเหตุเกิดมาจากเนื้อหาของเรื่องที่อ่านไม่น่าสนใจ เพื่อย่นายการอ่านวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่องที่อ่านไม่เข้าใจหรืออ่านแล้วไม่สามารถทราบถึงเจตนาของผู้ส่งสารที่ต้องการจะสื่อสารได้ ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในด้านอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้ยังส่งผลต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในรายวิชาภาษาไทย สาระการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565-2567 จะเห็นได้ว่า มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 52.95, 50.73, 48.93 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมาคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำลง อีกทั้งการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เป็นข้อสอบวัดระดับการอ่าน ในระดับการอ่านขั้นสูง แต่การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนส่วนมากจะเป็นการสอนอ่านในระดับ ที่ใช้ความจำและความเข้าใจ ไม่ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกฝนให้นักเรียนได้พัฒนา ความสามารถด้านการอ่านมากเท่าที่ควร หากได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับปัญหา จะช่วยพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านให้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ทางโรงเรียนจึงควรต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ จากที่กล่าวมาจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าการอ่านมีความสำคัญ ในบริบทของการศึกษาและการดำรงชีวิต สาระการอ่านจึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะ การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านที่จะทำให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณา วิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านอย่างรอบคอบ ไม่หลงเชื่อข้อความที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ สามารถแก้ปัญหา ตัดสินใจและประเมินข้อความที่อ่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ขั้นตอนให้ผู้สอนใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี เพราะวิธีการสอนที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ทักษะ และมีเจตคติที่ดี โดยนำการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการดับทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและยังสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค) อีกทั้งส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้เกิดการพัฒนาได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น ดังที่ (สมปอง ศรีสุข, 2562) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้ถึงความจริงของชีวิต การเรียนรู้แบบนี้ไม่ได้ จำกัได้อยู่แค่การรับความรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังเน้นการปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ สะท้อนตนเอง เข้าใจสภาพธรรมชาติของความทุกข์ และฝึกฝนการปฏิบัติธรรมตามแนวทางอริยสัจ 4 เช่น การเจริญสติ การทำสมาธิ และการพัฒนาจิตใจ เพื่อการหลุดพ้นจากความทุกข์ กิจกรรมเหล่านี้ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ทั้งในด้านความคิดและพฤติกรรม ทำให้สามารถ

นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ และสามารถแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจในการเรียน โดยจัดสถานการณ์และบรรยากาศให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มมีสมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกันในด้านสติปัญญา หรือความถนัด สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และรับผิดชอบความสำเร็จของกลุ่ม ร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งการจัดการเรียนรู้ ตามหลักอริยสัจ 4 นั้นสามารถแก้ปัญหาคำอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนได้และมีความสำคัญ กับสังคมไทยในปัจจุบัน ที่ควรใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ที่ทำให้เกิดทุกข์หรืออุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียน ตลอดจนผู้เรียนเข้าใจหลักธรรมคำสอนทาง พระพุทธศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มาพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน เชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดีการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งมีขั้นตอนที่ชัดเจนและเหมาะสมกับทุกช่วงวัย อีกทั้งยังเป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างเป็น ระบบ สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับมาก อีกรูปแบบหนึ่ง สามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับชั้น อีกทั้งมีข้อดีในการส่งเสริมทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มให้นักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ทำให้ไม่เบื่อหน่าย ส่งผลให้บุคคล สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ และพัฒนาทักษะของผู้เรียนเพื่อต่อยอดในระดับที่สูงขึ้น นำความรู้ ที่ได้ไปบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนรายวิชาอื่นต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สรรคคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร

1.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสรรคคุณวิทยาที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสรรคคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

1.3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสารคุณวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4

ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1.4.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 รูป ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสารคุณวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่วัดบุญบาลประดิษฐ์ ตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น

1.4.5 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 **การพัฒนาความสามารถ** หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.2 **การอ่านเชิงวิเคราะห์** หมายถึง กระบวนการอ่านที่มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน คือ เริ่มจากความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม

กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ดีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่าน และสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้อย่างแท้จริง ยกตัวอย่าง เช่น บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง บทอ่านประเภทเรื่องสั้น กลอนบทละคร งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ บทความ ข่าว นิทาน สื่อโฆษณา วรรณคดีและวรรณกรรม และคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ

1.5.3 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ดีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่าน และสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ ตามองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การวิเคราะห์ 3) การประเมินค่า และ 4) การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

1.5.4 การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้สอนใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง แนะนำ และให้คำปรึกษา การนำหลักธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนโดยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 โดยการนำหลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและยังสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค) (วิภาวรรณ พินลาและคณะ, 2563)

1.5.5 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพของกิจกรรม โดยใช้มาตรประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1.6.2 ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคามวิทยาทันต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1.6.3 ครูได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4

1.6.4 โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีหัวข้อและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสารคุณวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ
- 2.7 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
- 2.8 สภาพพื้นที่ในการวิจัย
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ การแก้ปัญหาโดยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาระที่ 1 การอ่าน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านออกเสียงประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไป และบทความปณิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และโคลงสี่สุภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย</p> <p>3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน</p> <p>5. วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น</p> <p>6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้นับสนับสนุนในเรื่องที่อ่าน</p> <p>7. วิจาร์ณความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง</p> <p>8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันทึกคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น
	<p>9. ตีความและประเมินคุณค่าแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
	<p>10. มีมารยาทในการอ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มารยาทในการอ่าน

ที่มา : ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังต่อไปนี้

- 1) สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
- 2) สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ
- 4) มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และใช้ภาษาในการพัฒนาตนเอง และสร้างสรรค์งานอาชีพ
- 5) ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจ และชื่นชมในวรรณคดี และวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
- 6) สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง ตามกาลเทศะและบุคคล
- 7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
- 8) มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ดังนี้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านและเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงาน จากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2) เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายและชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับ ภาษาเขียน คำขวัญ คำคมสอนใจ คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ คติพจน์ โฆษณา สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ แบบกรอกสมัครงาน จดหมายกิจธุระ เขียน วิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

3) พูตแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูตรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4) เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีและสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวมถึงประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ กาพย์และโคลงสี่สุภาพ

5) สรุปเนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตของไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้และข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ฟังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2) เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลข่าวสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่น และนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3) ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจาร์ณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดู แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูตแสดงทรรศนะโต้แย้งโน้มน้าวและเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4) เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์โคลง ร่ายและฉันท์ การใช้ภาษา

ได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์ คำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5) วิเคราะห์ วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสารคุณวิทยา ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสารคุณวิทยา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย เป้าหมายของการจัดการเรียน

การสอนภาษาไทย สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียน
มาตรฐานสากลไว้ ดังต่อไปนี้

เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นชาติไทย พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกหลักสูตรภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสงบสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

สมรรถนะสำคัญ

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเป็นระบบ และการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ มีความเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การทำงาน การสื่อสาร การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัด ประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

- 1) ตัดชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
- 2) ตัวชี้วัดช่วงชั้นนั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 6)

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท 23102 ภาษาไทย
ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เวลาเรียน 60 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษาการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ การคัดลายมือ การเขียนข้อความตามสถานการณ์ การเขียนอัตชีวประวัติ การเขียนย่อความ การเขียนจดหมายกิจธุระ การพูดแสดงความคิดเห็น การพูดวิเคราะห์ ศึกษาหลักภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ประโยคซับซ้อน ระดับภาษา ศึกษาวรรณคดีวรรณกรรมท้องถิ่นโดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ การคัดลายมือ การเขียนข้อความตามสถานการณ์ การเขียนอัตชีวประวัติ การเขียนย่อความ การเขียนจดหมายกิจธุระ การพูดแสดงความคิดเห็น การพูดวิเคราะห์ ศึกษาหลักภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ประโยคซับซ้อน ระดับภาษา ศึกษาวรรณคดีวรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารและความสามารถในการคิด ใช้กระบวนการอ่านในการฟังและการดู กระบวนการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจหลักภาษาไทย วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ และรักความเป็นไทย

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1	ม.3/1, ม.3/3, ม.3/4, ม.3/5, ม.3/8, ม.3/9
ท 2.1	ม.3/2, ม.3/3, ม.3/4, ม.3/7, ม.3/8, ม.3/9, ม.3/10
ท 3.1	ม.3/1, ม.3/5
ท 4.1	ม.3/2
ท 5.1	ม.3/1, ม.3/2

รวมทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรสถานศึกษา

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไป และบทความบันเทิง - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และโคลงสี่สุภาพ
	2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย 3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน 4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน 5. วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น 6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน 7. วิจาร์ณความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง 8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - พรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันทึกคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	9. ตีความและประเมินคุณค่าแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
	10. มีมารยาทในการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • มารยาทในการอ่าน

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 หน่วยกิต 1.5 จำนวน 60 ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดกาเรียนรู้ที่	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อพรรณนาด้วย วจนภาษา	มาตรฐาน ท 1.1 ม.3/5, ม.3/8	1) สมรรถนะด้านการสื่อสาร 2) สมรรถนะด้านการคิด 3) สมรรถนะด้านการแก้ปัญหา 4) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี	1) งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2) สาระคดีเชิงประวัติศาสตร์ 3) บันเทิงคดี 4) บทความ 5) นิทาน 6) สื่อโฆษณา 7) กลอนบทละคร 8) ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ 9) บทความประเภทเรื่องสั้น 10) วรรณคดีและวรรณกรรม	16

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้/แผนการจัด กาเรียนรู้ที่	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สืบสานคุณค่า พระบรมราโชวาท	มาตรฐาน ท 1.1 ม.3/1, ม.3/3, ม.3/9 มาตรฐาน ท 2.1 ม.3/2, ม.3/4, ม.3/7 มาตรฐาน ท 4.1 ม.3/2 มาตรฐาน ท 5.1 ม.3/1, ม.3/2	1) สมรรถนะ ด้านสื่อสาร 2) สมรรถนะ ด้านการ แก้ปัญหา	1) การสรุปประเด็นพระบรม ราโชวาท 2) การเขียนย่อความ 3) การวิเคราะห์คุณค่า ด้านสังคม 4) ข้อคิดจากพระบรม ราโชวาท 5) วิเคราะห์สำนวนโวหาร ในพระบรมราโชวาท 6) ประโยคที่มีความซับซ้อน 7) การแสดงความรู้หรือแง่คิด รูปแบบออนไลน์	10
3	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พินิจคำ พินิจความ สารโน้มน้าวใจ	มาตรฐาน ท 1.1 ม.3/3, ม.3/5, ม.3/9 มาตรฐาน ท 2.1 ม.3/2, ม.3/6 มาตรฐาน ท 3.1 ม.3/1, ม.3/5	1) สมรรถนะ ด้านการคิด 2) สมรรถนะ ด้านทักษะชีวิต	1) การโน้มน้าวใจ 2) การประเมินค่า สารโน้มน้าวใจ 3) การโฆษณา 4) การประเมินสื่อโฆษณา ในชีวิตประจำวัน 5) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสื่อโฆษณา 6) การเขียนโฆษณา สินค้าในท้องถิ่น 7) การพูดโฆษณา สินค้าในท้องถิ่น	9

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้/แผนการจัด กาเรียนรู้ที่	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สรรค์สร้างงานเขียน วิชาการ	มาตรฐาน ท 1.1 ม.3/4 มาตรฐาน ท 2.1 ม.3/9, ม.3/10 มาตรฐาน ท 3.1 ม.3/1, ม.3/5	1) สมรรถนะ ด้านการสื่อสาร 2) สมรรถนะ ด้านทักษะชีวิต 3) สมรรถนะ ด้านการใช้ เทคโนโลยี	1) องค์ประกอบของรายงาน เชิงวิชาการ 2) การกำหนดประเด็นการ เขียนรายงานเชิงวิชาการ 3) การกำหนดโครงเรื่องการ เขียนโครงเรื่องรายงานเชิง วิชาการ 4) การรวบรวมข้อมูล เพื่อเขียนรายงานเชิงวิชาการ 5) การเขียนรายงานเชิง วิชาการ 6) การพิมพ์รายงานเชิง วิชาการ 7) การเขียนบรรณานุกรม 8) การสะท้อนผลและประเมิน รายงานเชิงวิชาการ 9) การพูดนำเสนอ 10) รายงานวิชาการ	15
5	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เขียนสื่อสารงาน อาชีพ	มาตรฐาน ท 2.1 ม.3/2, ม.3/3, ม.3/8	1) สมรรถนะ ด้านการสื่อสาร 2) สมรรถนะ ด้านทักษะชีวิต 3) สมรรถนะ ด้านการใช้ เทคโนโลยี	1) การเลือกใช้คำในบริบท การทำงาน 2) การเลือกใช้ประโยค ในบริบทการทำงาน 3) การเลือกใช้ประโยค การเขียนสื่อสารในอาชีพ	10

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้/แผนการจัด กาเรียนรู้ที่	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
				4) การเขียนสื่อสารโดยใช้ ภาษาให้ถูกต้อง ตามระดับ ภาษา 5) การใช้ภาษาให้เหมาะสม กับกาลเทศะในการสื่อสาร งานอาชีพ 6) การกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ	

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถ
การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคามวิทยาคม โดยใช้หน่วยการเรียนรู้
ที่ 1 สื่อพรรณด้วยวจนภาษา มาตรฐาน ท.1.1 ม.3/5, ม.3/8 ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ดังนี้
1) งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2) สาระคดีเชิงประวัติศาสตร์ 3) บันเทิงคดี 4) บทความ 5) นิทาน
6) สื่อบุคคล 7) กลอนบทละคร 8) ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ 9) บทความประเภทเรื่องสั้นต่าง ๆ
และ 10) วรรณคดีและวรรณกรรม

ตารางที่ 2.4 การจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4

แผนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4	จำนวน (ชั่วโมง)
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสาระคดีเชิงประวัติศาสตร์	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา	2

แผนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4	จำนวน (ชั่วโมง)
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร	2
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ	2
รวม	16

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2.1.1 ความหมายของการอ่าน

นันทิยา แสงสิน (2560) ให้ความเห็นว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ การแปลความหมาย และการตีความ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ เข้าใจที่ผู้เขียนพยายามที่จะสื่อความหมายในงานเขียน ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ประสบการณ์ และลักษณะของการเขียน เพื่อให้เข้าใจความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ

วรรณภา วิวัฒน์วงศ์ (2561) ให้ความเห็นว่า กระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อน การตีความ การวิเคราะห์ การเชื่อมโยงความรู้เดิม และการสังเคราะห์ความรู้ใหม่

สิริพรรณ ประสาททอง (2562) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการกลั่นกรอง แยกแยะ และประเมินข้อมูล ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การตั้งคำถาม และวิเคราะห์แหล่งที่มา ซึ่งเป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงทางปัญญาในโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูล

วิจิตร ศรีสะอาด (2560) ให้ความเห็นว่า กระบวนการที่เปิดประตูสู่ปัญญาและเป็นหัวใจของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นวัฒนธรรมการอ่าน (reading culture) เพื่อให้ผู้เรียนไม่เพียงอ่านเพื่อการเรียน แต่รักการอ่านจนกลายเป็นนิสัย ซึ่งจะส่งผลต่อการคิดและการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการอ่าน หมายถึง การแปลความหมายและการตีความ ซึ่งผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ เข้าใจที่ผู้เขียนพยายามสื่อความหมายในงานเขียน เพื่อให้เข้าใจความหมาย เป็นความสามารถในการกลั่นกรอง แยกแยะ และประเมินข้อมูล ผู้อ่านที่ดีต้องมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่เชื่อข้อมูลทันที ต้องมีการตั้งคำถาม และวิเคราะห์แหล่งที่มา และสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิม และการสังเคราะห์ความรู้ใหม่ สามารถนำสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงหรือพัฒนาตนเองได้

2.1.2 ความสามารถของการอ่าน

มนัสชนก สุขสงวน (2565) ให้ความเห็นว่า ความสามารถของการอ่านไม่ได้จำกัดแค่การรู้คำศัพท์หรือเข้าใจข้อความเท่านั้น แต่รวมถึงการวิเคราะห์ ตีความ เปรียบเทียบ และ

สังเคราะห์ความรู้ใหม่จากสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านที่มีทักษะจะสามารถใช้ความรู้จากการอ่านแก้ปัญหาได้จริงในชีวิตประจำวัน

ปิยวรรณ แสงพิริยะกุล (2563) ให้ความเห็นว่า ความสามารถของการอ่านเกี่ยวข้องกับ การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ การจับใจความสำคัญ และการคิดวิพากษ์ งานวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดีจะมีความสามารถด้านการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชาเพิ่มขึ้น

นิภา ศรีสวัสดิ์ (2561) ให้ความเห็นว่า ความสามารถของการอ่านมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การอ่านเพื่อจับใจความ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และการสรุปประเด็นหลัก นักเรียนควรฝึกการตั้งคำถามต่อสิ่งที่อ่านเพื่อพัฒนาเป็นนักคิด

สรุปได้ว่าความสามารถของการอ่าน หมายถึง การวิเคราะห์ การตีความ เปรียบเทียบ และสังเคราะห์จากสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านที่มีทักษะจะสามารถใช้ความรู้จากการอ่านแก้ปัญหาได้จริงในชีวิตประจำวัน เป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ การจับใจความสำคัญ และการคิดวิเคราะห์ และความสามารถของการอ่านมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การอ่านเพื่อจับใจความ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและการสรุปประเด็นหลัก นักเรียนควรฝึกการตั้งคำถามต่อสิ่งที่อ่านเพื่อพัฒนาเป็นนักคิด

2.2.3 ความสำคัญของการอ่าน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง การมีนิสัยรักการอ่านจึงเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

วรินทร์ ทิพย์วงศ์ (2564) ให้ความเห็นว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างมาก ผู้อ่านที่ดีจะสามารถเลือกใช้คำและจัดโครงสร้างข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านจึงมีผลโดยตรงต่อการพูดและเขียนอย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะในงานเชิงวิชาการหรือในบริบทวิชาชีพ

นิภา ศรีสวัสดิ์ (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองหลายส่วน รวมถึงการพัฒนาความจำ สมาธิ และการควบคุมอารมณ์โดยเฉพาะในเด็กและวัยรุ่น

ชาติ สวัสดิ์ศรี (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นการช่วยเปิดโลกทัศน์ของผู้อ่าน สร้างจินตนาการ ช่วยหล่อหลอมความเข้าใจในมนุษยธรรม และเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและจิตใจ

สรุปได้ว่าความสำคัญของการอ่าน หมายถึง ทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) อีกทั้งยังสามารถเลือกใช้คำและจัดโครงสร้างข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านจึงมีผลโดยตรงต่อการพูดและเขียนอย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะในงาน

เชิงวิชาการหรือในบริบทวิชาชีพ และเป็นการช่วยเปิดโลกทัศน์ของผู้อ่าน สร้างจินตนาการ ช่วยหล่อหลอมความเข้าใจในมนุษยธรรม เป็นรากฐานของวัฒนธรรมและจิตใจ

2.2.4 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

พรทิพย์ เทียนทอง (2563) ให้ความเห็นว่า เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมผ่านเนื้อหาการเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า เช่น วรรณกรรม ช่วยปลูกฝังจิตสำนึก ความเห็นใจ และทัศนคติที่ดี จุดมุ่งหมายของการอ่านจึงรวมถึงการหล่อหลอมทางอารมณ์และจิตใจ

ศิริพร ชาญณรงค์ (2560) ให้ความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านไม่ควรจำกัดอยู่แค่เพื่อความรู้หรือการสอบเท่านั้น แต่ควรขยายไปสู่การเข้าใจชีวิต การพัฒนาความคิดและการใช้ภาษาในการสื่อสาร ผู้อ่านที่มีเป้าหมายชัดเจนจะสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับประสบการณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้น และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

พรรณิ สงวนสัจย์ (2561) ให้ความเห็นว่า การอ่านในยุคปัจจุบันต้องตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย การอ่านไม่ได้เกิดขึ้นเพื่อรู้เนื้อหาอย่างเดียว แต่ต้องเพื่อการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประยุกต์ใช้ ดังนั้นผู้เรียนต้องฝึกตั้งเป้าหมายของตนเองก่อนการอ่านทุกครั้ง

ดา พรหมรักษา (2562) ให้ความเห็นว่า เพื่อการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้อ่านมีเป้าหมาย และสามารถตั้งคำถามกับเนื้อหาได้ เช่น เนื้อหานี้สื่ออะไร หรือข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นต่างกันอย่างไร

ทาร์ตัน ธรรมประเสริฐ (2562) ให้ความเห็นว่า เป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม (holistic learning) บูรณาการกับทักษะชีวิต สามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการอ่าน หมายถึง การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมผ่านเนื้อหาการเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า ช่วยปลูกฝังจิตสำนึก และทัศนคติที่ดี จุดมุ่งหมายของการอ่านจึงรวมถึงการหล่อหลอมทางอารมณ์และจิตใจ ซึ่งไม่ควรจำกัดอยู่แค่เพื่อความรู้หรือการสอบเท่านั้น แต่ควรขยายไปสู่การเข้าใจชีวิต การพัฒนาความคิดและการใช้ภาษาในการสื่อสาร ผู้อ่านที่มีเป้าหมายชัดเจนจะสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับประสบการณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้น และตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.2.5 ประโยชน์ของการอ่าน

อังคณา ภูษิตกุล (2560) ให้ความเห็นว่า รากฐานของการเรียนรู้ทุกแขนงวิชา การอ่านช่วยเสริมสร้างทักษะภาษาอย่างครบวงจร ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน เมื่อผู้เรียนสามารถอ่านได้คล่องจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นใจและความสามารถในการเรียนรู้ในระยะยาว นอกจากนี้ยังมีผลเชิงบวกต่อพัฒนาการทางสมองและสติปัญญา

สมพงษ์ จิตระดับ (2560) ให้ความเห็นว่า มีส่วนช่วยสำคัญในการพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคข้อมูลข่าวสาร ผู้ที่อ่านมากจะสามารถตั้งคำถามกับสิ่งที่พบเจอ วิเคราะห์ เปรียบเทียบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นการป้องกันการหลงเชื่อข่าวปลอม อีกทั้งยังส่งเสริมการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ รู้เท่าทันสื่อและสังคม

สุรีย์พร ทองไพรวลัย (2561) ให้ความเห็นว่า ช่วยสร้างจินตนาการ โดยเฉพาะการอ่านวรรณกรรม นิทาน หรือเรื่องสั้น ซึ่งจะเปิดโลกทัศน์ให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง เกิดความคิดสร้างสรรค์และการมองโลกในมุมใหม่ที่กว้างขึ้น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของนวัตกรรมและการคิดริเริ่ม

จินตนา วิจิตรจรรยา (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยไม่ต้องพึ่งครูหรือผู้สอนตลอดเวลา เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งช่วยให้สามารถเรียนรู้และต่อยอดความรู้ได้ไม่รู้จบในสาขาวิชาอื่น ๆ

ชลธิชา ทองไทย (2563) ให้ความเห็นว่า สร้างความรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ในสังคมปัจจุบันที่ข้อมูลล้นไหลรวดเร็ว ช่วยให้ประชาชนสามารถคัดกรองข้อมูล แยกแยะข่าวจริงข่าวปลอม และเลือกเสพเนื้อหาที่มีคุณภาพได้อย่างรอบคอบ

พิชญ์สินี เลิศวัฒนพงศ์ (2565) ให้ความเห็นว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้รอบตัวและเปิดโลกของผู้อ่านให้กว้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ หรือเศรษฐกิจ และช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง นำไปสู่การแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

ศุภกาญจน์ วัฒนโน (2566) ให้ความเห็นว่า ช่วยสร้างระเบียบวินัยในตนเอง เพราะต้องใช้เวลา ความอดทนและความต่อเนื่อง เมื่อผู้อ่านตั้งเป้าหมายในการอ่าน เช่น วันละบทหรือวันละ 20 หน้า ก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งพัฒนาต่อเป็นวินัยในการทำงานหรือการใช้ชีวิตในอนาคตได้

สรุปได้ว่าประโยชน์ของการอ่าน หมายถึง รากฐานของการเรียนรู้ทุกแขนงวิชา การอ่านช่วยเสริมสร้างทักษะภาษาอย่างครบวงจร ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีส่วนช่วยสำคัญในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคข้อมูลข่าวสาร ผู้ที่อ่านมากจะสามารถตั้งคำถามกับสิ่งที่พบเจอ วิเคราะห์เปรียบเทียบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และช่วยสร้างระเบียบวินัยในตนเอง เมื่อผู้อ่านตั้งเป้าหมายในการอ่าน ก็จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งพัฒนาต่อเป็นวินัยในการทำงานหรือการใช้ชีวิตในอนาคตได้

2.3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์

2.3.1 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

วรรณ อินทร์พันธ์ (2560) ให้ความเห็นว่า การพิจารณาเหตุผล ข้อเท็จจริง และแนวคิด ในเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ให้ผู้อ่านตั้งคำถาม เช่น ทำไมผู้เขียนจึงนำเสนอข้อมูลนี้ ข้อมูลนี้มีหลักฐาน สนับสนุนเพียงพอหรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะอะไร

มนต์จันทร์ ทองเล็ก (2561) ให้ความเห็นว่า การเชื่อมโยงระหว่างการเข้าใจในเนื้อหา (Content) และการประเมินเจตนา (Intention) ของผู้เขียน โดยผู้อ่านต้องไม่เพียงอ่านแต่คิดอย่าง มีวิจารณญาณ เช่น การเปรียบเทียบข้อคิดเห็น การพิจารณาน้ำหนักของข้อโต้แย้ง

พิชชาภา ยอดสุวรรณ (2562) ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา เช่น การแยกแยะประเด็นหลักและประเด็นรอง การค้นหาสาระสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ย่อหน้า ข้อมูล หรือแนวคิดในเรื่องนั้น ๆ เพื่อเข้าใจแนวคิดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ทยา โกศลทิพย์ (2561) ให้ความเห็นว่า ผู้อ่านสามารถแตกฉานในความเข้าใจของข้อความ โดยต้องแยกแยะว่าเนื้อหาใดเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ ช่วยให้อ่านไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลวงหรือข้อมูลที่มีอคติ ซึ่งจำเป็นอย่างมากในยุคดิจิทัล

พิมพ์ใจ วงษ์ประยูร (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และวิจารณญาณ จำเป็นต้องมีเป้าหมายในการอ่านที่ชัดเจน รู้ว่ากำลังมองหาอะไรในเนื้อหา สามารถแยกแยะประเด็นหลักและประเด็นรองได้ อีกทั้งยังสามารถตั้งข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

พิชชาภา ยอดสุวรรณ (2562) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการอ่านระหว่างบรรทัด (reading between the lines) กล่าวคือ ผู้อ่านไม่เพียงรับข้อมูลที่เขียนไว้ตรง ๆ แต่ต้องเข้าใจความ นัยแง่มุมที่ซ่อนอยู่ และเปรียบเทียบกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สุภาพร อินทร์ชัย (2566) ให้ความเห็นว่า กระบวนการคิดแบบมีเป้าหมาย มองเห็นโครงสร้าง ของบทความ ตีความเชิงบริบท และตั้งคำถามต่อสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้พูดตรง ๆ

ธันยพร เสงี่ยมศรี (2564) ให้ความเห็นว่า เครื่องมือทางปัญญาที่สำคัญ สามารถประเมิน เจตนาของผู้เขียน วิเคราะห์อารมณ์หรืออคติในบทความ และสามารถโต้แย้งหรืออภิปรายประเด็น ได้อย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการอ่านที่มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน คือ เริ่มจากความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ตีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่าน และสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์

ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้ ยกตัวอย่าง เช่น บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง บทอ่านประเภทเรื่องสั้น บทความ ข่าว นิทาน วรรณคดีและวรรณกรรม และคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ

2.3.2 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

ศิริพร หาญกิจชัย (2562) ให้ความเห็นว่า ทักษะในการอ่านที่ไม่เพียงแต่เข้าใจความหมายของข้อความในระดับพื้นฐาน แต่ยังรวมถึงการแยกแยะและวิเคราะห์สาระสำคัญที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหา รวมถึงการจับความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและการตีความหมายเจตนา และแนวคิดของผู้เขียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่รับข้อมูล แต่สามารถตั้งคำถามและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้

จิราพร ชาญเชาว์ (2565) ให้ความเห็นว่า การที่ผู้เรียนสามารถพิจารณาและประเมินเนื้อหาที่อ่านอย่างมีเหตุผล โดยเชื่อมโยงสิ่งที่ได้รับจากการอ่านเข้ากับประสบการณ์หรือความรู้เดิมของตนเองได้อย่างเหมาะสม การอ่านในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิจารณ์ความคิดหรือข้อความในแง่มุมต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบเมื่อเผชิญกับข้อมูลหรือความคิดเห็นที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

พัชรี แสงหิรัญ (2561) ให้ความเห็นว่า ทักษะของการอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายลึกซึ้งของข้อความ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเจตนาของผู้เขียน นอกจากนี้ยังรวมถึงความสามารถในการตั้งคำถามที่ท้าทายความคิด มีความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ดีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่านและสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้

นิรมล ไชยปัญญา (2560) ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์โครงสร้างของข้อความอย่างละเอียด โดยผู้เรียนจะต้องสามารถระบุองค์ประกอบสำคัญ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจหรือให้เหตุผลจากหลักฐานที่ปรากฏในข้อความได้อย่างชัดเจน การอ่านในระดับนี้จึงไม่ใช่เพียงการเข้าใจความหมายโดยตรง แต่เป็นการประเมินและวิเคราะห์เนื้อหา

อาภรณ์ ภูพวง (2561) ให้ความเห็นว่า ความสามารถในการแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากบทอ่าน ผู้เรียนต้องสามารถตรวจสอบว่าข้อมูลในเนื้อหามีความสมเหตุสมผล มีหลักฐานสนับสนุน หรือมีความลำเอียงอย่างไร การวิเคราะห์นี้ช่วยให้เกิดการรับรู้ที่แม่นยำและมีวิจารณญาณต่อข้อมูล

ทิพย์วรรณ ละอองศรี (2566) ให้ความเห็นว่า ทักษะในการตีความข้อมูล วิเคราะห์เจตนาแฝงของผู้เขียน และประเมินความถูกต้องของเนื้อหาอย่างมีเหตุผล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีข้อมูลครบถ้วน และป้องกันการถูกชักจูงด้วยข้อมูลที่บิดเบือนหรือไม่มีความน่าเชื่อถือ

สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ตีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่านและสามารถจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้

2.3.3 องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2561) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้อ่านสามารถนำมาพิจารณาเพื่อช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนขึ้น ประกอบด้วย 1) การจับใจความสำคัญ 2) การแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น 3) การพิจารณาเหตุผล และหลักฐาน และ 4) การตีความและสรุปความอย่างมีเหตุผล

กัลยา ยวนมาลัย (2562) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์คือการตั้งคำถาม จากเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ และการประเมินคุณค่าและเจตนาของผู้เขียน

ทิตินา แคมมณี (2563) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการทำความเข้าใจสาร (Understanding) มีการวิเคราะห์แยกส่วนประกอบของสาร รวมถึงการสังเคราะห์ และเชื่อมโยงความหมาย การประเมินค่า การตัดสินใจและการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่ผู้อ่านสามารถนำมาพิจารณาเพื่อช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนขึ้นว่ารูปแบบของงานเขียนเป็นงานเขียน ประเภทใด เนื้อเรื่องและแนวคิดสำคัญของเรื่อง ประวัติผู้แต่งหรือการใช้สำนวนภาษาในการเขียน มีลักษณะเป็นอย่างไร ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การวิเคราะห์ 3) การประเมินค่า และ 4) การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2.3.4 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นิรมล ไชยปัญญา (2560) ให้ความเห็นว่า ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ข้อมูลซับซ้อน ผู้เรียนที่มีทักษะนี้จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเชื่อมโยงความรู้จากหลายแหล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชราภรณ์ จันท์ศรี (2563) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการสื่อสาร ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการทำงานในยุคปัจจุบัน

อัมพิกา สุนทรสุข (2562) ให้ความเห็นว่า เป็นการป้องกันการรับข้อมูลที่ผิด การวิเคราะห์ และตีความอย่างลึกซึ้งช่วยให้ผู้เรียนไม่ถูกชักจูงด้วยข้อมูลบิดเบือน รวมถึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้

บุญญรัตน์ เชื้อประดับ (2564) ให้ความเห็นว่า เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากผู้ที่มีทักษะนี้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์ข้อมูลและประเมินข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

ภัทรวดี รัตนจิตต์ (2561) ให้ความเห็นว่า ช่วยกระตุ้นความสนใจและเพิ่มโอกาสในการฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การพัฒนาในด้านความสามารถและการแก้ปัญหา การตัดสินใจ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงความรู้จากหลายแหล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการทำงานในยุคปัจจุบัน รวมถึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.3.5 ขั้นตอนของการอ่านเชิงวิเคราะห์

ศิริพร หาญกิจชัย (2562) ให้ความเห็นว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ควรเริ่มจากการเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนความรู้เดิม ตามด้วยการอ่านอย่างมีวัตถุประสงค์ และการจดบันทึกเนื้อหาสำคัญ จากนั้นทำการวิเคราะห์โครงสร้างข้อความ ตีความหมาย และประเมินความถูกต้อง ก่อนปิดท้ายด้วยการสรุปสาระสำคัญ

นิรมล ไชยปัญญา (2560) ให้ความเห็นว่า โครงสร้างและความสัมพันธ์ของเนื้อหาจากเรื่อง ที่อ่าน รวมถึงการตั้งคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และประเมินข้อมูล พร้อมกับเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับประสบการณ์เดิม

สมชาย ศรีสวัสดิ์ (2564) ให้ความเห็นว่า การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการอ่าน หลังจากนั้นอ่านเนื้อหาอย่างมีสมาธิและระมัดระวัง ทำความเข้าใจคำศัพท์และแนวคิดสำคัญ แล้วจึงวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล พร้อมทั้งวิจารณ์และสังเคราะห์ข้อมูลก่อนสรุปใจความสำคัญ

วิไลลักษณ์ นามเมือง (2562) ให้ความเห็นว่า การสำรวจภาพรวมของเนื้อหา เพื่อเข้าใจบริบทและลักษณะของข้อความ หลังจากนั้นอ่านอย่างละเอียดและวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ประเด็นหลัก ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น และสรุปสาระสำคัญ

มฤติ ยิ้มแย้ม (2563) ให้ความเห็นว่า การตั้งสมมติฐานและตั้งคำถามก่อนอ่าน อ่านอย่างละเอียดเพื่อเก็บข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์เพื่อค้นหาแนวคิดหลักและข้อมูลสนับสนุน พร้อมทั้งประเมินความสมเหตุสมผลและความน่าเชื่อถือ ก่อนสรุปใจความสำคัญ

เจริญฤทธิ เกียรติธรรม (2564) ให้ความเห็นว่า เน้นการใช้เทคนิคการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนต่าง ๆ ของข้อความ และใช้เป็นเครื่องมือในการสรุปสาระสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าขั้นตอนของการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนความรู้เดิม ตามด้วยการอ่านอย่างมีวัตถุประสงค์ และการจดบันทึกเนื้อหาสาระสำคัญ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการอ่าน วิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ โดยเริ่มจากความรู้ความเข้าใจวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำไปใช้ การอ่านโดยฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ตีความและสรุป ทำความเข้าใจโดยใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาที่อ่านและจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่ได้

2.3.6 วิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์

ชลธิดา หงษ์เหม (2560) ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สิ่งที่อ่านอย่างเป็นระบบ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถจับใจความ แยกแยะและประเมินเนื้อหาจากบทอ่านได้

วันเพ็ญ วนาโต (2562) ให้ความเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนตั้งคำถาม รวมถึงการวิเคราะห์ ตีความ และสรุปจากเนื้อหาที่อ่าน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไม่ใช่แค่การท่องจำ

เดือนรุ่ง แก้ววรรณิ (2564) ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญผ่านการทำงานกลุ่ม

จิตติมา บุญญฤทธิ์ (2563) ให้ความเห็นว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และตั้งข้อสังเกตอย่างมีเหตุผล ผ่านกิจกรรม

สรุปได้ว่าวิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สิ่งที่อ่านอย่างเป็นระบบ ประเมินเนื้อหาจากบทอ่านได้ ฝึกให้ผู้เรียน ตั้งคำถาม วิเคราะห์ ตีความ และสรุปจากเนื้อหาที่อ่าน ไม่ใช่แค่การท่องจำ รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญผ่านการทำงานกลุ่ม รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าจากเรื่องที่ได้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้อย่างแท้จริง

2.3.7 ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

ชลธิดา หงษ์เหม (2560) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญ และแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้ ช่วยพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและมีความสามารถในการประเมินข้อมูลได้ดีขึ้น

สุกัญญา บุญชู (2565) ให้ความเห็นว่า ทำให้ผู้เรียนไม่อ่านเพียงเพื่อความบันเทิง แต่เน้นความเข้าใจ วิเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญ สร้างวัฒนธรรมการอ่านที่มีคุณภาพ

อภิรดี คำจริง (2566) ให้ความเห็นว่า ช่วยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ สรุปรู วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการเรียนรู้สูงขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

ธัญวรัตน์ ชูรัตน์ (2565) ให้ความเห็นว่า ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากการอ่านได้ดียิ่งขึ้น สามารถวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผลและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ดี ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

สายฟ้า หาสี่สุข (2564) ให้ความเห็นว่า ช่วยกระตุ้นผู้เรียนตั้งคำถามและวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด ไม่เพียงอ่านเพื่อความเข้าใจแต่ยังสามารถคิดวิเคราะห์และใช้เหตุผลประกอบการวิเคราะห์

กานต์ชนก ด้วงตะกั่ว (2563) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจวรรณกรรมได้ลึกซึ้งขึ้น รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความและตีความได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ธัญวรัตน์ ชูรัตน์ (2565) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมิน วิเคราะห์ และนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มวิชา

สรุปได้ว่าประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การทำให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญแยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นได้ และยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญ สามารถเข้าใจเนื้อหาหลักซึ่งมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการเรียนรู้สูงขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผลและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

2.3.8 การวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์

การจะพิจารณาว่าผู้เรียนมีทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์หรือไม่นั้น ผู้วิจัยต้องมีแนวทางในการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังมีผู้อธิบายไว้ ดังต่อไปนี้

ปรียากร สมจิตต์ (2561) ให้ความเห็นว่า การใช้คำถามที่พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ช่วยให้ครูสามารถวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อรอนงค์ บุญสิงห์ (2566) ให้ความเห็นว่า การประเมินผ่านกิจกรรมกลุ่มและการสังเกตพฤติกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกับแบบทดสอบ การใช้วิธีประเมินหลากหลายช่วยเพิ่มความถูกต้องในการวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์

ชลธิดา หงษ์เหม (2560) ให้ความเห็นว่า การวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบอัตนัยที่ให้ผู้เรียนได้อ่านเชิงวิเคราะห์อย่างเต็มที่ ควบคู่กับการใช้แผนผังความคิด (mind map) เพื่อสะท้อนโครงสร้างความคิดของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถติดตามและประเมินผู้เรียนได้อย่างละเอียดและแม่นยำ

สายฟ้า หาสีสุข (2564) ให้ความเห็นว่า เป็นแบบทดสอบปรนัยและอัตนัยเพื่อครอบคลุมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน การประเมินหลากหลายรูปแบบนี้ช่วยให้ได้ภาพรวมของการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่แท้จริงและช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงวิธีการสอนตามผลการวัดได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การใช้คำถามที่พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ โดยการประเมินผ่านกิจกรรมกลุ่ม และการสังเกตพฤติกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกับแบบทดสอบ เช่น แบบทดสอบปรนัยและอัตนัยเพื่อครอบคลุมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน และช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงวิธีการสอนตามผลการวัดได้อย่างเหมาะสม

2.4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

2.4.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ศศิพันธ์ ทองย้อย (2561) ให้ความเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงปัญหาหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ จากนั้นช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหานั้น และนำไปสู่การหาทางแก้ไขโดยการปฏิบัติตามแนวทางที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสติและสามารถจัดการกับปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

วิภาวรรณ พินลาและคณะ (2563) ให้ความเห็นว่า ขั้นตอนที่ผู้สอนใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำหลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนาประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและยังสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค)

ภัทรพล พวงแก้ว (2563) ให้ความเห็นว่า แนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ตัวต่อความทุกข์หรือปัญหา และฝึกฝนการค้นหาสาเหตุเพื่อหาวิธีแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน การใช้แนวทางนี้ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง

ดิณมล สายสว่าง (2563) ให้ความเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักถึงปัญหาในตัวผู้เรียน ตามด้วยการวิเคราะห์สาเหตุและการนำเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง

สมชาย วงศ์สุวรรณ (2565) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นจริง และช่วยให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุและหาทางแก้ไขผ่านการปฏิบัติที่ถูกต้อง ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

จารุวรรณ จันทร์ทอง (2565) ให้ความเห็นว่า การเข้าใจความจริงของปัญหาและการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุจนถึงการฝึกปฏิบัติเพื่อขจัดปัญหา การนำหลักธรรมนี้มาใช้ในห้องเรียนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น

ปัทมา ศรีสุข (2566) ให้ความเห็นว่า เป็นแนวทางที่ช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการตระหนักถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการแก้ไข และฝึกฝนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง ขั้นตอนการสอนโดยการนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุดประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ตัวต่อความทุกข์หรือปัญหาและฝึกฝนการค้นหาคำสาเหตุเพื่อหาวิธีแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน การใช้แนวทางนี้ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง

2.4.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

วารสารภาวนาสารปริทัศน์ (2564) ให้ความเห็นว่า ความคิดในการนำหลักธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนมานานกว่า 20 ปี โดยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้เป็นกระบวนการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำหลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนาประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและยังสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของปัญหาที่เกิดขึ้น ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มีขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาหรือขั้นทุกข์ (Analyze Problems) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือขั้นสมุทัย (Analyze the Cause of the Problem) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือขั้นนิโรธ (Analyze the Solution) และ 4) การดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค (Proceed to Fix the Problem)

สาโรช บัวศรี (2564) ให้ความเห็นว่า ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ แล้วแก้ปัญหา นั้นให้สำเร็จลุล่วงได้ย่อมประสบผลสำเร็จ ส่วนการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักการสอนที่พระพุทธเจ้าทรงใช้สอนพุทธบริษัท 4 มานานแล้ว แต่ยังทันสมัยและเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนการสอนและการนำไปแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขได้ทุกสถานการณ์เพราะหลักอริยสัจ 4 เป็นชุดความรู้ที่มีคุณค่าที่สุดซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าชุดองค์ความรู้ที่ประเสริฐ

ประยูร ธมมจิตโต (2560) ให้ความเห็นว่า การแก้ปัญหาที่มีเหตุมีผล ลงมือปฏิบัติหรือดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องด้วยการกระทำที่ดี มีสติและความตั้งมั่นในการทำงาน หากสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการคิด การปฏิบัติงานของคนไทยในทุกองค์กรจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะด้านการศึกษาของนักเรียนทำให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ส่งผลดีต่อนักเรียนในการแสวงหาคำตอบจากปัญหาที่ตนเองสนใจ

สรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง การนำหลักธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนมานานกว่า 20 ปี โดยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้เป็นกระบวนการแก้ปัญหา

2.4.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

วิภาวรรณ พินลา (2563) ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง แนะนำและให้คำปรึกษา นอกเหนือจากนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนว่าจะเรียนรู้ได้มากเพียงใด กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มี ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทุกขวิเคราะห้ปัญหา หมายถึง การแยกแยะประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยครูเป็นผู้สร้างสถานการณ์ปัญหาขึ้นหรือนักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาเอง 2) ขั้นสมุทัย หาสาเหตุ หมายถึง การให้ผู้เรียนได้ค้นหาที่มาของปัญหาด้วยตัวเองว่ามีอะไรบ้าง 3) ขั้นนิโรธ ทดลองเก็บข้อมูล หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รู้ที่มาของปัญหาแล้วทดลองเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งค้นพบวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องและได้ผลที่สุด และ 4) ขั้นมรรค วิเคราะห์และสรุปผล หมายถึง เมื่อนักเรียนค้นพบวิธีแก้ปัญหาแล้วให้สรุปเป็นกระบวนการเพื่อนำไปปฏิบัติทั้ง 4 ขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผลและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากขึ้น

หทัยชนก ตระกูลจำลอง (2561) ให้ความเห็นว่า เน้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหา (ทุกข์) สืบค้นสาเหตุ (สมุทัย) ทดลองหาวิธีแก้ (นิโรธ) และสรุปและนำไปใช้จริง (มรรค) สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ชัดเจน

สิรินทร์ กัญยาริยะ (2564) ให้ความเห็นว่า เป็นการตระหนักถึงปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ หาแนวทางแก้ไขและลงมือปฏิบัติ ไม่เพียงพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา แต่ยังส่งเสริมด้านจิตใจ และจริยธรรมของผู้เรียน

พิเชษฐ์ บุ่งทอง (2567) ให้ความเห็นว่า เป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดอย่าง มีวิจารณญาณ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ระบุ (ทุกซ์) นักเรียนตระหนักถึงปัญหา 2) หาสาเหตุ (สมุทัย) วิเคราะห์ต้นเหตุที่แท้จริง 3) หาทาง (นิโรธ) ค้นหาแนวทาง และ 4) ลงมือ (มรรค) ปฏิบัติตามวิธีที่ค้นพบ

สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง แนะนำ และให้คำปรึกษา ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกซ์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค)

2.4.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

พระปลัดอนรรักษ์ ขนติจิตโต (2567) ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการ แก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล

พงศธร สุกิจญาณ (2567) ให้ความเห็นว่า เป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถรู้ทัน ต่อสิ่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนรอดพ้นจากอันตรายของสิ่งรอบตัวได้ เพราะอริยสัจ 4 เป็นการบ่งบอก ถึงความจริง ความจริงที่เกิดสำหรับมนุษย์ คือการเกิดเกี่ยวกับความทุกข์ที่เป็นหัวใจ และสิ่งที่เป็นทุกข์ คือปัญหา ซึ่งกระบวนการนี้เองเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาความคิด การวิเคราะห์ ทำให้เกิดการคิด รอบคอบ และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

จิตศรัณย์พร ปัญจวัฒนคุณ (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา ให้เกิดขึ้นกับผู้ฝึกฝน เรียนรู้และทำความเข้าใจ

ชิสา กัญยาริยะ (2567) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง มีประสิทธิผล และยังส่งเสริมการพัฒนาทางด้านจิตใจและจริยธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการ ดำเนินชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ

สรุปได้ว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง การส่งเสริมการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล เป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถรู้ทันต่อสิ่งต่าง ๆ ช่วยในการพัฒนาความคิดและพัฒนา ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตในโลกที่เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาและมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

กุลิศรา จิตรชญาวณิช (2562) ให้ความเห็นว่า วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง และวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชาเพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ และค่านิยม วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ การวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วจึงวิเคราะห์กระบวนการวัดผลและประเมินผล โดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560) ให้ความเห็นว่า การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบท เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ทิตนา แคมมณี (2562) ให้ความเห็นว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ แสดงพฤติกรรมของผู้เรียน สามารถนำไปสู่การวัดและประเมินผล สาระสำคัญหรือเนื้อหาสาระครบถ้วนและถูกต้อง มีความสัมพันธ์กัน ตรงประเด็น ข้อมูลน่าเชื่อถือ เหมาะสมกับผู้เรียน มีความน่าสนใจ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ลำดับขั้นตอนเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม การใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน การวัดและประเมินผลสัมพันธ์กับจุดประสงค์ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน มีเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจน วัดและประเมินตามสภาพจริง

สรุปได้ว่าการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวิเคราะห์จุดประสงค์ของรายวิชาและมาตรฐานรายวิชาเพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติและค่านิยม กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้
- 2) ตัวชี้วัดชั้นปี
- 3) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) สาระการเรียนรู้
- 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 8) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4
- 9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 10) วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้
- 11) บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
- 12) ความคิดเห็นของผู้บริหาร

2.5.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560) ให้ความเห็นว่า เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบท เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วัชรพล วิบูลยศรีน (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อดำเนินการส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้เรียนผ่านกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอนกระบวนการ) รวมถึงวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน และอื่น ๆ)

ศศิธร เวียงวะลัย (2556) ให้ความเห็นว่า แผนในการจัดการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

สรุปได้ว่าความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอน กระบวนการ) รวมถึงวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน และอื่น ๆ)

2.5.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

จรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560) ให้ความเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการสอน เพราะเป็นการวางแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากผู้สอนมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ

ณัฐชยานันท์ ทองธรรมจินดา (2560) ให้ความเห็นว่า มีการเข้าถึงผู้เรียนในด้านของความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การให้ผู้เรียนได้ทดสอบพื้นฐานความรู้ การทำแบบฝึกหัด ใบงาน และแบบทดสอบ การแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน จัดการเรียนรู้โดยเน้นการสอดแทรกผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นสมอง ไปจนถึงการบันทึกความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้เดิมและความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ทั้งในการเรียนและการใช้ชีวิต

กุลิศรา จิตรชญาวณิช (2562) ให้ความเห็นว่า ช่วยให้ผู้พัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดกระทำอย่าง มีจุดมุ่งหมายหรือมีทิศทาง เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ รับรู้และจัดทำ ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวต่าง ๆ

เทิดพงษ์ ชัยรัตน์ (2560) ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีความ หลากหลาย มีการสาธิตและจัดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ เปิดโอกาสการเรียนรู้ การสนทนา การตั้งคำถามและการแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ พร้อมด้วย การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามความเหมาะสม สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเสริมแรงจากรอบ ด้าน บุรณาการเนื้อหาครบด้าน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงาม รวมถึงความประพฤติ ที่เหมาะสม และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

สรุปได้ว่าความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนทางการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การเข้าถึงผู้เรียนในด้านของความถนัด และความสนใจ การให้ผู้เรียนได้ทดสอบพื้นฐานความรู้ การทำแบบฝึกหัด ใบงาน และแบบทดสอบ มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน จัดการเรียนรู้โดยเน้นการสอดแทรกผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ บุรณาการเนื้อหาครบด้าน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม รวมถึงความประพฤติที่เหมาะสม และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

2.5.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

พิจิตรา ธงพานิช (2561) ให้ความเห็นว่า โดยมีกลุ่มสาระวิชาและเรื่องที่จะสอน หัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ จุดประสงค์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงสื่อการเรียนการสอน ประเมินผล และหมายเหตุ ทั้งนี้เพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของการศึกษา ครูผู้สอนอาจจะต้องปรับปรุงแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการประเมินผล ทั้งนี้โดยยึดความคิดรวบยอด จุดประสงค์ ของการเรียนรู้ หรือผลลัพธ์ของการเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นหลัก ดังนั้นในการทำแผนการจัดการเรียนรู้หรือในการปรับปรุงการสอนเพื่อให้เกิดการสอนที่ดี ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีในหลาย ๆ ด้านได้แก่ ด้านความรู้ และเทคนิควิธีตลอดจน การนำสื่อมาใช้

ธัชชัย จิตรนันท์ (2564) ให้ความเห็นว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการ สร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้

พิมพ์ชญา ธนาพรพงศ์สถิต (2563) ให้ความเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน กล่าวคือ ในแผนการเรียนจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2) สารระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) 3) สารการเรียนรู้ 4) ภาระงาน (สะท้อนการจัดกิจกรรม) 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 8) บันทึกหลังการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบครบถ้วนทุกแผน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้ 2) ตัวชี้วัดชั้นปี 3) สารระสำคัญ/ความคิดรวบยอด 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สารการเรียนรู้ 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 10) วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ 11) บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 12) ความคิดเห็นของผู้บริหาร

2.5.4 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของครูผู้สอน เพราะเป็นการเตรียมการสอนที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือเขียน โดยนักวิจัยได้อธิบายขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

รวีวรรณ วงศ์เดชาเนนทร (2563) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการสอน เป็นงานสำคัญ ของครูผู้สอน การสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การวางแผนการสอน เป็นสำคัญ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรเป็นแนวทางให้ผู้สอนอย่างชัดเจน มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนเข้าใจง่ายและนำไปใช้สอนได้จริง นักเรียนเกิดทักษะจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไป สู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอน จำเป็นต้องทราบองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562) ให้ความเห็นว่า วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อกำหนดหน่วย การเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แต่ละครั้ง และวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาสู่การเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และค่านิยม วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนชุมชนท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์กระบวนการวัดผล และประเมินผลโดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ และวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

นรรีชต์ ผืนเชียร (2561) ให้ความเห็นว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้หรือแผนการสอน (Lesson Plan) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูที่ใช้สำหรับจัดการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น เปรียบเสมือนเป็นแผนที่นำทางที่ช่วยให้ครูสามารถดำเนินกิจกรรมและจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ตรงตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ และในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาให้ถ่องแท้ เพื่อจะได้ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งกับผู้เรียนและครูผู้สอน

เบญจวรรณ กีสุขพันธ์ (2561) ให้ความเห็นว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในยุคดิจิทัลสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถนำวิธีการสอนมาประยุกต์ใช้ร่วมกับแอปพลิเคชันและอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอนที่เน้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วจึงจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ โดยออกแบบกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้เชื่อมโยงกันตั้งแต่เริ่มต้นจนจบบทเรียน

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้สอนจำเป็นต้องทราบองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้และขั้นตอนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์กระบวนการวัดผล และประเมินผลโดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

2.6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ

2.6.1 ความหมายของแบบทดสอบวัดความสามารถ

ภัทรานิษฐ์ โปธิศรี (2562) ให้ความเห็นว่า เครื่องมือที่ออกแบบเพื่อใช้วัดระดับศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสติปัญญา ความสามารถเฉพาะด้าน หรือความสามารถทั่วไป ซึ่งมักจะใช้เป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือก ประเมินผล หรือพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการ

ทิพวรรณ วงศ์ภักดี (2564) ให้ความเห็นว่า ความสามารถของผู้เรียนเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นโดยตรง การใช้แบบทดสอบจึงเป็นการวัดทางอ้อมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความสามารถของผู้เรียน โดยแบบทดสอบที่ดีควรแสดงให้เห็นพัฒนาการที่แท้จริง ไม่ใช่เพียงความจำเพียงอย่างเดียว

ณัฐพล วงศ์คำจันทร์ (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งในด้านปัญญา อารมณ์ และการคิดขั้นสูง โดยมีโครงสร้างที่หลากหลาย เช่น แบบปรนัย หรืออัตนัย

จินตนา สุขแสง (2565) ให้ความเห็นว่า การวัดความสามารถคือการประเมินศักยภาพของบุคคลในมิติที่ลึกซึ้งกว่าความรู้ เช่น การคิดเชิงตรรกะ ความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ซึ่งแบบทดสอบจึงจำเป็นต้องมีความถูกต้องและเที่ยงตรงสูง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดความสามารถ หมายถึง เครื่องมือที่ออกแบบเพื่อใช้วัดระดับศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสติปัญญา ด้านความสามารถเฉพาะด้าน หรือความสามารถทั่วไป ซึ่งแบบทดสอบจึงจำเป็นต้องมีความถูกต้องและเที่ยงตรงสูง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่ต้องการวัด เป็นแบบทดสอบหลังเรียน การทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) รายบุคคลแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

2.6.2 ความสำคัญของแบบทดสอบวัดความสามารถ

วิภาดา ศรีสวัสดิ์ (2562) ให้ความเห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินศักยภาพของผู้เรียน เพราะช่วยให้ครูเข้าใจผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ไม่เพียงแต่ในเนื้อหา แต่ยังรวมถึงความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล

สมบัติ แสงสุวรรณ (2563) ให้ความเห็นว่า การวัดความสามารถคือพื้นฐานของการคัดกรองบุคคลอย่างเที่ยงตรงและเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาหรือการสมัครงาน แบบทดสอบจึงมีบทบาทในการช่วยตัดสินใจอย่างมีข้อมูล

ธีรชาติ แสงแก้ว (2560) ให้ความเห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง ไม่ใช่แค่ท่องจำ แต่เป็นการประเมินว่าเด็กสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงหรือไม่

นุชนารถ จิตรสุวรรณ (2565) ให้ความเห็นว่า เป็นแนวทางสมัยใหม่ในการวัดผลการเรียนรู้ เพราะสามารถวัดศักยภาพ การคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต และความสามารถในการตัดสินใจ ซึ่งมีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21

สรุปได้ว่าความสำคัญของแบบทดสอบวัดความสามารถ หมายถึง การประเมินศักยภาพของผู้เรียน เพราะช่วยให้ครูเข้าใจผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ไม่เพียงแต่ในด้านเนื้อหา แต่ยังรวมถึงความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล แบบทดสอบวัดความสามารถ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21

2.6.3 องค์ประกอบของแบบทดสอบวัดความสามารถ

รัชนิพร ทองเพิ่ม (2561) ให้ความเห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการวัด 2) สารหรือขอบข่ายเนื้อหา 3) รูปแบบของข้อสอบ (ปรนัย/อัตนัย/สถานการณ์จำลอง) 4) ระดับของความสามารถที่ต้องการวัด เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และ 5) เกณฑ์การให้คะแนนหรือการแปลผล

ธีรพล ศรีสุวรรณ (2563) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของแบบทดสอบวัดความสามารถต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจน พฤติกรรมที่วัดได้ (วัดผลสัมฤทธิ์/ความสามารถเชิงปฏิบัติ) ความตรง (Validity) ความเที่ยง (Reliability) และความเป็นธรรม (Fairness)

ยุพิน กาญจนสิงห์ (2562) ให้ความเห็นว่า แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) สารเนื้อหาที่ใช้วัด (Content) 2) พฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการวัด (Abilities) และ 3) ลักษณะของข้อคำถาม (Format & Context) เช่น เป็นแบบสถานการณ์จริง มีหลายทางเลือก

วารุณี ศรีสวัสดิ์ (2564) ให้ความเห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถที่ดี ต้องมีองค์ประกอบด้านโครงสร้างข้อสอบ เนื้อหา พฤติกรรมเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย

วุฒิพงษ์ นาสะอ้าน (2560) ให้ความเห็นว่า ชุดของข้อคำถามที่ใช้วัดค่าของตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง โดยมีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน และมีเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนที่ชัดเจน สามารถวัดได้โดย

แบบทดสอบวัดความสามารถที่มีความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำหรือคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความถูกต้อง เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความยากของข้อสอบ (Item Difficulty) หมายถึง ลักษณะของข้อสอบที่สามารถบอกโอกาสการตอบถูกของกลุ่มตัวอย่าง ถ้าข้อสอบมีคนทำถูกมากหมายความว่าข้อสอบข้อนั้นง่าย แต่ถ้าข้อสอบใดที่คนทำถูกน้อยหมายความว่าข้อสอบนั้นยากอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบในการแยกผู้ทดสอบออกเป็นกลุ่ม เช่น แยกกลุ่มเก่งออกจากกลุ่มอ่อนหรือแยกจากกลุ่มที่มีคะแนนสูงออกจากกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ผลจากการวัดของเครื่องมือที่มีความคงที่ คงเดิมจากการวัดหลาย ๆ ครั้ง เช่น การพัฒนาแบบทดสอบชุดหนึ่ง ๆ แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา โดยมีการทดสอบจำนวน 2 ครั้ง หากผลคะแนนที่ทดสอบในครั้งแรกและครั้งที่สองจะมีช่วงคะแนนเท่าเดิมหรือไม่ห่างกันมาก แบบทดสอบชุดนั้นจะเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง และเกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง คะแนนดิบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมาตรฐานและบ่งบอกระดับความสามารถของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ สร้างเกณฑ์ปกติจะต้องสามารถอ้างอิงไปยังประชากรที่ต้องการศึกษาได้

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของแบบทดสอบวัดความสามารถ หมายถึง 1) วัตถุประสงค์ของการวัด 2) สารหรือข้อบ่งชี้เนื้อหา 3) รูปแบบของข้อสอบ (ปรนัย/อัตนัย/สถานการณ์จำลอง) 4) ระดับของความสามารถที่ต้องการวัด เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และ 5) เกณฑ์การให้คะแนนหรือการแปลผล รวมถึงความตรง (Validity) ความเที่ยง (Reliability) และความเป็นธรรม (Fairness) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) สารเนื้อหาที่ใช้วัด (Content) 2) พฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการวัด (Abilities) และ 3) ลักษณะของข้อคำถาม (Format & Context)

2.6.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ

พัชรี บุญจิตร (2561) ให้ความเห็นว่า เริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดอย่างชัดเจน จากนั้นจึงออกแบบข้อสอบให้สอดคล้องกับลักษณะของความสามารถ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการใช้เหตุผล

ณิชภัทร แสงแก้ว (2563) ให้ความเห็นว่า การสร้างข้อสอบควรมีการจัดทำ Test Blueprint อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดแนวทางการออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรม รวมทั้งควรนำแบบทดสอบไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์คุณภาพก่อนนำไปใช้จริงในวงกว้าง

ชลิตา รัตนมาลี (2564) ให้ความเห็นว่า แบบทดสอบวัดความสามารถที่ดั้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความยาก อำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นเพื่อยืนยันคุณภาพของเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาที่ต้องการเครื่องมือที่เที่ยงตรงและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ปิยนุช นาคะวิโรจน์ (2565) ให้ความเห็นว่า ศึกษาหลักสูตรและวัตถุประสงค์ ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ตรงประเด็น การกำหนดวัตถุประสงค์ การวัดที่ชัดเจนช่วยให้แบบทดสอบมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ และสามารถพัฒนาเนื้อหาที่ตรงกับพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม วิเคราะห์พฤติกรรมและความสามารถที่ต้องการวัด ระบุประเภทของความสามารถ เช่น ด้านการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การประเมินค่า ความสามารถแต่ละด้าน ควรแยกชัดเจน เพื่อการออกแบบข้อสอบที่มีความเจาะจง ไม่คลุมเครือหรือกำหนดขอบเขตเนื้อหา ต้องครอบคลุมเนื้อหาหลักที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint) เป็นเครื่องมือกำหนดโครงสร้างข้อสอบ เช่น จำนวนข้อ ระดับพฤติกรรม Bloom's Taxonomy ซึ่งสอดคล้องกับ (ชุตินา คำผิง, 2563) ระบุว่า Test Blueprint คือเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ข้อสอบไม่หลุดจากเป้าหมายและกระจายเนื้อหาได้สมดุล เขียนข้อสอบตามพฤติกรรมที่วัด ข้อสอบอาจเป็นแบบปรนัย (เลือกตอบ) อัดนัย (ตอบอธิบาย) หรือสถานการณ์จำลอง ข้อสอบต้องวัดการประมวลผลทางความคิด ไม่ใช่แค่ความจำ เช่น ให้วิเคราะห์กราฟ หรือวางแผนแก้ปัญหาการเขียนข้อสอบต้องยึดพฤติกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะข้อสอบวัดความสามารถ ไม่ควรวัดแค่เนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ส่งแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าแต่ละข้อวัดตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อวัดความชัดเจนของคำถาม ความเหมาะสมของเนื้อหา และความสอดคล้องกับพฤติกรรม นำไปทดลองใช้แบบทดสอบ (Try-Out) นำข้อสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลที่ได้ช่วยปรับปรุงข้อสอบ เช่น ตัดข้อที่ยากเกินไป หรือไม่มีอำนาจจำแนกวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ ค่าความยาก (P) ข้อสอบไม่ควรง่ายหรือยากเกินไป โดยควรมีค่ากลาง 0.40–0.60 อำนาจจำแนก (D) ควรแยกผู้เรียนเก่งกับอ่อนได้ ค่า $D > 0.2$ ถือว่าดี ค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตร KR-20 หรือ Cronbach's Alpha ค่าความเชื่อมั่น > 0.7 ถือว่าใช้ได้ ซึ่งค่าทางสถิติเหล่านี้เป็นตัวสะท้อนคุณภาพของข้อสอบที่แท้จริง และปรับปรุงข้อสอบ ตัดข้อที่คุณภาพไม่ผ่านหรือแก้ไขคำถามให้ชัดเจนขึ้น เติมข้อสอบให้ครอบคลุมตามแผน Test Blueprint ที่วางไว้ ระบุค่าชี้แจง วิธีให้คะแนน เกณฑ์การตัดสิน และเฉลยอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ หมายถึง การเริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดอย่างชัดเจน แล้วจึงออกแบบข้อสอบให้สอดคล้องกับลักษณะของความสามารถ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการใช้เหตุผล แบบทดสอบวัดความสามารถที่ดีต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความยาก อำนาจจำแนก และค่า

ความเชื่อมั่นเพื่อยืนยันคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์พฤติกรรมและความสามารถที่ต้องการวัด
ข้อสอบอาจเป็นแบบปรนัย (เลือกตอบ) อัตนัย (ตอบอธิบาย) หรือสถานการณ์จำลอง

2.7 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ชัดเจน แต่สามารถ
รับรู้ได้จากการสังเกต การสอบถามเพื่อสื่อให้รับรู้ได้ อาจตรงตามความรู้สึก ตรงตามความพึงพอใจ
จริงหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น การวัดระดับความพึงพอใจจึงเป็นการประเมิน
พฤติกรรมภายในให้ผู้ถูกประเมินแสดงออกมาให้ทราบว่ามี ความพึงพอใจต่อสิ่งที่กระตุ้นหรือสิ่งที่ได้รับ
ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดของแนวคิด
และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้

2.7.1 ความหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจ

วรรณภา อารีย์วงศ์ (2560) ให้ความเห็นว่า เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ความคิดเห็น
ของกลุ่มตัวอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยวัดระดับความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจริงจากประสบการณ์ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงอัตวิสัย (subjective) ที่สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง
และพัฒนาได้

รัชญา ชัยชาญ (2562) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือวัดผลสะท้อนความรู้สึกนึกคิด
หรือประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเน้นการวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

อัจฉรา พูลทรัพย์ (2563) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจเป็นตัวชี้วัดทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้น
จากการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับประสบการณ์จริงที่ได้รับ และแบบสอบถามความ
พึงพอใจจึงเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรม

สุพัตรา นาคะวงศ์ (2564) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินความรู้สึกตอบสนอง
ของบุคคลต่อสิ่งที่ได้รับ โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดที่ตอบง่าย วิเคราะห์ได้รวดเร็ว และช่วยให้เห็น
จุดแข็งจุดอ่อนของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

ณิชภา แก้วคำปัน (2561) ให้ความเห็นว่า เป็นแบบวัดที่ใช้สำรวจความรู้สึกหรือทัศนคติ
ของบุคคลต่อสิ่งที่ได้รับ โดยใช้รูปแบบมาตรประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าอันสามารถประเมินความ
พึงพอใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการนำไปใช้ เพื่อสะท้อนความพึงพอใจส่วนบุคคล
ในเชิงคุณภาพ และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

สรุปได้ว่าแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง เครื่องมือวัดผลสะท้อนความรู้สึกนึกคิด
หรือประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้รูปแบบ

มาตรประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า อันสามารถประเมินความพึงพอใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการนำไปใช้ เพื่อสะท้อนความพึงพอใจส่วนบุคคลในเชิงคุณภาพ และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

2.7.2 ความสำคัญของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ศิริวรรณ สุธรรม (2561) ให้ความเห็นว่า ช่วยสะท้อนความรู้สึคนึกคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพของกิจกรรม และยังเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

กาญจนา มีบุญ (2562) ให้ความเห็นว่า เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความคาดหวัง และความรู้สึคนึกคิดของผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานสามารถนำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และประเมินความสำเร็จของกิจกรรมได้อย่างแม่นยำ

ธีรพร แก้วพิลา (2563) ให้ความเห็นว่า เป็นตัวกลางระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งสามารถสะท้อนผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพและอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างรอบด้าน สามารถเข้าใจความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ข้อมูลนั้นในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

ชุตินา ศรีคำ (2565) ให้ความเห็นว่า ความสำคัญของแบบสอบถามความพึงพอใจมิใช่เพียงแค่การประเมินความรู้สึกของผู้ตอบเท่านั้น แต่ยังเป็นการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) สามารถตรวจสอบตนเอง และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาได้

สรุปได้ว่าความสำคัญของแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง การสะท้อนความรู้สึคนึกคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพของกิจกรรม และยังเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน สามารถเข้าใจความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ข้อมูลนั้นในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

2.7.3 องค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ภัทรวดี ไชยรัตน์ (2561) ให้ความเห็นว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีคุณภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ส่วนรายการคำถามที่วัดระดับความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจน เช่น ในด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ และ 3) ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้ตอบ

ธนกร สุทธิกานต์ (2562) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบสำคัญของแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้แก่ ด้านคุณภาพของเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความประทับใจโดยรวม

โดยใช้มาตรประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) และจัดเรียงลำดับคำถามจากทั่วไป สู่เฉพาะเพื่อความชัดเจน

ลาวัญญ์ ทองประเสริฐ (2564) ให้ความเห็นว่า แบบสอบถามความพึงพอใจควรที่จะมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การประเมินและประโยชน์ของการนำไปใช้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งแต่ละด้านควรมีคำถามหลากหลายเพื่อให้ข้อมูลรอบด้าน

อังคณา วงษ์คำจันทร์ (2565) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจควรออกแบบตามหลักจิตวิทยาการวัด โดยครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม ด้านความรู้สึกลงและด้านการรับรู้ของผู้ตอบ มีการใช้คำถามที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซ้ำซ้อน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง แบบสอบถามที่มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การประเมินและประโยชน์ของการนำไปใช้ ใช้มาตรประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎี 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

2.7.4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ปรารธนา มินเสน (2561) ให้ความเห็นว่า ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง การร่างแบบแบบสำรวจ แบบสอบถามความพึงพอใจ Check List สำหรับในการทำแบบสอบถาม คือกำหนดจุดมุ่งหมายในการถามต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ต้องถามให้ครอบคลุมเรื่องที่จะวัด มีจำนวนข้อความที่พอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป การเรียงลำดับข้อความควรต่อเนื่องสัมพันธ์กัน แบ่งตามพฤติกรรมย่อย ๆ ไว้เพื่อให้เห็นชัดเจนและง่ายต่อการตอบ ลักษณะของข้อความที่ดีคือข้อความต้องเหมาะสมกับตัวอย่าง ควรใช้ข้อความสั้น ๆ กะทัดรัด ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการถามเรื่องที่เป็นความลับ ความลับหรือมีผลเสียต่อผู้ตอบ ควรใช้ข้อความที่มีความหมายชัดเจนไม่กำกวม ข้อคำถามหนึ่ง ๆ ควรถามเพียงประเด็นเดียว เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและตรงจุด คำตอบหรือตัวเลือกควรให้ครอบคลุมหรือให้เหมาะสมกับข้อคำถามนั้น และคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ต้องคำนึงถึงวิธีการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

พรนภา เตียสุทธิกุล และบุญชม ศรีสะอาด (2561) ให้ความเห็นว่า การแปลความหมายคะแนนและการกำหนดระดับความพึงพอใจ การกำหนดระดับของความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนด น้ำหนักคะแนนความพึงพอใจ คือ พอใจมากที่สุดกำหนดให้ 5 คะแนน พึงพอใจมาก

กำหนดให้ 4 คะแนน ฟังพอใจปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน ฟังพอใจน้อยกำหนดให้ 2 คะแนน และฟังพอใจน้อยที่สุดกำหนดให้ 1 คะแนน เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจ คือ ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย 4.51-5.00 หมายถึง ฟังพอใจมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ฟังพอใจมาก 2.51-3.50 หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

ณัฐพร ศรีวิเชียร (2560) ให้ความเห็นว่า ควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวัด แล้วจึงกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ก่อนจะดำเนินการออกแบบโครงสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ บุคลากร และบรรยากาศ พร้อมตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

วรรณภา ชัยประเสริฐ (2561) ให้ความเห็นว่า ควรประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารทฤษฎีเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด 2) สร้างโครงสร้างคำถามตามมิติที่ต้องการวัด 3) สร้างรายการคำถามเบื้องต้น 4) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5) ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก และ 6) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ศิริลักษณ์ บัวทอง (2563) ให้ความเห็นว่า ขั้นตอนสำคัญคือการกำหนดความพึงพอใจที่ต้องการวัดให้ชัดเจน เช่น ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านวิทยากร ฯลฯ จากนั้นจึงออกแบบข้อคำถามที่สัมพันธ์กัน และควรมีคำแนะนำการตอบอย่างละเอียด เพื่อเพิ่มความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง การร่างแบบสำรวจแบบสอบถามความพึงพอใจ Check List สำหรับการทำให้แบบสอบถาม คือ กำหนดจุดมุ่งหมายในการถามต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ต้องถามให้ครอบคลุมเรื่องที่จะวัด มีจำนวนข้อคำถามที่พอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป การเรียงลำดับข้อคำถามควรต่อเนื่องสัมพันธ์กัน แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ไว้เพื่อให้เห็นชัดเจนและง่ายต่อการตอบ ควรใช้ข้อความสั้น ๆ กระชับรัด ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการถามเรื่องที่เป็นความลับ คุณค่าหรือมีผลเสียต่อผู้ตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale)

2.8 สภาพพื้นที่ในการวิจัย

2.8.1 ประวัติการก่อตั้งโรงเรียน

ผู้ก่อตั้งโรงเรียน : พระวิสารทสุธี (พระมหาบด เกสโว)

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2514 ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 โดยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ กระทรวงศึกษาธิการอนุญาต

ให้วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร โดยพระวชิรญาณโหราธิบดี ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอชุมแพ ให้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำหรับพระภิกษุสามเณร ขึ้นที่วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ตั้งชื่อโรงเรียนสารคุณวิทยา เปิดทำการสอนตั้งแต่ 08.30-16.30 น. โดยวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาบาลี, ธรรมวินัย, ศาสนปฏิบัติ, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, สุขศึกษา หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลายสำหรับพระภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 ในชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2529 พระวชิรญาณโหราธิบดี เป็นผู้จัดการโรงเรียน ได้รับอนุญาตให้ขยายการศึกษาของโรงเรียนสารคุณวิทยา จากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายจากกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ปัจจุบัน พระยุดิศศักดิ์ ยนต์สินี, ดร. เป็นผู้จัดการโรงเรียน, พระครูประติษฐ์บุญธรรม, ดร. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน, พระมหาปฐมภูมิ ปญญาปทีโป, ดร. เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน เปิดทำการสอนตั้งแต่เวลา 12.30 น. ถึงเวลา 18.30 น.ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารคุณวิทยา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีพระครูประติษฐ์บุญธรรมดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร เป็นผู้รับใบอนุญาต ตามเลขที่ 26/2515 จากกรมการศาสนาโดยตำแหน่ง

ตราสัญลักษณ์โรงเรียน

ธรรมจักร หมายถึง กงล้อแห่งธรรม คือ จักรแห่งธรรมอันประเสริฐที่พระพุทธเจ้าได้ทรงหมุนให้ขับเคลื่อนไปในใจของชาวโลก

วงล้อธรรมจักร หมายถึง สัญลักษณ์แทนการรู้แจ้งอริยสัจ กงล้ออันเสมือนมรรคมืองค์ 8 มีคำริชอบ เป็นต้น

ฐานดอกบัวบาน หมายถึง สัญลักษณ์แทนดอกบัว 7 ดอก ที่เกิดขึ้นรองรับพระบาทของเจ้าชายสิทธัตถะ เมื่อคราวประสูติหรือสัญลักษณ์แทนโพชฌงค์ 7

วิสัยทัศน์โรงเรียน

โรงเรียนสารคุณวิทยา แผนกสามัญศึกษา มุ่งมั่นในการจัดการศึกษา พัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม มีคุณธรรมควบคู่วิชาการ ดำเนินวิถีชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

พันธกิจโรงเรียน

- 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
- 2) พัฒนาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการการศึกษาของโรงเรียน
- 4) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบ

ข้อมูลส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตนเหมาะสมกับศาสนทายาทและดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

อัตลักษณ์โรงเรียน

ศรัทธาพระรัตนตรัย เกรงใจผู้ใหญ่ ใฝ่ใจเรียนรู้

เอกลักษณ์โรงเรียน

โรงเรียนคุณภาพตามมาตรฐาน สร้างศาสนทายาท มารยาทงาม

ปรัชญา

สุวิชาโน ภว โหติ ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

ปณิธาน

วิชาการเป็นทุน สารคุณเป็นฐาน ผลงานเป็นตัวชี้วัด

2.8.2 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

การวางแผนการเรียนการสอน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน เลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของนักเรียน เช่น การบรรยาย การอภิปราย การปฏิบัติ กิจกรรม เลือกสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น จัดทำแผนการสอนที่ละเอียดและครอบคลุมทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ทำให้ห้องเรียนน่าสนใจ มีความอบอุ่น เป็นกันเอง กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น การตั้งคำถาม การนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ นำเสนอเนื้อหาอย่างชัดเจนและกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีการยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม การทดลอง ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การวัดและประเมินผล กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เลือกเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เหมาะสม เช่น แบบทดสอบ ข้อสอบ ปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน และปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง

และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน สะท้อนผลการสอนของตนเองเพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุง มีการปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของนักเรียน แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ติดตามข่าวสารและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ร่วมกับคุณครูในรายวิชาอื่น ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อพัฒนาตนเอง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน คือ ความพร้อมของผู้เรียน ความรู้พื้นฐาน ทักษะ และความสนใจของผู้เรียน ความพร้อมของครู ความรู้ความสามารถ ทักษะในการสอน และทัศนคติต่อการสอน สื่อการสอน ความหลากหลายและความเหมาะสมของสื่อการสอน สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ บรรยากาศในห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ออกาสนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน

2.8.3 ปัญหาที่พบในโรงเรียน

- ปัญหาทางด้านการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ
- ปัญหาด้านพฤติกรรม การขาดระเบียบวินัย
- ปัญหาด้านสังคม ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาครอบครัวส่งผลกระทบต่อการศึกษา
- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ

จากสภาพพื้นที่การวิจัย จากการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทย์ฯ พบว่านักเรียนขาดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะการอ่านเบื้องต้น คือสามารถอ่านเนื้อหาได้ตั้งแต่ต้นจนจบและจับใจความสำคัญได้ แต่ไม่สามารถใช้ทักษะการอ่านขั้นสูงเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์เนื้อหาที่ตนเองอ่านได้ อ่านอย่างไร้จุดหมายและไม่ทราบว่าจุดประสงค์ในการอ่านคืออะไร ไม่สามารถนำเรื่องที่อ่านไปแยกแยะประเด็นเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ตีความ แปลความด้วยภาษาของตนเองได้ นักเรียนมักคัดลอกข้อความจากในตัวอย่างเนื้อหาเขียนใส่ในการอ่าน ไม่สามารถอ่านเรื่องจนจบได้ จึงส่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสาระที่ 1 การอ่าน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทย์ฯ โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อแก้ปัญหาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9.1 งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา การสมทรัพย์ (2561) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา โรงเรียนวัดบ้านแพน ศรีรัตนานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 24 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพร รินสมปาน (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้วิธีสัง 4 กับวรรณกรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้วิธีสังสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมากองค์ความรู้ใหม่การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คณะผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูสอนภาษาไทย และส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

วรรณธพงศ์ วัชรภักคนนท์ (2567) ได้ศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามหลักอริยสัจ 4 โดยประยุกต์ใช้ระบบออนไลน์เพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ พบว่าภายหลังการเข้าร่วมตามแนวหลักอริยสัจ 4 โดยประยุกต์ใช้ระบบออนไลน์เพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามหลักอริยสัจ 4 โดยประยุกต์ใช้ระบบออนไลน์ เพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหา มีคะแนนแบบวัดการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการทดลองอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลัก อริยสัจ 4 โดยประยุกต์ใช้ระบบออนไลน์สามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่ของการพัฒนาภายในกลุ่ม และความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ซึ่งสามารถประยุกต์เป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การตระหนักรู้ ปัญหา (ทุกข์) วิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) มองเห็นเป้าหมายของการแก้ไข (นิโรธ) และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา (มรรค) จึงส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานของ (วรัญญา เบ็ดทอง, 2565) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ขณะเดียวกัน (ฉัตรมงคล แก้วรัมย์, 2564) ก็แสดงให้เห็นว่า แอปพลิเคชันที่พัฒนา โดยใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นฐานกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพสูง (80.08/88.83) และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) โดยงานของ (ฉัตร โปธิ์น้อย, 2561) ที่พบว่า การเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์

มนธิรา ภูมิ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่เรียนโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผัง ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนี ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามและแผนผังความคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการ ตั้งคำถามและแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านร่อง คำ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหคามวิทยาคาร รวม 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบวัดเจตคติของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Hotelling's T2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการ จัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่เรียนโดยใช้เทคนิคตั้งคำถามและแผนผัง ความคิดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.79/81.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) แผนการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6044 และ 0.6286 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.44 และ 62.86 และ 3) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามกับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน

ศศิวรรณ คำด้วง (2562) ได้พัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์รายวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิค จิกซอร์ 2 ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลการอ่านคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน 2) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ 2 ร่วมกับแผนผัง ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านคิดวิเคราะห์รายวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ 2 ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 8 แผน ได้แก่ การอ่านคิดวิเคราะห์ เคล็ดในการจำ รถม้านครลำปาง สงครามล้างภพชาติ อยุธยาเกียจคร้านการเรียน มีองานบนลานขยะ ชวนรักชาติ และทำไมดวงจันทร์ เปลี่ยนรูปร่าง ใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนอยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ประสิทธิภาพของแผนมีค่าเท่ากับ 73.38/76.07 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นการสอนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และยังช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้หลากหลายด้าน เนื่องจากการสอนที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นระบบ ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สูงขึ้นและการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

2.9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Roisin (2010) ได้ทำการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการเรียนรู้ด้วยการกระทำในบริบท ของการพัฒนาความเชี่ยวชาญโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นเวลา 2 ปี โดยใช้ พนักงานวิชาการ จำนวน 17 คน โดยใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตและการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานโดยการสนทนาออนไลน์ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการใช้เอกสารสำหรับ นักร้องแบบและครู ในการใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาผสมผสานเพื่อแสวงหาแนวทาง ปฏิบัติที่ดีสำหรับวิธีรวมกลวิธีการสอนในชั้นเรียนและใช้คอมพิวเตอร์ ผลที่ได้ นำประโยชน์จากจุดแข็ง

ในแต่ละบุคคลซึ่งมีลักษณะเฉพาะของการปฏิสัมพันธ์และร่วมมือระหว่างผู้สอนโดยใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่เป็นจริง และมีความหลากหลายของเทคโนโลยีในการเรียนรู้ในปัจจุบัน

Beach (2007) ศึกษาผลการใช้กลวิธีการอ่านเชิงวิเคราะห์และบทอ่านแบบโน้มน้าวใจ (persuasive text) ต่อประสิทธิภาพการเขียนโน้มน้าวใจของนักเรียนเกรด 9 โดยออกแบบการเรียนการสอนกลวิธีการเขียนโน้มน้าวใจด้วยการสอนแบบแจ่มชัด (explicit instruction) กับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaboration learning) โดยสอนกลุ่มทดลองด้วยกลวิธีการเขียนโน้มน้าวใจด้วยการสอนแบบแจ่มชัดกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์รูปแบบของบทอ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเขียนโน้มน้าวใจด้วยการสอนแบบแจ่มชัดกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ แต่ไม่ได้สอนการอ่านเชิงวิเคราะห์รูปแบบของบทอ่าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์รูปแบบของการอ่านมีคะแนนการเขียนสูงกว่่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์รูปแบบการอ่าน และมีเจตคติทางบวกต่อการเขียน แสดงให้เห็นว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียน

Putranti (2015) ได้ศึกษาการวิจัยร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิกสำหรับนักเรียนเกรด 8 ที่ SMP N1 Berbah ปีการศึกษา 2014/2015 การวิจัยเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสังเกตในห้องเรียนระหว่างการเรียนการสอน สัมภาษณ์นักเรียนและคุณครูผู้สอนและแบบสอบถามข้อมูลเชิงปริมาณได้จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์แบบเชิงคุณภาพและคะแนนแบบทดสอบวิเคราะห์โดยใช้สถิติแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า แผนผังกราฟิกช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน และจากข้อมูลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจบทความที่ได้อ่านดีขึ้นโดยการใช้ แผนผังกราฟิก มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยนักเรียนให้ความสนใจในกระบวนการเรียนการสอน จากการใช้แผนผังกราฟิกพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จากคะแนนทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจคะแนนรวมและคะแนนเฉลี่ยของการสอบหลังเรียนครั้งที่หนึ่งสูงขึ้น 10% เมื่อเปรียบเทียบกับผลคะแนนสอบก่อนเรียนในขณะที่คะแนนรวมและคะแนนเฉลี่ยจากการสอบหลังเรียนครั้งที่สองมีคะแนนสูงขึ้น 9% จากการสอบหลังเรียนครั้งที่หนึ่ง ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์สนับสนุนข้อมูลจาก คะแนนสอบว่าแผนผังกราฟิกสามารถใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา

ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของนักเรียน สามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญของผู้เรียนได้จริง ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ คิววิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ โดยมีการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ตั้งคำถาม การค้นคว้าข้อมูล และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถประเมินและปรับปรุงการแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลักคำสอนที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ซึ่งมีประโยชน์ต่อการดับทุกข์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และยังสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนและการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค)

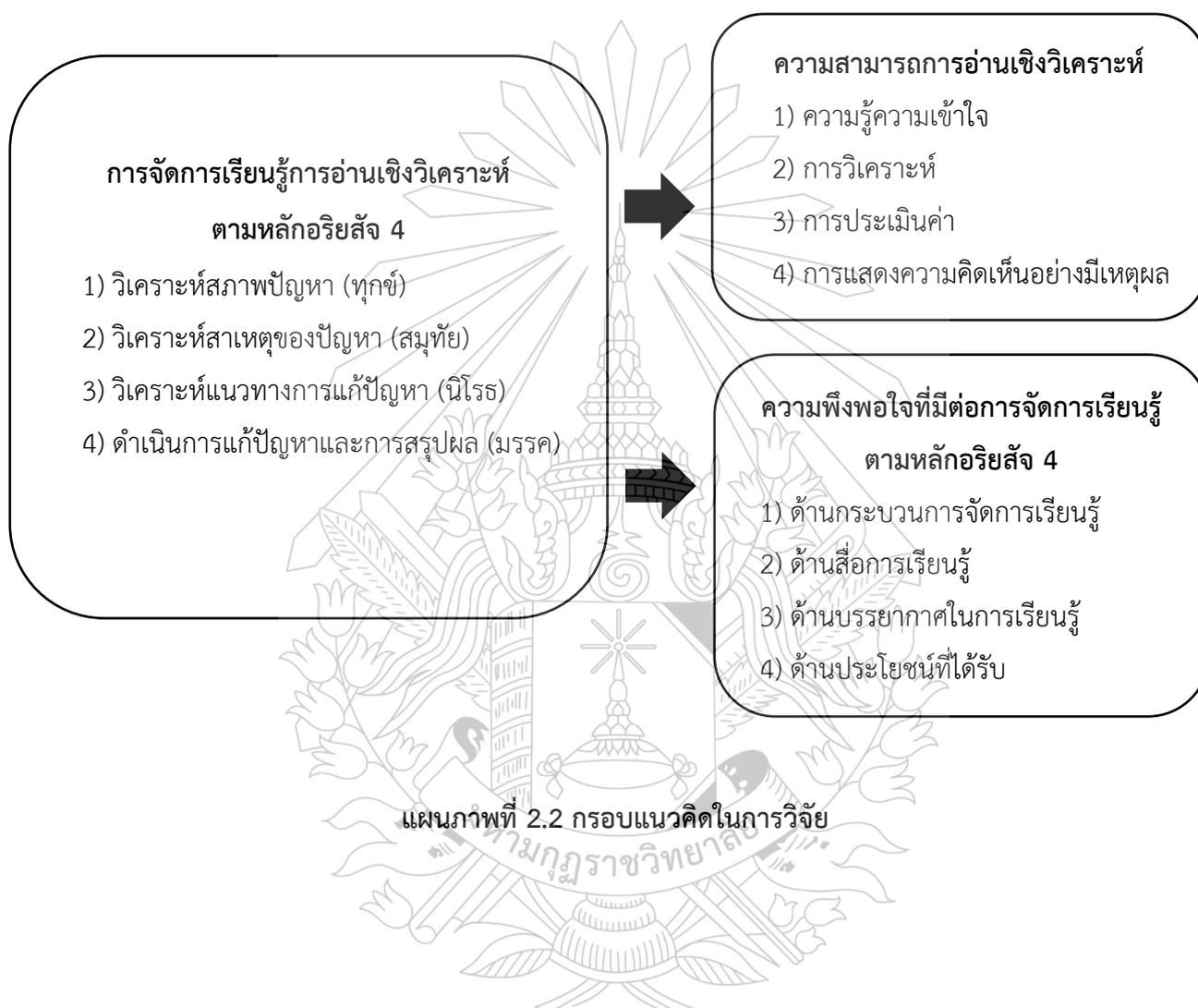
จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้อุภาพหรือวีดิทัศน์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน เกมทางการศึกษา การใช้คำถาม
- 2) ขั้นสอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งมี 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) และ 4) ดำเนินการแก้ปัญหา (มรรค) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสรุปวิธีแก้ปัญหาได้
- 3) ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุป นักเรียนสรุปหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่มโดยครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและให้ความรู้เพิ่มเติม งานวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ผู้วิจัยได้กำหนดการจัดการเรียนรู้โดยมี 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยผู้วิจัยมุ่งให้พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ในระดับมาก ดังแผนภาพ ดังต่อไปนี้

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงทดลอง Experimental Research ซึ่งดำเนินการตามแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Posttest Design) โดยมีการทดสอบหลังการทดลอง (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555) ดังนี้

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

1) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่วัดบุญบาลประดิษฐ์ ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 รูป ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

3.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการทดสอบแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) รายบุคคล จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3.4 การสร้างและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ขั้นตอนการสร้างแผนจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสารคุณวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) ศึกษาแนวคิดในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 จากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

3) กำหนดกรอบเนื้อหาเวลาเรียน แบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน วิธีและเครื่องมือวัดประเมินผลแล้วทำแผนการจัดการเรียนรู้

4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 จำนวน 8 แผน ประกอบด้วย

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสาระคดีเชิงประวัติศาสตร์

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยไปเสนอผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทยทั้ง 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล ตามกรอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ผลการประเมินอยู่ในระดับ 3.50 ขึ้นไปถึงจะนำไปใช้ได้ ตามวิธีของลิเคิร์ท โดยถือเกณฑ์ในการประเมินเป็นคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51-5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	เหมาะสมมาก
2.51-3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	เหมาะสมน้อย
1.00-1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมีคุณภาพความเหมาะสมมาก

6) ทำการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.4.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสารคุณวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบทดสอบด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จากผลงานวิจัยหนังสือเอกสารอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา

3) วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) ระบุบุคคลแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยข้อสอบที่สร้างขึ้นมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน

ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint)

ตารางวิเคราะห์ตามเนื้อหา

ลำดับ	เนื้อหา	ข้อที่	จำนวนข้อ	ร้อยละ
1	งานเขียนเชิงสร้างสรรค์	1-3	3	10.00
2	สารคดีเชิงประวัติศาสตร์	4-7	4	13.33
3	บันเทิงคดี	8-11	4	13.33
4	บทความ	12-14	3	10.00
5	นิทาน	15-17	3	10.00
6	สื่อโฆษณา	18-20	3	10.00
7	กลอนบทละคร	21-28	8	26.67
8	ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ	29-30	2	6.67
	รวม	1-30	30	100

ตารางวิเคราะห์ตามพฤติกรรมความคิด (Bloom's Taxonomy ปรับปรุง)

ระดับพฤติกรรม	ข้อที่	จำนวนข้อ	ร้อยละ
ความรู้/ความเข้าใจ	2, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 21	8	26.67
การวิเคราะห์	1, 3, 4, 8, 9, 13, 15, 16, 18, 23	10	33.33
การประเมินค่า	7, 17, 19, 20, 24, 27	6	20.00
การแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล	22, 25, 26, 28, 29, 30	6	20.00
รวม	1-30	30	100

ตารางสรุปโครงสร้างข้อสอบ (Test Blueprint Summary)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนข้อสอบทั้งหมด	30 ข้อ	100
ข้อวัดการวิเคราะห์ขึ้นไป	20 ข้อ	66.67
ข้อวัดความเข้าใจพื้นฐาน	10 ข้อ	33.33

5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ก่อนที่จะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ

6) นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบประเมินค่า IOC เพื่อพิจารณาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) อ้างถึงใน (อุษาดี ชุกกลิ่นหอม, 2560) ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

ข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 ขึ้นไปจึงจะยอมรับได้

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับปรุงแบบทดสอบ

7) ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสารคุณวิทยา จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

8) นำผลทดลองจากกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.2-0.8 หาค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อ โดยใช้สูตร KR-20 ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป และนำแบบทดสอบที่ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบของทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.30-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (R) มีค่า 0.50-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3.4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา

1) ศึกษาวิธีการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 จากหลักการแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นแบบมาตราประเมินค่าตามวิธีของ Likert จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีตัวเลือก 5 ระดับ กำหนดดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ในช่วงคะแนน ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.51 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	พึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	พึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	พึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	พึงพอใจน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยุ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขก่อนที่จะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจประเมินหาค่า IOC เพื่อพิจารณาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการประเมิน IOC ต้องอยู่ที่ระดับ 0.60 ขึ้นไปจึงจะนำไปใช้ได้ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 อ้างถึงใน อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม, 2560) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

นำผลจากการวิเคราะห์ IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายซึ่งการประเมิน IOC อยู่ในระดับ 0.80-1.00

4) ปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่า Cronbach Alpha

5) นำผลทดลองจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงนำไปใช้ได้

6) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 จำนวน 4 ด้าน ที่ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลหลังการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ ดังนี้

3.5.1 ให้ความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา รวมทั้งข้อตกลง บทบาทหน้าที่ เป้าหมาย เกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับนักเรียน และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

3.5.2 ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

3.5.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา

3.5.4 ผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลัก อริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา แล้วนำมาสรุปรวบรวมผลคะแนน ความพึงพอใจ

3.5.5 ผู้วิจัยทำการรวบรวมผลคะแนนหลังเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาของ คะแนนแต่ละคน เพื่อนำคะแนนหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ขึ้นไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

3.6.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสรุปผลความพึงพอใจ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลคะแนนทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้

4.3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	หมายถึง	กลุ่มเป้าหมาย
$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
% of Mean	หมายถึง	ค่าร้อยละ

4.2 ผลคะแนนการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4.2 ผลคะแนนทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้

N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	% of Mean	แปลผล
คนที่ 1	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 2	30	29.00	96.67	ผ่าน

N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	% of Mean	แปลผล
คนที่ 3	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 4	30	27.00	90.00	ผ่าน
คนที่ 5	30	14.00	46.67	ไม่ผ่าน
คนที่ 6	30	26.00	86.67	ผ่าน
คนที่ 7	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 8	30	25.00	83.33	ผ่าน
คนที่ 9	30	13.00	43.33	ไม่ผ่าน
คนที่ 10	30	29.00	96.67	ผ่าน
คนที่ 11	30	27.00	90.00	ผ่าน
รวม	30	24.90	83.03	81.81

N	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	% of Mean	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์	% of Mean	จำนวนนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์	% of Mean
11	30	24.90	5.50	83.03	9	81.81	2	18.19

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา มีผลคะแนนทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 24.90$ คะแนน S.D. = 5.50 คิดเป็นร้อยละ 83.03 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.81

ตารางคะแนนรายด้านผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

คนที่	ความรู้/ความเข้าใจ	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	ด้านการแสดงความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล	รวม
	(7.5)	(7.5)	(7.5)	(7.5)	(30)
1	7	7	7	7	28
2	7	7	8	7	29

คนที่	ความรู้/ความเข้าใจ	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	ด้านการแสดงความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล	รวม
	(7.5)	(7.5)	(7.5)	(7.5)	(30)
3	7	7	7	7	28
4	7	7	7	6	27
5	4	4	3	3	14
6	6	7	7	6	26
7	7	7	7	7	28
8	6	6	7	6	25
9	3	3	4	3	13
10	7	7	8	7	29
11	7	7	7	6	27
รวม	68	69	72	65	274
$\bar{x}$	6.18	6.27	6.55	5.91	24.90
S.D.	1.40	1.39	1.63	1.51	5.50

4.3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ตารางที่ 4.3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้		4.44	0.68	มาก
1	ครูอธิบายและดำเนินกิจกรรมตามหลักอริยสัจ 4 ได้อย่างเหมาะสม	4.44	0.70	มาก
2	นักเรียนได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ	4.37	0.72	มาก
3	นักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล	4.50	0.63	มาก
4	การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริง	4.50	0.73	มาก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
5	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น	4.40	0.62	มาก
ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้		4.48	0.70	มาก
6	การเตรียมการสอน (พิจารณาจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มีความพร้อม)	4.43	0.82	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.49	0.66	มาก
8	เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและมีความทันสมัย	4.40	0.67	มาก
9	ครูส่งเสริมให้นักเรียนอ่าน วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ อย่างเป็นระบบ	4.63	0.61	มากที่สุด
10	จัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.47	0.78	มาก
ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้		4.45	0.69	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก หลากหลาย และน่าสนใจ	4.63	0.56	มากที่สุด
12	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.30	0.70	มาก
13	บรรยากาศโดยรวมให้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นมิตร	4.39	0.72	มาก
14	ความเหมาะสมของแสงสว่าง เสียง และอุณหภูมิ	4.37	0.89	มาก
15	ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนภายในกลุ่ม	4.57	0.57	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.44	0.66	มาก
16	นำหลักอริยสัจ 4 ไปปรับใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต	4.43	0.63	มาก
17	สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	4.20	0.85	มาก
18	เกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.37	0.67	มาก
19	เจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีม	4.57	0.57	มากที่สุด
20	จัดระเบียบและบูรณาการความรู้ที่เรียนได้ด้วยตนเอง	4.63	0.56	มากที่สุด
รวม		4.45	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{x}$ = 4.45 ค่า S.D. = 0.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.48$ ค่า S.D. = 0.70 รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.45$ ค่า S.D. = 0.69 ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.68 และด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.66

ผลคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

1) ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.70)

ด้านสื่อการเรียนรู้ได้รับคะแนนสูงสุด เนื่องจากสื่อที่ใช้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักอริยสัจ 4 ช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่เป็นนามธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้สื่อภาพ วิดีโอ ใบงาน หรือกิจกรรมเชิงปฏิบัติ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งสื่อที่มีความเหมาะสมกับวัยช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงที่สุด

2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.69)

บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างอิสระ มีความเป็นกันเองและปลอดภัยทางความคิด ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กดดัน และกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ที่เน้นการสะท้อนคิด จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.68)

กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นขั้นตอนชัดเจน สอดคล้องกับหลักอริยสัจ 4 ได้แก่ การกำหนดปัญหา (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) การมองหาแนวทางแก้ไข (นิโรธ) และการลงมือปฏิบัติ (มรรค) ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงได้

4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.66)

นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และการตัดสินใจอย่างรอบคอบ แม้คะแนนจะอยู่ลำดับสุดท้ายแต่ยังอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่านักเรียนตระหนักถึงคุณค่า

ของการเรียนรู้ เพียงแต่อาจต้องใช้เวลาในการนำไปปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ระดับความพึงพอใจใกล้เคียงกับด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่าแบบสอบถามความพึงพอใจทุกด้านได้รับความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มีความเป็นระบบ ชัดเจน ใช้สื่อที่เหมาะสม และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของเนื้อหาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะด้านสื่อการเรียนรู้ที่โดดเด่นมากที่สุด เนื่องจากช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลคะแนนทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา หลังการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา มีผลคะแนนทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 24.90$ คะแนน S.D. = 5.50 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.03 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.81

2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคณวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.45$ ค่า S.D. = 0.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.48$ ค่า S.D. = 0.70 รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.45$ ค่า S.D. = 0.69 ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.68 และ ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.66

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคามวิทยาทาโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคามวิทยาทา มีผลคะแนนทางการเรียนการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 24.90$ คะแนน S.D. = 5.50 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.03 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.81 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง ซึ่งกระตุ้นความใฝ่รู้และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบสภาพแวดล้อมและแนะนำการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่จากปัญหาที่พบและบูรณาการสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนพัฒนาสู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองจนทำให้ผู้เรียนมีผลคะแนนทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อิงฟ้า ทองทรง, 2566) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนหลังการทดสอบของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.33 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ SQP2RS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดมาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน รู้จักการตั้งคำถาม หาคำตอบจากบทอ่านได้อย่างละเอียด อีกทั้งยังฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักการคิด มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น เกิดการทำงานเป็นกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 S (survey) สสำรวจเนื้อเรื่องและอ่านอย่างคร่าว ๆ ขั้นที่ 2 Q (question) ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านร่วมกับขั้น Think (ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน ตั้งคำถามเรื่องที่อ่านให้ครอบคลุมเนื้อหาที่อ่าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถามได้อย่างอิสระ ขั้นที่ 3 P (predict) คาดคะเนคำตอบจากเรื่องที่อ่านร่วมกับขั้น Pair (ผู้เรียนจับคู่พร้อมแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน) ขั้นที่ 4 R1 (read) อ่านเนื้อหาของเรื่องอย่างละเอียดเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาสนับสนุนข้อความคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 ขั้นที่ 5 R2 (respond)

ตอบสนองหรือตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านในทุกข้อที่ตั้งไว้ในชั้นที่ 2 โดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการอ่านในชั้นที่ 4 มาสนับสนุนคำตอบ ชั้นที่ 6 ชั้นสรุป (summarize) สรุปความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านร่วมกับชั้น Share (นำเสนอเนื้อหาที่ได้จากการสรุปความรู้ความคิดในคู่ของตนหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน) ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหา และมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 สอดคล้องกับ (ไหมนา นาทันตอง, 2556) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/78.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและยังสอดคล้องกับ (ณัฐนันท์ โม้มพิมพ์, 2565) ผลการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ KWL- Plus ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL- Plus มีประสิทธิภาพ 78.13/76.92 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ย จากคะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียน คะแนนจากการทำใบงานและคะแนนจากการทำแบบทดสอบย่อยของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 78.13 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 76.92 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 ทั้งนี้ เนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ KWL- Plus เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยได้มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งแต่สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด รวมไปถึงการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

5.2.2 ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X}$ = 4.45 ค่า S.D. = 0.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X}$ = 4.48 ค่า S.D. = 0.70 รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X}$ = 4.45 ค่า S.D. = 0.69 ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีพึงพอใจในระดับมาก มีค่า

$\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.68 และ ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.44$ ค่า S.D. = 0.66 ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้กำหนดปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และได้ลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ตนเองเป็นผู้กำหนด อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ยังส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นทีมของนักเรียน จึงทำให้ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรวิไล สุขมาก, 2564) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีวศัพทครู นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ใช้สถานการณ์สมมุติที่สอดคล้องกับบริบทความเป็นครูช่างให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาสถานการณ์ตามหลักอริยสัจ 4 อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ตามเป้าหมาย เกิดข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมผสมผสานบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่เป็นกลวิธีการสอนที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตามเนื้อหาของคำประพันธ์ และสอดคล้องกับ (ศรัณญา สีสสมบัติ, 2560) การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามเทคนิคการเรียนรู้ อริยสัจ 4 โดยใช้ระบบฐานความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิชาการสร้างเว็บเพจ ผลวิจัยพบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สมชัย ศรีนอก, 2565) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนโดยภาพรวมเท่ากับ 4.27 มีความพึงพอใจในระดับมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนรู้สึกว่าได้พบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจากแบบฝึกทักษะหลายรูปแบบในเรื่อง พุทธปณิธาน 4 เป็นเรื่องที่สร้างแรงจูงใจให้อยากรู้และท้าทายความสามารถในการคิดแก้ปัญหา (ขั้นทุกข์) ร่วมกันค้นคิดหาสาเหตุของปัญหาภายใต้มุมมองที่เป็นอิสระ (สมุทัย) นักเรียนต่างรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนทางเลือกที่ตนเองนำเสนอให้กับกลุ่ม (นิโรธ) และร่วมกันตัดสินใจเลือก ปฏิบัติด้วยรูปแบบที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาที่เป็นสาเหตุแห่งทุกข์ (มรรค)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างละเอียด โดยปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นไปตามจุดประสงค์และมีประสิทธิภาพต่อนักเรียนสูงสุด โดยศึกษาตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ 4 ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) 2) วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) 3) วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา (นิโรธ) 4) ดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผล (มรรค) และศึกษาตัวแปรตาม คือ ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 การจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ระบุไว้ อธิบายแนะนำให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

2. ครูผู้สอนควรคัดเลือกเนื้อหา เรื่องราวของบทอ่านที่นำมาให้นักเรียนอ่านนั้นเป็นบทอ่านที่เหมาะสมกับช่วงวัย เท่าทันต่อเหตุการณ์ และสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กเรียนเพื่อทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ แสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ ไม่ปิดกั้นหรือตัดสินทัศนคติของนักเรียนว่าถูกหรือผิด แต่จะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลโต้แย้ง พร้อมให้คำแนะนำและแนวทางที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 มาทดลองในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านอื่น เช่น การอ่านเพื่อประเมินค่า การอ่านจับใจความ เป็นต้น

3. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ไปใช้พัฒนานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในสาระอื่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2540). *แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร

: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ

: โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.กิดานันท์.

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.

กรรณิการ์ เครือมาศ. (2554). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R.” วิทยานิพนธ์ปริญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2540). *ชุดฝึกการเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

กัญญาณุช แก้วปราณี. (2558). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศศึกษาโดยใช้ การสอนแบบ แผนที่ความคิดร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ.” วิทยานิพนธ์

- ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อมวลชน
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- กานต์ชนก ดำรงตะกั่ว. (2557). "การศึกษาศามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้
วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R
ร่วมกับแผนผังความคิด." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. (2555). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศูนย์
วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัย
- จาวรรรณ ทวันเวช. (2551). *การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
(ปริญญาโท มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จุฑาทิพย์ อินทร์ช่วย. (2558). *การศึกษาศามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์บนเทคดิจิทัล
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-PLUS*. วารสาร
Veridian E-Journal : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(3), 71-83
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและส่งเสริมการอ่าน (Reading and Readind Promotion)*
กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ชลธิดา หงษ์เหม. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด*. วารสาร Veridian
E-Journal ฉบับภาษาไทย (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
,10 (3), 347-362.
- ชายอมร สุรสรณ์. (2562). *แนวทางของครูในการปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดย
ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning:PBL) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน*

คดีวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2539). ศิลปะการอ่านในภาษาไทย 5 การอ่านหน่วยที่ 8 (พิมพ์ครั้งที่ 2).

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิพย์สุนทร อนันต์บุตร. (2542). การอ่านเพื่อการวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิตินา แคมมณี (2556). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(พิมพ์ครั้งที่17). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่3).

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่7).

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2556). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 8)

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดิยา สัญญพันธ์. (20 กรกฎาคม 2559) ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน. สัมภาษณ์.

ธีรวารัศมี ธรรมวัตร และอพนันตรี พูลพุทธา. (2567). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

เชิงวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บันลือ พุกกะวัน. (2534). มิติใหม่การสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

บุญมี แทนแก้ว และคณะ. (2538). อริยสัจ 4. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โอ.เอ.พรินท์เฮาส์.

บุรชัย ศิริมหาสาร. (2551). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.

ปวรา วงศ์ปัญญา. (2551). การเปรียบเทียบผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการใช้คำถามกับการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปิยดา พงศ์สุชาติ (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบ PANORAMA ร่วมกับเทคนิค KWLH-Plus กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

บุญพัฒน์ นิรามัย. (2553). ผลของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อทักษะการคิดแบบอริยสัจสี่และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพระพุทธศาสนากับการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัด เพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรทิพย์ แข็งขัน, เฉลิมลาภ ทองอาจ และ พาวินี หล้าประเสริฐ. (2554). การวัดและประเมินผล การเรียนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชุดฝึกอบรมครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาบัณฑิต). (ม.ป.ป). อริยสัจจความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓๖.

ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.

รวีวรรณ วงศ์เดชาพันธ์. (2563). การพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสงฆ์จังหวัด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 11(1) : 26-29.

รัตนดา สภาคา. (2556). เรื่องการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคพยากรณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงอนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเหมืองลึก จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลัดดา ศิลาน้อยและคณะ. (2544). การสอนแบบอริยสัจ 4. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ลัดดา ศิลาน้อยและคณะ. (2544). *การสอนแบบอริยสัจ 4*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วีรยุทธ เลิศพลสถิต. (2550). *ผลของการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2543). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2559). *วิธีสอนทั่วไป (Method of Teaching)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถิตาภรณ์ ศรีหิรัญ. (2560). *เทคนิคการอ่านเชิงวิชาการ*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมนึก ภัททิยธานี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.
- สายจิตร เหมทานนท์ (2546). *ความหมายความพึงพอใจ*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.saw01.blogspot.com>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *การจัดการเรียนรู้ของครูนักปฏิรูป*. วารสารวิชาการ, 8(1), 1-100.
- สำลี หุ่นงาม. (2554). *“ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนที่ความคิด.”* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้:เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุรชัย มีชาญ. (2547). *ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน*. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์, 10(2), 117-123.
- สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์. (2544). *ทฤษฎีทางการทดสอบ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์. (2545). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2551). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2551). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำและ อรทัย มูลคำ. (2545). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.

2. ภาษาอังกฤษ

Anderson, L.W., Krathwohl, D.R., Airasian, P.W., Cruikshank, K.A., Mayer, R.E., Pintrich, P.R., Raths, J., Wittrock, M.C. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York : Pearson, Allyn & Bacon.

Best John, W., & Best, J. W. (1982). *Research in education*: Prentice Hall of India.

Bloom, Benjamin S. ,Hasting Thomas J. & Madaus George F. (1971) . *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York: McGraw - Hill, Inc.

Davenport, M. (2001). *Opening up the world: A portrait of an intercultural art teacher*. (Ph.D), Indiana University.

This is Mendeley biography

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. พระจักรพัทธ์ จกภทโท, ดร.

ตำแหน่ง : หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
 วุฒิการศึกษา : ศีษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ดร.บัญชา ธรรมบุตร

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 วุฒิการศึกษา : ศีษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. นายอนันท์ กรมน้อย

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
 วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
 สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

4. นางสาวพัชรพร สาลี

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 วุฒิการศึกษา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมไทย)
 สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

5. นางสาวนัยพร สุภา

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา)
 สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๙
 ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๓๙๕ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘
 เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระจักรพัชร จุกกภทโท, ดร.

ด้วย นางสาวพิพิม รวงษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวีธีธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

พระจักรพัชร จุกกภทโท

(พระจักรพัชร จุกกภทโท, ดร.)

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๕

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๓๙๕ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตฯ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.บัญชา ธรรมบุตร

ด้วย นางสาวพิพิม วรวงษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคามวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในกรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

— ยืนดี ไพฑูริย์ ธรรมบุตร
ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

(พระสุธีวีชรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

อ.พงษ์ศักดิ์ ธรรมบุตร
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๘

มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน .....มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทษ. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๙

ที่ ..... อว ๗๙๑๔/ว๐๓๙๕ ..... วันที่ ..... ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ..... ขออนุญาตเป็นผู้อยู่ชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นายอนันท์ กรมน้อย

ด้วย นางสาวพิพิม วรวงษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔” ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเป็นผู้อยู่ชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหามกุฏราชวิทยาลัย

๓๐ ม.ค. ๒๕๖๘

.....

๒๐ ส.ค. ๖๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ..... มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๙

ที่ ..... อว ๗๙๑๔/ว๐๓๙๕ วันที่ ..... ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ..... ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นางสาวนัยพร สุภา

ด้วย นางสาวพิพิม วรรณษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในครุตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสุวิษุธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ฉันได้นำความอนุเคราะห์นี้ตรงต่ออธิการบดีแล้ว

นัยพร สุภา

(นางสาวนัยพร สุภา)

22 สิงหาคม 68.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๕

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๓๙๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นางสาวพัชรพร สาลี

ด้วย นางสาวพิพิม วรวงษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๒๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย
ตอมรับเงินผู้เชี่ยวชาญ

(นางสาวพัชรพร สาลี)

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๘

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้กับการจัดการ เรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน

เพื่อให้แบบสำรวจดังกล่าว ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล จากการสอบถามเพื่อให้ทราบว่า “ข้อคำถามที่ตั้งมีเนื้อหาเหมาะสมและสอดคล้องกับรายการสอบถาม หรือไม่” จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดพิจารณาข้อคำถามในแบบสอบถามข้างล่าง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 และ 1 โดย

- ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ขณะเดียวกัน ใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ว่าควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

รายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-8

รายการสอบถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการใช้ภาษา
	5	4	3	2	1	
1. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนตามแบบฟอร์มที่โรงเรียนกำหนด						
2. ตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
3. การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง						
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน สามารถวัดได้						
5. สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
7. กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก						
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ได้ถูกต้อง						
9. กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
10. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีการสอน						
11. สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้						
12. มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน						
13. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้						
14. ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน						
15. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย						

**ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1**

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	คนที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	5	22	4.40	มาก
3	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
4	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
5	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
6	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
7	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
8	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
9	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
10	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
รวม							4.49	มาก

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	3	20	4.00	มาก
3	5	5	4	4	3	21	4.20	มาก
4	5	5	3	4	3	20	4.00	มาก
5	5	5	3	4	3	20	4.00	มาก
6	5	5	4	4	3	21	4.20	มาก
7	5	5	4	4	3	21	4.20	มาก
8	5	5	4	4	3	21	4.20	มาก
9	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
10	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
11	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
รวม							4.42	มาก

**ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3**

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	4	21	4.20	มาก
3	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
4	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
5	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
6	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
7	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
8	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
9	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
10	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มาก
14	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
15	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
รวม							4.48	มาก

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	5	22	4.40	มาก
3	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
4	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
5	5	5	3	4	5	22	4.40	มาก
6	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
7	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
8	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
9	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
10	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
รวม							4.49	มาก

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	3	4	3	4	19	3.80	มาก
3	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
4	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
5	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
6	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
7	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
8	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
9	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
10	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	3	21	4.20	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
รวม							4.45	มาก

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	5	22	4.40	มาก
3	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
4	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
5	5	5	3	4	5	22	4.40	มาก
6	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
7	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
8	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
9	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
10	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
รวม							4.53	มาก

**ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการเรียนรู้ และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7**

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	3	20	4.00	มาก
3	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
4	5	5	3	4	5	22	4.40	มาก
5	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
6	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
7	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
8	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
9	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
10	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
11	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
รวม							4.53	มาก

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
กับการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลการประเมินผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	5	5	4	5	5	24	4.80	มากที่สุด
2	5	5	4	3	5	22	4.40	มาก
3	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
4	5	5	3	4	5	22	4.40	มาก
5	5	5	3	4	4	21	4.20	มาก
6	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
7	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
8	5	5	4	4	5	23	4.60	มากที่สุด
9	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
10	5	5	5	4	5	24	4.80	มากที่สุด
11	5	5	5	4	4	23	4.60	มากที่สุด
12	5	5	4	4	4	22	4.40	มาก
13	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
14	5	5	4	5	4	23	4.60	มากที่สุด
15	5	5	4	5	3	22	4.40	มาก
รวม							4.52	มาก

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 “การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4”

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. เครื่องมือวัดและประเมินผลฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความสามารถ
 การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้
 ตามหลักอริยสัจ 4

2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผล เป็นการทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ
 (Multiple Choice) รายบุคคลแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30
 คะแนน เป็นแบบทดสอบหลังเรียน

จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดพิจารณาข้อทดสอบในแบบทดสอบข้างล่าง แล้วทำ
 เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1 หรือ 0 หรือ -1 โดย

+1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

ขณะเดียวกัน ใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษา
 ในข้อทดสอบที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ว่าควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

นางสาวพิพิม วรวงษ์

รายการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถโดยผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1-5

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
วิเคราะห์และประเมินคุณค่า	<p>1. งานเขียนเชิงสร้างสรรค์เรื่อง “คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)” ให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. การคิดประเด็นใหม่</p> <p>ข. การคิดอย่างสร้างสรรค์</p> <p>ค. การคิดเห็นที่แตกต่าง</p> <p>ง. การคิดหาทางแก้ไขปัญหา</p> <p>เฉลย : ข. การคิดอย่างสร้างสรรค์</p>				
ข้อเท็จจริงแสดงความคิดเห็น	<p>2. ข้อใดกล่าวถูกต้อง</p> <p>ก. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรใช้ภาษาระดับทางการ</p> <p>ข. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะเป็นงานร้อยแก้วเท่านั้น</p> <p>ค. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะเป็นงานร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว</p> <p>ง. ความรู้ทางหลักการใช้ภาษาจะช่วยให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างชัดเจน</p> <p>เฉลย : ง. ความรู้ทางหลักการใช้ภาษาจะช่วยให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างชัดเจน</p>				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	<p>3. ข้อใดกล่าวถึงงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ถูกต้อง</p> <p>ก. เป็นการเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด</p> <p>ข. เป็นการเขียนเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ต่าง ๆ</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	<p>ค. เป็นการเขียนเพื่อให้แง่คิดแก่ผู้อ่านมีการแทรกอุทาหรณ์สอนใจ</p> <p>ง. เป็นการเขียนที่แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกที่ให้ความ เพลิดเพลินมีความไพเราะของภาษา</p> <p>เฉลย : ง. เป็นการเขียนที่แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกที่ให้ความ เพลิดเพลินมีความไพเราะของภาษา</p>				
ประเมินคุณค่า	<p>4. การอ่านเชิงวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ มุ่งเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ</p> <p>ก. ผู้แต่ง</p> <p>ข. ผลกระทบต่อผู้อ่าน</p> <p>ค. การประเมินคุณค่าของงานเขียนอย่างลึกซึ้ง</p> <p>ง. องค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเขียน เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก ภาษา การใช้สัญลักษณ์</p> <p>เฉลย : ง. องค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเขียน เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก ภาษา การใช้สัญลักษณ์</p>				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	<p>5. หลักการเขียนสารคดีเชิงประวัติศาสตร์มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวคิดสำคัญเพื่ออะไร</p> <p>ก. เพื่อหาแก่นเรื่องที่จะอ่าน</p> <p>ข. เพื่อตีกรอบของเนื้อหาให้แคบลง</p> <p>ค. เพื่อที่จะสามารถตั้งชื่อเรื่องได้ง่ายขึ้น</p> <p>ง. เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการให้อ่านสารคดี</p> <p>เฉลย : ก. เพื่อหาแก่นเรื่องที่จะอ่าน</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
ข้อเท็จจริง และแสดง ความ คิดเห็น	<p>6. เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรีเกี่ยวกับ “พระเจ้าตากสินมหาราช” ข้อใดกล่าวถูกต้อง</p> <p>ก. การกอบกู้เอกราชจากพม่าหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2</p> <p>ข. เจ้าตากสินทรงครองราชย์ได้ 10 ปี พระองค์ถูกสำเร็จโทษ</p> <p>ค. ทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ในปี พ.ศ. 2315</p> <p>ง. ย้ายราชธานีมาตั้งที่กรุงธนบุรีหลังจากกบฏเอกราชได้ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325</p> <p>เฉลย : ก. การกอบกู้เอกราชจากพม่าหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2</p>				
แสดง ความ คิดเห็น	<p>7. สารคดีเชิงประวัติศาสตร์เป็นงานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายอย่างไร</p> <p>ก. ให้ความรู้เรื่องราวที่เป็นสาระ</p> <p>ข. ให้ความรู้และสร้างจินตนาการ</p> <p>ค. ให้ความรู้บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง</p> <p>ง. ให้ความรู้ ข้อคิด ข้อเท็จจริง คติ ข้อเสนอแนะ</p> <p>เฉลย : ข. ให้ความรู้และสร้างจินตนาการ</p>				
ข้อเท็จจริง และแสดง ความ คิดเห็น	<p>8. ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้</p> <p>ข. ช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความในอดีตได้อย่างลึกซึ้ง</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	<p>ค. ช่วยให้เราเข้าใจที่มาของวัฒนธรรม ค่านิยม และความเป็นมาของสังคม</p> <p>ง. ช่วยให้เข้าใจมุมมองที่แตกต่างและเข้าใจประวัติศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ</p> <p>เฉลย : ง. ช่วยให้เข้าใจมุมมองที่แตกต่างและเข้าใจประวัติศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ</p>				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	<p>9. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดีตรงกับข้อใด</p> <p>ก. มุ่งให้ความรู้โดยสอดแทรกความบันเทิงให้แก่ผู้อ่าน</p> <p>ข. มุ่งส่งเสริมสติปัญญาและข้อคิดคติเตือนใจให้แก่ผู้อ่าน</p> <p>ค. มุ่งให้ความบันเทิงและมีการใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง</p> <p>ง. มุ่งเน้นการเลือกสรรถ้อยคำให้สละสลวยเพื่อสร้างบรรยากาศ</p> <p>เฉลย : ค. มุ่งให้ความบันเทิงและมีการใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง</p>				
แยกแยะและวิเคราะห์เนื้อหา	<p>10. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดี ต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในเรื่องใด</p> <p>ก. ภาษาเป็นเพียงบทสนทนาที่สมมติขึ้นเท่านั้น</p> <p>ข. ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน</p> <p>ค. เวลาและสถานที่ควรสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องเพื่อความสมจริง</p> <p>ง. มีการลำดับเรื่องโดยการเล่าย้อนหลังเพื่อให้เรื่องชวนติดตาม</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	เฉลย : ค. เวลาและสถานที่ควรสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องเพื่อความสมจริง				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	11. บันทึกคติเรื่องนิราศหนองคายอยู่ในสมัยรัชกาลใด ก. รัชกาลที่ 2 ข. รัชกาลที่ 3 ค. รัชกาลที่ 4 ง. รัชกาลที่ 5 เฉลย : ง. รัชกาลที่ 5				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	12. บันทึกคติเรื่องสั้นเรื่องแรกของไทยคือเรื่องใด ก. สนุกนี้รัก ข. ละครแห่งชีวิต ค. ความไม่พยาบาท ง. ศัตรูของเจ้าหล่อน เฉลย : ก. สนุกนี้รัก				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	13. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของ "บทความ" ก. ความเรียงร้อยแก้วที่มีเหตุผลสนับสนุน ข. ความเรียงร้อยแก้วที่มีหลักฐานสนับสนุน ค. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากข้อเท็จจริง ง. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากเรื่องสมมุติ เฉลย : ง. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากเรื่องสมมุติ				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	14. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการสร้างสรรค์บทความ ก. วางโครงเรื่อง ข. รวบรวมข้อมูล				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	ค. กำหนดจุดมุ่งหมาย ง. เลือกและตั้งชื่อเรื่อง เฉลย : ค. กำหนดจุดมุ่งหมาย				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	15. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของ "บทความ" ก. ความเรียงร้อยแก้วที่มีเหตุผลสนับสนุน ข. ความเรียงร้อยแก้วที่มีหลักฐานสนับสนุน ค. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากข้อเท็จจริง ง. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากเรื่องสมมุติ เฉลย : ง. ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากเรื่องสมมุติ				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	16. บทความ “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนาระดับชาติ” คือบทความประเภทใด ก. บทความเชิงข่าว (News Article) ข. บทความเชิงวิเคราะห์ (Analytical Article) ค. บทความเชิงสาระ (Informational Article) ง. บทความแสดงความคิดเห็น (Opinion Piece) เฉลย : ค. บทความเชิงสาระ (Informational Article)				
แสดงความคิดเห็น	17. การเขียนแสดงแนวคิดของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ เป็นบทความประเภทใด ก. บทความวิชาการ ข. บทความวิจารณ์ ค. บทความวิชาการ ง. บทความวิเคราะห์				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	เฉลย : ก. บทบรรณาธิการ				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	18. ข้อใดมิใช่ชื่อของนิทานท้องถิ่น ก. ผาวิ่งชู ข. ตาม่องล่าย ค. บางแม่มาย ง. รามสูรขว้างขวาน เฉลย : ง. รามสูรขว้างขวาน				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	19. นิทานในแต่ละท้องถิ่นจะมีความสอดคล้องกับหลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่างยกเว้นข้อใด ก. สังคม ข. เชื้อชาติ ค. วัฒนธรรม ง. สภาพแวดล้อม เฉลย : ข. เชื้อชาติ				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	20. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อคิดจากนิทานเรื่อง “สะใภ้งูพิษ” ก. เครื่องเตือนใจถึงความเสียสละ ข. ความโลภเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ ค. ความรักของแม่คือความรักที่ยิ่งใหญ่ ง. รูปลักษณ์อาจหลอกสายตา แต่จิตใจจะเปิดเผยความจริงเสมอ เฉลย : ข. ความโลภเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	21. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง “ราชสีห์กับหนู” ข้อใดถูกต้องที่สุดราชสีห์ตัวหนึ่งกำลังนอนหลับอยู่ มีหนูตัวหนึ่งวิ่งไปบนหน้าราชสีห์ จึงตกใจตื่น และ				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	<p>โกรธพร้อมกับจับหนุไว้ได้และจะฆ่าเสีย แต่เจ้าหนุได้อ่อนวอนและขอชีวิตไว้ โดยจะตอบแทนคุณในภายหลัง ราชสีห์หัวเราะและก็ปล่อยเจ้าหนุไป ต่อมาวันหนึ่งราชสีห์ถูกนายพรานจับมัดไว้ด้วยเชือกหลายเส้นจึงส่งเสียงร้องดังจนเจ้าหนุนั้นได้ยิน มันจึงมาช่วยกัดเชือกจนขาดและช่วยชีวิตราชสีห์ไว้ได้</p> <p>ก. ไม่ทำร้ายผู้อื่น ข. มีความกตัญญูรู้คุณ ค. มีความเมตตากรุณา ง. ไม่ดูถูกคนที่ต่ำต้อยกว่าตน</p> <p>เฉลย : ง. ไม่ดูถูกคนที่ต่ำต้อยกว่าตน</p>				
แสดงความคิดเห็น	<p>22. ข้อใดมิใช่สิ่งทีผู้อ่านได้จากการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน</p> <p>ก. ได้เห็นถึงความคิดของคนในยุคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ข. ทำให้เกิดความเชื่อว่าผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์มักจะมีจิตใจที่ตึงามทุกคน ค. คติสอนใจที่แฝงไว้ในนิทานทำให้เกิดวิจารณญาณในการคิดและนำไปปฏิบัติได้ ง. คุณธรรมที่ปรากฏในนิทานจะเป็นอุทาหรณ์ทำให้คนอยากทำแต่คุณงามความดีเสมอ</p> <p>เฉลย : ข. ทำให้เกิดความเชื่อว่าผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์มักจะมีจิตใจที่ตึงามทุกคน</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	<p>23. ข้อใดเป็นสื่อโฆษณาที่แตกต่างจากข้ออื่น</p> <p>ก. อัมโฆษณาแป้งมิสทีน</p> <p>ข. นัทโฆษณายาสระผมแพนทีน</p> <p>ค. แพนเค้กโฆษณากล้องวงจรปิดฟูจิโกะ</p> <p>ง. ตัวละครในเรื่อง 3 หนุมเนื้อทองใช้เครื่องสำอางมิสทีน</p> <p>เฉลย : ง. ตัวละครในเรื่อง 3 หนุมเนื้อทองใช้เครื่องสำอางมิสทีน</p>				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	<p>24. ข้อใดเกี่ยวข้องกับสื่อโฆษณาน้อยที่สุด</p> <p>ก. ชักจูงใจผู้บริโภค</p> <p>ข. การเผยแพร่ข้อมูลสินค้า</p> <p>ค. เพิ่มยอดในการจำหน่าย</p> <p>ง. มีความเป็นธรรมกับผู้บริโภค</p> <p>เฉลย : ง. มีความเป็นธรรมกับผู้บริโภค</p>				
แสดงความคิดเห็น	<p>25. สื่อ โฆษณา มีความสำคัญอย่างไร</p> <p>ก. มีอิทธิพลต่อผู้ค้าส่งสินค้าที่จะนำไปใช้ในตลาด</p> <p>ข. มีอิทธิพลต่อผู้ขายที่จะให้สินค้าขายได้</p> <p>ในตลาด</p>				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	<p>ค. มีอิทธิพลต่อผู้ค้าคนกลางที่จะนำสินค้าส่งต่ออย่างมั่นใจ</p> <p>ง. มีอิทธิพลต่อทัศนคติจิตใจและพฤติกรรมที่ผู้บริโภคจะนำไปเลือกซื้อสินค้า</p> <p>เฉลย : ก. มีอิทธิพลต่อทัศนคติจิตใจและพฤติกรรมที่ผู้บริโภคจะนำไปเลือกซื้อสินค้า</p>				
แสดงความคิดเห็น	<p>26. ข้อใดกล่าวถึงการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง</p> <p>ก. เป็นการอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน</p> <p>ข. เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาจิตใจและก่อให้เกิดความจรรโลงใจ</p> <p>ค. เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าอย่างมีเหตุผล</p> <p>ง. เป็นการอ่านเพื่อขยายความจากเรื่องที่อ่านให้ครอบคลุมมากขึ้น</p> <p>เฉลย : ค. เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าอย่างมีเหตุผล</p>				
ประเด็นหลัก	<p>27. จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ เพราะเหตุใดนางจันท์เทวีจึงคลอดลูกเป็นหอยสังข์</p> <p>ก. กรรมเก่า</p> <p>ข. อธิษฐานไว้</p> <p>ค. ถูกสับเปลี่ยนทารก</p>				

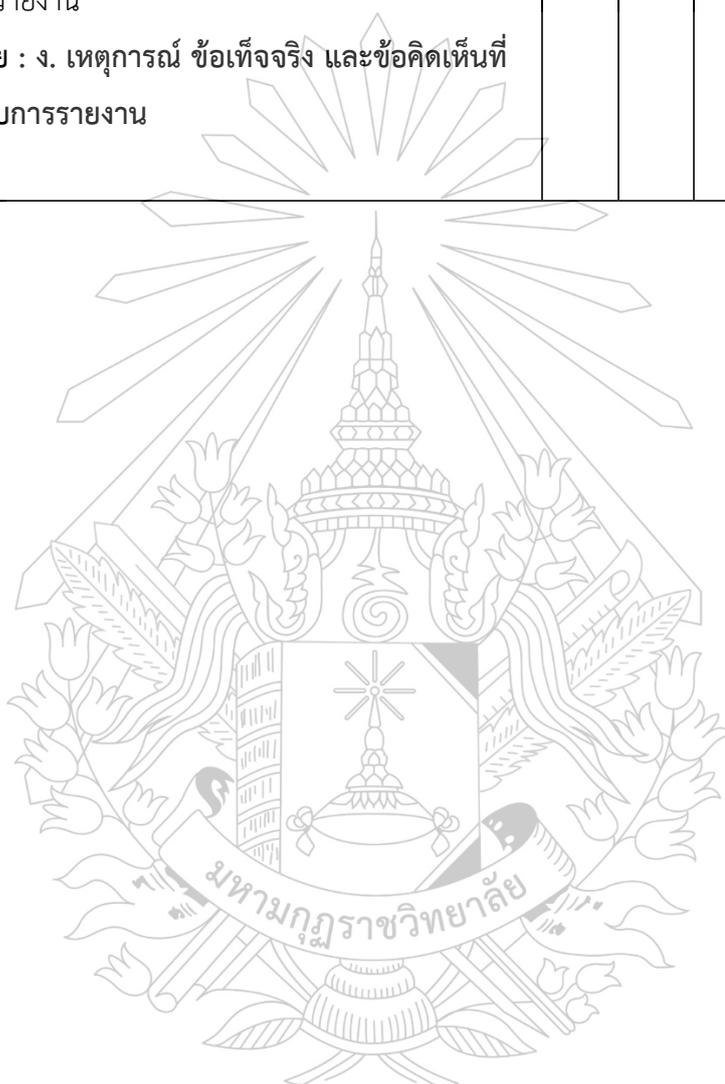
หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	ง. นางจันทิ์เทวีมีชาติกำเนิดเดิมเป็นหอยสังข์ เฉลย : ก. กรรมเก่า				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	28. คำขึ้นต้นกลอนบทละคร คำใดที่ใช้กับคนธรรมดาชั้นวรรคระดับ ก. เมื่อนั้น ข. บัดนั้น ค. คราวนั้น ง. มาจะกล่าวบทไป เฉลย : ข. บัดนั้น				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	29. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ ก. อ่านอย่างละเอียด ข. มีประเด็นเพื่อตั้งคำถาม ค. ดึงเฉพาะจุดเด่นของเรื่อง ง. เรียงลำดับประเด็นสำคัญให้เหมาะสม เฉลย : ค. ดึงเฉพาะจุดเด่นของเรื่อง				
วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินคุณค่า	30. "ดอกไม้มีหนามแหลม มีไข่ม้อยคนชม บ้านไว้เพื่อสะสม ความอุดมแห่งผืนดิน " "ดอกไม้" ในกลอนบทละครร้อยกรองดังกล่าวหมายถึงสิ่งใด ก. สตรี ข. ความรัก ค. ความสงบสุข ง. ความสวยงาม เฉลย : ก. สตรี				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	31. คำใดเป็นคำขึ้นต้นของกลอนบทละคร ก. สักวา ข. ครานั้น ค. ครั้งนั้น ง. มาจะกล่าวบทไป เฉลย : ง. มาจะกล่าวบทไป				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	32. จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ “ก่องกุ่มท์” มีความหมายว่าอย่างไร ก. อาย ข. ภูเขา ค. ก่องไฟ ง. เพิ่มพูน เฉลย : ค. ก่องไฟ				
วิเคราะห์เนื้อหาและแสดงความคิดเห็น	33. จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ ใครเป็นคนทูลหอยสังข์แด่ก ก. เทวดา ข. ตายาย ค. นางพันธุรัต ง. นางจันทร์เทวี เฉลย : ง. นางจันทร์เทวี				
วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินคุณค่า	ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู อุ่มชุมชิตพิสมัย พระคุณล้าลภพไตร จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ 34. บทกลอนข้างต้นให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด ก. ความเฉลียวฉลาด				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	ข. ความรักของมารดา ค. ความกตัญญูรู้คุณ ง. ความเมตตากรุณา เฉลย : ข. ความรักของมารดา				
วิเคราะห์เนื้อหาและประเมินคุณค่า	35. จากข้อ 34 บทกลอนข้างต้นให้คุณค่าทางด้านใด ก. คุณค่าทางปัญญา ข. คุณค่าทางอารมณ์ ค. คุณค่าทางวรรณศิลป์ ง. คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม เฉลย : ข. คุณค่าทางอารมณ์				
แยกแยะและวิเคราะห์เนื้อหา	อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 36 - 37 ข่าวปราจีนครองแชมป์ ผช.พบ.ตร. ระบุมหาอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์ สาเหตุหลักคือขับรถเร็ว รองลงมาเมาแล้วขับ ส่วนยานพาหนะที่เกิดสูงสุด คือรถ จยย. รองลงมารถกระบะ จังหวัดที่เสียชีวิตมากที่สุด คือ จ.ปราจีนบุรี มีผู้ถูกดำเนินคดีแล้ว 84,727 ราย โดย ศปถ. ได้เน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจบนถนนสายหลักและเส้นทางเลี้ยว พร้อมบังคับให้ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเน้นกวาดชั้น ขับรถเร็ว ตี๋มแล้วขับ ตามคำสั่ง คสช. ให้ใช้มาตรการ “เมา จับ ยึด” อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อความปลอดภัย (เดลินิวส์ วันที่ 14 เมษายน 2559 หน้า 9) 36. จากข่าวข้างต้นข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด ก. ไม่ควรขับรถเร็ว ข. ไม่ควรตี๋มแล้วขับ ค. ควรปฏิบัติตามคำสั่ง คสช.				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	ง. ควรระมัดระวังและไม่ประมาทในการขับซึรด เฉลย : ค. ควรปฏิบัติตามคำสั่ง คสช.				
ข้อเท็จจริงและวิเคราะห์เนื้อหา	37. ใจความสำคัญของข่าวข้างต้นนี้คืออะไร ก. การกวดขันเรื่องซึรดเร็ว ข. อุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์ ค. การใช้มาตรการ”เมา จับ ยึด” ง. ปราจีนบุรีมีผู้เสียชีวิตมากที่สุด” เฉลย : ข. อุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์				
ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น	38. องค์ประกอบของข่าวมีทั้งหมดกี่ส่วน ก. 3 ข. 4 ค. 5 ง. 6 เฉลย : ข. 4				
แสดงความคิดเห็น	39. ทักษะการอ่านใด ไม่ใช่ ทักษะสำคัญสำหรับการอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าว ก. การอ่านตีความ ข. การอ่านถอดความ ค. การอ่านขยายความ ง. การอ่านจับใจความ เฉลย : ข. การอ่านถอดความ				
วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น	40. ข้อใดกล่าวถึง "ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ" ได้ถูกต้องที่สุด ก. ข้อเท็จจริงที่เจอ ข. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น				

หัวข้อ	ข้อทดสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขภาษา
		+1	0	-1	
	ค. สิ่งที่นักข่าวนำเสนอออกมา ง. เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่ การรายงาน เฉลย : ง. เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่ ได้รับการรายงาน				

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของ
 แบบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

แบบวัดข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่					ค่า IOC	แปลความ
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	- 1	+1	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	- 1	+1	0.60	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
8	+1	0	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
9	-1	+1	+1	0	-1	0.00	ใช้ไม่ได้
10	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
14	0	0	+1	0	+1	0.40	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้

แบบวัดข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่					ค่า IOC	แปลความ
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	- 1	+1	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	- 1	+1	0.60	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	- 1	+1	0.60	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
38	+1	0	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้

จากผลการวิเคราะห์เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งก็คือค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หรือความเที่ยงตรงรายข้อของข้อสอบแต่ละข้อ โดยจะพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ดังนั้นจึงพบว่ามีข้อสอบที่เข้าเกณฑ์หรือมีความตรงหรือสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ จำนวน 38 ข้อ จากทั้งหมด 40 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ความยาก ง่าย (p)	แปลผล ข้อสอบ	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ข้อสอบ
1	0.50	ใช้ได้	0.5629	0.0098	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.45	ใช้ได้	0.6097	0.0043	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.65	ใช้ได้	0.1106	0.6426	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
4	0.75	ใช้ได้	0.4721	0.0356	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.35	ใช้ได้	0.7198	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.70	ใช้ได้	0.5241	0.0177	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.75	ใช้ได้	0.5507	0.0119	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.65	ใช้ได้	0.5323	0.0157	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.40	ใช้ได้	0.7247	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.55	ใช้ได้	0.6155	0.0039	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.40	ใช้ได้	0.7247	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.80	ใช้ได้	0.5506	0.0119	ใช้ได้	ใช้ได้
13	0.40	ใช้ได้	0.7247	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.35	ใช้ได้	0.7198	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.60	ใช้ได้	-0.1184	1.0000	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
16	0.55	ใช้ได้	0.5692	0.0088	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.60	ใช้ได้	0.5475	0.0125	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.30	ใช้ได้	-0.0787	1.0000	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
19	0.50	ใช้ได้	-0.0378	1.0000	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
20	0.50	ใช้ได้	0.5399	0.0140	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.60	ใช้ได้	0.5827	0.0070	ใช้ได้	ใช้ได้
22	0.60	ใช้ได้	0.0576	0.8095	ใช้ได้	ใช้ได้
23	0.70	ใช้ได้	0.3151	0.1760	ใช้ได้	ใช้ได้

ข้อที่	ความยาก ง่าย (p)	แปลผล ข้อสอบ	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ข้อสอบ
24	0.50	ใช้ได้	0.5170	0.0196	ใช้ได้	ใช้ได้
25	0.50	ใช้ได้	0.5974	0.5974	ใช้ได้	ใช้ได้
26	0.70	ใช้ได้	0.5990	0.0053	ใช้ได้	ใช้ได้
27	0.45	ใช้ได้	0.5865	0.0066	ใช้ได้	ใช้ได้
28	0.45	ใช้ได้	0.5403	0.0139	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.35	ใช้ได้	0.4786	0.0328	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.65	ใช้ได้	0.4726	0.0353	ใช้ได้	ใช้ได้
31	0.55	ใช้ได้	0.5923	0.0059	ใช้ได้	ใช้ได้
32	0.30	ใช้ได้	-0.1371	1.0000	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
33	0.70	ใช้ได้	0.5241	0.0177	ใช้ได้	ใช้ได้
34	0.40	ใช้ได้	0.5475	0.0125	ใช้ได้	ใช้ได้
35	0.65	ใช้ได้	0.5204	0.0187	ใช้ได้	ใช้ได้
36	0.65	ใช้ได้	0.6650	0.0014	ใช้ได้	ใช้ได้
37	0.60	ใช้ได้	0.6180	0.0037	ใช้ได้	ใช้ได้
38	0.55	ใช้ได้	-0.6627	1.0000	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
39	0.75	ใช้ได้	0.1889	0.4252	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
40	0.70	ใช้ได้	0.0035	0.9882	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ

P	min	0.3000
	max	0.8000
r	min	-0.6627
	max	0.7247

KR-20

Reliability 0.9129

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นจากการคัดเลือกข้อสอบมาจำนวน 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธี KR20 มีค่าเท่ากับ 0.91

สรุปผลการวิเคราะห์ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบจำนวน 40 ข้อ มีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 15, 18, 19, 32, 38, 39, 40 ใช้ในการทดสอบจำนวน 30 ข้อ

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ
(Index of Item - Objective Congruence: IOC)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

ในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ผู้วิจัยได้สร้าง “แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4”

โดยแบบสอบถามความพึงพอใจดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดพิจารณาแบบสอบถามความพึงพอใจข้างล่าง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1 หรือ 0 หรือ -1 โดย

+1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจ

ใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในแบบสอบถามความพึงพอใจที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ว่าควรปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างไร

นางสาวพิพิม วรวงษ์

รายการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1-5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้				
1. ครูอธิบายและดำเนินกิจกรรมตามหลักอริยสัจ 4 ได้อย่างเหมาะสม				
2. นักเรียนได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ				
3. นักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล				
4. การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริง				
5. การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น				
ด้านสื่อการเรียนรู้				
6. การเตรียมการสอน (พิจารณาจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มีความพร้อม)				
7. สื่อสามารถใช้งานง่าย เข้าถึงได้สะดวก ไม่ล่าช้าหรือเสียหาย				
8. เอกสารหรือสื่อที่ใช้ประกอบการสอนชัดเจนและมีประสิทธิภาพ				
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน				
10. มีความทันสมัยและน่าสนใจ				
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
11. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสุข หลากหลาย และน่าสนใจ				
12. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้				
13. บรรยากาศโดยรวมให้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นมิตร				
14. ความเหมาะสมของแสงสว่าง เสียง และอุณหภูมิ				
15. ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนภายในกลุ่ม				
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
16. นำหลักอริยสัจ 4 ไปปรับใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต				
17. สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน				
18. เกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง				
19. เจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีม				
20. จัดระเบียบและบูรณาการความรู้ที่เรียนได้ด้วยตนเอง				

รายการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1-5

ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ที่มีต่อการจัดการเรียนการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

แบบวัด ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลความ
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	0.502	0.893
2	0.518	0.888
3	0.531	0.884
4	0.497	0.895
5	0.522	0.889

ค่าเฉลี่ยรวมด้าน = 0.514 ค่า Cronbach's Alpha รวมด้าน = 0.891

ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
6	0.741	0.836
7	0.758	0.832
8	0.772	0.829
9	0.753	0.834
10	0.786	0.827

ค่าเฉลี่ยรวมด้าน = 0.762 ค่า Cronbach's Alpha รวมด้าน = 0.831

ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
11	0.798	0.829
12	0.815	0.821
13	0.823	0.818
14	0.804	0.827
15	0.812	0.824

ค่าเฉลี่ยรวมด้าน = 0.811 ค่า Cronbach's Alpha รวมด้าน = 0.825

ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
16	0.701	0.849
17	0.722	0.842
18	0.735	0.838
19	0.694	0.851
20	0.714	0.844

ค่าเฉลี่ยรวมด้าน = 0.713 ค่า Cronbach's Alpha รวมด้าน = 0.844

ตารางค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ

eliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
0.87	20

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.825–0.891 และค่า Corrected Item–Total Correlation ของทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.30 แสดงว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายจริงได้

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ตกลงใช้เครื่องมือในการวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๑๐๐๓๙

โรงเรียนสารคณวิทยา แผนกภาษาอังกฤษ
เลขที่รับ.....๖๕
วันที่ ๖ / ๖.๓. / ๒๕๖๕
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
เวลา.....น.
๙/๓๗ ทมที่ ๑๒๖ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ผู้รับหนังสือ.....
โทร ๐๔๓-๒๕๑-๕๔๘, ๐๔๓-๒๕๒-๓๘๖

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคณวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวพิพิม วรวงษ์ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๒/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.ศชา ปราณีตพลกรัง เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย (Try out) ในการทำวิทยานิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นลำดับต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

- ทราบ
  - มอบหมาย
    - กลุ่มบริหารงานทั่วไป
    - กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ
    - กลุ่มงานบริหารงานบุคคล
    - กลุ่มงานวิชาการ
- ดำเนินการ.....

 (พระครูประดิษฐ์บุญธรรม, ดร.)
 ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคณวิทยา

เรียนมาเพื่อความเคารพ

 (พระศรีวิชัยธรรม, ผศ.ดร.)
 รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

พ.ศ. ๒๕๖๕
 (พระมหาบัณฑิต ปณญาทุตโม)
 หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ติดต่อประสานงาน : นางสาวพิพิม วรวงษ์

 (นายกิตติ สมอุมจารย์)
 หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๔/๑๐๑๓๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลหนอง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๑-๕๕๕, ๐๔๓-๒๕๒-๓๘๖

โรงเรียนสารคุณวิทยา แผนกสามัญศึกษา
เลขที่รับ..... ๑๒๐
วันที่..... ๑๕ / ๕.๑. / ๒๕๖๘
เวลา..... ๑๐.๑๐
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ผู้รับหนังสือ..... น. ๑๑
จังหวัดขอนแก่น

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคุณวิทยา

ด้วย นางสาวพิพิม วรวงษ์ รหัสนักศึกษา ๖๕๒๐๔๔๐๑๓๒๐๐๙ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสารคุณวิทยา โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.คชา ปรวณิตพลกรัง เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวพิพิม วรวงษ์ ได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย คือ คู่มือประกอบการท้าววิจัย ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาหรือแนบนี้ ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

- ทราบ
 มอบหมาย

- กลุ่มบริหารงานทั่วไป
 กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ
 กลุ่มงานบริหารงานบุคคล
 กลุ่มงานวิชาการ

ดำเนินการ.....

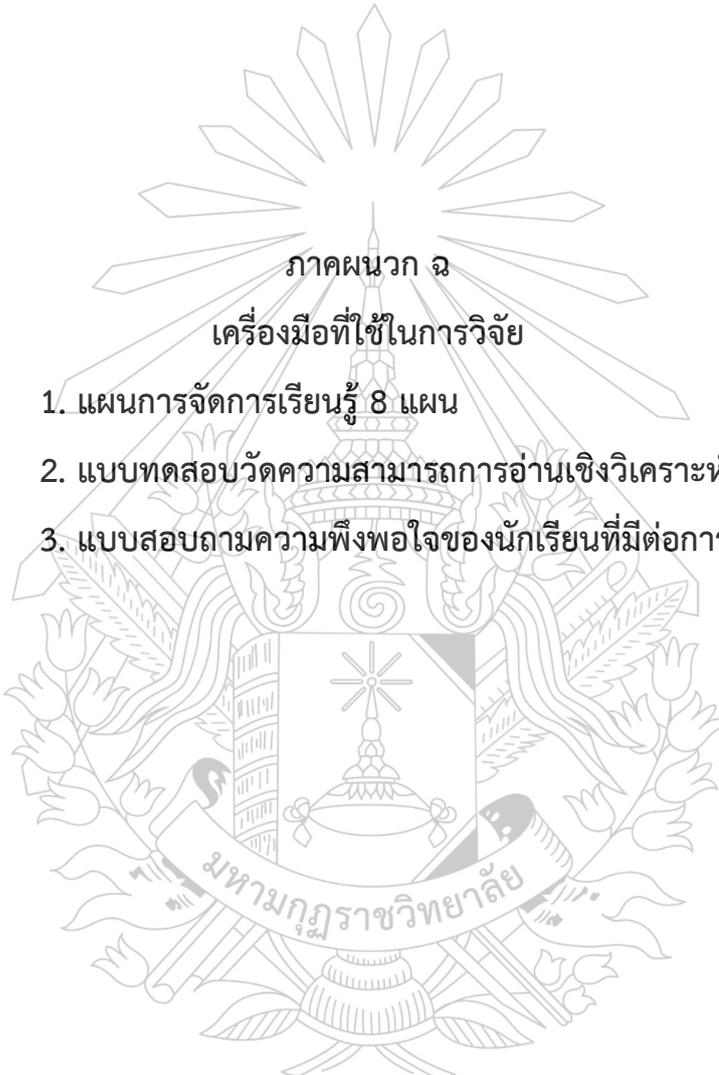
(พระครูประดิษฐ์บุญธรรม, ดร.)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคุณวิทยา

รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(พระมหาบัณฑิต ปณฺญาวุฑโฒ)
หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

บัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ๐๔๓-๒๕๑๔๔๕
ติดต่อประสานงาน : นางสาวพิพิม วรวงษ์

(นายกิตติ สมอุมจารย์)
หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป

ภาคผนวก ฉ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน
2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อทรรศนะด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/5 วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ สามารถ วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบได้ การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาเนื้อหา แนวคิด หรือมุมมองจากเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง โดยการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ ตัวละคร หรือแนวคิดในเรื่องเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ช่วยเปิดมุมมองใหม่ ๆ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น และสามารถไขข้อมูลจากการอ่านในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถบอกหลักการวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (P)
- 3) มีมารยาทในการอ่านและนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

การอ่านเชิงวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มีวินัย	☒ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☒ มุ่งมั่นในการทำงาน
☒ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

2) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ “นักเรียนชอบงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เรื่องใดมากที่สุด เพราะอะไร?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือชั้นทุกข์

1) ครูนำเสนอเกี่ยวกับความหมายของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ (สื่อประกอบภาพนิ่งฟรีเซนต์ Canva) พร้อมให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็นจากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขั้น 2 วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือชั้นสมุทัย

1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน

2) ให้นักเรียนระดมความคิดอธิบายเกี่ยวกับความหมายของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดย

ให้นักเรียนทำเป็น Mind Map

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือชั้นนิโรธ

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเอง

2) ครูให้นักเรียนอ่านงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) โดย Dan Western ต้นเรื่อง : The 10 Most Inspirational Short Stories I've Heard

3) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.1 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร การวิจารณ์แนวคิด และเปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง

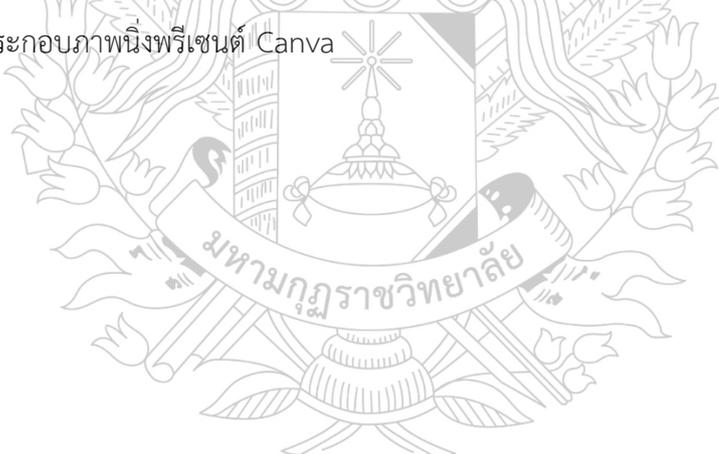
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- 1) นักเรียนสามารถบอกหลักการวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
- นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1 คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
- มีมารยาทในการอ่านและนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ “ผ่าน”
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ “ผ่าน”

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง “งานเขียนเชิงสร้างสรรค์”
- 2) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)
- 3) สื่อประกอบภาพนิ่งฟรีเชนด Canva

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และผ่านกิจกรรม

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนมีทักษะกระบวนการ ด้านเชิงวิเคราะห์ ตามเกณฑ์
ที่ครูกำหนด สามารถอธิบายได้อย่างถูกต้อง

ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเข้าปัญหา และร่วมกันแก้
ปัญหา มีวิสัยทัศน์ในการเรียน

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียน 2 รูป ไม่มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม และกิจกรรมเท่าที่ควร
ไม่ตั้งใจเรียน คุณกันเสียงดัง และความไม่รับผิดชอบของคู่ปกครอง การเรียน

3) แนวทางแก้ไข

วางแผนนำ จัดตกลงในการร่วมกิจกรรม และให้นักเรียนนำอุปกรณ์การเรียน
มาทุกครั้งที่เรียน ด้านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรมีความละเอียด
และชัดเจนมากขึ้น

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ทรงจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยสื่อที่ทันสมัย

สำรวจวัดด้วย เช่น งาน

ลงชื่อ

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.1

เรื่อง “งานเขียนเชิงสร้างสรรค์”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

งานเชิงสร้างสรรค์ คือ งานเขียนที่มุ่งกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยการสื่อสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์ และวิดีโอเกมมากมาย)

แก่นเรื่อง คือความหมายหลักที่ผลงานสื่อสารออกมา ยกตัวอย่าง เช่น ภาพยนตร์ (และนวนิยายที่เป็นต้นแบบ) เรื่อง Jaws เรื่องราวเกี่ยวกับฉลามที่สร้างความหวาดกลัวให้กับชุมชนริมชายหาด และกลุ่มคนที่ได้รับมอบหมายให้ล่าฉลาม แต่แก่นเรื่องของภาพยนตร์ประกอบด้วยความปรารถนาของมนุษย์ที่จะควบคุมธรรมชาติ ประเพณีกับนวัตกรรม และวิธีที่ผลกำไรสามารถผลักดันให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจที่อันตรายหรือถึงขั้นเสียชีวิตได้

ธีม ไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่กำหนดงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่มักพบในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีดังนี้

- การเชื่อมโยงหรืออย่างน้อยก็พยายามเชื่อมโยงกับอารมณ์ของผู้อ่าน
- การเขียนจากมุมมองที่เฉพาะเจาะจง
- การจัดระเบียบข้อความโครงสร้างการเล่าเรื่อง
- โครงสร้างการเล่าเรื่องอาจซับซ้อนหรือเรียบง่ายก็ได้และทำหน้าที่ในการกำหนดว่าผู้อ่าน

จะโต้ตอบกับเนื้อหาอย่างไร

การใช้ภาษาที่สร้างสรรค์หรือบรรยายงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มักใช้กลวิธีทางวรรณกรรม เช่น อุปมาอุปไมยและการพยากรณ์ล่วงหน้า เพื่อสร้างเรื่องเล่าและถ่ายทอดแก่นเรื่อง แต่นี่ไม่ใช่ข้อกำหนด บทสนทนาก็เช่นกัน แม้ว่า คุณจะพบว่ามีการใช้บทสนทนาในงานเขียนส่วนใหญ่ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องแต่ง การนำเสนอเรื่องจริง บันทึกความทรงจำ และงานเขียนเชิงสังเกตการณ์ในรูปแบบละคร ล้วนเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง

อะไรคืองานเขียนเชิงสร้างสรรค์?

ในทางตรงกันข้าม บทความวิจัยไม่ใช่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับเรียงความ วิเคราะห์เรียงความโน้มน้าใจหรืองานเขียนเชิงวิชาการประเภทอื่น ๆ เช่นเดียวกัน การสื่อสาร

ส่วนตัวและการสื่อสารทางวิชาชีพไม่ถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น อีเมล โพสต์บนโซเชียลมีเดีย และแถลงการณ์อย่างเป็นทางการของบริษัทจึงอยู่ในขอบเขตของงานเขียนที่ไม่ใช่งานสร้างสรรค์ งานเขียนประเภทนี้จึงสื่อสารข้อความได้แต่ไม่ได้แสดงถึงแก่นเรื่อง เป้าหมายของงานเขียนประเภทนี้คือการให้ข้อมูลและให้ความรู้และในบางกรณีก็เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้อ่าน แม้ว่าจะสามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านได้ แต่นั่นก็ไม่ใช่เป้าหมายหลักแล้วเรื่อง อย่างโพสต์บล็อกล่ะ? หรือเรียงความส่วนตัว? สิ่งเหล่านี้เป็นหมวดหมู่กว้าง ๆ และงานเขียนเฉพาะเจาะจงในหมวดหมู่นี้สามารถถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ หากตรงตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ข้างต้น ตัวอย่างเช่น บล็อกโพสต์นี้ไม่ใช่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งให้ข้อมูล แต่บล็อกโพสต์ที่พาผู้อ่านไปสัมผัสกับการเล่าเรื่องเหตุการณ์ในมุมมองบุคคลหนึ่งอาจถือเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

ประเภทของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์มีหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่

นวนิยาย นวนิยายมาต้นกำเนิดศตวรรษที่ 18 ปัจจุบันเมื่อผู้คนนึกถึงหนังสือ คนส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงนวนิยาย นวนิยายคือเรื่องราวสมมติที่มักเล่าในจำนวน 60,000 ถึง 100,000 คำ แม้ว่าบางเรื่องอาจสั้นเพียง 40,000 คำหรือยาวกว่า 100,000 คำก็ตาม เรื่องสั้นที่สั้นเกินกว่าจะเรียกว่านวนิยาย แต่ไม่สามารถเรียกได้อย่างถูกต้องว่าเรื่องสั้น มักเรียกว่านวนิยายสั้น โดยทั่วไป เรื่องสั้นที่มีความยาวระหว่าง 10,000 ถึง 40,000 คำจะถือว่าเป็นนวนิยายสั้น คุณอาจพบคำว่า " นวนิยายสั้น " ซึ่งใช้เรียกเรื่องสั้นที่มีความยาวระหว่าง 7,500 ถึง 19,000 คำ

เรื่องสั้น เรื่องสั้นคือเรื่องแต่งที่โดยทั่วไปมีความยาวระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 คำ เช่นเดียวกับนวนิยาย เรื่องราวจะสมบูรณ์และมีตัวละครอย่างน้อยหนึ่งตัว ความขัดแย้งบางอย่าง และแก่นเรื่องอย่างน้อยหนึ่งอย่าง เรื่องราวมีความยาวน้อยกว่า 1,000 คำ จะจัดอยู่ในประเภทนิยายสั้น

บทกวี บทกวีอาจนิยามได้ยาก เพราะในฐานะประเภทหนึ่งบทกวีมักเปิดกว้าง บทกวีไม่จำเป็นต้องมีความยาวเฉพาะเจาะจง ไม่จำเป็นต้องสัมผัสคล้องจอง มีบทกวีหลากหลายประเภทจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น โซเน็ต ไฮกุ เซสตินา กลอนเปล่า ลิเมอร์ และกลอนเปล่า กฎเกณฑ์ของบทกวีโดยทั่วไปมีความยืดหยุ่น เว้นแต่ว่าคุณจะเขียนบทกวีประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น ไฮกุ ซึ่งมีกฎเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับจำนวนบรรทัดหรือโครงสร้าง แต่ถึงแม้บทกวีไม่จำเป็นต้องมีความยาวหรือรูปแบบเฉพาะ หรือใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง แต่บทกวีก็จำเป็นต้องกระตุ้นอารมณ์ของผู้อ่าน มาจากมุมมองที่เฉพาะเจาะจง ถ่ายทอดแก่นเรื่องและเมื่อคุณแต่งบทกวีเป็นเพลงคุณก็จะได้เพลง บทละคร บทโทรทัศน์ และบทภาพยนตร์ ละครเวทีมีไว้เพื่อแสดงบนเวที บทภาพยนตร์มีไว้เพื่อ

นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ และบทโทรทัศน์มีไว้เพื่อนำไปสร้างเป็นรายการโทรทัศน์ บทภาพยนตร์สำหรับวิดีโอที่ผลิตสำหรับแพลตฟอร์มอื่น ๆ ก็จัดอยู่ในหมวดหมู่นี้เช่นกัน

บทละคร บทโทรทัศน์ และบทภาพยนตร์ มีหลายสิ่งที่คล้ายคลึงกันกับนวนิยายและเรื่องสั้น พวกมันถ่ายทอดเรื่องราวที่กระตุ้นอารมณ์และถ่ายทอดแก่นเรื่อง ความแตกต่างคือพวกมันถูกสร้างมาเพื่อการแสดงมากกว่าการอ่าน ดังนั้น พวกมันจึงมักจะพึ่งพาบทสนทนามากกว่า เพราะไม่มีบทบรรยายยาว ๆ อย่างไรก็ตาม นักเขียนบทไม่ได้มีเพียงแค่บทสนทนาให้ใช้งานเท่านั้น การเขียนบทละครหรือบทภาพยนตร์ยังเกี่ยวข้องกับการเขียนบทละครหรือฉากด้วย สคริปต์แต่ละประเภทจะมีข้อกำหนดการจัดรูปแบบเฉพาะของตัวเอง สารคดีเชิงสร้างสรรค์ สารคดีเชิงสร้างสรรค์ครอบคลุมงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ทุกประเภทที่ไม่ใช่บันเทิง ต่อไปนี้คือตัวอย่างบางส่วน

- **เรียงความส่วนตัว** : เรียงความส่วนตัวคือเรื่องราวที่เล่าผ่านกรอบการเล่าเรื่อง บ่อยครั้งความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มักแทรกสอดแทรกด้วยข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ รวมถึงการตีความและความรู้สึกส่วนตัวของคุณที่มีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ในเรียงความประเภทนี้

- **วารสารศาสตร์วรรณกรรม** : ลองนึกถึงวารสารศาสตร์วรรณกรรมว่าเป็นวารสารศาสตร์ที่ได้รับการเสริมประสิทธิภาพด้วยเทคนิคการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่องราวเหล่านี้มักถูกตีพิมพ์ในสื่ออย่าง The New Yorker และ Salon วารสารศาสตร์วรรณกรรมมีรายงานเหตุการณ์จริงแต่นำเสนอในรูปแบบที่ทำให้รู้สึกเหมือนเป็นเรียงความส่วนตัวหรือเรื่องสั้น

- **บันทึกความทรงจำ** : บันทึกความทรงจำเปรียบเสมือนบทความส่วนตัว เช่นเดียวกับนวนิยายที่เปรียบเสมือนเรื่องสั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง บันทึกความทรงจำคือหนังสือที่รวบรวมความทรงจำส่วนตัวไว้เป็นเล่ม ซึ่งมักจะเน้นเรื่องราวเฉพาะเรื่อง โดยมักจะถ่ายทอดความคิดเห็น การตรัสรู้ และความเข้าใจเชิงอารมณ์ผ่านเรื่องราวเหล่านั้น ๆ

- **อัตชีวประวัติ** : อัตชีวประวัติคือหนังสือที่คุณเขียนเกี่ยวกับตัวคุณและชีวิตของคุณ บ่อยครั้งอัตชีวประวัติมักเน้นเหตุการณ์สำคัญ ๆ และอาจมุ่งเน้นไปที่แง่มุมใดแง่มุมหนึ่งในชีวิตของผู้เขียน เช่น บทบาทของเธอในฐานะนักนวัตกรรมทางเทคโนโลยี หรืออาชีพของเขาในฐานะนักกีฬาอาชีพ อัตชีวประวัติมักมีรูปแบบคล้ายกับบันทึกความทรงจำ แต่แทนที่จะเป็นการรวบรวมความทรงจำที่ยึดติดกับเหตุการณ์เฉพาะเจาะจง อัตชีวประวัติมักจะบอกเล่าเรื่องราวชีวิตทั้งหมดของผู้เขียนในรูปแบบการเล่าเรื่องเชิงเส้นตรง

- **การเขียนอารมณ์ขัน** : การเขียนอารมณ์ขันมีหลายรูปแบบ เช่น การแสดงตลกเดี่ยว การตลกการเมือง และเรียงความตลก

- **เรียงความแบบเนื้อเพลง** : ในเรียงความแบบเนื้อเพลง ผู้เขียนจะแทรกกฎไวยากรณ์ และรูปแบบการเขียนแบบเดิม ๆ เมื่อเขียนเกี่ยวกับแนวคิด เหตุการณ์ สถานที่ หรือความรู้สึก ด้วยเหตุนี้ เรียงความแบบเนื้อเพลงจึงเปรียบเสมือนบทกวีที่มีความยาวพอ ๆ กัน เหตุผลที่เรียงความแบบนี้ถูกจัดว่าเป็นเรียงความไม่ใช่บทกวียาว ๆ ก็เพราะว่าโดยทั่วไปแล้วเรียงความแบบนี้มักจะวิเคราะห์เนื้อหาได้ตรงประเด็นมากกว่าบทกวี

เคล็ดลับการเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ให้เวลาและพื้นที่แก่ตัวเองในการเขียนเชิงสร้างสรรค์การเขียนบทกวีในช่วงพักกลางวัน หรือเขียนบันทึกความทรงจำระหว่างรอสายนั้นเป็นเรื่องยาก อย่าทำให้การเขียนยากขึ้นด้วยการพยายามหาเวลาเขียนให้เสร็จในแต่ละวัน ลองจัดสรรเวลาเพื่อมุ่งเน้นไปที่การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีสิ่งรบกวน เช่น ห้องนอนหรือร้านกาแฟ

รู้จักตัวเองในฐานะนักเขียน ยิ่งคุณเขียนมากเท่าไร คุณก็จะยิ่งเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของตัวเองในฐานะนักเขียนมากขึ้นเท่านั้น คุณจะค้นพบตัวละคร ฉาก ภาษา และงานเขียนที่คุณชอบเขียนมากที่สุด และกำหนดจุดที่คุณประสบปัญหาในการเขียนมากที่สุด การเข้าใจว่า คุณเป็นนักเขียนแบบไหน จะช่วยให้คุณตัดสินใจได้ว่าควรดำเนินโครงการประเภทใดต่อไป

ท้าทายตัวเอง เมื่อคุณรู้อ่างานเขียนแบบไหนที่คุณมีปัญหา ก็ลองเขียนแบบนั้นดู หากคุณมุ่งเน้นแต่สิ่งที่คุณถนัด คุณจะไม่มีวันพัฒนาในฐานะนักเขียนได้ ลองท้าทายตัวเองด้วยการเขียนแนวใหม่ ๆ หรือลองเขียนแนวใหม่ ๆ ดูบ้าง เช่น หากคุณเป็นนักเขียนเรื่องสั้น ลองเขียนบทกวีหรือเรียงความส่วนตัวดูสิ

เรียนรู้จากนักเขียนคนอื่น ๆ มีแหล่งข้อมูลมากมายเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ลองอ่านและรับชมดู หากมีนักเขียนคนใดที่คุณชอบผลงาน ลองหาบทสัมภาษณ์และบทความส่วนตัวที่พวกเขาเขียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ดู

อย่าจำกัดตัวเองไว้แค่นักเขียนชื่อดัง ลองเข้าร่วมฟอรัมออนไลน์ กลุ่มโซเชียลมีเดีย และถ้าเป็นไปได้ ลองเข้าร่วมกลุ่มนักเขียนสร้างสรรค์แบบพบปะกันตัวต่อตัวดูสิ การทำเช่นนี้จะช่วยให้คุณได้เรียนรู้จากนักเขียนจากหลากหลายสาขาอาชีพ และได้ช่วยเหลือนักเขียนคนอื่น ๆ ด้วย ฉันทเขียนอะไรไปบ้างแล้ว ฉันทจะไปต่ออย่างไรดีละ ตบหลังตัวเองเบาๆ หนอยสิ คุณทำได้แล้ว! คุณเขียนงานสร้างสรรค์ชิ้นหนึ่งเสร็จแล้ว ซึ่งหลายคนพยายามทำ แต่หลายคนกลับทำไม่ได้

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง “คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร การวิจารณ์แนวคิด และเปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง

เนื้อเรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)

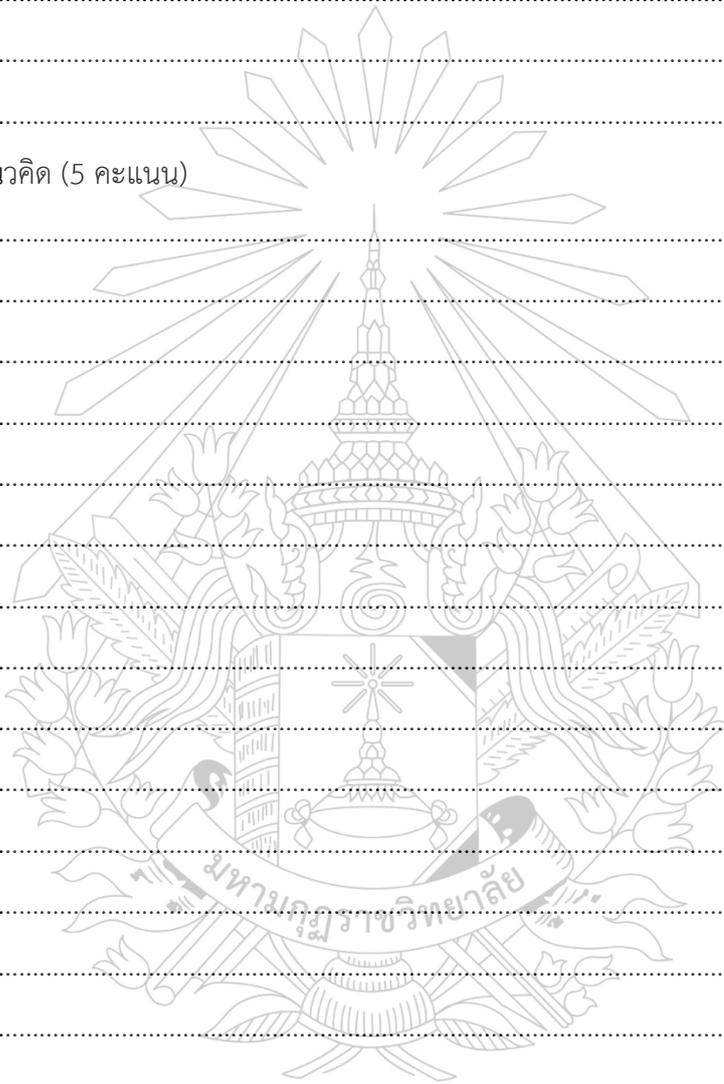
ต้นเรื่อง : The 10 Most Inspirational Short Stories I've Heard โดย Dan Western

แปล : กตวรรณ คุณกมุต เรียบเรียง : สกล สุวรรณพิสิทธิ์

ณ เมืองเล็กของไนอิตาลีเมื่อนานมาแล้ว เจ้าแก่เจ้าของธุรกิจเล็ก ๆ คนหนึ่งดันไปเป็นหนี้ก้อนโตในวงจรเงินกู้้นอกระบบสุดโหดจากเจ้าหนี้ชราชั่ววลาที่ดิน จนนำความช่วยเหลือมาสู่ลูกสาวของตัวเองเจ้าหนี้ชราได้ยื่นข้อเสนอบางอย่างให้กับเจ้าแก่ เป็นเงื่อนไขให้ตัวเขาได้แต่งงานกับลูกสาวเจ้าแก่เพื่อแลกกับการล้างหนี้ทั้งหมด (ให้ตายเถอะ เรื่องน่าขยะแขยงแบบนี้ก็มีด้วย) ในความโชคร้ายยังพอมีความหวัง เจ้าหนี้ชรายังเปิดทางให้ “เดี๋ยวฉันจะมีถุงผ้า 2 ใบให้หนูเลือกนะจ๊ะ ใบหนึ่งมีก้อนกรวดสีดำ อีกใบหนึ่งมีก้อนกรวดสีขาว ถ้าหนูเลือกได้ถุงที่มีก้อนกรวดสีดำ หนูจะต้องแต่งงานกับฉัน

2) การวิจารณ์แนวคิด (5 คะแนน)

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง “คิดให้ออกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) การวิเคราะห์เนื้อหาและตัวละคร

การวิเคราะห์เนื้อหา

บริบท : สถานการณ์ที่บีบคั้นในสังคมอิตาลีสสมัยก่อนที่ความยากจนและหนี้ครอบงำระบบสามารถทำลายชีวิตครอบครัวได้ง่าย ๆ

ความขัดแย้งหลัก : ความขัดแย้งระหว่างจริยธรรม (ความถูกต้อง) และความอยู่รอด (การล้างหนี้) ถูกบิดเบือนด้วยการโกง (ของเจ้าหนี้ชรา)

คตินอกกรอบ : การกระทำของลูกสาวที่แก่งัดทำก่อนกรวดหล่นหายไปในวันอย่างแนบเนียน นี่คือการเปลี่ยนเกมจากเงื่อนไข เป็นการสร้างเงื่อนไขใหม่ที่บีบให้คู่กรณีต้องยอมรับผลลัพธ์ที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่เขาตั้งใจจะเกิดขึ้น

การวิเคราะห์ตัวละคร

เจ้าแก่ (เจ้าของธุรกิจ) : บทบาทคือตัวกระตุ้นปัญหาเป็นตัวแทนของความเปราะบางทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความขัดแย้ง ลักษณะค่อนข้างสิ้นหวังไม่มีอำนาจต่อรอง

เจ้าหนี้ชราเขี้ยวลากดิน : บทบาทคือผู้ข่มขู่/ปฏิบัติ ลักษณะโหดร้ายไร้ศีลธรรม ใช้อำนาจเงินบีบบังคับ ฉลาดแกมโกง (หยีบก่อนกรวดดำ 2 ก้อน) แต่ท้ายที่สุดก็ถูกความฉลาดแกมโกงของตัวเองย้อนกลับมาทำร้ายเพราะเขาไม่สามารถยอมรับว่าตัวเองโกงต่อหน้าผู้อื่นได้

ลูกสาวเจ้าแก่ : บทบาทคือสตรีผู้แก้ปัญหา ลักษณะเฉลียวฉลาด มีไหวพริบและมองเห็นการโกงของเจ้าหนี้และปฏิเสธทางเลือกที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งหมด (3 ทางเลือกแรก) เธอไม่ได้ตอบโต้ด้วยการกำลังหรือการโต้เถียง แต่ใช้ตรรกะและเหตุผลที่เป็นไปไม่ได้มาบังคับให้เจ้าหนี้อยอมจำนน

2) การวิจารณ์แนวคิด (การคตินอกกรอบ)

แนวคิดหลักของเรื่องคือการก้าวข้ามขีดจำกัดที่ผู้อื่นกำหนดให้ คือ การเปลี่ยนมุมมองกรอบเดิม ลูกสาวต้องเลือกก่อนกรวดเพื่อตัดสินชะตากรรมของตนเอง (เลือกดำ = แต่งงาน, เลือกขาว = รอด) กรอบใหม่ที่ลูกสาวสร้างขึ้น ทุกคนรู้ว่ามียกก่อนกรวดเพียง 2 สี คือ ดำกับขาว ดังนั้น สีของก่อนกรวดที่ถูกเลือกกับสีของก่อนกรวดที่เหลือในถุงต้องรวมกันได้ 2 สี ลูกสาวรู้ว่าตัวเองหยีบสีดำ (เพราะถูก

โกง) ก้อนกรวดที่เหลือในถุงคือสีดำเมื่อลูกสาวทำก้อนกรวดที่เลือกหล่นหายไป ทรายที่ถูกลูกสาวนำมาใช้ ถ้าก้อนที่เหลือในถุงคือสีดำก่อนที่เลือกไป (ซึ่งหายไปแล้ว) ก็ต้องเป็นสีขาว เพราะก้อนที่เหลือต้องเป็น สีที่ตรงข้ามกับก้อนที่ถูกเลือก เจ้าหนี้ยูกบิบบให้ต้องยอมรับว่าก้อนที่เลือกคือ สีขาว (หมายถึงหนี้ยาย และลูกสาวรอด) มิเช่นนั้นเขาจะต้องสารภาพว่าเขาใส่ก้อนกรวดสีดำลงไป 2 ก้อน (ยอมรับการโกง) ข้อดีของการคิดนอกกรอบคือเอาชนะความได้เปรียบโดยสิ้นเชิง ลูกสาวเจ้าแกเปลี่ยนแปลงเกมจากจุด ที่เธอไม่มีโอกาสชนะเลย (0% ชนะ) ให้กลายเป็นจุดที่เจ้าหนี้ยไม่สามารถแพ้ได้ โดยไม่ต้องยอมรับ ความผิดของตัวเอง การใช้จุดอ่อนของคู่กรณี จุดอ่อนของเจ้าหนี้ยคือความละอายน การรักษาสถานะ ทางสังคม (เขาไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าเขากำลังโกง) ลูกสาวเจ้าแกใช้ตรรกะนี้มาเป็นอาวุธ

3) การเปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง

สถานการณ์ที่ถูกบีบบังคับในชีวิตจริงเรามักเผชิญกับทางเลือกที่ผิดพลาด เช่น "คุณต้องทำงาน ล่วงเวลาหรือไม่ก็ยอมถูกไล่ออก" "คุณต้องประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือไม่ก็ต้องเป็นหนี้" บทเรียน ที่ได้รับคือเราต้องพยายามหาทางเลือกที่สามหรือเปลี่ยนเงื่อนไขของทางเลือกแทนที่จะยอมรับกรอบ ที่ผู้อื่นกำหนด

ลูกสาวเจ้าแกในชีวิตจริงคือทักษะของนักธุรกิจ, นักการทูต, หรือนักเจรจาต่อรอง ที่สามารถอ่าน สถานการณ์ มองเห็นความจริงเบื้องหลัง (การโกงของเจ้าหนี้ย) พลิกวิกฤตเป็นโอกาส ใช้จุดอ่อน ของคู่กรณีมาเป็นข้อต่อรอง ใช้ความคิดสร้างสรรค์แทนที่จะใช้กำลัง เธอกลับใช้กลยุทธ์ที่ซับซ้อนกว่า

เจ้าหนี้ยราในชีวิตจริงคือผู้ที่ใช้อำนาจหรือตำแหน่งที่สูงกว่าเพื่อเอาเปรียบ แต่ขาดความสามารถ ในการคาดการณ์ผลกระทบในระยะยาว พวกเขามั่นใจในแผนของตนเองมากเกินไปจนไม่ได้เตรียม รับมือกับ "ทางเลือกที่สี่" ที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องนี้เป็นเครื่องเตือนใจว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มักเป็นอาวุธที่ทรงพลังที่สุดในการเอาชนะอำนาจ (Power) และการกดขี่ (Oppression)

สื่อประกอบภาพนิ่งฟรีเซนต์ Canva

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์

Engaging Story Starters for Writers

การอ่านเชิงวิเคราะห์

จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานเขียนสร้างสรรค์ คือ งานเขียนที่มุ่งกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์และวิดีโอเกม มากมาย)

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์?

แก่นเรื่อง

เรื่องราวของสิ่งที่ผ่านช่วงเวลาของชีวิตที่ผูกพันกันอยู่ (ตัวละครที่เป็นฮีโร่) เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม

ธีม

เป็นหัวใจของเรื่องเล่าที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวที่ปรากฏอยู่เข้าด้วยกัน

การใช้ภาษา

ภาษาที่ใช้ในการเขียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวที่ปรากฏอยู่เข้าด้วยกัน

อะไรคือการเขียนเชิงสร้างสรรค์?

ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนมักจะใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ (เช่น การใช้คำอุปมาอุปไมย การใช้คำอุปมาอุปไมย การใช้คำอุปมาอุปไมย) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์และวิดีโอเกม มากมาย)

ประเภทของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

นวนิยาย
เรื่องสั้น
บทกวี
บทละคร

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ทุกประเภทที่ไม่ใช่นิยาย

ต่อไปนี้คือตัวอย่างบางส่วน

- เรื่องเล่าสั้น (สั้นกว่าเรื่องสั้น) เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว
- บทกวี บทกวีเป็นงานเขียนที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ (เช่น การใช้คำอุปมาอุปไมย การใช้คำอุปมาอุปไมย) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์และวิดีโอเกม มากมาย)
- บทละคร บทละครเป็นงานเขียนที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ (เช่น การใช้คำอุปมาอุปไมย การใช้คำอุปมาอุปไมย) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์และวิดีโอเกม มากมาย)

"VIEWPOINT ON LIFE" HOOK ATTEMPT

เรื่องราวของสิ่งที่ผ่านช่วงเวลาของชีวิตที่ผูกพันกันอยู่ (ตัวละครที่เป็นฮีโร่) เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม เรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างไรก็ตาม

เคล็ดลับการเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

เคล็ดลับการเขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์: ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ (เช่น การใช้คำอุปมาอุปไมย การใช้คำอุปมาอุปไมย) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยสารแก่นเรื่อง (theme) ในการเล่าเรื่อง (รวมถึงวรรณกรรม ภาพยนตร์ นิยายภาพ สารคดีเชิงสร้างสรรค์และวิดีโอเกม มากมาย)

ตัวอย่างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

เรื่องราวหาคำของ Ernest Hemingway: "ชายร่อนเท้าเด็กไม่โดยใช่"

เรื่องราวหาคำที่สะท้อนอารมณ์ที่หนักหน่วงจากสถานการณ์ที่ซับซ้อน แต่มีฉากการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วและน่าตื่นเต้น

ตัวอย่างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

"ไทม์ไลน์ของชีวิต" โดยริชาร์ด เอ็ดเวิร์ดส์

Cup of Jo โดย Joanna Goddard

การแต่งเพลง Yesterday โดย The Beatles

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละครได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจนสามารถยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละครได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละครได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละครได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) การวิจารณ์แนวคิด	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจนสามารถยกตัวอย่าง	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิจารณ์แนวคิดได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
3) เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง	เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริงได้ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจนสามารถยกตัวอย่าง	เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริงได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริงได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริงได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณหน้า 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16–20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11–15 หมายถึง ดี

คะแนน 6–10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0–5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้ว

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ร.ก.	ชื่อ-สกุล	นักเรียนสามารถบอกหลักการวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์	นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนสามารถวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ตนเองสนใจได้	นักเรียนอธิบายคำตอบจากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น	รวมคะแนน
		(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(20)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3						
	4						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
 คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
 คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
 คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ				
	1.4 การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนได้ อย่างเหมาะสม				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมี วิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการ ทำงาน	รักความเป็น ไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่ำเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ผู้ประเมิน

ดี = 9-12 คะแนน

ลงชื่อ.....

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง “คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร การวิจารณ์แนวคิด และเปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง

เนื้อเรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)

ต้นเรื่อง : The 10 Most Inspirational Short Stories I've Heard โดย Dan Western

แปล : กตวรรณ คุณกมฺท เรียบเรียง : สกล สุวรรณาทิสิทธิ์

ณ เมืองเล็กของในอิตาลีเมื่อนานมาแล้ว เจ้าแก้วเจ้าของธุรกิจเล็ก ๆ คนหนึ่งดันไปเป็นหนี้ก้อนโตในวงจรเงินกู้ธนาคารสุดโหดจากเจ้าหนี้ชราเขียวลากติน จนนำความขวยมาสู่ลูกสาวของตัวเอง เจ้าหนี้ชราได้ยื่นข้อเสนอบางอย่างให้กับเจ้าแก้ว เป็นเงื่อนไขให้ตัวเขาได้แต่งงานกับลูกสาวเจ้าแก้วเพื่อแลกกับการล้างหนี้ทั้งหมด (ให้ตายเถอะ เรื่องน่าขยะแหยงแบบนี้ก็มีด้วย) ในความโชคร้ายยังพอมีความหวัง เจ้าหนี้ชรายังเปิดทางให้ “เดียวฉันจะมีถุงผ้า 2 ใบให้หนูเลือกนะจ๊ะ ใบนี้มิก่อนกรวดสีดำ อีกใบนี้มิก่อนกรวดสีขาว ถ้าหนูเลือกได้ถุงที่มีก่อนกรวดสีดำ หนูจะต้องแต่งงานกับฉัน แต่ถ้าหนูเลือกได้ถุงที่มีก่อนกรวดสีขาว วาสนาระหว่างเราก็จะไม่เกิด อ้อ แล้วฉันก็ยังมีใจดีนะ ทันทึที่หนูเลือกถุงผ้า นั้น หนี้ทั้งหมดฉันยกให้พ่อหนูทันทีเลยนะจ๊ะ”

ว่าแล้วเจ้าหน้าชราก็เดินไปหยิบก้อนกรวดจากในสวนมา 2 ก้อน แต่กลับเล่นไม่ซื่อ ลูกสาวเจ้าแม่ เหลือบไปเห็นว่าเจ้าหน้าชราแอบหยิบก้อนกรวดดำขึ้นมาทั้ง 2 ก้อนใส่ลงไปในถุงผ้า “หนูเลือกใบไหนดี จ๊ะ?” ตอนนีทางเลือกทั้งหมดที่น่าจะเป็นของลูกสาวเจ้าแม่ น่าจะเหลือแค่ 3 ทาง คือ

- 1) ให้ตายก็ไม่เลือก แต่นั่นก็ไม่ช่วยให้หนีหายไป
- 2) หยิบมาทั้ง 2 ถุง แล้วพิสูจน์ว่าเผาหัววงคนนี้โกง แต่ตาแก่นี้ก็อาจจะโกรธจนไม่ยอมยกหนี

ให้พอ

- 3) ยอมเลือกสักถุงแล้วตกเป็นเมียของเจ้าหน้าชราไปเพื่อไถ่หนีให้พอ

ทุกอย่างเหมือนจะเป็นเช่นนั้นจนกระทั่ง “ว้าย! แย่จัง ฉันทำก้อนกรวดที่เลือกหล่นหายไปแล้ว เอาแบบนี้แล้วกัน คุณเจ้าหน้าช่วยดูก้อนกรวดอีกถุงว่าเป็นสีอะไร ก็คงรู้แล้วละคะว่าฉันเลือกได้ก้อนกรวด สีอะไร เพราะสีมันตรงข้ามกัน” ในขณะที่เธอเลือกถุงผ้า แล้วหยิบก้อนกรวดนั้นออกมา เธอแก้งทำ มั่นหล่นหายไปลงไปปะปนกับหญ้าในสวน แน่แน่นอนว่าก้อนกรวดสีดำอีกก้อนยังอยู่ในถุงผ้า แต่คำตอบ เดียวที่เจ้าหน้าชราจะตอบได้คือ “หนูเลือกได้ก้อนกรวดสีขาวจ๊ะ” เว้นเสียแต่เจ้าหน้าชราจะพูดความ จริงว่า “หนูเลือกได้ก้อนกรวดสีดำนะจ๊ะ เพราะมันสีดำทั้ง 2 ถุง” ซึ่งมันก็คือการยอมรับว่าตัวเองโกง นั่นเอง ด้วยเหตุนี้พ่อลูกที่เป็นเป็นหนี้จึงเหมือนยกภูเขาออกจากอก หนีก็หาย ลูกสาวก็ไม่ต้องเสีย

ข้อคิด : เป็นไปได้เสมอที่เราจะอยู่เหนือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เมื่อเราคิดนอกกรอบมากไป กว่าแค่นิสัยที่สถานการณ์บีบเราเอาไว้

- 1) วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร (5 คะแนน)

เนื้อหา

เรื่องเล่าถึงลูกสาวของชายเจ้าของร้านที่โดนบังคับให้หยิบก้อนกรวดเพื่อตัดสินชะตาชีวิตของเธอร่วมกับเจ้าหน้าชรา

เจ้าหน้าชรา โดยแอบหยิบก้อนกรวดดำใส่ลงในใส่ตลับที่ลูกสาวใช้ ไหว้หยิบเลือก หยิบจนแล้วปล่อยให้ทายทำให้ตัวปลอยงกที่หล่น ซึ่งเป็นกุศโลบายที่เจ้าหน้าชราได้ทำให้พิสูจน์ว่าเจ้าหน้าชรา และพ่อไม่ต้องเสียลูกสาวให้เขา

ตัวละครหลัก :

ลูกสาวคนสวย - นิลดา มีไหวพริบไม่ยอมจำนนต่อสถานการณ์ ให้ความคิดสร้างสรรค์แก้ปัญห

เจ้าหน้าเจ้าเล่ห์ - โจ้วแย้ เอาเปรียบพ่อและลูกสาว นายโอกาส

พ่อของลูกสาว - อาจะจน หรือมีปัญหานั้นสิน อักสู แต่ตกอยู่ใน สถานการณ์ลำบาก

4

2) การวิจารณ์แนวคิด (5 คะแนน)

4

เรื่อง หีบซ่อนนา

- การคิดอย่างสร้างสรรค์ช่วยแก้ปัญหาได้แม้ในสถานการณ์ที่ดูเหมือนไร้ทางออก
- ไช้สกีและไทพริบ แทนการใช้อาวุธ
- ถ้าคิดนอกกรอบ เราอาจหาวิธีที่ไม่ตัวให้ใครเดือดร้อน
- ไม่ควรเอาเปรียบหรือ โกงคนอื่น เพราะสุดท้ายความจริง ก็เปิดเผยได้
- เรื่องนี้ยังสะท้อน การไม่ยอมแพ้ แม้สถานการณ์จะดูไม่ยุติธรรม

3) เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง (5 คะแนน)

- ลูกสาว - เหมือนคนที่เจออุปสรรคในชีวิต เช่น เด็กโดนบังคับ หรือถูกกดดัน แต่ก็มีสติหรือคิดก็ๆ ก็หาทางออกด้วยสติได้ โดยไม่ทำอะไรผิด
- เจ้าหนี้ - เหมือนคนในสังคมที่เอาเปรียบคนอื่น เช่น คนที่ขยอ้มแพงขาย หลอกหลวง แต่สุดท้ายความจริงมันก็เผย
- เหตุการณ์ - ทรมานแล้วทำตก - แฝงแบบเหมือน การแต่มีอุปมาแบบไม่ปะทะตรงๆ
- ในชีวิตจริง เวลาเจอไม่ยุติธรรมบางครั้งก็ไปไทพริบ ดักท่าท เพจิบ หน้าแบบรุนแรง

5

ฟ.วิ
10/5/62
อึ้งอึ้ง

ชื่อ - สกล วัฒนธรรมา ภาขทอง ชั้น ม.3 เลขที่ 1

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง “คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)”
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์) โดยวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร การวิจารณ์แนวคิด และเปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง

เนื้อเรื่อง คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)

ต้นเรื่อง : The 10 Most Inspirational Short Stories I've Heard โดย Dan Western

แปล : กตวรรณ คุณกมฺพ เรียบเรียง : สกล สุวรรณาทิสัทธี

ณ เมืองเล็กของในอิตาลีเมื่อนานมาแล้ว เจ้าแม่เจ้าของธุรกิจเล็ก ๆ คนหนึ่งดันไปเป็นหนี้ก้อนโตในวงจรเงินกู้ยืมระบบสุดโหดจากเจ้าหนี้ชราเขียวลากดิน จนนำความช่วยเหลือมาสู่ลูกสาวของตัวเอง เจ้าหนี้ชราได้ยื่นข้อเสนอบางอย่างให้กับเจ้าแม่ เป็นเงื่อนไขให้ตัวเขาได้แต่งงานกับลูกสาวเจ้าแม่เพื่อแลกกับการล้างหนี้ทั้งหมด (ให้ตายเถอะ เรื่องน่าขยะแขยงแบบนี้ก็มีด้วย) ในความโชคร้ายยังพอมีความหวัง เจ้าหนี้ชรายังเปิดทางให้ “เดี๋ยวฉันจะมีถุงผ้า 2 ใบให้หนูเลือกนะจ๊ะ ใบหนึ่งมีก้อนกรวดสีดำ อีกใบหนึ่งมีก้อนกรวดสีขาว ถ้าหนูเลือกได้ถุงที่มีก้อนกรวดสีดำ หนูจะต้องแต่งงานกับฉัน แต่ถ้าหนูเลือกได้ถุงที่มีก้อนกรวดสีขาว วาสนาระหว่างเราก็จะไม่เกิด อ้อ แล้วฉันก็ยังใจดีนะ ทันทีที่หนูเลือกถุงผ้า นั้น หนี้ทั้งหมดฉันยกให้พ่อหนูทันทีเลยนะจ๊ะ”

ว่าแล้วเจ้าหน้าชราก็เดินไปหยิบก้อนกรวดจากในสวนมา 2 ก้อน แต่กลับเล่นไม่ซื่อ ลูกสาวเจ้าแม่ เหลือบไปเห็นว่าเจ้าหน้าชราแอบหยิบก้อนกรวดดำขึ้นมาทั้ง 2 ก้อนใส่ลงไปในถุงผ้า “หนูเลือกใบไหนดี จ๊ะ?” ตอนนี้อย่างเลือกทั้งหมดที่น่าจะเป็นของลูกสาวเจ้าแม่ น่าจะเหลือแค่ 3 ทาง คือ

- 1) ให้ตายก็ไม่เลือก แต่นั่นก็ไม่ช่วยให้หนีหายไป
- 2) หยิบมาทั้ง 2 ถุง แล้วพิสูจน์ว่าเต่าหัวคนนี่โกง แต่ตาแก่นี้ก็อาจจะโกรธจนไม่ยอมยกหนีให้พอ

3) ยอมเลือกสักถุงแล้วตกเป็นเมียของเจ้าหน้าชราไปเพื่อไถ่หนีให้พอ

ทุกอย่างเหมือนจะเป็นเช่นนั้นจนกระทั่ง “ว้าย! แย่จัง ฉันทำก้อนกรวดที่เลือกหล่นหายไปแล้ว เอาแบบนี้แล้วกัน คุณเจ้าหน้าชราช่วยดูก้อนกรวดอีกถุงว่าเป็นสีอะไร ก็คงรู้แล้วละคะว่าฉันเลือกได้ก้อนกรวดสีอะไร เพราะสีมันตรงข้ามกัน” ในขณะที่เธอเลือกถุงผ้า แล้วหยิบก้อนกรวดนั้นออกมา เธอแก้งทำ มันหล่นหายไปลงปะปนกับหญ้าในสวน แน่แน่นอนว่าก้อนกรวดสีดำอีกก้อนยังอยู่ในถุงผ้า แต่คำตอบเดียวที่เจ้าหน้าชราจะตอบได้คือ “หนูเลือกได้ก้อนกรวดสีขาวจ๊ะ” เว้นเสียแต่เจ้าหน้าชราจะพูดความจริงว่า “หนูเลือกได้ก้อนกรวดสีดำนะจ๊ะ เพราะมันสีดำทั้ง 2 ถุง” ซึ่งมันก็คือการยอมรับว่าตัวเองโกงนั่นเอง ด้วยเหตุนี้พ่อลูกที่เป็นเป็นหนี้จึงเหมือนยกภูเขาออกจากอก หนีก็หาย ลูกสาวก็ไม่ต้องเสีย

ข้อคิด : เป็นไปได้เสมอที่เราจะอยู่เหนือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เมื่อเราคิดนอกกรอบมากไปกว่าแค่ในสิ่งที่สถานการณ์บีบเราเอาไว้

1) วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร (5 คะแนน)

เรื่องผีเสื้อก่อนให้เขียนถึงปัญหา และไขว่คว้า ของลูกสาวที่สามารถ แก้ปัญหา การคิดได้อย่างชาญฉลาด

ตัวละคร

- ลูกสาว เป็นคนฉลาด มีไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ไม่ยอมจำนนต่อความไม่ยุติธรรม ใช้ความคิดสร้างสรรค์หาทางเลือกใหม่เพื่อสถานการณ์เฉพาะ

- พ่อ เป็นผู้เกรงกลัวอำนาจที่ผิดกฎหมายจึงช่วยเหลือลูก

- ตาแก่ มีนิสัยเจ้าชู้ ชอบประจบประแจงผู้อื่นใช้แผนหลอกลวงให้ลูกสาวเลือกรูปที่มีแต่สิ่งดีเพื่อจะได้แต่งงานกับคนรวยนั้นนั่นเอง

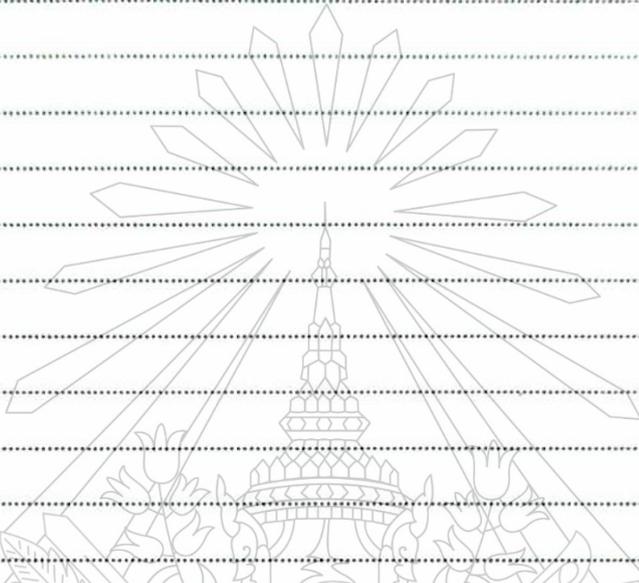
- เจ้าหน้าชรา โดยเอาถุงดำ 2 ใบใส่ก้อนกรวดสีขาวลงมายังให้เจ้าหน้าชราได้ถุงที่มีสีอยู่ดังนั้นกรวดที่ลูกสาวกำพายจะถูกตีความว่าที่แท้จริงนั้นกรวดสีขาว กลายเป็นการแก้ปัญหาลูกสาวและไม่ต้องแต่งงาน

3

2) การวิจารณ์แนวคิด (5 คะแนน)

- การแก้ปัญหา มีหลายวิธีไม่จำเป็นต้องเลือกตัวเดียวที่ดีที่สุด
- เมื่อเจอสถานการณ์ที่ไม่ยุติธรรม เราสามารถคิดใหม่ ทำใหม่แทนได้ ผลลัพธ์ดีขึ้น
- การใช้ในอนันต์จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้
- ความผิดพลาดทำให้มองโลกอย่าง สว่างสรรค์ คิดอย่างต่าง และหาทางออกที่ดีที่สุดด้วยสติปัญญา

4

3) เปรียบเทียบตัวละคร/เหตุการณ์กับชีวิตจริง (5 คะแนน)

- ในชีวิตจริง ต้องเจอสถานการณ์ที่คนละเขาเปรียบหรือกล่าวถึงทางเลือก
- เป็นตัวอย่งสมทุกอย่งใช้ความคิดสติขาทาง ออกแบบใหม่ เช่น
- การแก้ปัญหาในใจเอง ดีกว่ามองคนอื่น
  - การไม่ยอมเห็นหรือเจอความไม่ยุติธรรม
  - การคิดหาทางออกที่ไม่ใช่โศกเศร้าได้
  - การไม่ยอมถูกบังคับให้คิดแผนเดิม ทำให้เราชนะ ปัญญาได้ เพราะทุกปัญหาที่มีทางออกเสมอ

4

พรพ
10/2/68
ดิฉัน

วิชาภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อทรงสนะด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะจากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ บุคคล หรือสังคมในอดีต ผู้อ่านจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งอ้างอิง พร้อมทั้งใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งต่อประเด็นที่ผู้เขียนเสนอมาน โดยการอ่านในลักษณะนี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - อธิบายความหมายของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
- 2) ทักษะ (P) - สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้

3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - เห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์สาระคดีเชิงประวัติศาสตร์

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มีวินัย	☒ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☒ มุ่งมั่นในการทำงาน
☒ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยใช้เหตุการณ์ประวัติศาสตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากนั้นตั้งคำถามกระตุ้นความคิด โดยครูตั้งคำถามเชิงสถานการณ์ “ถ้าคุณเกิดในยุคกรุงศรีอยุธยาแตก คุณจะทำอย่างไร?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือขั้นทุกข์

- 1) ครูอธิบายความหมายของสาระคดีเชิงประวัติศาสตร์ พร้อมให้นักเรียนยกตัวอย่างสาระคดีเชิงประวัติศาสตร์ที่ชื่นชอบมากที่สุด 1 เรื่อง เพราะอะไร?

ขั้น 2 วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือขั้นสมุทัย

- 1) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน โดยใช้วงล้อสมุทัย
- 2) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายความหมายของสาระคดีเชิงประวัติศาสตร์
- 3) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือขั้นนิโร

1) ครูให้นักเรียนอ่านสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี ให้นักเรียนวิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง โดยระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

2) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.2 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกคุณค่าการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูอธิบายเกี่ยวกับสารคดีเชิงประวัติศาสตร์และสรุปเรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรีเพิ่มเติม

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2 เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง “สารคดีเชิงประวัติศาสตร์”
- 2) ใบงานที่ 1.2 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนที่มีความรักความเข้าใจเนื้อหา และมีความ ความซื่อสัตย์ และ
ลักษณะเด่นสำคัญคือ เริ่มประวัติศาสตร์ ได้ถูกจัดวาง เข้าใจองค์ประกอบสำคัญ และตอบ
คำถามจากเนื้อเรื่องได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น
ต่อเรื่องที่อ่านได้ โดยให้เหตุผลประกอบ

ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์และให้คำปรึกษาในทางที่ถูกต้อง

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ และยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
ทบทวนเรียน เวลาในการอธิบายค่อนข้างจำกัด ทำให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ยังมีไม่ทั่วถึงทุกกลุ่ม

3) แนวทางแก้ไข

จัดกิจกรรมฝึกการวิเคราะห์เพิ่มเติม โดยให้หัวข้อต่างสั้นๆ กลุ่มแล้วส่งบทเรียนหลัก
การบริหารเวลา ในการทำกิจกรรม ให้ชัดเจนมากขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียน
ทุกคนมีส่วนร่วมโดยให้วิธีสั้นเริ่มบทหรือทำ กิจกรรมกลุ่มผสม

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ดร.จันท์ วัชรินทร์ วัฒนา รองอธิการบดี

ตาม ทัดนะ ของแบบร่าง

ลงชื่อ
(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.2

เรื่อง “สารคดีเชิงประวัติศาสตร์”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สารคดีเชิงประวัติศาสตร์

สารคดีที่มุ่งเน้นนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ หรือยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีต โดยมีการค้นคว้า ศึกษาข้อมูล และรวบรวมหลักฐานอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ชมหรือผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้น ๆ อย่างถูกต้องและครบถ้วน

ลักษณะสำคัญของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

1. อิงข้อเท็จจริง

เนื้อหาในสารคดีจะต้องอ้างอิงจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารโบราณ ภาพถ่าย หลักฐานทางโบราณคดี หรือข้อมูลจากผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ

2. การวิเคราะห์เชิงลึก

สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ไม่เพียงแต่เล่าเรื่องราว แต่ยังมีการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น

3. การนำเสนอที่น่าสนใจ

แม้จะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ แต่การนำเสนอจะต้องมีความน่าสนใจ ชวนติดตาม เพื่อให้ผู้ชมหรือผู้อ่านไม่รู้สึกเบื่อ

4. ความหลากหลายของรูปแบบ

สารคดีเชิงประวัติศาสตร์สามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นภาพยนตร์ สารคดีโทรทัศน์ หนังสือ หรือแม้แต่นิทรรศการ

ตัวอย่างสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

สารคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น สงครามโลกครั้งที่ 2 การปฏิวัติฝรั่งเศส หรือการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย

สารคดีเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น ประวัติของบุคคลสำคัญในวงการต่าง ๆ หรือสารคดีชีวประวัติของบุคคลสำคัญ

สารคดีเกี่ยวกับยุคสมัยต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ เช่น ยุคอียิปต์โบราณ ยุคโรมัน หรือยุคกลาง

สารคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชนหรือเหตุการณ์สำคัญในท้องถิ่น

ประโยชน์ของสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

เรียนรู้และเข้าใจประวัติศาสตร์ ช่วยให้ผู้คนได้เรียนรู้และเข้าใจเหตุการณ์สำคัญในอดีตได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง

สร้างความภาคภูมิใจในชาติ สารคดีเชิงประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญของชาติ ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นมาของชาติได้

เป็นบทเรียนสำหรับอนาคต การศึกษาประวัติศาสตร์สามารถเป็นบทเรียนสำหรับอนาคตได้ โดยการเรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีต เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำรอย

ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สารคดีเชิงประวัติศาสตร์สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเข้าถึงได้ง่าย ทำให้ผู้คนสนใจที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต

เนื้อเรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี

พระเจ้าตากสินมหาราชเป็นอย่างไร ?

ตั้งแต่เยาว์วัยมา พระองค์มิใช่เด็กเรียบร้อยนัก กล่าวคือ ทรงมีนิสัยซุกซน และซุกซนให้เด็กอื่นประพุดตาม เช่น การนำการเล่นการพนันเข้าไปในวัดจนถูกพระอาจารย์ลงโทษ และถ่มรบกวนประพุดเหตุต่าง ๆ ในวัยเยาว์ของพระองค์ เราจะเห็นได้ว่าท่านทรงมีพระราชอุปนิสัยเป็นผู้นำ มาแต่ทรงพระเยาว์

ต่อมาเมื่อเข้ารับราชการในระยะแรกพระองค์ก็มีใช้ข้าราชการที่เพียงแต่รับคำสั่งเท่านั้น แต่ได้ใช้วิชาความรู้ที่ทรงเรียนรู้มาให้เป็นประโยชน์ทั้งทางด้านกฎหมาย ระเบียบราชการ และการที่พระมหากษัตริย์ทั้งสมเด็จพระเจ้าบรมโกศและสมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงไว้วางพระราชหฤทัย ให้ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับเรื่องคดีความที่ฟ้องร้องกัน ย่อมแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีนิสัยรักความยุติธรรม ทั้งนี้เมื่อทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระนิสสัยนี้ก็ยังคงเป็นที่ประจักษ์ยกเว้นแต่เวลาที่ทรงกริ้ว (นายทองตอ กล้วยไม้ ณ อยุธยา, 2544) ได้เขียนสดุดีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชว่า ทรงประกอบไปด้วยความยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเสด็จไปปราบเจ้านครศรีธรรมราช พ.ศ. 2312 มีการต่อสู้กัน ในที่สุดก็จับตัวเจ้านครได้ ลูกขุนปรึกษาว่าโทษของเจ้านครฯ ถึงสิ้นชีวิตแต่ไม่ทรงเห็นชอบด้วย คำรับว่าในเวลาบ้านแตกเมืองเสีย ต่างคนต่างตั้งตัวหมายจะเป็นใหญ่ด้วยกัน เจ้านครยังไม่เคยเป็นข้ามาก่อน ที่รบพุ่งต่อสู้จะเอาเป็นความผิดไม่ได้ ครั้นจับตัวมาได้ เจ้านครก็อ่อนน้อมยอมตัวเป็นข้าโดยดี ควรเอาตัวไปไว้รับราชการที่ในกรุง ทรงมีไหวพริบอันดี

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากฯ รวบรวมพรรคพวกหนีออกไปจากกรุงศรีอยุธยา ก็เป็นที่แจ้งชัดอยู่ กล่าวคือทรงเลือกทางหนีที่ไล่ที่พม่าไม่สามารถต้านทานได้ทั้งนี้เพราะพม่ามีกำลังไม่มาก (ถึงจะมากกว่าท่าน) ทั้งเพราะไม่เจนภูมิประเทศ อีกทั้งพระองค์ทรงเลือกเดินทางอย่างลี้ลับไปลี้ลับวามิใช่เพื่อหลอกล่อพม่า แต่เพื่อให้พม่ายังงงงวยต่อการติดตามมากขึ้น คือเมื่อออกจากกรุงศรีอยุธยา ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ (บางท่านกล่าวว่าด้านตะวันออก) ก็ไปตามคลองบ้าง ท้องนาบ้าง จนพ้นเขตพระนครศรีอยุธยาไปถึงนครนายกและปราจีนบุรีตามลำดับ โดยต้องปะทะกับพม่าไม่กี่ครั้ง คือในเขตต่อระหว่างอยุธยากับนครนายกและที่ใกล้เมืองปราจีนบุรี แล้วก็ข้ามแม่น้ำปราจีนหาทางออกทะเลด้านตะวันออก คือไปทางแปดริ้ว (ฉะเชิงเทรา) ต่อไปเมืองชลบุรีซึ่งทรงทราบแล้วว่าพม่ามิได้รบกวนไปถึง อีกทั้งข้าวปลาอาหารยังอุดมสมบูรณ์ แผนการณ์ในระยะนั้น ก็เพื่อไปชักชวนและรวบรวมกำลังกลับมารบขับไล่พม่าไปจากกรุงศรีอยุธยานั่นเอง แต่ก็กลายเป็นเรื่องใหญ่ต้องรบและฆ่าฟันคนไทยด้วยกันก่อนที่จะรวบรวมกำลังได้ตามแผน

ความสามารถในเชิงยุทธศิลป์ ของสมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ก็แสดงออกจากวิธีการเข้าโจมตีเมืองจันทบุรี คือพระองค์มิได้ใช้กำลังคนมากแต่ใช้การให้ทำเสียงดัง ๆ หลอกฝ่ายตรงข้าม จนตกใจคิดว่าถูกโจมตีด้วยกำลังทหารมากกว่าความเป็นจริง จึงยอมแพ้แต่โดยดี พระปรีชาสามารถ ฉลาด เฉียบแหลม บาทหลวงชาวฝรั่งเศสได้เขียนเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าตากสินไว้ว่า “พระยาตากคนนี้เป็นคนที่ฉลาดไหวพริบมาก ได้ไปตั้งอยู่ที่บางกอกและได้ซ่อมแซมป้อมซึ่งพวกฝรั่งเศสได้สร้างขึ้นไว้เมื่อครั้งแผ่นดินหลุยส์ที่ 14 และซึ่งพวกพม่าทำลายลงเมื่อได้ตีกรุงแตกแล้ว ” (ประชุมพงศาวดารภาคที่ 39 เรื่องจดหมายเหตุของพวกคณะบาทหลวงฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาครั้งกรุงศรีอยุธยาตอนแผ่นดินพระเจ้าเอกทัศกับครั้งกรุงธนบุรีและครั้งกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น)

เมื่อทรงตั้งกรุงธนบุรีขึ้นเป็นราชธานีแล้ว ให้เที่ยวเกลี้ยกล่อมผู้คนที่แตกฉานซุกซ่อนอยู่ตามป่าตามที่ห่างไกลให้กลับมาอยู่ในบ้านเมือง แต่พอคนมารวมกันมากเข้าก็เกิดอึดอัด เสบียงอาหารพากันอดอยาก ด้วยบ้านเมืองมิได้ทำไร่นามาถึง 2 ปีแล้ว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ ด้วยควรทูลจ่ายพระราชทรัพย์ซื้อข้าวสารที่พ่อค้าต่างเมืองเอามาขาย แม้เรียกราคาถึงละ 4 - 5 บาท ก็ยอมซื้อเอามาแจกจ่ายชาวพระนครที่อดอยาก เมื่อชาวเมืองต่างถิ่นรู้ว่าชายข้าวที่เมืองธนบุรีได้ราคาดี ก็บรรทุกข้าวมาขายมากขึ้น จนในที่สุดราคาต้องลดต่ำลงเพราะเกินความต้องการของผู้ซื้อ และราษฎรที่แตกฉานหลบซ่อนตัวอยู่ เมื่อทราบข่าวสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงทำนุบำรุงราษฎรโดยเมตตาอารี ต่างก็พากันกลับเข้ามาอยู่ตามภูมิลำเนาเดิม เป็นเหตุให้ทรงมีไพร่บ้านพลเมืองเป็นกำลังเพิ่มขึ้นอีก พระนิสัยที่เห็นเด่นอีกประการหนึ่งก็คือ ความกล้าหาญ

ซึ่งก็แสดงออกมาแต่เยาว์วัยเรื่อยตลอดมาจนเข้ารับราชการ เรื่องราวที่ซึ้งซัดก็คือ การที่สมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงตระหนักในความกล้าหาญและมีฝีมือในการรบทัพจับศึก จึงทรงสั่งให้มาช่วยรักษากรุงศรีอยุธยา แต่เมื่อพระเจ้าตากทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาไม่มีความพร้อมเพียงในด้านทหารอย่างสิ้นเชิง และพระเจ้าแผ่นดินก็ไม่ทรงมีความสามารถใด ๆ ทั้งสิ้น จึงทรงพาพรรคพวกตีฝ่าออกไปมิได้อยู่ด้านพม่าในกรุงศรีอยุธยาตอนใกล้จะเสียกรุง ซึ่งก็ไม่มีทางสู้พม่าได้อยู่แล้ว “พระองค์ทรงทนทานต่อความเหน็ดเหนื่อย ทั้งทรงกล้าหาญและพระปัญญาเฉียบแหลม มีพระนิสัยกล้าได้กล้าเสียและพระทัยเร็ว ถ้าจะว่าไปก็ทรงเป็นทหารอันกล้าหาญผู้หนึ่ง ตั้งแต่ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติได้เสด็จยกทัพไปปราบปรามเมืองนครศรีธรรมราชและเมืองไทรบุรี ซึ่งทั้งสองเมืองก็ยอมอ่อนน้อมสวามิภักดิ์ต่อพระองค์ ต่อมาพระองค์ได้เสด็จไปตีเมืองคันเคาและเมืองป่าสักมาได้ และทางฝ่ายเขมรนั้นก็ไม่มีใครคิดต่อสู้พระองค์”

โปรดควบคุมกองทัพเองอย่างใกล้ชิด “เป็นธรรมเนียมของพระยาดากอย่างหนึ่งซึ่งต้องคุมกองทัพไปด้วยตนเองเสมอ ครั้นไปถึงเมืองคันเคาก็ได้มีชัยชนะ ผู้ใดทำผิดพระยาดากก็ลงโทษเสียสิ้น” (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 39 เรื่องจดหมายเหตุของพวกคณะบาทหลวงฝรั่งเศส) ทรงกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว เมื่อตอนแรกที่เสด็จยกกองกำลังอันมีจำนวนพลเพียง 500 แหวกวงล้อมพม่าออกจากกรุงศรีอยุธยาไปได้ใหม่ ๆ นั้น เมื่อเสด็จไปถึงบ้านพรานนก ก็ได้เกิดปะทะกันกับกองทัพพม่า ในขณะที่ปล่อยทหารให้เที่ยวออกลาดตระเวนหาเสบียงอาหาร ทหารไม่ทันรู้ตัวจึงพากันแตกตื่นไม่เป็นกระบวน พระองค์ได้ตัดสินใจพระทัยแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างกล้าหาญเด็ดเดี่ยว โดยเสด็จขึ้นม้าออกนำหน้า พาทหารเอกคู่พระทัยอีก 4 ม้า เข้ารบกับทัพพม่าในที่นั้น แล้วทรงมีบัญชาให้ทหารรวบรวมกำลังกันเข้าตั้งเป็นปีกกาออกรบแข่งทั้งสองข้าง เข้าตีกระหนาบทัพพม่า ยังผลให้ทัพพม่าปราศยล่าถอยกลับไปหมดสิ้น ประชุมพงศาวดารภาคที่ 65 บันทึกเรื่องราวในตอนนั้นไว้ ดังนี้ “จึงหยุดประทับแรมอยู่บ้านพรานนก ฝ่ายทแกล้วทหารออกไปลาดเลี้ยวเที่ยวหาอาหาร จึงพบกองทัพพม่าเข้ามาแต่บางครั้ง พม่าไล่ติดตามมาถึงที่ประทับ จึงเสด็จขึ้นม้ามกับทหารม้า 4 ม้า แกรมรบกับพม่าก่อนกองทัพทั้งปวงจึงตั้งปืนปีกกาออกรบแข่งล่อ ข้างกองทัพพม่า 30 ม้าแตกถล่นไป ถึงพลเดินเท้า 2,000 ก็กระจายไป ฝ่ายทแกล้วทหารเห็นกำลังบุญฤทธิ์เป็นอัศจรรย์ ดังนี้ ก็ยกย่องว่าเป็นจอมกษัตริย์สมมุติวงศ์”

ตอนตีเมืองจันทบุรี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2310 “จึงเสด็จทรงช้างพระที่นั่งพังคิริกุญชร ฉัทพันธ์เข้าทลายประตูใหญ่ เหล่าทหารซึ่งรักษาประตูและป้อมเชิงเทินนั้น ก็ยิงปืนใหญ่น้อยดุจดั่งท่าฝน และจะได้ถูกต้องโยธาผู้หนึ่งผู้ใดหาไม่ กระสุนปืนลอดท้องช้างพระที่นั่งไป ความรู้ช้างจึงเกี่ยวไว้ให้

พังศิริภุญชรถอยออกมา พระเจ้าอยู่หัวทรงพระโกรธ เจื้อพระแสงจะลงพระราชอาญา นายควาญช้างขอพระราชทานโทษได้ จึงทรงพระแสงภุชกแทงพังศิริภุญชรขับเข้าทลายประตูพังลง ทหารหน้าช้างลอดเข้าไปได้” (ประชุมพงศาวดารที่ 65) แปลว่า มิได้ทรงหวาดหวั่นพริ้งต่อกระสุนปืนใหญ่น้อยที่ระดมยิงออกมาเป็นท่าฝน เข้าใส่พระองค์”

เมื่อคราวที่เสด็จกรีธาทัพขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่ครั้งแรกในปี 2313 ทรงเห็นว่าครั้งนั้นจะยังไม่สามารถตีเมืองเชียงใหม่ได้ ก็โปรดให้กองทัพพลอยกลับมา ก่อน “ครั้งนั้นโปมะยุงวน (เจ้าเมืองเชียงใหม่ในขณะนั้น) เห็นไทยถอยทัพ ได้ทีก็ให้กองทัพออกติดตามตีพวกพม่าก้าวสกัถยงกองทัพหลังระลำระสาย ตื่นแตกมาจนถึงกองทัพหลวงพระเจ้ากรุงธนบุรีเห็นกองทัพหลังเสียที่ข้าศึกก็เสด็จลงไปคุมกองทัพหลวง ทรงพระแสงดาบเข้าสู่รบข้าศึกเอง เข้ารุกรบข้าศึกถึงตะลุมบอน ข้าศึกด้านไม่ไหวก็ถอยหนีกลับไป แต่นั้นกองทัพกรุงธนฯ ก็กลับมาได้โดยสะดวก” (ประชุมพงศาวดารภาคที่ 6 เรื่องไทยรบพม่า)

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา (2544) ได้สดุดีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชว่า “ทรงมีความเด็ดขาดและกล้าได้กล้าเสีย ดังเช่นกรณีให้ทหารทุบหม้อข้าวให้แตกสิ้นก่อนตีเมืองจันทบุรี โดยทรงกำหนดว่าถ้าตีเมืองไม่ได้ให้อดข้าวตายกันทั้งกองทัพ การตัดสินใจพระทัยเช่นนี้จึงทำให้ทหารเกิดความรู้สึกสู้ตายและในการรบชิงเมืองเชียงใหม่ครั้งที่สอง ณ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 4 ค่ำ ทรงทราบว่ามีกองทัพข้าศึกยกมาทางด่านเจดีย์สามองค์ และเลยเข้ามาถึงบางแก้วเขตเมืองราชบุรี จึงเสด็จลงประทับอยู่ที่ตำหนักแพหน้าพระราชวังกรุงธนบุรี ให้ตำรวจลงเรือไปคอยส่งกองทัพกรุงธนบุรีที่ยกกลับมาจากเมืองเชียงใหม่ ให้เลยออกไปเมืองราชบุรีทีเดียว อย่าให้ผู้หนึ่งผู้ใดแวะบ้านเมืองเป็นอันตราย เรือกองทัพที่มาถึงได้ทราบกระแสน้ำก็แล่นเลยมาหน้าตำหนักแพ ถวายบังคมลาแล้วเลี้ยวเข้าคลองบางกอกใหญ่ไปทุกลำ แต่มีพระเทพโยธามาแวะเข้าที่บ้าน ทรงทราบก็ทรงพระพิโรธตรัสให้เอาตัวพระเทพโยธามามัดเข้ากับเสาตำหนักแพ แล้วทรงพระแสงดาบตัดศีรษะพระเทพโยธาด้วยพระหัตถ์ แล้วให้เอาศีรษะไปเสียบประจานไว้ที่ป้อมวิชัยประสิทธิ์” “ถ้าในระหว่างที่กำลังรบกันอยู่ สมเด็จพระเจ้าตากทรงเห็นนายทัพนายกองคนใดถอยหลังก็จะเสด็จเข้าหานายทัพนายกองคนนั้นรับสั่งว่า “เอากลัวดาบข้าศึกแต่เองไม่กลัวคมดาบของข้าดอกหรือ” แล้วก็ทรงเงื้อพระแสงดาบฟันศีรษะฆ่านายทัพนายกองคนนั้นทันที” (ประชุมพงศาวดารภาคที่ 39 จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส) พระบรมเดชาานุภาพของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี จึงเป็นที่ครั้นคร้ามเกรงขามของนานาประเทศแถบนี้ในครั้งนั้นโดยทั่วไป ดังที่จดหมายเหตุของพวกคณะบาทหลวงฝรั่งเศสฯ มีกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “ในระหว่างที่พระยาตากเป็นพระเจ้าแผ่นดินใหม่ของกรุงสยาม ได้ทรงทำให้บ้านเมืองใกล้เคียงสะทก

สะท้อน กลัวเดชะนภาพไปหมด” ทรงลงโทษเด็ดขาดแก่ผู้รังแกราษฎรในเมืองขึ้นที่ตีได้ เมื่อคราวที่ กองทัพไทยไปตีเมืองพุกไธมาศ (ซึ่งอยู่ริมทะเล ระหว่างชายแดนเขมร-ญวน) ได้ในปี พ.ศ.2314 นั้น ได้โปรดให้ออกหมายประกาศให้บรรดาแม่ทัพนายกองทั้งไทย และจีนทั้งปวงห้ามข่มเหงรังแกราษฎร ในเมืองนั้น ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในจดหมายรายวันทัพครั้งนั้น ดังนี้ “ให้มีกฎหมายประกาศ แก่นายทัพนายกองไทยจีนทั้งปวง ซึ่งจีนและญวนไพร่พลเมืองจะเดินไปมาค้าขายตามถนนหนทาง อย่าให้จับกุมโอบตีม่าฟันเป็นอันขาด ให้ตั้งเกลี้ยกล่อม ทำมาหากินตามภูมิลำเนาแต่ก่อน ถ้าผู้ใดมีฟัง บังอาจละเมิดพระราชกำหนด จะลงพระราชอาญาผู้นั้นถึงแก่ชีวิต”

ต่อมาได้มีผู้ละเมิดไปวิวาทรังแกคนจีนในเมืองนั้น ต้องถูกลงพระราชอาญาถึงประหารชีวิต จดหมายรายวันทัพจดไว้ ดังนี้ “อนึ่งนายเลือก 2 คนเสพสุราแล้วไปวิวาทกับจีน เอาดาบฟันเอาจีน เจ็บป่วย จึงถามไถ่เนื้อความถ่องแท้แล้ว ให้ลงพระราชอาญาเขียน 2 หวายแล้วให้ตัดศีรษะเสีย” พระราชอุปนิสัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีหรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อีกประการหนึ่งที่ปรากฏอยู่เสมอก็คือ ความเอื้ออาทรต่อญาติมิตร ตลอดจนทหารและข้าราชการโดยทั่ว ๆ ไป แม้จนกระทั่ง ต่ออาณาประชาราษฎร์ สำหรับญาติมิตรตลอดจนนายทหารและข้าราชการที่ใกล้ชิด เมื่อได้ประกอบความดีความชอบ พระองค์ก็ทรงแต่งตั้งสถาปนาบรรดาศักดิ์เป็นที่เชิดหน้าชูตา ได้พระราชทานบำเหน็จรางวัลอย่างไม่เสียดาย แม้จนกระทั่งทรงยกเจ้าจอมอย่างน้อยก็ 2 คน พระราชทานแต่เจ้าพระยานครศรีธรรมราชและเจ้าพระยานครราชสีมา

ในพงศาวดารมอญเรื่องราชาธิราช ตอนหนึ่งกล่าวว่าครั้งหนึ่งพระเจ้าราชาธิราชได้ พระราชทานนางอตะละ พระสนมคนโปรดให้แก่สมิงนครอินทร์ทหารเอก ตามที่เจ้าตัวแสดงความ ปราบณา แต่แล้วสมิงนครอินทร์ก็ได้ถวายกลับคืนไป ด้วยเป็นการลงพระทัยมากกว่า จึงนับว่ามีได้ พระราชทานจริง แต่สำหรับเรื่องราวในพงศาวดารไทยสมัยกรุงธนบุรีแล้ว ปรากฏว่าสมเด็จพระเจ้า กรุงธนบุรีได้พระราชทานพระสนม แก่นายทหารคนสำคัญไปถึง 2 คน โดยที่มิได้มีการถวายกลับคืนมา เหมือนดังปรากฏอยู่ในพงศาวดารมอญเรื่องราชาธิราชเลย รายที่ 1 พระราชทาน เจ้าหญิงปราง (หนู เล็ก) ให้แก่เจ้าพัฒน์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นพระมหากษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราชเมือง นครศรีธรรมราชในสมัยกรุงธนบุรีตอนนั้น มีกษัตริย์ปกครองทรงพระนามว่า “พระเจ้าชัตติยราช นิคม ” หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “ พระเจ้านครศรีธรรมราช ” หรือที่รู้จักกันดีในนามว่า “เจ้านคร ” ผู้ตั้งตัวขึ้นเป็นเจ้า ภายหลังกรุงแตกในปี 2310 นั้นเอง เรื่องมีอยู่ว่า ครั้งนั้น ปีพ.ศ.2317 เจ้าพัฒน์ไป ราชการที่สงครามแล้ว เจ้าหญิงนวล ชายา ซึ่งเป็นธิดาของพระเจ้านครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ข้างหลังได้ สิ้นชีวิตลง เจ้าพัฒน์มีความเศร้าโศกมาก ครั้นเสร็จราชการสงคราม เจ้าพัฒน์ผู้มีความชอบก็ได้มาเข้า

ฝ้าสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ทรงมีพระราชดำรัสพลอบว่า “อย่าเสียใจเลย จะให้น้องสาวไปแทนตัว
 จะได้เลี้ยงลูก” การที่มีรับสั่งว่า “จะให้น้องสาวไปแทนตัว จะได้เลี้ยงลูก” นั้น ก็เนื่องด้วยเจ้าจอม
 ปรางมิใช่ใครอื่น เป็นธิดาของพระเจ้านครศรีธรรมราช เช่นกัน และเป็นน้องสาวแท้ ๆ ของเจ้าหญิง
 นวล ชายาของเจ้าพัฒนาที่วายชนม์ไปแล้วนั่นเอง ตรัสเสร็จก็เสด็จขึ้น แล้วก็มีพระราชดำรัสให้ท้าวนาง
 ส่งตัวเจ้าจอมปราง หรือ “หนูเล็ก” ไปพระราชทานแก่เจ้าพัฒนา แต่ท้าวนางได้กราบทูลกระซิบให้ทรง
 ทราบความสำคัญว่า ขณะนั้นเจ้าจอมปรางขาดระดูมา 2 เดือนแล้ว แปลว่าเจ้าจอมปรางกำลัง
 ตั้งครรภ์ แต่ได้มีพระราชดำรัสตอบไปว่า “ได้ลั่นวาจาเสียแล้ว ให้ไปเถิด” ดังนั้น ท้าวนางจึงได้ส่งเจ้า
 จอมปรางพระราชทานให้ไปเป็นชายาแก่เจ้าพัฒนา ตามพระบรมราชโองการ แต่เจ้าพัฒนาในครั้งนั้น
 เมื่อรับตัวเจ้าจอมปรางไปแล้วก็ได้ถือเอาเป็นชายา ด้วยเหตุผลที่เคารพในองค์สมเด็จพระเจ้ากรุง
 ธนบุรีเป็นอย่างมาก จึงได้ตั้งไว้ในฐานะเป็น “แม่วัง” ส่วนครรภ์ที่ติดเจ้าจอมปรางค์ ไปนั้น ต่อมาก็
 คลอดออกมาเป็นชาย มีนามว่า “เจ้าน้อย” หรือ “ท่านน้อย” ก็คือ เจ้าพระยานคร (น้อย) รัฐบุรุษ
 สำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งมีความเข้มแข็งในราชการมาก ในสมัยรัชกาลที่ 3 นั้นเอง เจ้าพระยานคร (น้อย) ผู้
 นี้เป็นต้นสกุล ณ นคร ซึ่งเป็นเชื้อสายโดยตรงสายหนึ่งของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี รายที่
 2 พระราชทาน เจ้าหญิงยวนหรือจวนให้แก่เจ้าพระยานครราชสีมา (ปีน) เรื่องเกิดขึ้นทำนองเดียวกับ
 เจ้าพัฒนา กล่าวคือ เจ้าพระยานครราชสีมา (ปีน) ได้ไปราชการสงคราม คราวตีเวียงจันทน์ในปี
 2321 - 2322 ซึ่งยังผลให้ได้ พระแก้วมรกตกลับคืนมาเป็นของไทยเราตามเดิมนั้น เจ้าพระยา
 นครราชสีมา (ปีน) ปฏิบัติการรบองอาจกล้าหาญเป็นผลดีแก่ราชการเป็นอย่างมาก จึงเป็นที่โปรด
 ปรานของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นอย่างยิ่งแต่ในระหว่างที่ปฏิบัติการรบอยู่ที่เวียงจันทน์นั่นเอง
 ท่านผู้หญิงนครราชสีมา ก็ได้ถึงอนิจกรรมลง ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี
 จึงได้โปรดพระราชทานเจ้าหญิงยวนหรือจวน ซึ่งเป็นธิดาอีกองค์หนึ่งของพระเจ้านครศรีธรรมราช ให้
 ไปเป็นภริยา เป็นบำเหน็จความชอบแก่เจ้าพระยานครราชสีมา (ปีน) ในราชการสงครามคราวนั้นเรื่อง
 ก็เช่นเดียวกันกับกรณีเจ้าพัฒนาอีก กล่าวคือ เจ้าหญิงยวน หรือจวนนั้นได้รับราชการฝ่ายในเป็นบาท
 บริจาริกามาจนมีครรภ์อ่อน ๆ แล้ว และเมื่อเจ้าพระยานครราชสีมา (ปีน) รับพระราชทานไป ก็เอาไป
 เป็นแม่เมือง มิได้ถือเอาเป็นภริยา ด้วยความคารวะในองค์สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีครรภ์ที่ติดเจ้าหญิง
 ยวนไปนั้น ต่อมาก็ได้คลอดออกมาเป็นเจ้าชาย ราวปี พ.ศ. 2323 เมื่อเจ้าพระยานครราชสีมา (ปีน)
 มีใบบอกเข้ามากราบบังคมทูล ก็โปรดพระราชทานเครื่องอิสริยยศอย่างพระองค์เจ้า และพระราชทาน
 นามไปว่า “ทองอินทร์” เมื่อเจริญวัยเติบโตใหญ่ขึ้นมา ก็ได้รับราชการอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา

จนกระทั่งได้เป็น เจ้าพระยากำแหงสงคราม รามภักดี อภัยพิริยะ ปรากรมพาหุ ผู้สำเร็จราชการเมื่อนครราชสีมา หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “ เจ้าพระยานครราชสีมา ” ในสมัยรัชกาลที่ 3

เจ้าพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์) ผู้นี้ เป็นแม่ทัพคนสำคัญ ที่เข้มแข็งในราชการสงคราม เป็นอย่างมากในสมัยรัชกาลที่ 3 อีกท่านหนึ่ง ได้มีบทบาทในราชการทัพคราวปราบกบฏเจ้าอนุเวียงจันทน์และสงครามเขมร-ญวน เคียงบ่าเคียงไหล่กับเจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) มาโดยตลอด เจ้าพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์) เป็นต้นสกุล “ ณ ราชสีมา ” ซึ่งมีสาขาร่วมหลายสกุลด้วยกัน อันได้แก่ อินทโสฬส มหาณรงค์ อินทรกำแหง นิลนันทน์ เนียมสุริยะ ชุกฤต อินทบุษิต คชวงศ์ ศิริพร และเชษฐไชย สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรงปกครองไพร่ฟ้าบ่าวไพร่พลเรือนและทหาร ด้วยทศพิธราชธรรมดียิ่ง มากกว่าทรงเป็นเจ้านาย ดังข้อความพระราชวิจารณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ว่า สนธิชิตเชื้อเหมือนกับพ่อ เมื่อคราวสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ทรงรับสั่งเมื่อประทับอยู่ที่ค่ายเขาพระ ขณะนั้นกำลังล้อมพม่าบ้านบางนางแก้ว ทรงกำหนดพระราชอาญาไว้ว่า ผู้ยิงปืนไม่พร้อมกันให้ยิงพร้อมกันทีละสามสิบ สี่สิบนัดตามรับสั่ง ทรงตรัสแก่ข้าราชการนายทัพนายกองว่า “ ข้าราชการทั้งปวงพ่อใช้ให้ไปทำศึกบ้านเมืองใดพ่อก็ได้ สกตหลังไปด้วยก็มีสำเร็จราชการ ครั้นพ่อไปราชการสงครามเชียงใหม่ ให้ลูกทำราชการข้างหลังและพ่ายแพ้แก่พม่าให้ขายพระบาทพ่อ อันทำศึกครั้งนี้พ่อก็จะชิงชิงแก่ลูกผู้ใดพ่อก็ได้ รักใคร่เสมอกัน เป็นกษัตริราชเจ้าแผ่นดิน ถ้าผู้ใดมีความชอบมิได้ปูนบำเหน็จ ผู้ใดกระทำความผิดมิได้เอาโทษ ทำเช่นนี้ก็สมควรแก่ราชการแผ่นดินพ่อก็ได้ ประเวณีกษัตริราช ผู้มีความชอบปูนบำเหน็จรางวัล ให้รั้งเมืองครองเมือง ตามฐานานุกรมลำดับ โทษผิดควรจะตีก็ตี ควรฆ่าก็ฆ่าเสีย จึงชอบด้วยราชาแผ่นดิน จึงจะทำสงครามกับพม่าได้ พ่ออุตส่าห์ทรงมานเทียวทำสงครามมานี้ ใช้จะจงพระทัยปรารถนาหาความสุขแต่พระองค์เดียวก็พ่อก็ได้ อุตส่าห์สู้ลำบากการครั้งนี้ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาสมณะชีพราหมณ์ประชาราษฎร ให้เป็นสุขทั่วขอบขัณฑสีมา เพื่อมิให้คนอาศัยย่ำอาธรรม และครั้งนี้ลูกทั้งหลายทำการแพ้แก่พม่า ครั้นจะเอาโทษก็เสียตายนัก ด้วยได้เลี้ยงดูมาเป็นใหญ่โต แล้วผิดครั้งนี้จะยกไว้ให้ทำราชการแก้ตัวครั้งหนึ่งก่อน ครั้งต่อไปถ้ารบพม่าแล้วชนะจึงจะพ้นโทษ ทั้งนายและไพร่เร่งคิดจงดีเถิด อันพ่อก็จะกำหนดบทอภัยการศึกเสียมิได้ ก็ให้เร่งคิดอ่านทำการแก้ตัวไปให้รอดชีวิตเถิด ”

อีกครั้งเมื่อพระยาตากสินนำไพร่พลตีเมืองชลบุรี ผ่านบางละมุงขณะนั้นนายบุญเรืองมหาดเล็ก เป็นผู้รั้งเมืองบางละมุง คุมไพร่ 20 คน ถือนหนังสือมาจะลงเอาไปให้พระยาจันทบุรี เดินผ่านในแขวงเมืองระยอง พวกทหารพระยาตากสิน จับตัวได้ ชักได้ความว่า เนเมียวสีหบดีแม่ทัพพม่าที่ค่ายโพธิ์สามต้น มีหนังสือมาบอกให้พระยาจันทบุรีเข้าไปอ่อนน้อมเสียโดยดี นายทัพนายกองทูล

พระยาตากสินว่า ผู้รั้งเมืองบางละมุงเป็นพวกพม่า ขอให้ประหารชีวิตเสีย พระยาตากสินไม่เห็นชอบด้วยว่า “ผู้รั้งเมืองบางละมุงตกอยู่ในอำนาจพม่า ก็ต้องยอมให้เข้ามาโดยจำเป็น จะว่าเอาใจไปเพื่อแผ่เข้าศึกหาควรไม่ อีกประการหนึ่ง ผู้รั้งเมืองบางละมุงก็ยังมิได้เป็นข้าของเรา จะว่าทำความผิดต่อเราก็กังไม่ได้ ที่พมามีหนังสือมาบังคับพระยาจันทบุรีอย่างนี้ก็ดี พระยาจันทบุรีจะได้เลือกเอาอย่างหนึ่งว่าจะไปเข้ากับพม่าหรือเข้ากับไทย” พระองค์ทรงปกครองไพร่ราษฎร ด้วยทศพิธราชธรรม ทรงพระราชดำริพิจารณาถึงเหตุถึงผลด้วยความเป็นธรรมเสมอเป็นพ่อปกครองลูก หาพระทัยลำเอียงมิได้

คราวหนึ่งในการเสด็จกรีธาทัพไปตีเมืองพุทไธมาศ เมื่อปี พ.ศ. 2314 นั้น เจ้าพระยาจักรีแม่ทัพผู้ใหญ่รายงานกราบบังคมทูลว่า จมื่นไวยวรนาถปฏิบัติกรงห้อยอ่อนในการสงคราม ถูกลงพระราชอาญาจับตัวจำไว้แล้วนั้น แม่ทัพปรึกษากันว่าโทษถึงตายจะเอาไว้มิได้ จะเป็นเยี่ยงอย่างสืบไป จึงได้มีรับสั่งให้ตัดศีรษะเสีย แล้วโปรดตั้งนายเดชมหาตเล็ก เป็นจมื่นไวยวรนาถแทน แต่แล้วในตอนบ่าย 3 โมงวันนั้นเอง แม่ทัพนายกองผู้ใหญ่ผู้น้อย 22 คน ก็ทำเรื่องราวกราบบังคมทูลขอพระราชทานอภัยโทษให้โอกาสได้ทำราชการแก้ตัวใหม่ ฉลองพระเดชพระคุณอีกครั้ง ในการนี้ได้ทรงมีพระราชดำรัสตอบเป็นที่น่าประทับใจมาก เช่นทรงรับสั่งว่าจมื่นไวยวรนาถนั้น มิใช่ว่าจะไม่ทรงรัก แต่เมื่อทำความผิดแล้ว ก็ต้องว่าไปตามผิด ฯลฯ ที่สำคัญก็คือได้ทรงมีพระราชปรารภถึงลักษณะของผู้ที่จะเป็นพระมหากษัตริย์ ที่จะทำนุบำรุงบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ พร้อมกันนั้นก็ได้ทรงตั้งสัตยาธิษฐานสาบานพระองค์ต่อหน้าพระสงฆ์ด้วย รายละเอียดเรื่องราวตอนนี้มีปรากฏอยู่ในจดหมายรายวันทัพคราวปราบเมืองพุทไธมาศและเขมรสมัยกรุงธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2314 ตอนหนึ่งดังนี้ “จึงมีพระราชบริหารดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า “ผู้จะเป็นกษัตริราช ทำนุบำรุงอาณาประชาราษฎรแลแผ่นดินให้สมบูรณ์นั้น มิได้ตั้งอยู่ในขนบธรรมเนียมพระราชบัญญัติทางอุเบกขา ผิดแลมิกระทำโทษ ชอบแลมิให้ปันบ้านเมืองนั้นก็เสียไป แลأيมีชื่อ 5 คน กระทำบัดนี้ผิดจุดประเวณีอันเป็นธรรม ดุจพญาเอลาราก็เป็นอย่างอยู่ ไซ้ว่าจมื่นไวยเลี้ยงมาจะไม่รักใคร่นั้นหามิได้ มาตราว่าไพร่คนหนึ่งอันเป็นข้าขอบขัณฑสีมาเสียไปนั้น ก็มีความรักประดุจชีวิต จึงทรงพระสัตยาธิษฐานสาบานต่อหน้าพระอาจารย์วัดเทวริงหวายพระสงฆ์หลายรูปว่า เป็นความสังข์แห่งฯ ข้าฯ ทำความเพียรมิได้คิดแก่กายแลชีวิต ทั้งนี้จะปรารณาสมบัติพัสถานอันใดหามิได้ ปรารณาแต่จะให้สมณะชีพราหมณ์สัตว์โลกเป็นสุข อย่าให้เบียดเบียนกัน ให้ตั้งอยู่ในธรรมปฏิบัติ เพื่อจะเป็นปัจจัยแก่โพธิญาณสิ่งเดียว ถ้าแลผู้ใดอาจสามารถจะอยู่ในราชสมบัติ ให้สมณพราหมณ์ประชาราษฎรเป็นสุขได้ จะยกสมบัติทั้งนี้ให้แก่บุคคลผู้นั้นแล้วฯ ข้าฯ จะไปสร้างสมณธรรมแต่ผู้เดียว ถ้ามิฉะนั้นจะปรารณาศีรษะแลหทัยวัตถุสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็จะทำให้แก่ผู้นั้น ถ้าแลมิสังข์ฉะนี้ ฯ ข้าฯ มุสาวาทขอให้ตกไปยังอบายภูมิเถิด เมื่อแลคนทั้งปวงกระทำโทษผิดถึง

ฉะนี้ ครั้นจะมีเอาโทษ ก็เลยเสียขนบธรรมเนียมบ้านเมืองไป ครั้นมีให้บัดนี้เล่าเจ้าพระยาและพระยาพระหลวงมาขอเป็นอันมาก เป็นมรัที่จักคิด” ในที่สุดก็พระราชทานอภัยโทษไว้ชีวิตแก่เจ้านายวรวรรณพร้อมกับบุคคลอื่นที่ต้องถูกประหารชีวิตพร้อมกัน 5 คน ตามคำกราบบังคมทูลของขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อย 22 คน ให้ไปทำราชการแก้ตัวในการตีเมืองป่าสักต่อไป (เสถียร ศุภโสภณ, 2527)

ทรงเรียกพระองค์เองว่า “พ่อ” สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงพอพระทัยที่ใช้สรรพนามเรียกพระองค์เองว่า “พ่อ” กับบรรดาบุคคลโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นขุนนาง แม่ทัพ นายกอง ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์ทั่ว ๆ ไป แม้กับขุนนางผู้ใหญ่ เช่น เจ้าพระยาสุรสีห์ฯ (สมเด็จพระกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ในรัชกาลที่ 1) ก็ยังทรงตรัสเรียกพระองค์เองว่า “พ่อ” เช่นกัน (มีหลักฐานอยู่ในเรื่องอภินิหารบรรพบุรุษ) และครั้งสำคัญก็คือตอนอวสานของพระองค์ เมื่อพระยาสุรศักดิ์เป็นกบฏ คุมทัพจากกรุงเก่าลงมาล้อมกรุงธนบุรี มีผู้ยอมพลีเพื่อพระองค์ ลากปืนจ่ารงขึ้นตั้งบนป้อม จะยิงใส่พวกกบฏก็ทรงตรัสห้ามไว้ “สิ้นบุญพ่อแล้ว อย่าให้ยากแก่ไพร่เลย!” ปรากฏเรื่องราวอยู่ในจดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี ตอนหนึ่งดังนี้ “เสด็จออกหน้าวิจิตรชัย ทราบว่าพระยาสุรศักดิ์มาปล้นตีเมือง ให้จำกรียากับบุตรไว้ เสด็จเข้ามาพันตะรุ้งปล่อยคนโทษข้างใน พระยาธิเบศร์ พระยารามัญ พระยาอำมาตย์ต่อสู้อากปืนจ่ารงขึ้นป้อม ข้าศึกถอยหนี เสด็จกลับออกไป มีรับสั่งห้ามว่า สิ้นบุญพ่อแล้ว อย่าให้ยากแก่ไพร่เลย” ในราชพงศาวดารกรุงกัมพูชา ฉบับพ.ศ. หลวงเรื่องเดชนันต์ (ทองดี ณะรัชต์) แปลก็มีกล่าวถึงเรื่องราวในทำนองเดียวกัน (แต่มีพลความแตกต่างกันไปบ้าง) ดังนี้

“กองทัพพระยาสุรศักดิ์แลขุนแก้วยกเข้ามาถึงกรุง พวกกันโห่ร้องเข้ามาแล้วยิงปืนที่ป้อมมุมเมืองข้างทิศอีสาน คนนอนเวรเฝ้าป้อมได้ยิงโต้ตอบจนถึงเวลาสว่าง คนเวรด้านทานไม่ได้ ก็แตกหนีทั้งป้อมไป พระยาสุรศักดิ์จึงเข้าไปกราบทูลพระเจ้าตากว่า บัดนี้บรรดาข้าราชการแลอาณาประชาราษฎร์ ก็เห็นพร้อมกันแล้วที่จะเชิญเสด็จออกจากราชสมบัติ พระเจ้าตากรับสั่งตอบว่า ภูวิตกแต่ศัตรูมาแต่ประเทศเมืองไกล แต่เดี๋ยวนี้ไซ้ ลูกหลานของกูเองว่ากูคิดผิดเป็นบ้าเป็นบอแล้วดังนี้ จะให้พ่อวขก็ดี ฤจะใส่ตารางพ่อก็ดี พ่อจะยอมรับทำตามใจลูกบังคับทั้งสิ้น พระยาสุรศักดิ์ก็ยอมให้วขที่วิหารวัดแจ้ง ซึ่งอยู่ในพระราชวังแต่ภายหลังให้สีกออก แล้วใส่ตรวนจำไว้ให้ทหารคุมอยู่หนาแน่น” รวมความว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีตรัสเรียกพระองค์เองว่า “พ่อ” กับบุคคลโดยทั่วไปทุกระดับชั้นเสมอมา เรื่องนี้นับเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมไทย แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับประชาชน ตั้งแต่โบราณมาจนตราប់กระทั่งปัจจุบัน ไม่ว่าจะอยู่ในการปกครองระบอบใด ๆ คนไทยเราก็นิยมนับถือ องค์พระมหากษัตริย์ ว่าทรงเป็นบิดาของปวงชนกันตลอดมา และออกพระนามอย่างสามัญสั้น ๆ ว่า “พ่อ” “พ่อหลวง” “คุณพ่อ” ฯลฯ เสมอมา

ทรงเป็นผู้ปฏิวัติราชประเพณี“ บรรดาคนทั้งหลายเรียกพระเจ้าตากว่า พระเจ้าแผ่นดิน แต่พระเจ้าตากเองว่าเป็นเพียงผู้รักษากรุงเท่านั้น พระเจ้าตากหาได้ทรงประพจน์เหมือนอย่างพระเจ้าแผ่นดินก่อน ๆ ไม่ และในธรรมเนียมของเจ้าแผ่นดินฝ่ายทิศตะวันออก ที่ไม่เสด็จออกให้ราษฎรเห็นพระองค์ ด้วยกลัวจะเสื่อมเสีย พระเกียรติยศนั้น พระเจ้าตากไม่ทรงเห็นชอบด้วยเลย พระเจ้าตากทรงพระปรีชาสามารถยิ่งกว่าคนธรรมดา เพราะฉะนั้นจึงไม่ทรงเกรงว่าถ้าเสด็จออกให้ราษฎรพลเมืองเห็นพระองค์ และถ้าจะทรงมีรับสั่งด้วยแล้ว จะทำให้เสียพระราชอำนาจลงอย่างไร เพราะพระองค์มีพระประสงค์จะทอดพระเนตรการทั้งปวงด้วยพระเนตรของพระองค์เอง และจะทรงฟังการทั้งหลายด้วยพระกรรณของพระองค์เองทั้งสิ้น” (ประชุมพงศาวดารภาคที่ 39 จดหมายเหตุของพวกคณะบาทหลวงฝรั่งเศสฯ) ดังนั้นในสมัยที่ประชาชนตกอยู่ในภาวะอดอยากหิวโหย ต้องบริจจาคพระราชทรัพย์ซื้อข้าวปลาอาหาร พระราชทานแจกจ่ายไปเป็นจำนวนมากนั้น พระองค์จึงทรงประทับข้างพระที่นั่ง (ด้วยในครั้งนั้นยัง ไม่มีรถยนต์พระที่นั่ง) เสด็จออกตรวจตราดูแลด้วยพระองค์เอง ให้โอกาสประชาชนได้เข้าชมพระบารมี ได้โดยใกล้ชิด ผิดกับประเพณีพระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาโดยทั่วไปแต่ก่อนมา

สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ทรงมีความสนพระราชหฤทัยใฝ่แสวงหาความรู้หลากหลายสาขา โดยเฉพาะทางด้านวิปัสสนาและการฝึกสมาธิ แต่ในขณะที่พระองค์ประสบปัญหากระทบกระเทือนพระราชหฤทัยอย่างแรง อีกทั้งศึกสงครามซึ่งก็ยังพัวพันจากราชศัตรูภายนอกทั้งพม่าและญวน ในระหว่างรัชสมัยที่ค่อนข้างสั้นของพระองค์ ร่วมกันส่งผลทางลบคือทำให้พระองค์ทรงมีพระอารมณ์แปรปรวนไปในทางร้ายไม่มีเหตุผล เมื่ออยู่ในระหว่างทำศึกสงครามและเมื่อพระอารมณ์ไม่ค่อยปกติ นั้น พระองค์ก็มักจะทรงกริ้วอย่างรุนแรง เมื่อขัดพระทัยแม้ในเรื่องทหารที่ทำการไม่สมดังพระราชหฤทัยก็ทรงประหารเสียอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเมื่อทรงทราบถึงเรื่องที่สนมเจ้าจอมของพระองค์เองมีชู้ ก็ให้ลงโทษอย่างรุนแรงจนกระทั่งให้ประหารชีวิตเสีย แล้วก็เกิดหวนเสียพระทัยอย่างรุนแรง จัดว่าในบางโอกาสพระอารมณ์ค่อนข้างแปรปรวนอย่างกระทันหัน และความเสียพระทัยอย่างรุนแรงก็เกิดเมื่อทรงตระหนักว่าไม่ทรงอยู่ในภาวะที่จะตอบแทนพระคุณของพระมารดาที่ประจวบเหมาะ เพราะต้องทรงรบทัพจับศึกอยู่ โดยเฉพาะเมื่อพระมารดาทิวคงต พระองค์ก็เสียพระทัยอย่างมาก ด้วยทรงเห็นว่าชาติสำคัญกว่าพระราชกิจส่วนพระองค์ มีเรื่องราวเป็นหลักฐานอยู่เป็นอันมากที่กล่าวถึงสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงเคารพรักและกตัญญูพระบรมราชชนนีเป็นอย่างยิ่ง แต่เมื่อมีศึกสงครามมาประชิดติดบ้านเมืองก็ทรงทอดทิ้งพระบรมราชชนนีในขณะที่กำลังทรงประจวบเหมาะ เสด็จออกไปบัญชาการรบเพื่อชาติบ้านเมืองได้ เรื่องนี้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2317 หลังจากเสร็จศึกตีเชียงใหม่กลับมาเป็นของไทย

ตามเดิมได้ ก็มีกองทัพพม่าบุกเข้ามาตั้งค่ายอยู่ที่บางแก้ว เมืองราชบุรี ต้องเสด็จกลับกรุงธนบุรีอย่างรีบด่วน เพื่อเตรียมรับศึกใหม่ที่บางแก้ว ราชบุรีต่อไป ในตอนนี้อง สมเด็จพระเทพามาตย์ พระราชชนนีก็เกิดทรงพระประชวรหนักขึ้นมา แต่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก็ทรงหักพระทัย เสด็จยกกองทัพออกจากกรุงธนบุรีไปยังราชบุรีได้ ทั้ง ๆ ที่ทรงพระปริวิตกห่วงใยในพระบรมราชชนนีเป็นอย่างยิ่ง พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงเรื่องราวตอนนี้อย่างหนึ่ง ดังนี้ “ อนึ่ง เพลาย่ำค่าแล้ว 5 บาท ขุนวิเศษโอสถหมอถือพระอาการทรงพระประชวรสมเด็จพระพันปีหลวง มาถวาย ณ พระตำหนักค่ายวัดเขาพระ ครั้นทอดพระเนตรอาการแล้วเร่งให้ขุนวิเศษโอสถกลับไป แล้วตรัสว่า พระโรคเห็นหนัก จะมีได้ไปทันเห็นพระองค์ ด้วยการแผ่นดินครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก ครั้นจะไปบัดนี้ ไม่เห็นผู้ใดที่ไวใจอยู่ต้านต่อข้าศึกได้ ” ในที่สุดสมเด็จพระบรมราชชนนีก็ได้เสด็จสวรรคต ในระหว่างที่ทรงบัญชาการศึกษาอยู่ที่ราชบุรีนั่นเอง เรื่องนี้ย่อมยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีนั้นทรงถือเอาราชการของชาติบ้านเมือง เป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าพระราชกิจส่วนพระองค์

ที่มา : http://www.wangdermplace.com/kingtaksin/thai_thegreat.html

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง “พระเจ้าตากสินมหาราช” เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์เรื่อง พระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งกล่าวถึงพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในสมัยกรุงธนบุรี เนื้อหาที่มีการอ้างอิงพงศาวดารและบันทึกของชาวต่างชาติ ทำให้เห็นภาพเหตุการณ์ทั้งด้านความสามารถและพระอุปนิสัยส่วนพระองค์อย่างชัดเจน

ประเด็นที่เห็นด้วย : เห็นด้วยว่าพระองค์ทรงเป็นผู้นำที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และเสียสละอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเหตุการณ์รวบรวมกำลังพลฝ่าวงล้อมพม่าออกจากกรุงศรีอยุธยา และสามารถกอบกู้เอกราชพร้อมสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่ แสดงถึงวิสัยทัศน์ ความสามารถด้านยุทธศาสตร์ และความเป็นผู้นำที่โดดเด่น นอกจากนี้ การที่พระองค์ทรงทุ่มพระราชทรัพย์ซื้อข้าวสารแจกจ่ายราษฎรในยามขาดแคลน ยังสะท้อนถึงความเมตตาและความรับผิดชอบต่อประชาชน เปรียบเสมือน “พ่อ” ที่ดูแลลูก ๆ อย่างใกล้ชิด อีกทั้งการพิจารณาโทษอย่างมีเหตุผลในบางกรณี เช่น ไม่ลงโทษผู้ที่อยู่ใต้อำนาจฝ่ายศัตรูโดยปราศจากการไต่สวน ก็แสดงถึงความยุติธรรมและการใช้เหตุผลมากกว่าอคติ

ประเด็นที่ไม่เห็นด้วย/ข้อควรพิจารณาเพิ่มเติม : อย่างไรก็ตาม ในบางตอนของสารคดีมีการกล่าวถึงการลงโทษที่รุนแรง เช่น การประหารนายทัพที่ถอยทัพ หรือการลงโทษข้าราชการอย่างเฉียบขาด แม้จะอธิบายว่าเป็นการรักษาระเบียบวินัยและความมั่นคงของบ้านเมืองในภาวะสงคราม แต่ในมุมมองปัจจุบันอาจเห็นว่าเป็นการใช้อำนาจที่เด็ดขาดเกินไป จึงควรวิเคราะห์โดยคำนึงถึงบริบทของยุคสมัยที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะวิกฤต มิใช่มองเพียงด้านการยกย่องสรรเสริญเท่านั้น อีกทั้งบางเหตุการณ์อาจอ้างอิงจากพงศาวดารซึ่งมีลักษณะบันทึกตามมุมมองของผู้เขียน จึงควรศึกษาหลักฐานจากหลายแหล่งประกอบกัน

สรุปความคิดเห็น : โดยรวมสารคดีเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นทั้งพระปรีชาสามารถ ความเสียสละ และความเด็ดขาดของพระมหากษัตริย์ในยามบ้านเมืองคับขัน ทำให้เข้าใจบทบาทของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในฐานะผู้นำผู้กอบกู้เอกราชได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การอ่านเชิงวิเคราะห์ควรพิจารณาทั้งด้านดีและด้านที่อาจก่อให้เกิดข้อถกเถียง เพื่อให้เกิดความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างรอบด้าน มีเหตุผล และไม่ยึดติดกับมุมมองเพียงด้านเดียว

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากจากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ	วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ได้ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน สามารถยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ได้ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ได้ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง	วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจนสามารถยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ได้ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้แต่อธิบายสั้น ๆ
3) ระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ	ระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจนสามารถยกตัวอย่าง	ระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	ระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบได้ ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด	ระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนำน้หนัก 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16–20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11–15 หมายถึง ดี

คะแนน 6–10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0–5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์สารคดีเชิงประวัติศาสตร์

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ				
	1.4 เจจาะต้อรองเพื่อจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.2

เรื่อง "พระเจ้าตากสินมหาราช" เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เรื่อง "พระเจ้าตากสินมหาราช" เหตุการณ์สำคัญ
สมัยกรุงธนบุรี วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง โดยระบุจุดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพร้อมทั้ง
ให้เหตุผลประกอบ

จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์เรื่อง พระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งกล่าวถึงพระราช
ประวัติ และ พระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กษัตริย์กษัตริย์
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในสมัยกรุงธนบุรี เพื่อหาวิธีการอ้างถึง พงศาวดาร และ
บันทึกของชาวต่างชาติ ทำให้เห็นภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับความสามรถและพระคุณที่สืบสันพระวงศ์
อย่าง ชัดเจน

ประเด็นที่เห็นด้วย เห็นด้วยว่าพระอภัยมณีเป็นผู้นำที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และ
เสียสละอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเหตุการณ์รบรบพม่า ถึงพม่าทางออกภาคจากกรุงศรีอยุธยา
และสามารถยกกองเรือรบหนีศึกพม่า กรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่ แสดงถึงวิสัยทัศน์
ความสามรถด้านยุทธศาสตร์และ ความกล้าหาญในศึกสงคราม

ประเด็นที่ไม่เห็นด้วย / ข้อควรพิจารณาเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม ในตอนจบของสารคดีที่
กล่าวถึง การลงโทษที่โหดร้าย หรือการสังหารของชาวกรุง
สยามที่รบพม่าเพื่อช่วยนำพาเมืองการรักษาระเบียงฉียงและความสงบของบ้านเมืองในลาวล้านช้าง

สรุปความคิดเห็น โดยรวม สาระคดีเรื่องนี้จะทำให้นักเรียนเห็นถึงพระปรีชาญาณ ความเสียสละ
และ ความอดทนของพระมหากษัตริย์ในยุคนั้นๆ เมื่อดูจบแล้ว ก็ให้เข้าใจในบทบาทของ
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในรัชสมัยที่นำมากลับกรุงศรีอยุธยาของพระ กษัตริย์ที่กล้า
การดำเนินวิเคราะหผล การรบกับพม่าและด้านที่กล่าวถึง เกิดข้อสงสัย เพื่อแสดงความเห็น
ประวัติศาสตร์อย่างรอบด้าน อันสมควร และประวัติศาสตร์กับสมัยของพระเจ้าตากสิน

12/11/68
Anurak

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อพรรณษะด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/5 วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กลวิธีเปรียบเทียบเป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านจากบันเทิงคดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายที่ลึกซึ้งและความเชื่อมโยงของตัวละคร เหตุการณ์ และแนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในชีวิตจริง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบันเทิงคดีได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดีได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นความสำคัญของอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดีและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบันเทิงคดีได้ถูกต้อง

2) ทักษะ (P) - นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดีได้

3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - นักเรียนเห็นความสำคัญของอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดีและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มีวินัย	☒ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☒ มุ่งมั่นในการทำงาน
☒ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับบันทึกคดี “นักเรียนรู้จักบันทึกคดีเรื่องใดบ้าง?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือขั้นทุกข์

1) ครูนำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของบันทึกคดี พร้อมให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และซักถามข้อสงสัย

ขั้น 2 วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือขั้นสมุทัย

- 1) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ครูให้นักเรียนระดมความคิดอธิบายเกี่ยวกับบันทึกคดีที่สนใจมากที่สุด 1 เรื่อง และให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายว่าบันทึกคดีเรื่องนี้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร?

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือขั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดี เรื่อง นิราศหนองคาย

2) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.3 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกเรื่อง นิราศหนองคาย

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกเรื่อง นิราศหนองคาย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกเรื่อง นิราศหนองคาย โดยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหา ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบันทึกเรื่องนี้ได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกเรื่องนี้ได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3 เรื่อง นิราศหนองคาย	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนเห็นความสำคัญของอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกเรื่องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน(A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง “บันเทิงคดี”
- 2) ใบงานที่ 1.3 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี เรื่อง นิราศหนองคาย

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

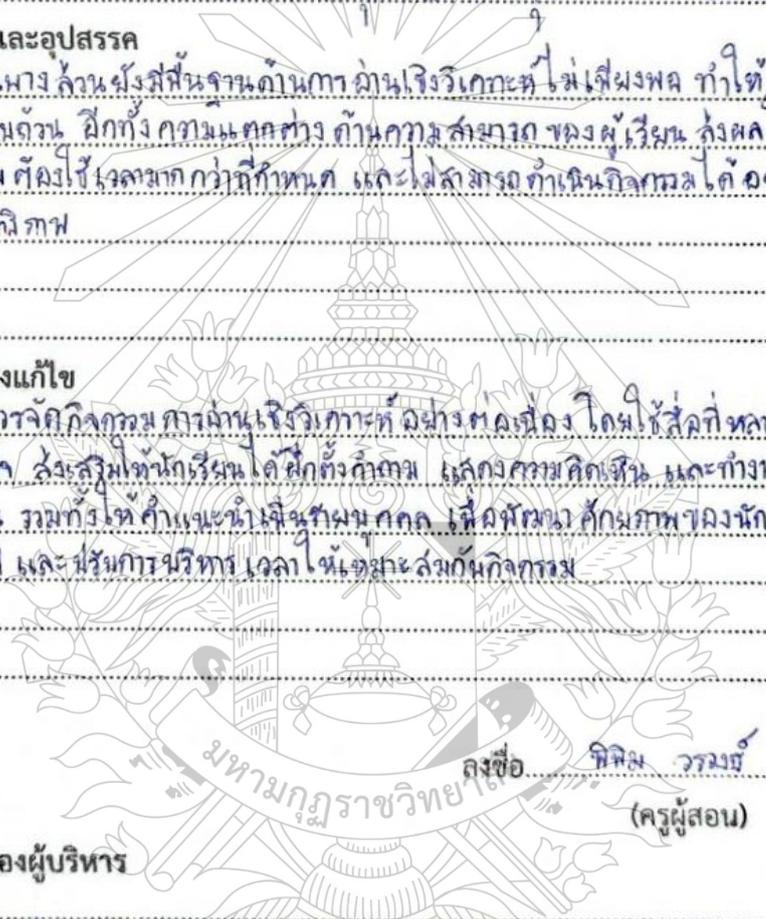
ด้านความรู้ (K) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่านวงจรเกอเทอจากชั้นเชิงคิด
 สามารถอธิบายความหมาย แนวคิดสำคัญ และสาระของเรื่องที่ผ่านมาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถเปรียบเทียบเงื่อนไขเรื่อง ตัวละคร เหตุการณ์
 และแนวคิดได้อย่างมีเหตุผล
 ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีความตั้งใจเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
 กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นอย่างกล้าหาญและเห็นคุณค่าของการผ่านเนื้อหาไปในวิชาที่จำกัด

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนบาง คนยังไม่สนใจงานบ้านการผ่านวงจรเกอเทอไม่สนใจผล ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่อง
 ได้ไม่ครบถ้วน มีกิจกรรมแตกต่างกัน ด้านความรู้สามารถของผู้เรียน ส่งผลให้การจัด
 กิจกรรม ต้องใช้เวลามากกว่าที่กำหนด และไม่สามารถทำเป็นกิจกรรมได้ อย่างเต็ม
 ประสิทธิภาพ

3) แนวทางแก้ไข

ครู ควรจัดกิจกรรม การผ่านวงจรเกอเทอ อย่างต่อเนื่อง โดยให้สื่อที่หลากหลายและ
 น่าสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ฝึกทั้งคำตาม แสดงความคิดเห็น และทำงานเป็นกลุ่ม
 มากขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำเชิงบวกแก่ผู้เรียน ให้มีความภาคภูมิใจของนักเรียนอย่าง
 เต็มที่ และ ร่วมกันบริหาร เวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม

ลงชื่อ พิสิม วรพงษ์
 (ครูผู้สอน)

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ครู ส่งเสริมนักเรียนที่เก่ง ผลักดันได้จนขึ้นดีในกรณี
 นักเรียนที่ สักกะเช็งเวเดระนั้น อยู่ 9 คน ให้สนใจเพิ่มวิชา

ลงชื่อ [Signature]
 (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.3

เรื่อง “บันเทิงคดี”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บันเทิงคดี

คือเรื่องที่แต่งขึ้นโดยมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้รับเป็นสำคัญ เรียบเรียงขึ้นจากการผสมกันระหว่างประสบการณ์ จินตนาการ และทฤษฎี หากผู้รับจะได้ข้อคิดในทางใดทางหนึ่ง ก็เป็นผลจากอารมณ์ของผู้รับเอง ผู้แต่งอาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ แต่หากตั้งใจก็อาจใช้กลวิธีการนำเสนอประหนึ่งว่าไม่ตั้งใจบันเทิงคดีอยู่ตรงข้ามกับสารคดี บันเทิงคดีจะเป็นงานเขียนที่เน้นให้ความบันเทิงมากกว่าสารคดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ใช่ว่าบันเทิงคดีจะไม่มีสาระ งานเขียนบันเทิงคดีบางชิ้นอาจมีสาระน้อยมาก แต่ก็มิงานเขียนบันเทิงคดีไม่น้อยที่เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระไม่ด้อยไปกว่าสารคดีเลย

ประเภทของบันเทิงคดี

โดยทั่วไปวรรณกรรมจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมประเภทร้อยแก้วและวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ซึ่งวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สารคดีและบันเทิงคดี บันเทิงคดีประเภทร้อยแก้วซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันแบ่งย่อยออกไปอีก 2 ประเภท คือ

1) **นวนิยาย** คือ การเขียนผูกเรื่องราวที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน มีความสัมพันธ์กันในลักษณะจำลองสภาพมีชีวิตของสังคมส่วนหนึ่งส่วนใด โดยมีความมุ่งหมายให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน คือให้ผู้อ่านสะท้อนอารมณ์ไปกับเนื้อเรื่องอย่างมีศิลปะ

2) **เรื่องสั้น** คือ การเขียนเรื่องจำลองสภาพชีวิตในช่วงสั้น มุมหนึ่งของชีวิต หรือ เหตุการณ์หนึ่ง หรือช่วงระยะเวลาหนึ่งของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจ หรือนิยามอีกอย่างหนึ่งว่าเรื่องสั้น คือ วิถีเหตุการณ์ชุดหนึ่ง มีความสัมพันธ์สืบเนื่องกัน และนำไปสู่จุดยอดหนึ่ง

การเขียนบันเทิงคดี

บันเทิงคดี หมายถึง เรื่องสมมติที่สร้างขึ้นมามีจินตนาการและอารมณ์ มุ่งให้ความเพลิดเพลินเป็นใหญ่ แต่ก็ให้ความรู้ด้วย มีหลายรูปแบบ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ บันเทิงคดีเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านโดยมีเกร็ดความรู้

ข้อคิด คติธรรม และประสบการณ์ชีวิตแทรกอยู่ในเรื่องนั้น ๆ การเขียนบันเทิงคดีนั้น ผู้เขียนจะต้องมีจินตนาการ มีความสามารถคิดเรื่องที่สนุกน่าสนใจ มีศิลปะในการใช้ภาษา มีประสบการณ์ มีความเข้าใจชีวิต มีความรู้รอบตัวในศาสตร์ต่าง ๆ อย่างดี จึงจะเขียนบันเทิงคดีได้น่าอ่านและมีสารประโยชน์

องค์ประกอบของบันเทิงคดี

องค์ประกอบของบันเทิงคดีที่สำคัญมี 6 ประการ คือ สารัตถะของเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) บทสนทนา (Dialogue) ฉาก (Setting) บรรยากาศ (Atmosphere)

1. **สารัตถะของเรื่อง (Theme)** หรือเรียกว่า "แก่นเรื่อง" หมายถึง ความคิดสำคัญของเรื่อง เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน

2. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ เหตุการณ์ที่จัดเรียงลำดับและเป็นเหตุเป็นผลกัน เหตุการณ์หนึ่งเป็นผลให้เกิดเหตุการณ์หนึ่ง หรือหลาย ๆ เหตุการณ์สืบเนื่องตามมา โครงเรื่องที่นำเสนอจะเกิดจากความขัดแย้งระหว่างแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อหรือเหตุผลมากกว่า 2 กระแสขึ้นไป ทำให้ผู้อ่านอยากรู้ว่าปมปัญหานั้นจะลงเอยในลักษณะใด

3. **ตัวละคร (Character)** คือ ตัวบุคคล สัตว์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นให้มีบทบาทมีชีวิต มีจิตวิญญาณ แสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้เหตุการณ์ดำเนินไป ตามเรื่องราวที่วางไว้

4. **บทสนทนา (Dialogue)** คือ คำพูดของตัวละครแต่ละตัว บทสนทนานับเป็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องบันเทิงคดีได้ประการหนึ่ง เพราะช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบถึง แนวคิดของผู้แต่ง ทราบถึง บุคลิกลักษณะของตัวละคร ข้อขัดแย้งระหว่างตัวละคร ภูมิหลังและรายละเอียดต่าง ๆ ได้ โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องบรรยายหรือพรรณนาความให้อืดยาว นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกันด้วย

5. **ฉาก (Setting)** คือ การบรรยายภาพสถานที่ เวลา และสภาพแวดล้อมที่ปรากฏในเหตุการณ์ของเรื่อง เป็นการสร้างอารมณ์และจินตนาการให้กับผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเพลิดเพลิน มีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร และคาดเดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ การบรรยายฉากต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง มีความถูกต้องสมจริง มีความแจ่มชัดเป็นระเบียบ ไม่สับสน ใช้ภาษาประณีตด้วยภาพพจน์และโวหารต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยทั่วไปมักนิยมใช้พรรณนาโวหารในการกล่าวถึงฉาก

6. **บรรยากาศ (Atmosphere)** คือ การบรรยายอารมณ์ความรู้สึก องค์ประกอบต่าง ๆ ของฉากและตัวละคร เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน

เรียบเรียงโดย : อลงกรณ์ พลอยแก้ว

ใบงานที่ 1.3 (แบบกลุ่ม)

เรื่อง นิราศหนองคาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เนื้อเรื่อง : นิราศหนองคาย

“กตซีไพร่กว่าจะถึงซึ่งนิพพาน” การเดินทางของนิราศหนองคาย ผลงานของทิม สุขยางค์ ในรอบร้อยปี

ชื่อของ นิราศหนองคาย วรรณกรรมประเภทนิราศที่แต่งโดยหลวงพัฒนพงศ์ภักดี (ทิม สุขยางค์) เป็นหนังสือต้องห้ามคลาสสิกเล่มหนึ่งที่ถูกแต่งขึ้นเพื่อบรรยายการยกทัพไปปราบ ‘ฮ่อ’ ของชนชั้นนำสยามเมื่อปี 2418 กองทัพฮ่อเป็นภัยคุกคามต่อรัฐบาลสยามในหลายระดับ ตั้งแต่การโจมตีในดินแดนประเทศราชของสยามแถบลุ่มน้ำโขง รวมไปถึงภัยจากจักรวรรดินิยมตะวันตกที่เข้ามาแทรกแซงโดยใช้อำนาจความไร้สามารถของรัฐบาลสยาม จนนำมาสู่การ ‘เสียดินแดน’ บริเวณลุ่มน้ำโขง ในที่สุด สงครามปราบฮ่อจึงเป็นที่รู้จักกันดีในแวดวงของสะสมจาก ‘เหรียญปราบฮ่อ’ ที่เข้ามาเพื่อระลึกถึงการปราบฮ่อทั้ง 3 ครั้งในปี 2418, 2426 และ 2430 ซึ่งเป็นสงครามก่อนที่เหล่าสยามหนุ่มจะขึ้นมากุมอำนาจอย่างแท้จริง

นิราศหนองคาย เขียนวิจารณ์ผู้มีอำนาจอย่างถึงพริกถึงขิงชนิดที่แหกขนบวรรณกรรมทั้งหลาย ทั้งที่ผ่านมานิราศเคยถูกมองเป็นเพียงนิยายประโลมโลกย์ขมกขมไม้ ที่น่าแปลกใจคือ ผู้แต่งและเอกสารที่เพิ่มเติมขนาดนั้นน่าจะถึงขาดและถูกกำจัดไปไม่ให้เหลือร่องรอย แต่กลับเป็นว่าวิกิยังมีชีวิตอยู่ไปอีกยาวนาน ส่วนวรรณกรรมก็ยังโลดเต้นอยู่บนประวัติศาสตร์และตลาดหนังสือ ตั้งแต่กรมศิลปากรอนุญาตให้ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสืองานศพก็ต้องรอจนถึงปี 2498 มาจนถึงการตีพิมพ์ครั้งล่าสุดในปี 2565

‘ทิม’ ลูกจีนที่กลายเป็นชาวสยาม กับ ความเป็นกรรมสิทธิ์ที่ทั้งรักทั้งชังศักดิ์นา อัครชีวะประวัติของทิม เล่าว่าเขาเป็นลูกจีนที่มีพ่อชื่อเฮียงแซ่เฮง อาศัยอยู่บนแพเปิดกิจการขายผ้าอยู่ใต้ปากคลองตลาดพระนคร ทิมเกิดเมื่อปี 2390 เข้าใจว่าเขาพอใจในการเป็นคนสยามมากกว่า ดังที่เขาปฏิเสธความเป็นจีนไว้ว่า “แต่ตัวของข้าพเจ้าไม่มีใจรักเพศจีน” ต้องเข้าใจว่าเขาเกิดในปลายยุครัชกาลที่ 3 พระนครเป็นเมืองท่าที่มั่งคั่ง มีโอกาสทางเศรษฐกิจและมีการขยายตัวของผู้คนอย่างกว้างขวาง หนึ่งในกวีแห่งยุคสมัยที่ทิมน่าจะรู้จักก็คือ ‘สุนทรภู่’ ผู้มีชีวิตที่เต็มไปด้วยสีสันและฉากชื่อ

ไว้ในฐานะนักประพันธ์อันเรื่องนาม สุนทรภู่ตายเมื่อปี 2398 ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่รัฐบาลสยามลงนามสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษในรัชสมัยถัดมา ขณะนั้นทิมอายุเพียง 8 ขวบ

ทิมเข้าสู่การบวชเรียนเป็นสามเณรที่วัดราชาบูรณะไม่ไกลจากแพของพ่อ เมื่ออายุ 13 ปี เขาอ้างว่าเป็นเพราะญาติทำให้ต้องสึกไปทำการค้าขายอยู่ที่กรุงเก่าหรืออยุธยาจนอายุ 21 ปี จึงกลับมาบวชเป็นพระภิกษุอยู่ที่วัดเดิม ในเวลาใกล้เคียงกัน แซมมวล จอห์น สมิท (Samuel John Smith) หรือ ‘หมอสมิท’ ก็ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นแถบบางคอกแหลม ปลายถนนเจริญกรุงตอนใต้ นอกจากตีพิมพ์พระคัมภีร์คริสต์ศาสนาแล้ว ยังรับจ้างพิมพ์ประกาศและพิมพ์หนังสือขายด้วย ว่ากันว่าเขาเป็นคู่แข่งของ ‘หมอบรัดเลย์’ ในเรื่องโรงพิมพ์จนต้องแบ่งตลาดกัน หมอบรัดเลย์จะพิมพ์ประเภทร้อยแก้วอย่าง สามก๊ก และเรื่องจีนอื่น ๆ ขณะที่หมอสมิทจะเน้นประเภทร้อยกรอง อย่าง อุณรุท อิเหนา พระอภัยมณี ซึ่งเล่มหลังนี้สร้างกำไรอย่างงามจนสามารถเอาไปลงทุนสร้างตึกได้ 1 หลัง พ.ศ. 2411 ตรงกับปีที่ทิมอุปสมบท หมอสมิทได้ออกหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ Siam Daily Advertiser ปีต่อมา ก็มี The Siam Weekly Advertiser ที่ออกเป็นรายสัปดาห์ และ Siam Repository รายสามเดือน แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของธุรกิจสิ่งพิมพ์แบบใหม่ในพระนครที่มีความหลากหลายตั้งแต่บันเทิงไปจนข่าวสาร และงานหนังสือพิมพ์ ทิมเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสังคมที่สามารถเข้าถึงสื่อและสิ่งพิมพ์แบบใหม่เช่นนี้ โรงพิมพ์หมอสมิทนี่เองที่จะกลายเป็นต้นทางของการเผยแพร่หนังสือต้องห้ามของทิมในเวลาต่อมา เมื่อสึกแล้วทิมมีโอกาสได้รับราชการในตำแหน่งเสมียนเอกของพระยาราชาสุภาวดี (เพ็ง เพ็ญกุล ต่อมาคือ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง ต่อไปจะเรียกว่า เจ้าพระยามหินทร) มีบรรดาศักดิ์เป็น ‘ขุนพิพิธภักดี’ เมื่อปี 2413 จะด้วยความสามารถหรืออะไรก็แล้วแต่ ทิมได้รับมอบหมายให้ติดตามเจ้าพระยามหินทรไปปราบฮ่อ ในฐานะ ‘ทนายนั่งหน้าแคร่’ และได้ขึ้น ‘ท้ายช้าง’ ยิ่งไปกว่านั้นคือได้รับมอบหมายให้แต่งนิราศ แต่เมื่อนิราศมีปัญหา ถูกจับได้ว่ามีข้อความโจมตีผู้มากบารมีในปี 2421 เขาได้ยอมรับผิดไว้เพียงผู้เดียวเพื่อไม่ให้กระทบต่อเจ้าพระยามหินทร โทษโอบและจำคุกคือสิ่งที่เขาได้รับ แต่ก็ได้รับการช่วยเหลือให้พ้นโทษในปีต่อมา ด้วยข้อหาร้ายแรงที่อาจถึงตายได้เพราะการวิจารณ์ผู้มีบารมีทัดเทียมกษัตริย์อย่างสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เกี่ยวกับการออกทัพในนิราศ รวมไปถึงข้อความที่บริภาษและวิพากษ์วิจารณ์การกดขี่ไพร่และทหารชั้นผู้น้อยอย่างถึงพริกถึงขิง (การวิพากษ์ไม่เว้นกระทั่งนายของตนอย่างเจ้าพระยามหินทร) แทนที่เขาจะหัวขาด หรือจบชีวิตราชการ หลังพ้นโทษทิมกลับได้รับบรรดาศักดิ์ ‘ขุนจวบพลรักษ์ ขุนหมื่นประทวน’ ในสังกัดกรมพระสุรัสวดี ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการสักเลกควบคุมไพร่ในเขตเมืองหลวงและหัวเมืองชั้นใน (ส่วนหัวเมืองฝ่ายเหนือและหัวเมืองปักษ์ใต้รวมทั้งหัวเมืองชายทะเลภาค

ตะวันออกอำนาจการบังคับบัญชาและควบคุมบัญชาไพร่พลขึ้นอยู่กับสมุหนายก สมุหพระกลาโหม และเจ้าพระยาพระคลัง) ซึ่งเป็นกรมที่เจ้าพระยามหินทร์คุมอยู่นั่นเอง นับได้ว่าเส้นใหญ่ไม่เบา เขาอยู่กับเจ้าพระยามหินทร์จนถึงแก่อสัญกรรม เมื่อปี 2437 ในเวลาต่อมาได้ออกจากกรมมาเป็นข้าได้ปกครองชั้นหลานของเจ้าพระยามหินทร์ นั่นคือ พระองค์เจ้าจุฑารัตนราชกุมารีและพระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ พระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ 5 กับ เจ้าจอมมารตามรกฎ ธิดาของพระยามหินทร์ แทนที่ชีวิตจะย้ายแปลงไปตามการหมตอำนาจามมีของนาย แต่ในปี 2439 เขากลับได้รับการปูนบำเหน็จให้เป็นหลวงพัฒนพงศ์ภักดี สังกัดในกรมพระคลังข้างที่ บุตรชายทั้งสองของเขาได้รับการศึกษาอย่างดีในต่างประเทศ ผู้หนึ่งศึกษาด้านยন্ত্রศาสตร์ ปัจจุบันคือวิศวกรรมศาสตร์ ต่อมาเข้ารับราชการในกรมคลองและกรมทาง เวลาต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์ถึงพระยาसारศาสตร์ศิริลักษณ์ (สรสรเสริญ สุขยางค์) ส่วนอีกคนเรียนด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในเวลาต่อมาคือ พระสาโรชรัตนนิมมานก์ (สาโรช สุขยางค์) ตระกูลนี้ได้รับพระราชทานนามสกุลในรัชกาลที่ 6 เมื่อปี 2457 ว่า ‘สุขยางค์’ ก่อนหน้าที่ทิมจะเสียชีวิตเพียง 1 ปี เจ้าพระยามหินทร์ศักดิ์ธำรง นายของทิม กับบารมีระดับลูกบุญธรรมของรัชกาลที่ 4, พ่อตา รัชกาลที่ 5 และเคาน์ซิลเลอร์ ‘เจ้าพระยามหินทร์ศักดิ์ธำรง’ ไม่เพียงเป็นชนชั้นสูงทั่วไป แต่ถือว่ามีศักดิ์เป็นบุตรบุญธรรมของรัชกาลที่ 4 ที่ได้รับการชุบเลี้ยงมาตั้งแต่ยังเป็นพระภิกษุ ทั้งยังเป็นพ่อตาของรัชกาลที่ 5 เนื่องจากธิดาของเขาชื่อ ‘เจ้าจอมมารกฎ’ ทั้งยังเป็นเคาน์ซิลเลอร์ด้วย หลังจากที่มี ประกาศตั้งเคาน์ซิลที่ปรึกษาราชการ และ พระราชบัญญัติสำหรับเคาน์ซิลลอร์ดออฟสเตต ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และปรีวีเคาน์ซิลลอร์ด ที่ปรึกษาราชการในพระองค์ เมื่อปี 2417 เป็นช่วงก่อนไปทำสงครามปราบฮ่อเพียง 1 ปีตำแหน่งนี้ได้รับการกล่าวถึงในนิราศหนองคายด้วย ตั้งแต่เริ่มเรื่อง ในนาม ‘ท่านเจ้าพระยามหินทร์เคาซิลลอร์ด’ ข้าราชการกรมศิลปากรได้ระบุว่าคือ ‘Councillor’ และย้ำว่าเจ้าพระยามหินทร์นั้นเป็นทั้งตำแหน่งเคาน์ซิลเลอร์ออฟสเตต (ประธานที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน) และ ปรีวีเคาน์ซิล (ที่ปรึกษาราชการสำหรับพระองค์) ในรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นโครงสร้างที่รัชกาลที่ 5 คิดค้นขึ้นมาเพื่อสร้างอำนาจทางการเมืองและถ่วงดุลอำนาจของสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ไม่เพียงเท่านั้น ในฝ่ายนี้ที่ถูกเรียกว่า ‘สยามหนุ่ม’ ยังได้ออกวารสาร ดรฺโณวาท เพื่อใช้เป็นปากกระบอกเสียงของพวกเขา ที่ควรโน้ตไว้ด้วยคือ หมอสมิทก็เคยส่งบทความแปลมาตีพิมพ์ในวารสารนี้ด้วย

เจ้าพระยามหินทร์ยังมีโรงละคร ‘ปรีนซ์เทียเตอร์’ ด้วย เขาเป็นผู้บุกเบิกโรงละครอย่างตะวันตก ขณะนั้นมีละครกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ และละครดึกดำบรรพ์ของเจ้าพระยาเทเวศรวงษ์วิวัฒน์ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ปรีนซ์เทียเตอร์ขึ้นชื่อว่าเครื่องแต่งกายงดงาม สมจริง ตัวละครเป็นชาย

จริงหญิงแท้ และเป็นคณะใหญ่ มีผู้แสดงมากถึงราว 170 คน และทีม นี้เองที่ เป็นผู้แต่งบทละคร อย่างไรก็ตาม ใด ๆ ก็ดี เจ้าพระยามหินทร์ถูกพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) ฟ้องว่า พฤติกรรม ไร้มนุษยธรรมโหดร้าย ใช้อุบายหลอกล่อกมาเป็นทาสเพื่อมาเป็นตัวละครในสังกัด มีทั้งเกลี้ยกล่อมด้วย อุบายและขโมยตัว หากจะถ่ายถอนก็คิดค่าฝักเป็นละคร มีความเป็นอยู่ทุกข์ทรมาน ตัวละครที่ตกเป็น อนุภรรยา ก็ถูกบังคับให้แสดงแม้จะมีครรภ์ เรื่องสู่การพิจารณาของเสนาบดีสภา ก่อนเจ้าพระยาม หินทร์จะอสัญกรรมเพียง 2 ปี ส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่าพระยาสุรศักดิ์มนตรีกระทำตนไม่เหมาะสม ที่ทำการฟ้องร้องครั้งนี้ ทีมในบรรดาศักดิ์ขุนจบพลักษ์เป็นทนาย คดีความยุติลงที่พระยาสุรศักดิ์ถูก ดำหนิ เจ้าพระยามหินทร์ทำผิดกฎหมายว่าด้วยค่าตัวทาส และการกระทำที่ไร้มนุษยธรรม ถึงกับ มีข้อความกล่าวว่า “ความเขี้ยวเขนไพร่ต่าง ๆ ทั้งปวง เจ้าพระยามหินทร์คงได้ทำจริง ใช่แต่พึ่งทำเป็น การทำมาช้านานจนไม่รู้สีกตัวว่าทำการชั่วร้าย” การกล่าวโทษเช่นนี้ จะพบอยู่ในนิราศหนองคาย ที่จะกล่าวต่อไป

การเดินทางของ นิราศหนองคาย มรณกรรมของผู้ประพันธ์อันแท้จริง น่าสนใจว่าเหตุใด หมอสมิทจึงได้รับต้นฉบับ นิราศหนองคาย ไปตีพิมพ์ หนังสือเริ่มกลายเป็นสินค้าในตลาดแบบใหม่ของ ผู้คนยุคดังกล่าว พร้อมกับความอยากรู้อยากเห็นและสังคมการอ่านที่เติบโตขึ้น เช่นเดียวกับการ ขยายตัวของหนังสือที่เรียกว่า ‘หนังสือวัดเกาะ’ ในเวลาต่อมา ไม่แน่ว่าการตีพิมพ์ นิราศ หนองคาย เพื่อการค้าเป็นเจตนาของทีมเอง หรือเป็นการเชื่อเชียวของหมอสมิทที่ขณะนั้นเป็นเจ้าของ โรงพิมพ์ หรือมีการวางยาจากใครหรือไม่ แต่ในที่สุด นิราศหนองคาย ก็คลอดออกมาในปี 2421 ไม่แน่ว่าเป็นผู้ใดในราชสำนักหรือในที่ประชุมขุนนางได้อ่านนิราศก่อน แต่มันนำมาสู่การกล่าวหา และชำระโทษผู้แต่งพร้อมกับหนังสือเจ้ากรรมอย่างรวดเร็ว หลังจากฉบับพิมพ์ขายถูกทำลายไปเมื่อ ปี 2421 คดีและเรื่องราวของผู้คนต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ เลือนหายไป จนกระทั่งความตายมาเยือนทีมเมื่อปี 2458 ขณะนั้นชนบทหนังสืองานศพเป็นที่นิยมกันมาระยะหนึ่งแล้ว การที่นิราศหนองคายไม่ได้ถูกเลือก ให้ตีพิมพ์ก็เป็นเรื่องที่น่าเข้าใจได้ในความละเอียดอ่อนนั้น ดังนั้นตัวบทที่ถูกเสนอมานำให้พิมพ์คือ โคลง กระทุ้สุภาสิต สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในนามนายกหอพระสมุดวชิรญาณ ผู้แต่งประวัติ ของทีมแนบไปด้วยได้ให้เหตุผลการเลือกหนังสือไว้ว่า

“อำมาตย์โท พระมดุงสาครศาสตร์ (สรรเสริญ สุขยางค์) จะทำการปลงศพสนองคุณหลวง พัฒนพงษ์ภักดี (ทิม สุขยางค์) ผู้บิดา ปรารณาจะพิมพ์หนังสือแจก จึงมาขอให้กรรมการหอพระสมุ ดวชิรญาณช่วยเลือกเรื่องหนังสือซึ่งจะพิมพ์แจกนั้น ถ้าหากว่าเป็นศพผู้อื่น ข้าพเจ้าก็จะช่วยเลือก หนังสือในหอพระสมุคฯ ให้พิมพ์ได้ไม่ยาก แต่เห็นว่าการศพหลวงพัฒนพงษ์ภักดี (ทิม) นี้ จะเอา

หนังสือ นอกจากหนังสือซึ่งหลวงพัฒนพงษ์ภักดีได้แต่งเองพิมพ์แจก หากสมควรไม่ ข้าพเจ้าจึงบอกความเห็นแก่พระมดุงสาครศาสตร์ ขอให้ไปรวบรวมหนังสือที่หลวงพัฒนพงษ์ภักดี ผู้บิดาได้แต่งไว้แล ยังไม่ได้ลงพิมพ์นั้นส่งมาให้ ข้าพเจ้ารับจะเลือกแลจัดการพิมพ์ให้ตามประสงค์” (ขีดเส้นใต้โดยผู้เขียน)

ถึงกระนั้น ในเวลาไล่เลี่ยกันก็มีข้อมูลว่าสมเด็จพระยาธรรมาธิบดีฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ขอคัดลอกนิราศหนองคายเพื่อเก็บไว้ ณ หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร ที่ควรระบุไว้ด้วยว่าในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน รัชกาลที่ 6 ได้สั่งให้ย้ายหอพระสมุดวชิรญาณจากเดิมที่ตั้งอยู่ที่ศาลาสหทัยสมาคมในพระบรมมหาราชวัง มาที่ตึกใหญ่ริมถนนหน้าพระธาตุ เมื่อปี 2459 การคัดลอกนิราศหนองคายจึงอยู่ในบริบทความเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย เอกสารชุดนี้มีลักษณะเป็น ‘สมุดไทยดำ’ จำนวน 4 เล่ม น่าสงสัยว่าการคัดลอกดังกล่าวมันเริ่มมาจากที่ครอบครัวต้องการให้ตีพิมพ์นิราศหนองคาย จนนำมาสู่การคัดลอกต้นฉบับ พร้อมกับการปฏิเสธให้ตีพิมพ์ในฐานะหนังสืองานศพหรือไม่ ยังไม่มีหลักฐานที่จะชี้ไปเช่นนั้นให้สิ้นสงสัย อย่างไรก็ตาม ความตายของทิมจึงพ้องกับการถือกำเนิดใหม่อีกครั้งของนิราศหนองคาย คำถามคือเหตุใดจึงควรเก็บนิราศหนองคายเอาไว้ จะเป็นไปเพื่อรักษางานเก่า ๆ ที่หายากตามเจตนารมณ์ของหอพระสมุดจริงหรือไม่ อย่างไรดี แม้จะมีการคัดสำเนาเกิดขึ้น แต่นิราศหนองคายก็ยังเป็นเอกสารปกปิดไม่ได้เผยแพร่สู่สาธารณะทอดเวลาออกไปอีกหลายสิบปี เมื่อพระยาสารศาสตร์ศิริลักษณ์ (สรรเสริญ สุขยางค์) บุตรของทิม ผู้เดียวกับที่ทำเรื่องขอพิมพ์หนังสืองานศพของพ่อ ถึงแก่กรรมบ้าง ก็มีความพยายามที่จะขอตีพิมพ์นิราศหนองคายอีกครั้ง ในปี 2494 แต่ก็ไม่ได้รับอนุญาต

ตั้งว่าเกิดเตจาวู การคัดลอก นิราศหนองคาย ก็เกิดขึ้นอีกครั้ง ครานี้จากสมุดไทยดำลง ‘กระดาดฝรั่ง’ (ฟูลสแก๊ป) สันนิษฐานว่าเป็นการคัดลอกเพื่อเสนออธิบดีกรมศิลปากรเพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสืออนุสรณ์งานศพ ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจอะไรที่ต้นฉบับจะคัดลอกไม่จบ อาจเป็นเพราะอธิบดีกรมศิลปากรไม่อนุญาตให้จัดพิมพ์ ต่อมาหัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์เห็นว่าน่าจะพิมพ์รักษาไว้จึงคัดลอกจนจบเรื่อง และจัดทำเป็นเล่มที่อาจเรียกว่า ‘ฉบับสมุดฝรั่ง’ แต่น่าเสียดายว่า ไม่ทราบว่ามีฉบับดังกล่าวถูกเก็บรักษาไว้ที่ใด (ซึ่งไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจอะไรกับการเก็บรักษาเอกสารของระบบราชการไทย อ้อ การจัดตั้งหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพิ่งเกิดขึ้นหลังการคัดลอกครั้งนี้เพียงปีเดียว) ทำให้คงเหลือแต่ฉบับลายมีในกระดาดฝรั่งจำนวน 148 หน้า ซึ่งเป็นต้นฉบับที่แสดงการตรวจแก้ไขข้อความ แสดงว่าต้นฉบับนี้น่าจะคัดลอกมาอีกที

ในที่สุด นิราศหนองคาย ก็ได้รับการเผยแพร่ในปี 2498 การตีพิมพ์ครั้งประวัติศาสตร์นี้ปรากฏในหนังสืองานศพของรองอำมาตย์โท ขุนสันทัตวุฒิวิถิ (สวน สันทัตวุฒิ) ที่เสียชีวิตเมื่อปี

2496 ถือเป็นต้นฉบับที่คุ้นเคยกันและแพร่หลายมากที่สุดในตลาดหนังสือไทยที่มักถูกนำไปอ่านตีความและพิมพ์ซ้ำ เป็นฉบับที่มีการชำระหรือแก้ไขตัดทอนอย่างมากอันจะเป็นประเด็นที่จะนำไปถกกันข้างหน้า

การฟื้นคืนชีพรอบต่อมาคือการถูกนำไปตีความโดย ‘จิตร ภูมิศักดิ์’ เมื่อปี 2504 ในบทความ ‘นิราศหนองคาย วรรณคดีที่ถูกสั่งเผา’ ในนามปากกา ‘สิทธิ ศรีสยาม’ ด้วยแว่นของมาร์กซิสต์ โดยมองว่า ทิม ผู้แต่ง คือตัวแทนของกวีชนชั้นกลางที่พยายามทำการวิพากษ์ศักดินา ซึ่งมีแนวคิดแบบเสรีชนและมองไปยังอนาคตที่ก้าวหน้ากว่า เพียงแต่ว่าทิมเองไม่สามารถไปได้ไกลกว่านั้น เพราะสุดท้ายเขาก็จำยอมต้องพึ่งพาอาศัยกับเหล่าศักดินานั้นอยู่ดี ผิดไปกับคนอย่างเทียนวรรณ (ต.ว.ส.วรรณานโ) ที่ต่อสู้เพื่อความสำนึกตนเยี่ยงชนชั้นกลาง นับเป็นครั้งแรกที่นิราศหนองคายถูกนำไปเป็นอาวุธของฝ่ายซ้าย บทความชิ้นนี้จะถูกผลิตซ้ำอีกครั้งหลัง 14 ตุลาคม 2516

เมื่อปี 2509 นิธิ เอียวศรีวงศ์ นักประวัติศาสตร์ชื่อก้องที่เพิ่งจากไป ได้เขียนงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทชื่อว่า การปราบฮ่อและการเสียดินแดน พ.ศ.2431 ไม่แน่ว่าเขาได้รับอิทธิพลหรือมีการสนทนาใดๆ กับ นิราศหนองคาย หรือไม่ แต่ในเอกสารอ้างอิงเขาไม่ได้กล่าวถึงเลย ไม่ว่าจะส่วนตัวหรือข้อวิจารณ์จากจิตร ภูมิศักดิ์ แต่ข้อเสนอของวิทยานิพนธ์นี้ยังหนีไม่พ้นกับการอธิบายประวัติศาสตร์แบบราชาชาตินิยม นิธิยังอยู่ใต้เงาของสมเด็จพระยาตากสินมหาราชที่เขาจะทำการวิจารณ์และก้าวข้ามต่อไป

นิราศหนองคาย ได้ถูกนำมาอ่านอีกครั้งหลัง 14 ตุลาคม 2516 เมื่อมันถูกตีพิมพ์ร่วมกับบทความของจิตร ภูมิศักดิ์ เมื่อปี 2518 เช่นเดียวกับหนังสือของจิตร และชุดหนังสือฝ่ายซ้ายทั้งหลาย ตัวบทจึงมีชีวิตชีวาท่ามกลางสถานการณ์ต่อสู้ทางการเมืองที่เผด็จการจระเข้ทั้งกระแสค่อยลดลงหลัง 6 ตุลาคม 2519 ความร้อนแรงของการต่อสู้ทางการเมืองได้ลดลงมากในทศวรรษ 2520 จากอารมณ์ปฏิวัติได้เปลี่ยนไปสู่การปฏิรูป ปองดองและอยู่ร่วมกัน ประเด็นกวีกับความเป็นชนชั้นกลางจะถูกวิเคราะห์ผ่านงานบทความคลาสสิกของนิธิ เอียวศรีวงศ์อย่าง ‘สุนทรภู่: มหากวีกระฎุมพี’ เผยแพร่ต้นปี 2524 และ ‘วัฒนธรรมกระฎุมพีกับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์’ ที่เผยแพร่ช่วงปี 2525 ซึ่งต่อมาจะรวมอยู่ใน ปากไก่และใบเรือ (2527) งานชุดดังกล่าววิเคราะห์ย้อนไปถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ผ่านวรรณกรรม โต้แย้งฝ่ายซ้ายที่ชี้ว่าสังคมไทยไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากภายนอกผ่านการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงเมื่อปี 2398 เพียงอย่างเดียว แต่อันที่จริงแล้ว เปลี่ยนแปลงจากภายใน จากโลกทัศน์ชนชั้นนำมาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์แล้ว ทั้งยังชี้ให้เห็นว่าต้นรัตนโกสินทร์มีความแตกต่างจากสมัยอยุธยาอย่างไรในเชิงเปรียบเทียบ งานเขียนของนิธิเกิดในช่วงขาลงของกระแสมิปัญญาฝ่ายซ้าย เขาอธิบาย

ถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ไม่ได้มีลำดับชั้นที่ตายตัวอย่างฝ่ายซ้ายที่เคร่งคัมภีร์ ซึ่งแบ่งเป็นวิถีการผลิตแบบชุมชนชนบทกาล, สังคมทาส, ระบบศักดินา และระบบทุนนิยม หลังจากสังคมไทยไม่มีการต่อสู้ทางการเมืองที่ถึงพริกถึงขิงเช่นเดิมอีกต่อไป ฝ่ายซ้ายจบเส้นทางการต่อสู้ไปทั้งด้านการใช้กองกำลังและภูมิปัญญา

นิราศหนองคาย กลับได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในปี 2533 ช่วงที่เศรษฐกิจกำลังเติบโต สื่อสิ่งพิมพ์ก็กำลังขยาย และกลับมาตีพิมพ์อีกครั้งหลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 ก็ยังไม่ได้เป็นกระแสอะไรมากมาย จน นิราศหนองคาย กลับมาเป็นที่สนใจอีกครั้งพร้อมกับโครงการวิจัย สกว. ว่าด้วย หนังสือดี 100 เล่มที่คนไทยควรอ่าน เมื่อปี 2542 น่าจะทำให้ได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งโดย 'ไทยวัฒนาพานิช' เมื่อปี 2544 ตามงานหนังสือจะเห็นฉลากหนังสือดี 100 เล่มดังกล่าวพะหน้าปก เพื่อเรียกร้องความสนใจแก่ผู้ซื้อ นิราศหนองคายก็ได้รับเกียรตินั้น

ครั้นมาปี 2559 กรมศิลปากร ได้ตีพิมพ์ฉบับที่ต่างไปจากเดิม เนื่องจากพบต้นฉบับลายมือคัดลอกด้วยดินสอดำลงบนกระดาษฟูลสแก๊ปในเอกสารเก่าสองชุด นั่นคือ สมุดไทยเล่ม 1, 2 และ 3 (ตอนต้น) ที่คัดลอกในปี 2494 กับ เล่ม 3 (ตอนปลาย) และเล่ม 4 ที่คัดลอกไว้ปี 2496 ยังพบเอกสารต้นฉบับสำเนาพิมพ์ดีดประวัติพิมพ์อีกด้วย ล่าสุดในปี 2565 ได้มีการตีพิมพ์อีกครั้ง แต่เป็นต้นฉบับก่อนปรับปรุงปี 2559 (ซึ่งก็คือต้นฉบับปี 2498 นั่นเอง) พร้อมกับแนบบทวิพากษ์ของจิตร ภูมิศักดิ์ (ฉบับปี 2504) ศิลปะของการตัดต่อ หรือบิดเบือน ข้อสนเทศที่หลายคน (ยัง) ไม่ได้อ่าน

หลังจากถูกทำลายหนังสือที่พิมพ์ขายทั้งหมดในปี 2421 ต้นฉบับนิราศหนองคาย ได้ถูกแก้ไขอย่างน้อยก็โดยทีมงานของกรมศิลปากร ฉบับปี 2498 อธิบดีกรมศิลปากรเขียนคำนำไว้ว่า “แต่เนื่องจากนิราศเรื่องนี้เกิดเป็นคดีขึ้นเกี่ยวกับผู้แต่งได้แต่งเติมข้อความที่เป็นการเสียหายแก่ผู้อื่น กรมศิลปากรจึงได้ตัดข้อความนั้น ๆ ออก” แต่เบื้องหลังอย่างละเอียดจะพบว่า มีการแก้ไขตั้งแต่ปี 2496 จากเอกสารของตรี อมาตยกุลได้ระบุว่า

“เรื่องนิราศหนองคายนี้...มีถ้อยคำบางตอนรุนแรงถึงกับต้องเก็บหนังสือที่พิมพ์ขึ้นมาหมด และตัวหลวงพัฒนาพงษ์ก็ต้องโทษ ข้าพเจ้าได้ให้นายหรือใครตรวจคัดตอนที่กระทบกระเทือนผู้อื่นอย่างรุนแรงออก ขอให้ช่วยตรวจดูด้วยว่าควรจะชำระแก้ไขประการใดอีกหรือไม่ ถ้าจะมีชำระให้เขียนไว้ในช่องชำระ และตรงหัวต่อด้วย ดูว่าเชื่อมสนิทใหม่”

การแก้ไขครั้งนั้นยังรวมไปถึงการตรวจสอบสัมผัสกลอนและถ้อยคำ รวมไปถึงอักขรวิธี นำไปสู่การตัดทอนแก้ไขจนแล้วเสร็จในปี 2497 ผู้ร่วมแก้ไขตัดทอนขณะนั้นคือ ธนิต อยู่โพธิ์, หริต เรืองฤทธิ์, พวงทอง สิริสาส์ และตรี อมาตยกุล แต่เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ทีมกรมศิลปากรได้ชำระแก้ไข

อะไรไปบ้าง ในขั้นต้นคือการเทียบกับต้นฉบับปี 2559 ที่ถือว่าได้ตีพิมพ์จากการคัดลอกลงกระดาษ พลุสแก๊ปที่ถูกเก็บไว้ในเอกสารเก่าที่เชื่อว่าคัดลอกจากสมุดไทยดำเมื่อปี 2494 (ซึ่งสมุดไทยดำก็เคยมาอีกทีเมื่อราวปี 2458-2459) นั้นหมายถึง หลายๆ คนที่เคยอ่านนิราศหนองคายจะพลาดข้อสนเทศนี้ไป โดยเฉพาะ จิตร ภูมิศักดิ์ ที่เคยตั้งข้อสังเกตไว้ในหลายประการ ที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือบทเปิด ที่ฉบับปี 2498 เริ่มว่า “จะเริ่มเรื่องหนองคายจดหมายเหตุ” แต่ในฉบับปี 2559 จะเปิดด้วยส่วนที่ไม่ปรากฏในฉบับปี 2498 เลย นั้นหมายถึงว่าเป็นส่วนที่ถูกตัดทิ้ง อาจเป็นเพราะการกล่าวถึงชื่อบุคคลตรง ๆ คือ เจ้าพระยามหินทร

ท่านเจ้าพระยามหินทรเคหะชิลล	ออกหน้าหอชนพองสยองหัว
ในจิตคิดหนาวลั่นพรันฝรั่งลัว	ด้วยว่าตัวจะต้องแน่เป็นแม่ทัพ
ให้คิดท่วงทรวงนางสาวชาวละคร	นั่งสะท้อนถอนใจจนลมจับ
เพื่อแตกเต็มประดาเอาผ้าซัฟ	เคี้ยวหมากหยับหยับแสนเสียดาย
โอ้วว่าไซ่ขวัญของพี่เอ๋ย	กระไรเลยรู้หาย
ตัวที่จะต้องไปหนองคาย	ด้วยเรื่องรายช้อหาญมาราญรอน
เลยบัญชาให้ข้าพเจ้านี้	ผู้เป็นที่เลื่อมเยินเขียนอักษร
จดหมายเหตุจำทำเป็นคำกลอน	จะถาวรอยู่ในคอกสนุกนี้นาน
ประชาชนจะได้ลระยะทาง	เป็นตัวอย่างทำเนียมคอกทุกสถาน
เหล่าฝูงคนที่อยู่ได้รู้การ	ผู้ได้อ่านเห็นความฉลาดได้บาดเจ็บ
ฉันท่านับรับบัญชาจดจาก	คิดตรองตรึกตามบัณฑิตลิขิตไซ
ปัญญาน้อยหน่มคะนองไม่ว่องไว	พอทนต์ให้หาลิบที่มีลายงาม ๆ
หมายเหตุ : ชิดเส้นได้โดยผู้เขียน	

นอกจากนั้น ยังระบุชัดว่า เป็นคนสั่งให้เขียนนิราศนี้ ซึ่งเล่มปี 2498 ไม่ปรากฏ ทำให้บทความวิจารณ์ของ จิตร ภูมิศักดิ์เองก็ตั้งข้อสงสัยไปที่เจ้าพระยามหินทร เพียงแต่ไม่มีหลักฐานชี้ชัด เช่น “ใครเล่าคือคนที่อยู่เบื้องหลังนายทิม คนคนนั้น มิใช่จะไม่มีใครรู้ ในครั้งนั้นใครๆ ก็รู้ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ก็รู้ รัชกาลที่ 5 ก็ทรงรู้ แต่ก็เป็นเรื่องน้ำท่วมปาก” เนื้อหาบางส่วนที่ถูกปรับเปลี่ยนและตัดท้ายออกก็เช่น จาก “น้อมจิตคิดตั้งปณิธาน เจ้าอธิการคำรบจสบัพพิ” ทั้งที่ฉบับ 2559 เขียนวิจารณ์เจ้าพระยามหินทรอย่างแรงกล้าว่า

น้อมจิตคิดตั้งปณิธาน	แม้กาลจะอุปัทภพใดใด
ให้ได้เป็นลัสดีทั้งซึ้ง	ให้เฟื่องฟูวิปริตผิตรีวิสัย
เล่นละครพราห์เพรีอกระหน้าไป	กดขี่ไพร่กว่าจะถึงซึ่งนิพพาน
ให้พบกับสุดใจพิชัยเสนา	รับลินบนคนมาแบ่งให้ท่าน
บังเงินหลวงถ่วงไว้ได้นานนาน	พระสุริยงเยื้องรถลงอัปครี
เช่นเดียวกับการตัดส่วนหลังที่เป็นการบริภาษเจ้าพระยามหินทร์อีกครั้ง	
เอาเจ้าคุณแสนข้าลาตชาติสันดาน	ช่างคิดการเอาสั้นสั้นชั้นสั้นที่
ที่ฮ้อแตกแยกไปหนีได้หมด	ไม่ออกกรสเลยหนาน่าบัดครี
แม้มันคุ้มกันมาย้าย	จะไม่ตีตอบมันฤฉินใด
ถ้ามันมันยกเข้ามาเวลานี้	จะมานั่งอยู่ที่นี้ได้ที่ไหน
ช่างอยากกลับเสียจริงจริงยิ่งกว่าไป	คนอะไรชี้เค้าไม่เอาการ
เล่นลายเดานึกเอาว่าสำเร็จ	ไม่ยอมเผ็ดฤจะปลิ้นไปกินหวาน

ยังมีอีกหลายส่วนที่ถูกตัดทิ้งเพราะวิจารณ์ผู้คน เช่น วิจารณ์พระชาติสุเรนทร์ว่าตาบอดข้างขวา แต่ชำนาญการทจริตคดโกง หรือหลวงภักดีจุมพลก็ทจริตจนร่ำรวย และยังเป็นทีไว้วางใจของเจ้าพระยามหินทร์ ฉบับ 2498 ยังเข้าไปล้วงถึงการแก้ไขเนื้อความ เช่น เนื้อหากล่าวถึงกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ “ปางพระปลอมมาเปนไทยในสยาม พระกายไทยใจฝรั่งซังแสนงาม” เป็น “รองพระจอมจุลจักรหลักสยาม พระกายไทยใจทหารชาญสงคราม” หรือกล่าวถึงเจ้าพระยามหินทร์จาก “เปนเพราะเหตุเมาสุราพาเหวน” เป็น “นั่งสังเกตฤกษ์นั้นไม่ผันผวน” ซึ่งเข้าใจได้เพื่อไม่เป็นการเสียชื่อเสียงชั้นสูง แต่การแก้ไขสัมผัสกลอนของกวีเพื่อให้ได้ตรงตามฉันทลักษณ์กลอนแปด อาจจะเป็นการเกินเลยไปมากในฐานะการจัดการต้นฉบับเพื่อการอนุรักษ์ในนามกรมศิลปากรยังมีการแก้ไขการสะกดคำให้ถูกอักขรวิธีอีกมาก รายละเอียดการติดต่อ ปรับปรุงแก้ไข ผู้อ่านสามารถตามต่อได้ใน วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ชื่อว่า นิราศหนองคายฉบับสมุดฝรั่ง : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ 2560 ของอรุณพร ดีที่สุด

คำถามอีกส่วนที่ผุดขึ้นมาก็คือ ทิมได้แก้ไขต้นฉบับหลังตีพิมพ์ขายเมื่อปี 2421 หรือไม่ คำตอบคือ เป็นไปได้อย่างยิ่ง มีข้อความบางอย่างที่ถือว่าถูกเขียนขึ้นหลังการลงโทษทิม นั่นหมายถึงว่า ช่องว่างการแก้ไขเอกสารจึงถือว่าเปิดกว้างตั้งแต่ปี 2421-2459 ก่อนที่ทิมจะจากไป ข้อความบางส่วนในนิราศถือว่าไม่ได้ร่วมสมัยกับปี 2421 มีบางส่วนที่เติมเข้ามาอย่างแน่ชัด เช่น การกล่าวถึงการต้องโทษของกวีเอง ที่ระบุว่าถูกโบย 50 ที “ปัญญาน้อยหนุ่มคะนองไม่ว่องไว พอทนได้ห้าสิบที่มีลาย

งาม” “ฉันทผู้แต่งหนังสือชื่อนายทิม ถูกเขียนริมหลังขาดด้วยอาจหาญ” ตรงกับเอกสารร่วมสมัย ใน จดหมายเหตุพระราชกิจ รายวัน ประจำวันศุกร์ขึ้น 11 ค่ำ เดือน 9 ปี 2421 ว่า “พระยามหามนตรี ถวายคำสารภาพอ้ายทิมผู้แต่งหนังสือนิราศหนองคาย ทรงเซ็นให้ลงพระราชอาญา 50 แล้วจำคุก” นอกจากนั้น การกล่าวหาว่า “เลยบัญชาให้ข้าพเจ้านี้ ผู้เป็นที่เสมียนเขียนอักษร” ข้อความนี้ถือเป็นการเปิดเผยว่าเจ้าพระยามหินทรเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง จากเดิมที่ขณะนั้นเขาสารภาพว่าเป็นคนทำเองทั้งหมด ก็ชี้ว่าส่วนนี้เป็นการแต่งเพิ่มขึ้นภายหลัง

การเขียนเสียดสีสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ว่าแพ้ทัพญวน ความว่า “สมเด็จพระท่านชาญฉลาดฉลาดมาเก่า ชื่อท่านเนาครั้งทัพญวนกระบวนหนี” ถือเป็นเรื่องใหญ่อีกประเด็น แต่ไม่พบในคำฟ้องเพราะคำฟ้องกล่าวเพียงการตัดแปลงพระนามของกษัตริย์ และการติเตียนผู้บังคับบัญชาว่าไม่รู้จักรุกฎกติกาลที่ควรในการยกทัพ ข้อความนี้จึงน่าจะเกิดขึ้นทีหลัง ส่วนการกล่าวถึงการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาเมลา กรมพระยาบวรราชปรีชา ซึ่งเกิดขึ้นมาในปี 2429 น่าสนใจว่าทิมแก้ไขต้นฉบับครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่ เร็วที่สุดก็น่าจะเป็นปี 2429 ที่สามารถอ้างอิงกับความตายของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาเมลา กรมพระยาบวรราชปรีชา อย่างไรก็ตามอะไรคือแรงจูงใจในการแก้ไขของเขา หรือว่ามีช่วงคดีใหญ่ที่กล่าวถึงไว้ช่วงท้ายชีวิตของเจ้าพระยามหินทรที่ถูกฟ้องโดยพระยาสุรศักดิ์มนตรี เมื่อปี 2435 เรื่องที่ว่าด้วยการกดขี่ไพร่ที่เป็นตัวละครในวิกของเจ้าพระยามหินทร ขณะนั้นทิมทำหน้าที่เป็นทนายในบรรดาศักดิ์ ขุนจวบพลรัศมิ์เสียด้วย เป็นไปได้ไหมว่า หลังการอสังกรรมของเจ้าพระยามหินทร ในปี 2437 เขาจะได้กลับมาแก้ไขนิราศอันนี้อีกวนนี้อีกรอบ ดังปรากฏการพาดพิงถึงเกี่ยวกับการละครหลายส่วน ส่วนที่โดนตัดคือ “ให้ห้วงหวนนางสาวชาวละคร” และ “เล่นละครพราห์เพื่อกะหน้าไป กดขี่ไพร่กว่าจะถึงซึ่งนิพพาน” แล้วทำไมรัฐถึงยินยอมให้เอกสารเช่นนี้ดำรงอยู่ เมื่อเราไล่ดูเนื้อหาแล้ว สิ่งที่ปรากฏแม้จะมีการวิจารณ์ถึงผู้มีอำนาจและบารมี แต่แทบทั้งหมดไม่ได้แตะต้องกษัตริย์เลย การโจมตีผู้นำตระกูลขุนนาง หรืออย่างมากที่สุดก็แค่การเสียดสี ‘วังหน้า’ อันเป็นตำแหน่งจารีตที่ไม่ดำรงอยู่ต่อไปแล้ว เมื่อคิดสะระตะแล้ว ไม่ได้เป็นผลเสียแก่ราชวงศ์ แต่ในอีกด้านก็ทำให้ฝ่ายตรงกันข้ามเสียขวัญไปไม่น้อยหากเอกสารนี้ยังดำรงอยู่ นอกเหนือจากเหตุผลในฐานะการเก็บเนื้อความการเดินทัพครั้งประวัติศาสตร์เอาไว้ ดังนั้น นิราศหนองคายจึงมีชีวิตบนความกระอักกระอ่วนของผู้มีอำนาจและสังคมที่ยังไม่แน่ใจว่า จะเอาอย่างไรกับการจัดการความทรงจำของผู้คน

เฉลยใบงานที่ 1.3 (แบบกลุ่ม)

เรื่อง นิราศหนองคาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) วิเคราะห์เนื้อหา *นิราศหนองคาย* เป็นวรรณกรรมประเภทนิราศที่แต่งโดย หลวงพัฒนาพงศ์ ภัคดี (ทิม สุขยางค์) กล่าวถึงการเดินทางไปราชการทัพปราบฮ่อในปี พ.ศ. 2418 เนื้อหาไม่ได้เป็นเพียงการพรรณนาธรรมชาติหรือความอาลัยตามขนบนิราศทั่วไป แต่มีลักษณะโดดเด่นคือการวิพากษ์วิจารณ์ผู้มีอำนาจ การบริหารบ้านเมือง และการกดขี่ไพร่ทหารอย่างตรงไปตรงมา ผู้แต่งสะท้อนสภาพสังคมในยุคศักดินาที่มีความเหลื่อมล้ำ ทั้งการทุจริต การใช้อำนาจในทางมิชอบ และความไม่เป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้เคยถูกสั่งเก็บและห้ามเผยแพร่ในบางช่วงเวลา นอกจากนี้เนื้อหายังสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งภายในจิตใจของผู้แต่งเอง ซึ่งแม้จะวิจารณ์ชนชั้นนำ แต่ก็ยังต้องพึ่งพาระบบอำนาจนั้นในการดำรงชีวิต จึงทำให้เรื่องนี้มีมิติทางสังคมและการเมืองที่ลึกซึ้งกว่านิราศทั่วไป

2) ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง 1) ความกล้าที่จะพูดความจริงผู้แต่งกล้าวิพากษ์ความไม่ถูกต้อง แม้จะต้องเผชิญบทลงโทษ แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ต่อความคิดและอุดมการณ์ของตน 2) อำนาจควรมาพร้อมความรับผิดชอบเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อผู้มีอำนาจใช้อำนาจโดยขาดคุณธรรม ย่อมนำไปสู่ความเดือดร้อนของประชาชน 3) วรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนสังคมวรรณคดีไม่ได้มีไว้เพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสะท้อนแนวคิดของยุคสมัย 4) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำคัญมากเนื่องจากต้นฉบับมีการแก้ไขและตัดทอนหลายครั้ง ผู้อ่านจึงควรศึกษาข้อมูลจากหลายแหล่ง และไม่เชื่อเพียงด้านเดียว

3) การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกคิดวิเคราะห์ก่อนเชื่อข้อมูลข่าวสาร กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพและมีเหตุผลเมื่อพบความไม่ถูกต้อง ตระหนักถึงความสำคัญของความยุติธรรมในสังคม และใช้ความรู้จากประวัติศาสตร์เป็นบทเรียนเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำ

สรุป *นิราศหนองคาย* ไม่ใช่เพียงวรรณกรรมการเดินทาง แต่เป็นงานเขียนที่สะท้อนปัญหาสังคมและการเมืองในยุคนั้นอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นบทบาทของวรรณกรรมในฐานะพลังทางความคิดที่สามารถตั้งคำถามต่ออำนาจได้ เรื่องนี้จึงมีคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์และด้านประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังสอนให้ผู้อ่านรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล กล่าวพูดความจริง และตระหนักถึงความยุติธรรมในสังคม

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึก

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหา	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาได้ ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) อธิบายข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง	อธิบายข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	อธิบายข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	อธิบายข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	อธิบายข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
3) นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณหน้า 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดี

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากจากบันทึกคดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากจากบันทึกคดี

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 เจรจาต่อรองเพื่อจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากจากบันเทิงคดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อนิเทศด้วยวีดิทัศน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นักเรียนจะได้ฝึกอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ โดยเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ผ่านบทความเรื่อง “กฎหมายใหม่ ระบุไว้ปราบภัยไซเบอร์” ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำข้อมูลที่อ่านไปใช้ตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยไซเบอร์ได้อย่างเหมาะสม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบทความได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบทความได้ถูกต้อง
- 2) ทักษะ (P) - นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความได้
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- มีวินัย
- อยู่อย่างพอเพียง
- รักความเป็นไทย
- ซื่อสัตย์สุจริต
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูเปิดบทเรียนด้วยการตั้งคำถามกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับบทความ และกรีนนำบทความที่จะนำมาวิเคราะห์ เช่น “เคยมีใครเจอปัญหาหรือได้ยินเรื่องภัยไซเบอร์ไหม? มีอะไรบ้าง?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือชั้นทุกข์

- 1) ครูนำเสนอเกี่ยวกับความหมายของบทความ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ และให้นักเรียนเสิร์ชหาบทความที่สนใจมาคนละ 1 เรื่อง

ขั้น 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือชั้นสมมุติ

- 1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ให้นักเรียนระดมความคิด เขียนบทความที่เสิร์ชหาของแต่ละคน นำมาวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือชั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
- 2) ครูให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ ู้ไว้ปราบภัยไซเบอร์”

3) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.4 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ปราบภัยไซเบอร์”

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ปราบภัยไซเบอร์” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ปราบภัยไซเบอร์”

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบทความได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4 เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ปราบภัยไซเบอร์”	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

1) ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง “บทความ”

2) ใบงานที่ 1.4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถยา

ไซเบอร์

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมาย ของบทกวี และเห็นคุณค่าที่ผ่าน
ได้ถูกต้อง เข้าใจประเด็นสำคัญ สามารถสรุปเนื้อหาและแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกวีได้
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์บทกวีได้ สามารถตั้งคำถาม
วิเคราะห์เนื้อหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำกิจกรรมกลุ่มได้อย่างเหมาะสม
ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีความตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบหน้าที่ เก่ง
ความ คิดเห็นของผู้อื่น เห็นคุณค่าการอ่านเชิงวิเคราะห์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจคำศัพท์และลักษณะในบทกวี ทำให้ตีความเนื้อหาได้ไม่
ครบถ้วน นักเรียนอ่านอย่างเร่งรีบ ขาดการไตร่ตรองก่อนตอบคำถาม ส่งผลให้การ
วิเคราะห์ยังไม่รัดกุม และขาดภาคในวันเรียน ยังไม่เกิดการ แลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นอย่างเต็มที่

3) แนวทางแก้ไข

อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมอย่างละเอียดขึ้น สักให้นักเรียน ผ่านและวิเคราะห์อย่างถ่อง
ถี่ลง จัดกิจกรรมกลุ่มย่อยเสริมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน
ได้แสดง ความคิดเห็นกัน ต่าง และบริหาร เวลาในการจัดกิจกรรม ให้เหมาะสม
เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิผลมากขึ้น

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

นางสาว: ดร.นันทนา ICT มาช่วยกระตุ้น

กรมานพร เรืองพรสอนด้วย พี่อง: อดทนทำไม่สู้ควรวิจ

9ในชั้นเรียนต่อ7

ลงชื่อ

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง “บทความ”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความหมายของบทความ

อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวถึงชนิดของการเขียนไว้อย่างกว้าง ๆ 2 ประเภท คือ การเขียนประเภทร้อยกรอง (poetic) และประเภทร้อยแก้ว (rhetoric) ต่อมาได้มีการถกเถียงอย่างกว้างขวาง และตกลงให้ใช้คำต่อไปนี้แทนคือ การเขียนประเภทจินตนาการ (imaginative) และการเขียนประเภทข้อเท็จจริง (factual)

สำหรับการเขียนบทความเป็นส่วนหนึ่งของการเขียนประเภทข้อเท็จจริง ซึ่งรูปแบบของบทความมีความหลากหลาย เช่น บทความ บรรยาย บทความความเห็น บทความสัมภาษณ์ บทความรายงาน ฯลฯ โดยบทความเหล่านี้จะอาศัยข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเขียน จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ชวลิต ปัญญาลักษณ์ อดีตคณบดีคณะวารสารศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้สรุปในเชิงความหมายว่าบทความมีความหมายใน 2 นัย กล่าวคือ

บทความ หมายถึง ความเรียงหรือข้อเขียนเชิงร้อยแก้วที่เสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นจริง มีการใช้ภาษา ลีลา การเขียนที่มีแบบแผน ในความหมายที่กล่าวนี้จึงหมายถึงบทความในหน้าหนังสือพิมพ์ อันได้แก่ บทความเชิงวิชาการ บทความวิจารณ์ บทความวิเคราะห์ เหตุการณ์ บทความ สารคดี เป็นต้น และความหมายอีกนัย ก็คือ บทความที่มุ่งเสนอความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นนั้นเป็นความคิดเห็นที่ประกอบขึ้นมาจากข้อเท็จจริงไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้เขียน ดังนั้น บทความในความหมายหลังนี้จึงหมายถึง บทความบรรณาธิการหรือบทนำ บทความวิจารณ์ รวมทั้งคอลัมน์ต่าง ๆ นอกจากนั้น กาญจนา นาคสกุล แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ความหมายของบทความไว้ว่า บทความคือ งานเขียนประเภทร้อยแก้วซึ่งเขียนเพื่อเสนอความรู้ ความคิดหรือความเพลิดเพลินอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังนั้น บทความจึงเป็นงานเขียนที่ครอบคลุมเนื้อหาและรูปแบบกว้างขวาง องค์กรที่บทความจึงมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกับงานเขียนร้อยแก้วโดยทั่วไป ซึ่งพอสรุปลักษณะที่สังเกตได้ดังนี้

1. ข้อเท็จจริงที่นำมาเขียนบทความจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่มีสาระ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ ให้ความรู้ ให้ความคิดเห็นแก่ผู้อ่าน

2. บทความเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์ในตัว ความรู้และความคิดที่เสนอเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งบทความอาจเสนอประเด็นปัญหาในบางแง่มุมเท่านั้น

3. บทความจะต้องเสนอเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจของคนโดยทั่วไป โดยมีจุดเด่นของเรื่องมีความสำคัญต่อความรู้และความรู้สึกนึกคิด

4. บทความจะต้องเขียนชวนให้อ่านตามยุทธวิธีที่เร้าความสนใจ โดยเฉพาะ

5. บทความต้องเน้นแนวคิดที่แปลก แต่จะต้องมีสาระและเหตุผลการใช้ภาษาและลีลาการเขียน

ดังนั้นความหมายของบทความ คือ งานเขียนประเภทร้อยแก้วที่เขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้ ความคิดเห็น หรือความเพลิดเพลิน โดยที่ความรู้ ความคิดเห็น หรือความเพลิดเพลินนั้นเขียนขึ้นจากข้อเท็จจริงที่มีสาระ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ รวมทั้งบทความดังกล่าวจะต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้คนโดยทั่วไป

ประเภทของบทความ ดังได้กล่าวแล้ว บทความนั้นมีลักษณะหลากหลายในการเขียน ดังนั้นในการระบุประเภทของบทความย่อมสามารถพิจารณาได้หลายลักษณะ แต่ในที่นี้จะจำแนกเป็น 10 ประเภทดังนี้

1. บทความเชิงบรรยาย (Narrative Article) เป็นบทความที่บรรยายประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในลักษณะแปลกใหม่ ต้องบอกแก่ผู้อ่านเท่าที่ตนทราบ โดยบอกได้อย่างถูกต้อง ไม่น่าเบื่อ กล่าวคือการบรรยายให้ผู้อ่านสนใจ ประทับใจ เขียนให้เห็นจริงเห็นจัง โดยละเอียด ใช้ภาษาเรียบง่าย ไม่กำกวม ไม่กวนในการเขียนโดยมากจะกล่าวถึงการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งหรือบุรุษที่สาม กล่าวคือถ้าเป็นการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง จะเป็นการบรรยายประสบการณ์ในเหตุการณ์หนึ่ง เหตุการณ์ใดของผู้เขียนที่บรรยายเป็นงานเขียนออกมา ถ้าเป็นการใช้สรรพนามบุรุษที่สาม จะเป็นการบรรยายถึงประสบการณ์ของบุคคลอื่นซึ่งเป็นใครก็ได้ที่ไม่ใช่ผู้เขียน

2. บทความเชิงแสดงบุคลิกภาพ (Personality Sketch Article) เป็นบทความที่มุ่งให้ผู้อ่านทราบคุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นมีชื่อเสียง สิ่งซึ่งทำให้บุคคลมีจุดเด่น น่าสนใจ การเขียนจะยึดหลักข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และใช้ความคิดเห็นจากบุคคลอื่นประกอบ ทั้งต้องระลึกรวมว่าไม่ใช่เป็นการเขียนชีวประวัติบุคคล

3. บทความเชิงสัมภาษณ์ (Interview Article) เป็นบทความแสดงความคิดเห็นของบุคคลต่อปรากฏการณ์ใด โดยปกติบทความประเภทนี้มักจะมีคำถาม คำตอบสลับกับแกนรูปแบบการเขียน

ลักษณะร้อยแก้ว เหมือนกับบทความประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ดีในการเขียนผู้เขียนควรแทรกเกร็ดของเรื่องหรือแต่ละประเด็นในบางตอนเพื่อจัดความน่าเบื่อ

4. บทความเชิงสาธิตวิธีการ (How-to-do-it Article) เป็นบทความที่เขียนเพื่ออธิบายการกระทำตามขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดขั้นตอน หรือครบกระบวนการ เพื่อผู้อ่านอ่านจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ การเขียนบทความประเภทนี้จะต้องเขียนให้รายละเอียดมากกว่าการเสนอเพียงข้อมูลเท่านั้น

5. บทความความเรียง (Easay Article) เป็นบทความที่ค่อนข้างสั้น จะต้องจัดการลำดับข้อเท็จจริง การเสนอประเด็นที่รัดกุม เพราะมีประเด็นในการเขียนเพียงประเด็นเดียว การเขียนบทความความเรียงนี้ จะแตกต่างกับการเขียนเรียงความธรรมดาตามาก ดังนั้น ผลงานเขียนบทความประเภทนี้จะสะท้อนให้เห็นสมรรถนะหรือบุคลิกลักษณะการเขียนของผู้เขียนแต่ละคน เพราะว่าบทความเชิงความเรียงนี้ยังแยกตามวัตถุประสงค์การเขียนได้อีก 5 ลักษณะ คือ

5.1 บทความเพื่อให้ข่าวสาร (Information Article) เป็นบทความที่มุ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข่าว แต่การเขียนรูปแบบต่างกับการเขียนข่าว กล่าวคือ เขียนตามเนื้อหาสาระตามลำดับที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบ ดังนั้นบรรณาธิการ ไม่สามารถตัดข้อความในตอนท้ายของบทความออกได้

5.2 บทความเพื่อแสดงความคิดเห็น (Opinion Article) เป็นบทความที่เสนอความคิดเห็นของผู้เขียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยเหตุผล และข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน ความคิดเห็นดังกล่าวจะต้องแปลกกว่าที่เคยมีมา และเป็นในทางสร้างสรรค์มีความเป็นไปได้ น่าสนใจ แต่ต้องไม่ใช่ความคิดเห็นเป็นลักษณะโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ประการสำคัญความคิดเห็นนั้นจะต้องมากจากการบูรณาการของข้อเท็จจริง

5.3 บทความเพื่อการอธิบาย (Interprete Article) เป็นบทความที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับบทความเพื่อการให้ข่าวสาร และบทความเพื่อแสดงความคิดเห็น แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ บทความเพื่อการอธิบายจะให้แง่มุมที่ลึกซึ้งกว่า โดยเฉพาะจะเป็นการตอบคำถามของคำถามเหล่านี้ คือ ใครอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน ทำไม และอย่างไร ซึ่งจะเน้นตอบคำถามอย่างไรมากกว่า

5.4 บทความชวนขัน (Humorous Article) เป็นบทความที่ค่อนข้างเขียนยากเพราะว่า การเขียนบทความชวนขัน ในที่นี้ไม่ใช่เป็นการเขียนมุขตลกขบขัน แต่เป็นการเขียนจากข้อเท็จจริง โดยใช้ข้อมูลในบางเรื่องอาจเป็นข้อเท็จจริงที่หนักสมองแต่นำมาเขียนให้ชวนขัน ซึ่งในขณะที่ขบขันนั้นจะมีความรู้สึกบางอย่างขึ้นพร้อมกัน เช่น ขบขันทั้งน้ำตา การเขียนบทความลักษณะนี้ จะเริ่มต้นจากการ

เขียนที่มีลีลาที่สุภาพเรื่อยไปจนกระทั่งมีบางตอนบางแห่งหรือหลายแห่งจะมีถ้อยคำหรือข้อความ เป็นลักษณะหยิกแกมหยอก ยั่วเยย เสียดสี ฯลฯ โดยใช้คำชวนขัน

5.5 บทความกระตุ้นจิตสำนึก (Inspirational Article) เป็นบทความที่ผู้เขียนมุ่งเสนอ ประสบการณ์ของตนเองหรือผู้อื่นเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา การตัดสินใจ ความมานะ พยายาม ความอดทน ความเจ็บป่วย ฯลฯ เพื่อกระตุ้นหรือปลุกกระตมให้ผู้อ่านมีความสำนึกในบางเรื่องบาง สถานการณ์

6. บทความเชิงโต้แย้ง (Controversial Article) เป็นบทความที่มีประเด็นปัญหาที่แตกต่าง กันในเชิงความคิด ผู้เขียนเสนอข้อเท็จจริงและเหตุผลให้มีความสมดุลระหว่างประเด็นที่แตกต่างกัน แล้วปล่อยให้ผู้อ่านได้พิจารณาตัดสินเอง

7. บทความเชิงวิจารณ์ (Critical Article) เป็นบทความที่เกี่ยวกับวรรณกรรมหรือศิลปกรรม บทความประเภทนี้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการเขียนแนะนำให้ทราบแม้จะมีการวิจารณ์ก็ไม่ ค่อยจะรุนแรงมาก ส่วนอีกลักษณะเป็นการเขียนวิจารณ์ที่รุนแรงเพื่อวินิจฉัยคุณค่าของผลงานนั้น ๆ การวิจารณ์อาศัยหลักแลกฎเกณฑ์ทั้งทางทฤษฎีและเหตุผลข้อเท็จจริงเป็นหลัก เพื่อการประเมิน คุณค่าอย่างเป็นธรรม

8. บทความเชิงวิเคราะห์ (Analytical Article) เป็นบทความที่มุ่งเสนอการวิเคราะห์ เหตุการณ์ใด ๆ โดยเน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการประเมินคุณค่าเสมอไป แต่ควรมีข้อเสนอที่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจะนำไปสู่เหตุการณ์อะไรในอนาคตได้บ้าง ซึ่งการวิเคราะห์จะต้องมี ความสมเหตุสมผลในการเขียน นอกจากนั้นอาจสรุปเป็นแนวคิดแก่ผู้อ่านก็ได้

9. บทความเชิงสารคดี (Feature Article) เป็นบทความที่เขียนแบบสารคดีมีการวิเคราะห์ วิจารณ์ควบคู่กันไป ทำให้มีสาระมากกว่าบันเทิง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การเอาข้อเท็จจริงที่มีสารมา เขียนในรูปแบบของสารคดีนั่นเอง

10. บทความเชิงวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่มุ่งเสนอความรู้เรื่องใด เรื่องหนึ่งโดยตรง ได้แก่ รายงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุมเชิงวิชาการ เป็นต้น บทความประเภทนี้มีการเสนอสาระอย่างตรงไปตรงมา แต่บางครั้งอาจมีการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความ กระจ่างแก่ผู้อ่านในบางส่วนเท่าที่จำเป็นก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการจำแนกประเภทของบทความในแนวหนึ่ง ซึ่งตำราบางเล่มอาจ แบ่งประเภทของบทความที่แตกต่างไปจากนี้ เช่น เจือ สตะเวทิน แบ่งไว้ 2 ประเภท คือบทความทาง

การเมืองและบทความเชิงความรู้ นอกจากนี้ วาสนา เกตุภาค ได้แบ่งเป็น 2 ประเภท เช่นกัน คือ บทความทางวิชาการ และบทความทั่วไป เป็นต้น

ตัวอย่างบทความเกี่ยวกับเรื่อง “สุขภาพ”

หัวข้อ “กินส้มตำ ระวังเจออาหารเป็นพิษ”

หลาย ๆ คนเวลารับประทานอาหารไม่ค่อยระวังความสะอาดของอาหารเท่าที่ควร โครงการศึกษาคุณภาพความปลอดภัยของส้มตำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำการสำรวจส่วนประกอบที่ใช้ในการทำส้มตำและส้มตำปรุงสำเร็จรวมทั้งสิ้น 202 ตัวอย่าง ตรวจสอบโดยชุดทดสอบอาหารและวิธีมาตรฐานในห้องปฏิบัติการของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลปรากฏว่าในจำนวนตัวอย่าง 202 ตัวอย่าง ไม่ได้มาตรฐานร้อยละ 21.7 พบเชื้อโรคอาหารเป็นพิษและสุขลักษณะที่ไม่ดีในส้มตำปรุงสำเร็จสูงถึงร้อยละ 67 สำหรับวัตถุดิบที่ประกอบส้มตำ พบสีในกึ่งแห้งสูงถึงร้อยละ 95 พบสารอะฟลาทอกซินที่ทำให้เกิดมะเร็งตับเกินมาตรฐานในถั่วลิสงคั่วร้อยละ 15 และตรวจพบยาฆ่าแมลงในพริกขี้หนูจำนวนหนึ่ง ภาวะอาหารเป็นพิษ หรือที่เรียกว่า "food poisoning" จัดเป็นปัญหาที่พบได้บ่อย เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียในอาหารพบว่าเชื้อแบคทีเรียที่ชื่อ "ซัลโมเนลลา" salmonella และ "แคมไพโรแบคเตอร์" campylobacter เป็นเชื้อก่อเหตุที่สำคัญที่สุดของภาวะอาหารเป็นพิษ ทั้งรายงานจากต่างประเทศและการศึกษาในประเทศไทย เชื้อแบคทีเรียซัลโมเนลลา พบในผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์หลายชนิด รวมทั้งไข่เป็ดไข่ไก่ ส่วนเชื้อแบคทีเรียแคมไพโรแบคเตอร์ มักพบในเนื้อไก่ที่ใช้บริโภค ตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ส่วนใหญ่แล้วภาวะอาหารเป็นพิษมักจะไม่มีอาการรุนแรงมากเท่าใด และอาการจะเป็นไม่นาน ผู้ป่วยอาจมีเพียงอาการท้องเสียเพียงแค่วันสองสามวัน อาจมีไข้ต่ำ ๆ หรือบางคนไม่มีไข้เลยก็ได้ อาการปวดท้องมักไม่รุนแรง อาจเพียงรู้สึกปวดมวนท้องบ้างเล็กน้อย

อย่างไรก็ตาม หากภาวะอาหารเป็นพิษนี้เกิดขึ้นกับผู้ที่จัดว่ามีภูมิคุ้มกันต่ำลง เช่น ผู้ป่วยที่เป็นเด็กเล็ก ผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่าง ๆ โรคเบาหวาน หรือโรคเอดส์ การติดเชื้อจะรุนแรงและทำให้ถึงกับเสียชีวิตได้ ฤดูร้อนเป็นฤดูที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของเชื้อโรคบางชนิด

ในบางพื้นที่ของประเทศที่ประสบกับภาวะภัยแล้งในช่วงฤดูร้อนนี้อาจจะเกิดการระบาดของโรคติดต่อ บางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคอาหารเป็นพิษ บิด อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย หรือไข้ไทฟอยด์ เป็นต้น จึงควรระมัดระวังในเรื่องความสะอาดของอาหาร น้ำดื่ม และภาชนะในการใส่อาหาร ตลอดจนให้มีการใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และควรทราบ ในเบื้องต้นถึงอาการสำคัญและวิธีการป้องกันโรคติดต่อที่มักจะเกิดในฤดูร้อนที่สำคัญและพบได้บ่อย โรคติดต่อทางอาหารและน้ำที่สำคัญที่สุดคือ โรคอุจจาระร่วง (diarrhea) ซึ่งเกิดจากเชื้อต่าง ๆ ได้ หลายชนิด อาทิเช่น เชื้อแบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว และหนอนพยาธิ เชื้อต่าง ๆ เหล่านี้สามารถติดต่อ ได้โดยการรับประทานอาหาร หรือดื่มน้ำที่มีเชื้อโรคปนเปื้อนเข้าไป อาการสำคัญคือ ถ่ายอุจจาระ เหลว ถ่ายเป็นน้ำ หรือถ่ายมีมูกปนเลือด โดยทั่วไปมักจะอาเจียนร่วมด้วย ผู้ป่วยอาจมีอาการเพียง เล็กน้อย จนกระทั่งรุนแรงมากเช่นเดียวกับอหิวาตกโรค โรคอาหารเป็นพิษเกิดจากพิษของเชื้อ แบคทีเรีย เช่น เชื้อซัลโมเนลล่า แคมไพโรแบคเตอร์ เชื้อรา เห็ดบางชนิด หรือสารเคมีที่ปนเปื้อนอยู่ใน อาหาร สามารถติดต่อได้โดยการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อเข้าไป ซึ่งมักพบในอาหารที่ปรุง สุก ๆ ดิบ ๆ จากเนื้อสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อ เช่น เนื้อไก่ เนื้อหมู เนื้อวัว และไข่เป็ด ไข่ไก่ รวมทั้งอาหาร ปรุงสำเร็จ อาหารทะเล และน้ำนมที่ยังไม่ได้ผ่านการฆ่าเชื้อ นอกจากนี้อาจพบในอาหารที่ทำไว้ล่วงหน้า นาน ๆ แล้วไม่ได้แช่เย็นไว้ ถ้าไม่ได้อุ่นให้ร้อนพอ ก่อนรับประทานก็จะทำให้เป็นโรคนี้อีก อาการสำคัญ คือ มีไข้ ปวดท้อง เนื่องจากเชื้อโรคทำให้เกิดการอักเสบที่กระเพาะอาหารและลำไส้ นอกจากนี้อาจ มีอาการปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามเนื้อตัว คลื่นไส้ อาเจียน อุจจาระร่วง ซึ่งถ้าถ่ายมากจะเกิดอาการ ขาดน้ำและเกลือแร่ได้ และบางรายอาจมีอาการรุนแรง เนื่องจากมีการติดเชื้อและเกิดการอักเสบ ที่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ข้อและกระดูก กลืนน้ำดี กล้ามเนื้อหัวใจ ปอด ไต เยื่อหุ้มสมอง และ เมื่อเชื้อเข้าสู่กระแสโลหิตจะทำให้เกิดโลหิตเป็นพิษ ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้ โดยเฉพาะเด็กทารก เด็ก เล็ก และผู้สูงอายุ โรคติดต่อทางอาหารและน้ำดังกล่าว แม้ว่าจะมีสาเหตุของการเกิดโรคต่างกัน แต่จะ มีวิธีการติดต่อที่คล้ายคลึงกัน คือ เชื้อโรคจะเข้าสู่ร่างกายได้โดยการรับประทานอาหาร หรือดื่มน้ำ ที่ปนเปื้อนเชื้อเข้าไป เช่น อาหารที่ปรุงสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น ลาบ ก้อย หรืออาหารที่มีแมลงวันตอมหรือ อาหารที่ทิ้งไว้ค้างคืน โดยไม่ได้แช่เย็นไว้ และไม่ได้อุ่นให้ร้อนก่อนรับประทาน ทั้งนี้ผู้ที่ป่วยเป็นโรค ดังกล่าวข้างต้น สามารถแพร่เชื้อได้ทางอุจจาระ และหากเป็นผู้ประกอบอาหารหรือพนักงานเสิร์ฟ อาหารก็จะมีโอกาสแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้มากเช่นกัน

ที่มา : <http://www.star-circuit.com /article/another-article/The-meaning-of-Article.html>

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปลอดภัยไซเบอร์”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

.....
คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปลอดภัยไซเบอร์” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

เนื้อเรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปลอดภัยไซเบอร์”

จะทำอย่างไร ถ้าเจอมิจฉาชีพออนไลน์ บทความนี้มีคำตอบ! เมื่อโลกออนไลน์กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ภัยต่าง ๆ ในโลกไซเบอร์ก็อยู่ใกล้ตัวของเรามากขึ้น เห็นได้จากกรณีที่ประชาชนหลายคนแชร์ประสบการณ์เจอมิจฉาชีพออนไลน์ที่มาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น แอปดูดเงินที่หลอกให้เราดาวน์โหลดแอปฯ ลงโทรศัพท์มือถือ แล้วแอบขโมยเงินผ่าน Mobile Banking หรือเหล่าบัญชีม้า ที่เปิดไว้เพื่อรองรับการโอนเงินผิดกฎหมาย เป็นต้น โดยกฎหมายปราบปรามมิจฉาชีพออนไลน์นี้ ถูกประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 คือ พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มีสาระสำคัญที่ประชาชนควรรู้ไว้ เพื่อประโยชน์ของตนเองดังต่อไปนี้

อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตามมาตรา 3 ในกฎหมายนี้ คือ การกระทำหรือพยายามกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือโดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และเมื่อโดนมิจฉาชีพขโมยเงินผ่าน Mobile Banking หรือธุรกรรมออนไลน์ต่าง ๆ กฎหมายนี้ ผู้เสียหายสามารถแจ้งธนาคารผ่าน Call Center ตามเบอร์โทรศัพท์ในรูปด้านล่างนี้

TBAC

3 ขั้นตอนอายุัดบัญชีมีจอาชีพ*

**1. โทรแจ้งศูนย์รับแจ้งเหตุ
ภัยทางการเงิน**
ตามเบอร์ของบัญชียูเอชไอ

**2. ยืนยันตัวตนและยินยอมให้ธนาคาร
ระงับบัญชีของผู้เสียหายและใช้ข้อมูลที่แจ้ง
ระงับบัญชีมาชั่วคราว 72 ชั่วโมง**

**3. แจ้งความภายใน 72 ชั่วโมง
เพื่อให้ตำรวจดำเนินคดี**

เบอร์โทรฯ ศูนย์รับแจ้งเหตุภัยทางการเงิน**

ข้อมูล ณ วันที่ 18 กันยายน 2566

 ส. กสิโก 0-2633-6000 กด *7	 ส. ไอซีซี (ไทย) 0-2629-5588 กด 4	 ส. อีสาน แห่งประเทศไทย 1302 กด 6	 ครูบันนี่ 1240 กด 6	 ทูซีพี (ประเทศไทย) 0-2026-3000 กด 0
 ส. สยาม 0-2888-8888 กด 001	 ส. กรุงไทย 0-2111-1111 กด 108	 ส. กรุงศรีอยุธยา 1572 กด 5	 ส. กรุงทพ 1333 หรือ 0-2645-5555 กด *3	 ส. ไทยพาณิชย์ 0-2777-7576
 ส. ทหารไทยนคร 1428 กด 03	 ส. ออมสิน 1115 กด 6	 ส. สยามธนกิจ 0-2629-7777 กด 12	 ส. ไทยเครดิต เพื่อรายย่อย 0-2667-5454	 ส. แอมแบงค์ 0-2359-0090 กด 8
 ส. อชาตธนกิจ 0-2645-9000 กด 33	 ส. เพื่อการเกษตร สหกรณ์การเกษตร 0-2555-6555 กด *3	 ส. ยูเอบี 0-2344-9555	 ส. ซีทีแบงก์ 0-2165-5555 กด 8	 แมกซ์ การ์ด 1614 กด 4

*พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2562
**ขอพิจารณาให้ประณีต

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เสียหายแจ้งปัญหาไปยังศูนย์รับแจ้งเหตุตามเบอร์โทรศัพท์ข้างต้น ตามที่ผู้เสียหายมีบัญชีอยู่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- 2) ผู้เสียหายยืนยันตัวตนและยินยอมให้ธนาคารระงับบัญชีของผู้เสียหายและใช้ข้อมูลที่แจ้งระงับบัญชีมา เป็นการชั่วคราว 72 ชั่วโมง
- 3) ผู้เสียหายไปแจ้งความภายใน 72 ชั่วโมง เพื่อให้ตำรวจดำเนินคดีภายใน 7 วัน ซึ่งระหว่างนั้นธนาคารก็จะระงับบัญชีเป็นการชั่วคราวต่อ

นอกจากนั้น กฎหมายนี้ได้กำหนดบทลงโทษผู้ที่เปิดเปิดบัญชีม้าคือ จำคุกสูงสุดถึง 3 ปี หรือปรับเงินมากถึง 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมถึงผู้ที่ได้เป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนหมายเลขโทรศัพท์ ก็มีโทษอาญาหนักเช่นกัน คือ จำคุกตั้งแต่ 2-5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2-5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เฉลยใบงานที่ 1.4

เรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปร่าบภัยไซเบอร์”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การอ่านเชิงวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บทความเรื่อง “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปร่าบภัยไซเบอร์” ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปร่าบปร่ามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตาม พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปร่าบปร่ามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 เนื้อหาอธิบายความหมายของอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เช่น การหลอกลวงผ่านแอปพลิเคชันดูดเงิน การใช้บัญชีม้า และการฉ้อโกงผ่านระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินการเมื่อถูกมิจฉาชีพหลอกโอนเงิน จากการวิเคราะห์ บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทันภัยไซเบอร์ และรู้สิทธิของตนเองตามกฎหมาย โดยเน้นว่าเมื่อเกิดเหตุสามารถแจ้งธนาคารเพื่อระงับบัญชีชั่วคราวภายใน 72 ชั่วโมง และต้องรีบแจ้งความภายในเวลาที่กำหนด เพื่อเพิ่มโอกาสในการติดตามเงินคืน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดโทษรุนแรงแก่ผู้ที่เปิดบัญชีม้า หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาบัญชีและหมายเลขโทรศัพท์เพื่อการกระทำความผิด

การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. ระมัดระวังการใช้งานออนไลน์ ไม่กดลิงก์แปลกปลอม ไม่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ และตรวจสอบข้อมูลก่อนทำธุรกรรมทุกครั้ง
2. ไม่เปิดบัญชีม้า หรือให้ผู้อื่นยืมบัญชีธนาคาร ควรตระหนักว่าการให้ผู้อื่นใช้บัญชีอาจมีความผิดทางกฎหมาย และมีโทษทั้งจำทั้งปรับ
3. รู้ขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุ หากถูกหลอกโอนเงิน ต้องรีบแจ้งธนาคารทันที และไปแจ้งความภายใน 72 ชั่วโมง เพื่อให้การระงับบัญชีและการดำเนินคดีเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย
4. เผยแพร่ความรู้ให้ครอบครัว สามารถนำข้อมูลนี้ไปบอกต่อครอบครัวหรือเพื่อน ๆ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อาจตกเป็นเป้าหมายของมิจฉาชีพได้ง่าย

สรุป : บทความ “กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปร่าบภัยไซเบอร์” เป็นบทความที่ให้ความรู้สำคัญเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากภัยออนไลน์ และสร้างความตระหนักรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน การอ่านเชิงวิเคราะห์ทำให้เข้าใจทั้งเนื้อหา จุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ช่วยลดความเสี่ยงจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และทำให้เราเป็นผู้ใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีสติและรับผิดชอบ

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับบทความ	วิเคราะห์เกี่ยวกับบทความได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับบทความได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับบทความได้ ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับบทความได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) การวิจารณ์แนวคิด	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิจารณ์แนวคิดได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิจารณ์แนวคิดได้แต่ อธิบายสั้น ๆ
3) นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ถูกต้องแต่ ไม่ละเอียด	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำน้ำหนัก 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผู้ประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ลงชื่อ.....

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 เจจาะต้อรองเพื่อจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานบทความ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนัยไซเบอร์"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนัยไซเบอร์" สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

1) รู้เท่าทันกลโกงออนไลน์ ไม่กดลิงค์แปลกๆ จาก สทร หรือ ไลน์ แชทที่มีได้

ไม่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันนอกกรอบที่ไม่น่าเชื่อถือ ไม่เปิดเผย OTP หรือ ข้อมูลส่วนตัว

2) ปกป้องตนเองจาก บปข ที่มี ไม่ให้ผู้อื่นขโมยข้อมูลส่วนตัว ไม่รับจ้าง

เกิดบัญชี หรือ ให้เช่าบัญชี ไม่ขายข้อมูลส่วนตัวให้คนอื่น

3) รู้ขั้นตอนเมื่อถูกโกง หากถูกโกงเงินหรือถูกหลอกโอนเงิน

- รับแจ้งเจ้าหน้าที่
- ขอร้อง บัญชีธนาคารชั่วคราว
- ไปแจ้งความ เวลาที่กฎหมายกำหนด

4) ไซเบอร์ออนไลน์อย่างรับผิดชอบ

- ไม่แพร่ข่าวปลอม
- ไม่เผยแพร่ข้อมูลที่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย
- ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล

5) ภัยทศกตกรรมรู้สึกรอบตัว

- ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- เตือนเพื่อน ๆ เมื่อพบพฤติกรรมเสี่ยง

สรุป

บทความนี้ช่วยให้ตระหนักรู้ภัยไซเบอร์เชิงรุก และกฎหมายฉบับใหม่ที่มี

มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองประชาชน หากผู้ใดฝ่าฝืนปฏิบัติตามกฎหมาย และใช้

สื่อทางสังคม ก็สามารถป้องกันตนเองหากมีงานออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7/20/2568
168 ค. 68
อ. นพ. ๒

ชื่อ นพทกร วาเจริญ

ชั้น ม.3

เลขที่ 49

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนาก็ได้"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ เรื่อง "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนาก็ได้"

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

การอ่านเชิงวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ในข้อประจำวันนี้

บทความเรื่อง "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนาก็ได้" ในความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตาม พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. รัฐธรรมนูญไทยฉบับใหม่ ได้กล่าวย้ำเรื่องสิทธิเสรีภาพ ไม่ลดละสิทธิเสรีภาพจากแหล่งที่ไม่ใช่ของรัฐ และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การละเมิดข้อมูล
2. โฉมหน้าประเทศไทย หนึ่งใบหน้าหนึ่งขุมปัญญาคนดี ความรู้หนึ่งก้าวการไกล ผู้ซึ่งใช้ปัญญาดีมีความรับผิดชอบร่วมกัน จะทำให้ชาติไทยก้าวหน้า
3. วันนั้น ตราบเมื่อเกิดเหตุ รัฐบาลออกนโยบาย ต้องรับทราบความเสียหาย และไปแจ้งความภายใน 72 ชั่วโมง เพื่อแจ้งตำรวจรับคดีและ การดำเนินคดีต่อไปโดยมีโทษของกฎหมาย
4. เหนือกว่าความรู้ หนึ่งคนรับผิดชอบ ผ่านการค้นคว้าวิจัย ค้นคว้าความรู้หรือเพื่อน ๆ โดยคนหาผู้รู้อายุที่อาจถึงขั้นที่วางภาระของสังคมที่แท้จริง

บทความ "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปรารถนาก็ได้" เป็นบทความที่สื่อความสำคัญเกี่ยวกับกฎหมาย ป้องกันตนและผู้อื่น และถึงกฎหมายที่ทางกฎหมายแก้ไขใช้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งในเชิงคิดเลขออก จุดประสงค์ และ ประโยชน์ของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ช่วยลดความเสี่ยงจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และทำให้ประเทศไทย มีชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนและมั่นคง

วิชาภาษาไทย
12.2.66
อภิญญา

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อพรรณษะด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นักเรียนฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้นิทานเรื่อง สะใภ้งูพิษ เป็นสื่อเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างของนิทาน เนื้อหา และตัวละคร เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายหลักการวิเคราะห์นิทานได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทานได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน (A)

5. สาระการเรียนรู้

การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา

- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มีวินัย	☒ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☒ มุ่งมั่นในการทำงาน
☒ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับนิทาน “นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องใดให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ตรงกับตนเองมากที่สุด เพราะอะไร?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือชั้นทุกข์

- 1) ครูนำเสนอเกี่ยวกับความหมายของนิทานและให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน

ขั้น 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือชั้นสมมุติ

- 1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ครูให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์นิทาน เรื่อง “สะใภ้งูพิษ”

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือชั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.5 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง “สะใภ้งูพิษ”
- 2) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง “สะใภ้งูพิษ”

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือชั้นมรรค

- 1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นที่ได้จากนิทานเรื่อง “สะใภ้งูพิษ” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นสรุป (30 นาที)

- 1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ และวิเคราะห์นิทานเรื่อง “สะใภ้งูพิษ” เกี่ยวกับเนื้อหาและตัวละคร เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบาย หลักการวิเคราะห์นิทานได้ ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถาม และการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการ ตอบคำถาม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
- นักเรียนสามารถอ่านเชิง วิเคราะห์จากนิทานได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.5	ใบงานที่ 1.5 เรื่อง “สะใภ้งูพิษ”	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
- นักเรียนเห็นความสำคัญ ของการอ่านเชิงวิเคราะห์จาก นิทาน (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถ ในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถ ในการคิด - สังเกตความสามารถ ในการแก้ปัญหา	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ “ผ่าน”
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ “ผ่าน”

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.5 เรื่อง “นิทาน”
- 2) ใบงานที่ 1.5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง “สะใภ้งูพิษ”

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถอธิบายหลักการวิเคราะห์นิทานได้ผ่านทุกตัว
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนมีทักษะในการคิด และทักษะในการสื่อสาร
สามารถเชื่อมโยงวิเคราะห์จากนิทานจากการทำใบงาน ผ่านแผนที่ที่ครูกำหนด
ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนทุกคนมีวินัย ไม่เรียนรู้อัปมงคลในการทำงาน
และรักความเป็นไทย

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนขาดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิทานเรื่องวิเคราะห์ จึงทำการเรียนการสอน
ซ้ำ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ การผ่านเรื่องวิเคราะห์จากนิทาน แต่ยังมีทศ
สนใจ อย่างจริงจัง และสื่อ อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ

3) แนวทางแก้ไข

ขบวนการผ่านเรื่องวิเคราะห์ และลงมือทำกิจกรรมลงมือผ่านเรื่องวิเคราะห์ การ
นำเสนอที่สนุกสนานหลากหลาย และน่าสนใจ และเพิ่มสื่อ อุปกรณ์การเรียน
การสอนในกิจกรรมมากขึ้น

ลงชื่อ..... พลภูมิ งามนิตย์
(ครูผู้สอน)

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

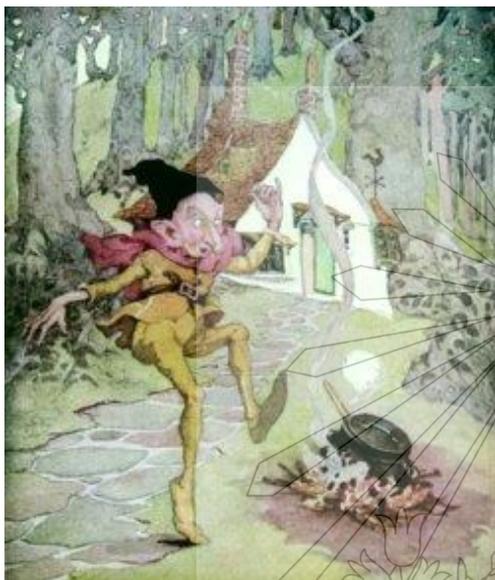
ตรงหนังสือ หนังสือ ด้านประกอบ เช่น นิทาน มาเพิ่ม
ให้นักเรียนได้ สนุก หรือ เลือดย่าน อาจทำในสนใจเรียนมากขึ้น

ลงชื่อ..... พลภูมิ งามนิตย์
(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “นิทาน”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

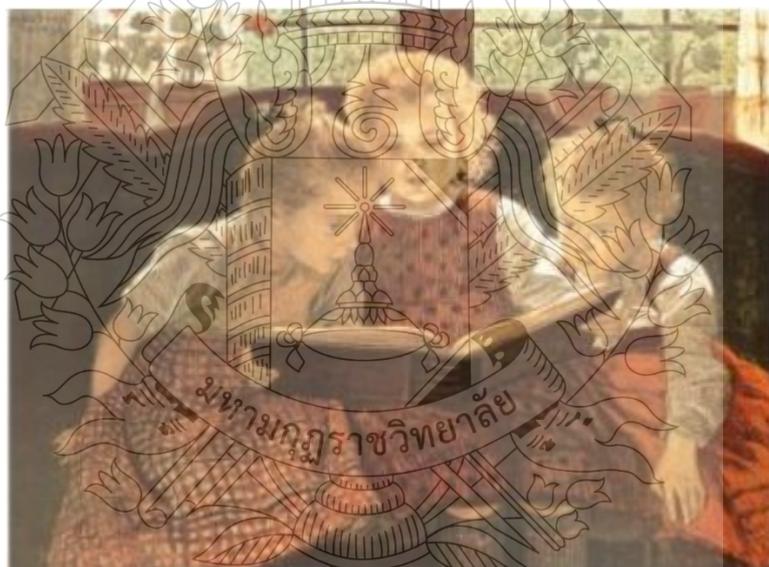
ความหมายของนิทาน

“นิทาน” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 อธิบายความหมายไว้ว่า “นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก และนิทานอีสป เป็นต้น” นอกจากนี้ยังมีท่านผู้รู้อธิบายความหมายไว้คล้าย ๆ กัน เช่น ศาสตราจารย์คุณหญิงกุหลาบ มลลิกะมาส 2518 กล่าวถึง “นิทาน” ไว้ในหนังสือ คติชาวบ้าน ว่า นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เพื่อความสนุกสนานเบิกบานใจ ผ่อนคลาย ความตึงเครียด เพื่อเสริมศรัทธาในศาสนาเทพเจ้า

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นคติเตือนใจ ช่วยอบรมบ่มนิสัย ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เนื้อเรื่องของนิทานเป็นเรื่องนานาชนิด อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความรัก ความโกรธ เกลียด ริษยา อาฆาต ตลกขบขัน หรือเรื่องแปลกประหลาด ผิดปกติธรรมดา ตัวละครในเรื่องก็มีลักษณะต่าง ๆ กัน อาจเป็นคน สัตว์ เจ้าหญิง เจ้าชาย อมนุษย์ แม่มด นางฟ้า แต่ให้มีความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนคนทั่วไปหรืออาจจะเหมือนที่เราอยากจะเป็น เมื่อนิทานตกไปอยู่ในท้องถื่นใดก็มักมีการปรับเนื้อเรื่องให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของถื่นนั้น นิทานในแต่ละท้องถื่นจึงมีเนื้อเรื่องส่วนใหญ่อคล้ายคลึงกัน คือ สภาพความเป็นมนุษย์ อารมณ์ ความรู้สึกรัก เกลียด ความโง่ ฉลาด ขบขัน อาฆาตแค้น หรือทุกข์ สุข ส่วนรายละเอียดจะแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของวัฒนธรรมความเชื่อของแต่ละท้องถื่น (วลัย วลิตธารัง, 2525) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นทอด ๆ จนถึงปัจจุบัน นิทานอาจเป็นเรื่องที่อิงความจริงหรือมีการเล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน ตื่นเต้น ลึกลับ หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ อาจสอดแทรกคติ เตือนใจ หรือแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตด้วย (ทรงธรรม สุทธิธรรม, 2534) ได้ให้ความหมายนิทานว่าเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา หรือแต่งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานหรือสอดแทรกแนวคิดคุณธรรม ลักษณะที่ฟังประสงค์แก่เด็ก เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามได้

อย่างเหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคม (เกริก ยุ้นพันธ์, 2539) อ่างถึงใน (น้ำฝน ปิยะ, 2543) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทาน คือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้นให้ผู้ฟังเกิดความสุขสนาน แฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิตเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง (ประคอง นิมมานเหมินท์, 2537) ให้ความหมายของคำว่า “นิทาน” ที่ใช้ในวิชาคติชนวิทยา หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง นิทานเหล่านี้บางที่ เรียกว่า นิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง นิทานชาวบ้าน (สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์, 2542) กล่าวว่า นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง คำเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประเภทใด แต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยมีจุดมุ่งหมายที่ความสุขเพลิดเพลินเพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องที่อ่าน อาจเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องที่สมมุติขึ้น แต่ในนิทานจะสอดแทรกคุณธรรม คติสอนใจ แง่คิด และวัฒนธรรมประเพณีเพื่อให้เด็กนำไปเป็นแบบอย่างหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของนิทาน

การแบ่งนิทานตามแบบของนิทาน (Form) การแบ่งนิทานอย่างกว้าง ๆ อีกวิธีหนึ่งคือการแบ่งตามแบบ (Form) ของนิทานแบ่งได้ดังนี้

นิทานปรัมปรา (Fairy tale) นิทานปรัมปราี้มาจากคำ Fairy tale ของภาษาอังกฤษว่า เทพนิยายทำให้เกิดความสับสนปนกับนิทานอีกแบบหนึ่งคือ Myth เป็นนิทานที่ตัวบุคคลในเรื่อง

เป็นเทพ หรือกึ่งเทพโดยตรง ส่วนนิทานปรัมปรานี้ บางที่ไม่มีเทพหรือนางฟ้ามาเกี่ยวข้อง นิทานปรัมปรานี้มีลักษณะที่เห็นได้ชัด คือ

- 1) เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีสารัตถะ (Motif) หลายสารัตถะประกอบอยู่ในนิทานนั้น
- 2) เป็นเรื่องที่สมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง แต่สถานที่ไม่บ่งชัด เช่น ขึ้นต้นว่า “ ในกาลครั้งหนึ่ง” เมื่อใดไม่ชัด มีพระราชองค์หนึ่งครอบครองเมืองแห่งหนึ่งแต่เมืองอะไรไม่ระบุ
- 3) ตัวบุคคลในนิทานไม่ใช่มนุษย์ธรรมดาที่มีความจริงตามสภาพปกติของมนุษย์
- 4) เนื้อเรื่องจะประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ อำนาจอันพันมนุษย์วิสัยต่าง ๆ
- 5) ตัวเอกของเรื่อง มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีบุญ มีความสามารถ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ไปถ้าเป็นชายมักจะได้แต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ แล้วครอบครองบ้านเมือง อยู่เป็นสุขไปเกือบชั่วกาลนาน ถ้าเป็นหญิงมักจะมีนัยคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีกำเนิดต่ำต้อยหรือตกทุกข์ได้ยากในตอนต้น แต่ในที่สุดจะได้แต่งงานดีมีความสุขยั่งยืน สิ้นศัตรูและอุปสรรคในชั้นปลาย นิทานแบบนี้มีอยู่ทั่วไปในโลกทั้งทางตะวันตกและทางตะวันออก เช่น เรื่องนางสิบสอง สิ้งขทอง ปลาบู่ทอง สโนไวท์ ชินเดอเรลลา และเจ้าหญิงนิทรา เป็นต้น

นิทานท้องถิ่น (Legend) นิทานประเภทนี้ มีขนาดสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่อง เหตุการณ์เดียวและเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี โขคลง หรือคตินิยมอย่างใดอย่าง หนึ่ง ของคนแต่ละท้องถิ่น แม้ว่าจะเป็นเรื่องแปลกพิสดาร พันวิสัยความจริงไปบ้างก็ยังเชื่อว่า เรื่อง เหล่านี้เกิดจริง เป็นจริง มีบุคคลจริง มีสถานที่จริงที่กำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น อาจเป็น เรื่องเกี่ยวกับชีวิตของวีรบุรุษประจำชาติ หรือประจำเมือง เช่น ท้าวแสนปม พระร่วง พระยาแกง พระยาพาน หรือเป็นเรื่องนางไม้ นางนาค นางเงือก ที่ปรากฏกายมีเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ ตามเรื่องในนิทาน ซึ่งนิทานท้องถิ่นสามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) นิทานประเภทอธิบาย (Explanatory Tale) เช่น อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของสิ่ง ที่เป็นธรรมชาติ เช่น เหตุใดกาจึงมีขนดำ ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริต่อกัน อธิบายสาเหตุ ความเชื่อบางประการ เช่น ห้ามนำน้ำส้มสายชูเข้าไปในเมืองลพบุรี และอธิบายชื่อสถานที่ต่าง ๆ ว่า เหตุใดจึงมีชื่อ เช่นนั้น เช่น ภูเขา เกาะ ถ้าเมือง ตำบลและโบราณสถานสำคัญ ๆ ล้วนมีประวัติความ เป็นมา ทำนองนิทานอธิบายว่าเหตุใดจึงมีชื่อเรียกเช่นนั้น เช่น เขากทะเลในจังหวัดพัทลุง เกาะหนู เกาะแมวในจังหวัด สงขลา ประวัติชื่อตำบล “สามเสน” ในกรุงเทพฯ

2) นิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ เช่น โขคลง เรื่องผีชนิดต่าง ๆ เปรต เงือก นางไม้ เรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ การใช้คาถาอาคมและเวทมนต์ ความเชื่อเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ในสมัยดึกดำบรรพ์ก่อนโลกจะเจริญ

3) นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้ ซึ่งนิทานนี้จะกล่าวถึงลายแทงและให้หาสมบัตินั้น ๆ เช่น เรื่องปู่โสมเฝ้าทรัพย์

4) นิทานวีรบุรุษ เป็นเรื่องทีกล่าวถึงคุณธรรม ความฉลาดความสามารถและความองอาจกล้า หาญของบุคคล ส่วนมากจะเป็นวีรบุรุษของชาติบ้านเมือง คล้ายคลึงกับนิทานปรัมปรา มักมีตัวเอก เป็นวีรบุรุษเหมือนกัน นิทานท้องถิ่นประเภทวีรบุรุษนี้มักมีกำหนดสถานภาพที่มีกำหนดเวลาแน่ชัด ขึ้น แม้ว่าจะมีเรื่องพันอำนาจวิสัยมนุษย์ธรรมดาประกอบอยู่บ้าง แต่พอที่จะทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าอาจเป็น ความจริงมากกว่านิทานแบบปรัมปรา เช่น เรื่องท้าวแสนปม พระร่วงวาจาสิทธิ์ พระเจ้าสายน้ำผึ้ง ไกรทอง เป็นต้น

5) นิทานคติสอนใจ เป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่สมจริง เจตนาจะสอนความประพฤติอย่างใด อย่าง หนึ่ง เช่น เรื่องหนูกัดเหล็ก ซาดกต่าง ๆ ที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นคนและสัตว์

6) นิทานที่เกี่ยวกับนักบวชต่าง ๆ เป็นนิทานเกี่ยวกับบอภินิหารของนักบวชที่เจริญ ภาวนาจน มีญาณแก่กล้า มีอิทธิฤทธิ์พิเศษ เช่น เรื่องหลวงพ่อกะ (หลวงพ่อทวด) เทพนิยาย (Myth) นี้จะ

หมายถึงนิทานที่เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในนิทานนั้น เรื่องพระอินทร์หรือเป็นแต่เพียงกึ่งเทวดา อย่างเช่น เจ้าป่า เจ้าเขา เจ้าที่ เจ้าแม่ต่าง ๆ เทพนิยายเหล่านี้มักมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทาง ศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์ปฏิบัติในทางศาสนา ตัวบุคคลในเรื่องอาจมีลักษณะคล้ายคลึง กับตัวเอกในนิทานท้องถิ่น ประเภทวีรบุรุษ แต่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องทางศาสนาบางอย่าง อาจเนื่องมาจากความนิยมในวีรบุรุษแห่งท้องถิ่นมาก่อน ต่อมาจึงได้ยกย่องขึ้นเป็นเทวดา หรือเนื่องมาจากความเลื่อมใสลัทธิศาสนาทำให้เกิดแต่งตั้งเทวดาขึ้นก็ได้ นิทานประเภทนี้ ได้แก่ เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระอินทร์ ท้าวมหาสงครามต์ เมขลา-รามสูร นารายณ์สิบปาง เป็นต้น

7) นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) นิทานประเภทนี้มีตัวสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่า มีความคิดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนพฤติกรรมอย่างมนุษย์ธรรมดา บางเรื่องแสดงความเฉลียวฉลาด หรือความโง่เขลาของสัตว์ จุดเด่นที่น่าสนใจของเรื่องอยู่ที่ข้อขัดแย้ง การตบตาหลอกลวงกันหรือเรื่อง ที่ไม่น่าเป็นไปได้ และที่เป็นชนิดมีคติสอนใจสอนความประพฤติก็มีเป็นอันมาก นิทานเรื่องสัตว์นี้เป็น เรื่องสัตว์ป่า สัตว์บ้าน บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่มีคนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย แต่ทั้งคนทั้งสัตว์นั้นจะพูด ได้ต่อกันและปฏิบัติกันเหมือนหนึ่งว่าเป็นมนุษย์เหมือนกัน นิทานชนิดที่สอนศีลธรรมต่าง ๆ นั้นเป็นที่ นิยมกว้างขวางทั่วโลก เรื่องชาดกบางเรื่องมีมาก่อนศาสนาสำคัญ ๆ เช่น ศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ เสียอีก นิทานเรื่องสัตว์ แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) นิทานประเภทนี้ตัวเอกจะต้องเป็นสัตว์ เช่น เรื่อง ราชสีห์กับหนู ชาดกต่าง ๆ ที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นสัตว์หลายชนิด นิทานสุภาษิตบางเรื่อง

2) นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตาดปลุกถั่ว ให้หลานเฝ้า หลานไม่เฝ้า กามาकिनถั่วกินงา ฯลฯ นิทานชนิดนี้มีเนื้อเรื่องและวิธีเล่าเป็นแบบจำเพาะ

บางที่เรียกว่า Formular Tale ตัวอย่างเรื่องประเภทนี้ ได้แก่ Gingerbread Boy, The House that Jack Built, The Old Woman and Her Pig (กลุ่มจิตต์ พลายเวช, 2526) นิทานตลกขบขัน (Jest) นิทานพื้นบ้านลักษณะนี้ มักเป็นเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องตลกขบขันนี้อยู่ที่มีเรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้ต่าง ๆ เกี่ยวกับความโง่และกลโกง การแก้แค้นแก้ลา การแสดงปฏิกิริยาไหวพริบ การพนันขั้นต่อการเดินทางและการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง ๆ ตัวเอกของเรื่องตลกขบขัน บางที่ไม่ใช่คนฉลาดมีความสามารถแต่เป็นคนโง่เง่าอย่างที่สุด มักจะทำเรื่องผิดปกติวิสัยที่มนุษย์มีสติปัญญาตามธรรมดาเขาทำกัน นอกจากนี้ยังมีเรื่องตลกซ้ำชั้นที่ตัวเอกเป็นคนมีสติปัญญาและปฏิกิริยาไหวพริบ เช่น เรื่องศรีธนญชัย เป็นต้น (กลุ่มจิตต์ พลายเวช, 2526)

ใบงานที่ 1.5

เรื่อง “สะใภ้พิช”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง “สะใภ้พิช” ข้อคิดที่ได้จากนิทาน การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร แล้ววิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นได้แย้ง

เนื้อเรื่อง “สะใภ้พิช”

นิทานเรื่องสะใภ้พิช

กาลครั้งหนึ่ง ณ หมู่บ้านเล็ก ๆ ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ มีหญิงชราคนหนึ่งอาศัยอยู่กับลูกชายซึ่งเป็นแก้วตาดวงใจของเธอ ทั้งสองคนใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและมีความสุขในบ้านไม้เล็ก ๆ ที่แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติอันงดงาม จนกระทั่งวันหนึ่งความสงบสุขของครอบครัวได้ถูกทำลายลงเมื่อลูกชายของหญิงชราพาภรรยากลับมาที่บ้านของพวกเขา หลังจากการเดินทางไกล ชายหนุ่มเล่าให้หญิงชราฟังวาระหว่างที่เขาเดินทางไปยังเมืองใหญ่เพื่อซื้อสินค้าและหาโอกาสทางการค้า เขาได้พบสาวสวยผู้นี้ในตลาด เธอดูโดดเด่นท่ามกลางฝูงชน ผิวขาวเนียน รูปร่างบอบบางราวกับเจ้าหญิงในเทพนิยาย ดวงตาสีดำสนิทของเธอดูลึกกลับน่าค้นหา หญิงสาวบอกชายหนุ่มว่าตนเองเป็นลูกสาวของพ่อค้าที่ร่ำรวย แต่ต้องระหกระเหินมาเพียงลำพังหลังจากที่ครอบครัวของเธอล่มสลาย ชายหนุ่มรู้สึกสงสาร

และหลงรักเธอในทันที เขาใช้เวลาไม่นานนักก่อนจะตัดสินใจแต่งงานกับเธอ หลังจากนั้นก็พากันกลับมาที่บ้าน หญิงชราได้ยินดีนั้นก็เกิดความกังวลใจเป็นอย่างยิ่งเพราะในสายตาของเธอ หญิงสาวผู้นี้ไม่ได้มีจิตใจที่บริสุทธิ์เหมือนรูปร่างหน้าตาที่ปรากฏ เมื่อหญิงสาวก้าวเข้ามาในบ้าน เธอได้แสดงความเยื่อหยิ่งและความไม่เคารพต่อหญิงชราผู้เป็นแม่สามี แม้อ่อนหน้าสามีเธอจะทำตัวอ่อนหวาน แต่เมื่ออยู่ลับหลังเธอก็กลับเผยให้เห็นถึงความหยาบกระด้างและไม่แยแสต่อผู้อื่น หญิงสาวมักพูดจาเสียดสีและใช้ถ้อยคำรุนแรงกับหญิงชราอยู่เสมอ หญิงชราอดทนต่อพฤติกรรมเช่นนี้เพราะรักลูกชายมาก แต่เธอเริ่มสังเกตเห็นบางอย่างที่แปลกประหลาดในตัวลูกสะใภ้ ทั้งแววตาอันเย็นชาที่ปรากฏให้เห็นในบางช่วงเวลาและเสียงลมหายใจที่บางครั้งฟังดูคล้ายเสียงขู่ของงูพิษ

วันหนึ่งหญิงชราแอบได้ยินบทรสนทนาแปลก ๆ ระหว่างหญิงสาวกับบางสิ่งบางอย่างในป่า เธอจึงตัดสินใจแอบสะกดรอยตามหญิงสาวเข้าไปในป่า จนกระทั่งได้พบว่า หญิงสาวที่ลูกชายแต่งงานด้วยแท้จริงแล้วเป็นงูที่ถูกสาป หญิงชราจึงรีบกลับบ้านและอธิษฐานขอความช่วยเหลือจากเทพแห่งป่าสตริบอร์ เพื่อให้ท่านช่วยปกป้องลูกชายของเธอ ระหว่างที่หญิงชราเฝ้ารอคอยให้เทพแห่งป่าเมตตาช่วยเหลือ หญิงชราต้องอดทนเฝ้ามองลูกชายหลงสะใภ้งูพิษอย่างหัวปักหัวปำ แม้หญิงชราจะเล่าความจริงเพื่อเตือนลูกชายอยู่หลายครั้ง แต่ลูกชายกลับไม่ฟัง ซ้ำยังกล่าวหาว่าหญิงชราเป็นแม่ที่ใจร้าย หญิงชรารู้สึกเจ็บปวดแต่เธอก็พยายามอดกลั้นความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ โดยไม่เคยคิดทอดทิ้งลูกชายให้อยู่กับสะใภ้งูพิษตามลำพัง และแล้วคืนหนึ่ง เทพแห่งป่าสตริบอร์ก็ปรากฏตัวขึ้นในขณะที่หญิงชรากำลังร้องไห้ด้วยความระทมทุกข์ เทพแห่งป่ามีรูปลักษณ์ที่น่าเกรงขามและงดงามในคราเดียวกัน เทพแห่งป่ามองหญิงชราด้วยความเมตตา และยื่นข้อเสนอที่ยากจะปฏิเสธให้แก่หญิงชราที่อยู่ตรงหน้า “อย่าทนอยู่ในความทุกข์เช่นนี้ต่อไปเลย ข้าจะเนรมิตให้เจ้าได้กลับไปสู่วัยเยาว์อีกครั้ง เจ้าจะได้ใช้ชีวิตใหม่ในฐานะหญิงสาวที่เต็มไปด้วยพลังกำลังและความสุข เจ้าจะลืมความเศร้าทั้งหมด และได้เริ่มต้นใหม่ในโลกที่ปราศจากความทุกข์ระทม” หญิงชราหนึ่งคิดก่อนจะตอบด้วยเสียงสั่นเครือ “ข้าขอบคุณสำหรับความเมตตาของท่าน แต่ข้ารักลูกชายของข้า ข้าจะไม่ทิ้งเขาไปแม้ต้องทนทุกข์ หากข้าละทิ้งความทุกข์นี้เสีย ข้าจะเป็นแม่ได้อย่างไร” คำตอบนั้นทำให้เทพแห่งป่าพูดกับหญิงชราว่า “เจ้าช่างเป็นแม่ที่ยิ่งใหญ่เสียจริง ความรักของเจ้าทำให้ข้าต้องจัดการกับเรื่องนี้ให้ดีที่สุด” ทันใดนั้น ลมที่พัดผ่านต้นไม้ในป่าก็ดังขึ้นราวกับเสียงโยยหวน เทพแห่งป่ายกมือขึ้นแล้วร่ายมนตร์เพื่อปลดเปลื้องความลวงจากร่างของหญิงสาว ครั้นเมื่อเวลาผ่านไปได้เพียงครู่หนึ่ง หญิงสาวที่นอนหลับอยู่ข้างชายหนุ่มก็สะดุ้งตื่น แล้วทुरนทुरายกลายเป็นงูพิษ จากนั้น งูพิษก็เลื้อยหายเข้าไปในป่าโดยไม่มีวันย้อนกลับมาอีก ชายหนุ่มที่เห็นทุกสิ่งทุกอย่างต่อหน้าถึงกับอ้าปากค้างด้วยความตกใจ ชายหนุ่มเพิ่งรู้สึกตัวและสำนึก

ผิดที่เขาไม่เคยฟังคำเตือนของแม่เลย เขาหันไปหามารดาและกอดเธอแน่น “แม่...ข้าขอโทษที่ทำให้แม่ต้องทุกข์ใจ ข้ามองไม่เห็นความจริงจนเกือบจะสายเกินไป” หญิงชราลูบหลังลูกชายเบา ๆ และยิ้มทั้งน้ำตา “ลูกกลับมาแล้ว แค่นี้แม่ก็พอใจแล้ว” จากนั้น ชายหนุ่มและหญิงชรา ก็กลับไปใช้ชีวิตในบ้านหลังเล็ก ๆ ของพวกเขาอย่างมีความสุข แม้ความสงบสุขนี้จะถูกทดสอบด้วยบทเรียนที่ยากลำบาก แต่ทั้งสองก็เรียนรู้ที่จะรักและปกป้องกันและกันมากยิ่งขึ้น และในป่าสตริบอร์เสียงลมที่พัดผ่านต้นไม้ยังคงดังราวกับเสียงเพลง เป็นเครื่องเตือนใจถึงความเสียสละและความรักอันยิ่งใหญ่ของมารดาที่ไม่มีวันสิ้นสุด

บันทึกท้ายเรื่อง vana Brlić-Mažuranić เขียนเรื่อง Stribor's Forest ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นยุคที่สังคมโครเอเชียยังคงมีลักษณะของความเป็นชนบทและยึดมั่นในประเพณีและศาสนาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คนในทุกด้านลักษณะเด่นของสังคมโครเอเชียในยุคนั้น

1) ค่านิยมครอบครัวและบทบาทของผู้หญิง : ครอบครัวมีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะบทบาทของแม่ในฐานะผู้เสียสละเพื่อความสุขของลูก ๆ เป็นสิ่งที่ยกย่องและถูกถ่ายทอดในงานวรรณกรรมและนิทานพื้นบ้าน เช่นเดียวกับใน Stribor's Forest ที่เน้นความรักอันบริสุทธิ์และเสียสละของแม่

2) วัฒนธรรมพื้นบ้านและตำนานท้องถิ่น : งานของ Ivana ได้รับแรงบันดาลใจจากนิทานพื้นบ้านโครเอเชียที่เต็มไปด้วยสัญลักษณ์และความลึกลับ เช่น การปรากฏตัวของป่า สัญลักษณ์แห่งการทดสอบและความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนความเชื่อในเรื่องพลังเหนือธรรมชาติที่ปะปนกับชีวิตประจำวัน

3) ความเปลี่ยนแปลงสู่สมัยใหม่ : ช่วงเวลานั้นโครเอเชียอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี และกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจและสังคม แม้จะมีความพยายามสู่ความเจริญในแบบตะวันตก แต่ชนบทโครเอเชียยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเรียบง่ายและธรรมชาติเอาไว้ ซึ่งสะท้อนออกมาในฉากและบรรยากาศของนิทานเรื่องนี้

4) บทบาทของศาสนาและศีลธรรม : ใน Stribor's Forest ความเสียสละของแม่อาจสะท้อนถึงอุดมคติทางศาสนา โดยเฉพาะการเลือกเดินทางที่ “ถูกต้อง” แม้จะเต็มไปด้วยความทุกข์ แสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในความดีและศีลธรรมอันสูงส่ง ซึ่งเป็นคุณค่าที่สังคมโครเอเชียยุคนั้นให้ความสำคัญ สิ่งเหล่านี้ทำให้งานเขียนของ Ivana Brlić-Mažuranić ไม่เพียงงดงามในเชิงวรรณศิลป์ แต่ยังเป็นกระจกสะท้อนถึงความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรมและค่านิยมในสังคมของเธอเองด้วย

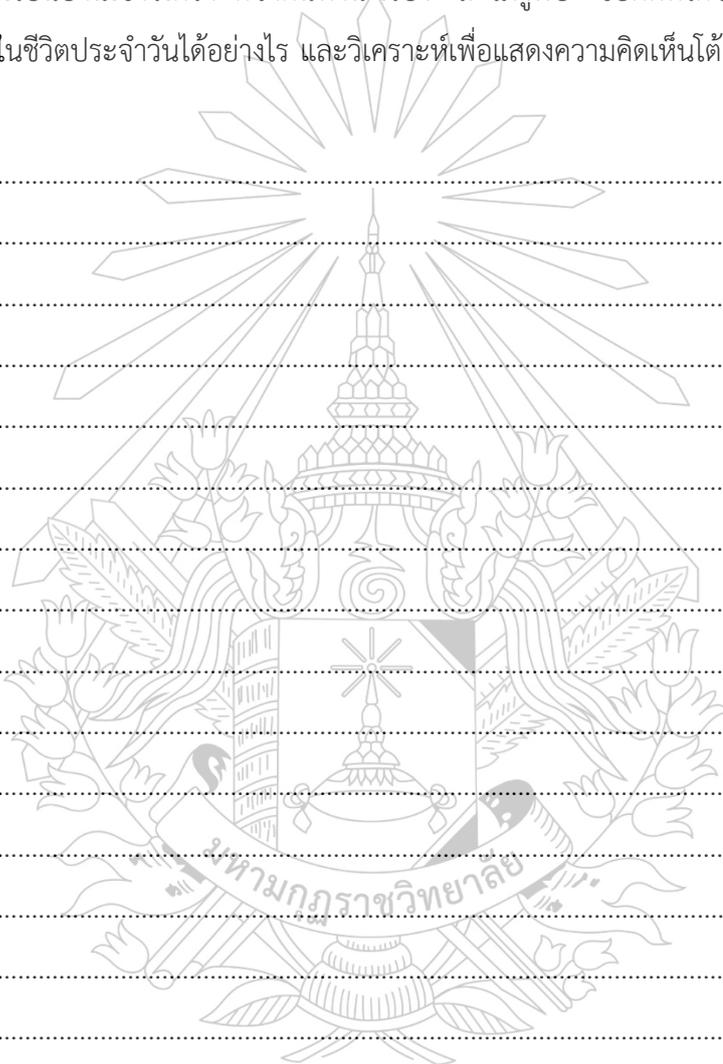
ใบงานที่ 1.5

เรื่อง “สะใภ้พิช”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

.....
คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง “สะใภ้พิช” ข้อคิดที่ได้จากนิทานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และวิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง (10 คะแนน)

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

เฉลยใบงานที่ 1.5

เรื่อง “สะใภ้งูพิษ”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

.....
คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง “สะใภ้งูพิษ” ข้อคิดที่ได้จากนิทาน การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร แล้ววิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง

จากนิทานเรื่อง "สะใภ้งูพิษ" (Stribor's Forest) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความรักที่บริสุทธิ์และการเสียสละของมารดา รวมถึงการเตือนสติในเรื่องการใช้ สติปัญญา และการเชื่อในสัญชาตญาณ ข้อคิดที่ได้จากนิทาน คือความรักและการเสียสละที่แท้จริงของมารดา ข้อคิดหลักของเรื่องคือความรักของแม่นั้นยิ่งใหญ่และไม่มีเงื่อนไข หญิงชราปฏิเสธโอกาสที่จะกลับไปสู่วัยเยาว์และมีความสุขส่วนตัวที่เทพแห่งป่าเสนอเพื่อเลือกที่จะอยู่เคียงข้างลูกชาย แม้จะต้องทนทุกข์ทรมานจากพฤติกรรมของลูกสะใภ้ก็ตาม การกระทำนี้เน้นย้ำว่าความผูกพันในครอบครัวสำคัญกว่าความสุขส่วนตัว และการเชื่อในสัญชาตญาณและความจริงที่ถูกซ่อน หญิงชราสามารถมองเห็นทะลุรูปลักษณะภายนอกที่สวยงามและคำพูดที่อ่อนหวานของลูกสะใภ้ เธอสังเกตเห็น "แววตาอันเย็นชา" และ "เสียงลมหายใจที่คล้ายเสียงขู่ของงูพิษ" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการไม่บริสุทธิ์ใจ ข้อคิดคือ อย่าตัดสินคนจากภายนอก และจงเชื่อในสัญชาตญาณหรือความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญหน้ากับความไม่ชอบมาพากล ผลของการหลงผิดและการขาดวิจารณญาณคือลูกชายหลงใหลในความงามจนตาบอด ไม่ยอมรับฟังคำเตือนของแม่ผู้หวังดี จนเกือบต้องสูญเสียทุกสิ่ง นี่คือการเตือนถึงอันตรายของการตัดสินใจบนพื้นฐานของอารมณ์ ความรักหรือรูปลักษณะภายนอก โดยปราศจากเหตุผลและวิจารณญาณที่รอบคอบ

ข้อคิดเหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายด้าน ได้แก่ การตัดสินใจเลือกคู่ครองหรือเพื่อนร่วมงาน อย่าให้ความประทับใจแรกหรือรูปลักษณะภายนอกเป็นปัจจัยเดียวในการตัดสินใจ สำคัญ โดยเฉพาะการเลือกคู่ชีวิตหรือผู้ที่จะมาร่วมงานใกล้ชิด การปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรมที่สม่ำเสมอ และการปฏิบัติต่อผู้อื่นที่อยู่ต่ำกว่า (เช่น แม่บ้าน, พนักงานบริการ) เพราะสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงธาตุแท้ของบุคคลนั้นได้ชัดเจนกว่าคำพูด ประยุกต์ใช้กับความสัมพันธ์ในครอบครัว ให้ความเคารพและรับฟังคำเตือนจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้มีประสบการณ์และความหวังดี แม้จะมีความขัดแย้งกับคำแนะนำของผู้ใหญ่ แต่ก็ควรเปิดใจรับฟังด้วยเหตุผล แทนที่จะปักใจเชื่อในสิ่งที่ตนเองต้องการ

เพียงอย่างเดียว ประยุกต์ใช้กับการเผชิญหน้ากับความทุกข์ยาก ความรักและความผูกพันที่แท้จริง จะช่วยให้เราอดทนและผ่านพ้นความทุกข์ไปได้ เมื่อต้องเลือกระหว่างความสบายส่วนตัวกับการรักษาคุณค่าหรือความสัมพันธ์ที่สำคัญ จึงเลือกสิ่งที่จะสะท้อนคุณธรรมและความรับผิดชอบ ดังเช่นที่หญิงชรา เลือกที่จะไม่ทอดทิ้งลูกชาย

การวิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ถึงแก่นแกนของเรื่องจะเน้นย้ำถึงความรักของแม่ แต่ก็อาจมีการวิเคราะห์และโต้แย้งในแง่มุมอื่น ๆ ได้ดังนี้ ประเด็นโต้แย้งคือบทบาทของลูกชายในการแก้ไข ปัญหา ข้อโต้แย้งนิทานเน้นย้ำที่ความเสียสละของแม่และการเข้ามาช่วยเหลือของเทพแห่งป่า แต่ บทบาทของลูกชายในการแก้ไขปัญหามีความบกพร่องและอ่อนแอ วิเคราะห์ได้ว่าลูกชาย ไม่เพียงแต่ไม่ฟังคำเตือนของแม่เท่านั้น แต่ยังคงกล่าวหาว่าแม่เป็นคนใจร้าย ("กล่าวหาว่าหญิงชราเป็นแม่ที่ใจร้าย") ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขาดความกตัญญูอย่างรุนแรงและแสดงถึงความเห็นแก่ตัว ความคิดเห็นโต้แย้งจากเรื่องคือเรื่องที่ลูกชายรอดพ้นจากภัยพิบัติได้โดยแทบไม่ต้องทำอะไรเลย นอกจาก การสำนึกผิดในตอนท้าย อาจทำให้ผู้อ่านมองว่า ตัวละครชายหนุ่มไม่ได้รับผลกระทบที่สาสม ต่อการกระทำของเขาที่ทำให้แม่ต้องทนทุกข์ การแก้ไขปัญหาคือด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติ (เทพแห่งป่า) ทำให้ขาดการพัฒนาทางศีลธรรมของตัวละครมนุษย์ (ลูกชาย) อย่างแท้จริง และยังเป็นประเด็นโต้แย้งการ สะท้อนภาพของผู้หญิงในฐานะผู้ร้าย ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสะใภ้พิชเป็นภาพแทนของผู้หญิงที่สวยแต่ชั่วร้ายหรือ "Femme Fatale" ที่ใช้เสน่ห์หลอกล่อผู้ชาย ซึ่งเป็นมุมมองที่มีอยู่ในนิทานพื้นบ้านหลาย เรื่องการวิเคราะห์การสร้างตัวละครลูกสะใภ้ให้เป็น "งูที่ถูกสาป" อาจเป็นการ ลดทอนความซับซ้อน ของปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยโยนความผิดทั้งหมดไปที่ "ความชั่วร้ายที่ไม่ใช่มนุษย์" แทนที่จะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือปัญหาทางด้านศีลธรรมของมนุษย์ ความคิดเห็นโต้แย้งคือในยุค สมัยใหม่ นิทานนี้อาจถูกมองว่าเป็นการ ตอกย้ำภาพเหมารวมที่ว่าผู้หญิงที่เข้ามาในครอบครัว (ลูกสะใภ้) เป็นภัยคุกคามต่อความสงบสุขของครอบครัวเดิม และละเอียดที่จะสำรวจปัญหาที่เกิด จากความอ่อนแอและขาดความเป็นผู้นำของฝ่ายชายในการจัดการกับความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่าย

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

ประเด็นการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ข้อคิดที่ได้จากนิทาน สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน วันได้อย่างไร และ วิเคราะห์เพื่อแสดง ความคิดเห็นได้แย้ง	วิเคราะห์ทุก ประเด็นได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์ทุก ประเด็นได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	วิเคราะห์ทุก ประเด็นได้ ถูกต้องแต่ไม่ ละเอียด	วิเคราะห์ได้บาง ประเด็น และ อธิบาย สั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณน้ำหนัก 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสม สละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ			
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)		
1	1.							
	2.							
	3.							
	4.							
2	1.							
	2.							
	3.							
	4.							
3	1.							
	2.							
	3.							
	4.							

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผู้ประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ลงชื่อ.....

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนได้อย่าง เหมาะสม				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมี วิจารณญาณและคิดเป็นระบบ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สวินัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นใน การทำงาน	รักความ เป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่ำเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.5
เรื่อง "สะใภ้พิช"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง "สะใภ้พิช" ข้อคิดที่ได้จากนิทานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และวิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นได้แย้ง (10 คะแนน)

1. นิทานเรื่อง " สะใภ้พิช" เป็นเรื่องที่สะท้อน การตัดสินใจคนจากฉันทิเห็นและความเข้าใจผิดของครอบครัว
2. เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าลคคิสามารถทำตามความสัมพันธ์ระหว่างบ้านได้ง่าย
3. จากเรื่องนี้เราได้ข้อคิดว่าการ พึ่งความ ช่างเสีย อาจทำให้เกิดการตัดสินใจความไม่ยุติธรรม
4. เมื่อเทียบกับชีวิตจริงหลายครั้ง เราตัดสินใจโดย ไม่ตรรกะสอบถามจริงจากตัวลือ
5. การนำข้อคิดนี้ ไปใช้ ในชีวิตประจำวันคือควรเปิดใจ เรียนรู้ผู้อื่นก่อนจะสรุปว่าเขาเป็นคนอย่างไร
6. โดยเฉพาะในครอบครัวหรือสังคมในโรงเรียนควรรู้จักพูดคุยหรือไปตรงมา พยายามความเข้าใจผิด
7. นอกจากนั้นยังสอนให้เรา รู้จักรวังอารมณ์ เพราะความ กลัวหรือความ ไม่ชอบให้คนอื่นมองผิด
8. การใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ จะช่วยในตัดสินใจได้เหมาะสมกว่า
9. แม้ข้อคิดหลักจะเน้นว่าไม่ ควรตัดสินผู้อื่นแต่ก็มีมุมมอง โศกขแย้งว่าการ จรรยาธรรม ไม่ใช้ เรื่องผิด

วิชา
14.5.68
อินดา

ชื่อ - สกุล ศัฒณณณ์เทพา กายทอง ชั้น ม. 3 เลขที่ 1

ใบงานที่ 1.5 เรื่อง "สะใภ้พิช"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน เรื่อง "สะใภ้พิช" ข้อคิดที่ได้จากนิทานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และวิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง (10 คะแนน)

ข้อคิดจากนิทาน สะใภ้พิช ควรระมัดระวังไปประชุมญาติให้ใจใส วิเคราะห์ว่าสิ่งที่ได้หลายอย่าง เช่น
- การรัก ความรักและความเข้าใจสามารถปลี่ยนแปลงคนได้ การยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง

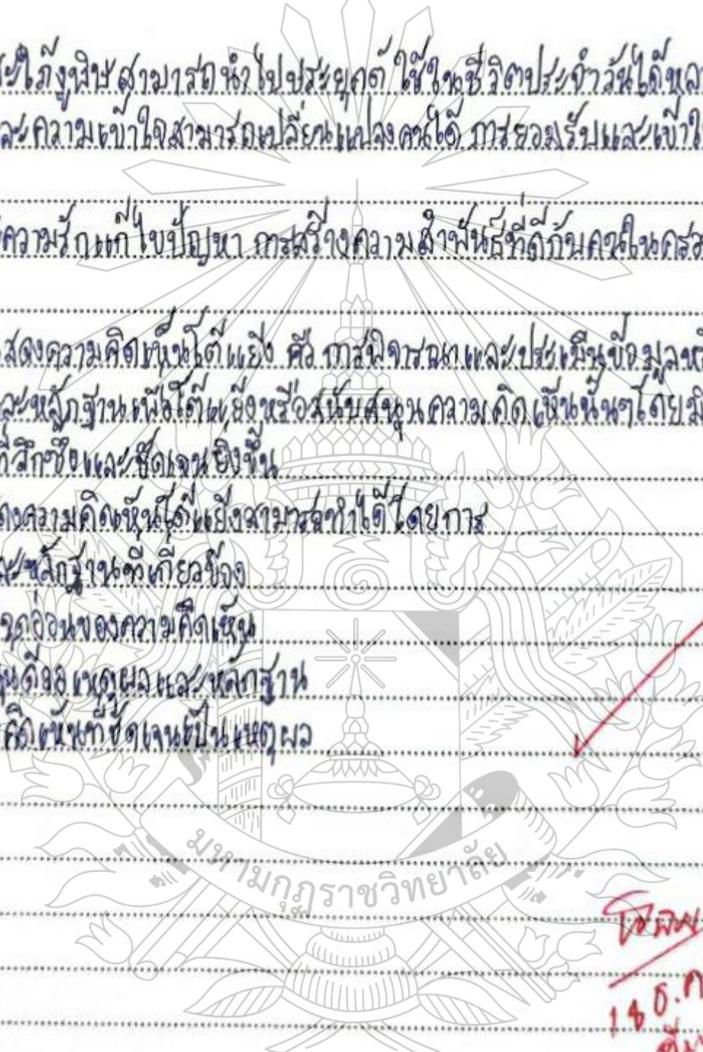
8

การใช้ความดีและความรักที่ไปอยู่มา การสร้างความสำเร็จที่ติดกันคนในครอบครัวและตัวเรา

การวิเคราะห์นี้เน้นแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง คือ การนิยามผลและประโยชน์ของเรื่องความคิดซึ่ง
ใจๆ โดยใช้นิทานและหลักฐานที่มีโต้แย้งข้อหรือสนับสนุนความคิดเห็นหน้าๆ โดยไม่มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและชัดเจนยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์นี้เน้นแสดงความคิดเห็นโต้แย้งสามารถทำได้โดยการ

1. นิยามหาจุดมุ่งหมายและลักษณะที่เกี่ยวเนื่อง
2. ระบุจุดมุ่งหมาย จุดอ่อนของความคิดเห็น
3. โต้แย้งข้อสนับสนุนข้อดี ข้อเสีย และหลักฐาน
4. สรุปและนำความคิดเห็นมาชี้แจงสนับสนุน

วิมล
13.0.ก.68
ต้นฉบับ

ชื่อ - สกุล ศาสร์ หงทกร อธิวงษ์ ชั้น ม.3 เลขที่ 4

วิชาภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อพรรณษะด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านสื่อโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน รวมถึงสามารถตั้งข้อสังเกตและตั้งคำถามได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ ทักษะในการตัดสินใจ และไม่หลงเชื่อโดยง่าย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาได้ (P)
- 3) นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - อธิบายความหมายของสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง
- 2) ทักษะ (P) - อ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาได้
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- มีวินัย
- อยู่อย่างพอเพียง
- รักความเป็นไทย
- ซื่อสัตย์สุจริต
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างสื่อโฆษณาสั้น ๆ และช่วยกันวิเคราะห์

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือขั้นทุกข์

- 1) ครูอธิบายความหมายของสื่อโฆษณา พร้อมให้นักเรียนยกตัวอย่างสื่อโฆษณาที่ตนเองสนใจมาคนละ 1 เรื่องพร้อมให้วิเคราะห์สื่อโฆษณาตามความเข้าใจของตนเอง
- 2) ครูช่วยนักเรียนวิเคราะห์เพิ่มเติม

ขั้น 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือขั้นสมมุติ

- 1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ให้นักเรียนระดมความคิดอธิบายความหมายของสื่อโฆษณา โดยให้นักเรียนทำเป็น

Mind Map

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือขั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเอง
- 2) ครูให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาที่กำหนดให้
- 3) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.6 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากจากสื่อโฆษณา

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับสื่อโฆษณา วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้อย่างมีเหตุผล

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกัน ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาอย่างไรบ้าง?

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.6	ใบงานที่ 1.6 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.6 เรื่อง “สื่อโฆษณา”
- 2) ใบงานที่ 1.6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถอธิบายหลักการผ่านวงจรกระแสที่ลัดโซลิตาได้อธิบาย

ได้ถูกต้อง สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้

ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถผ่านกระแสที่ลัดโซลิตาได้ผ่านใน

ระบอบ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อน และนำเสนอผลการศึกษากระแสที่ลัดผ่าน

เหมาะสม

ด้านคุณลักษณะ (CA) นักเรียนที่กตัญญูใจดีมีคุณธรรมรักชาติของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ลัดโซลิตา แยกแยะข้อเท็จจริงและ

ความคิดเห็นได้ไม่ชัดเจน

3) แนวทางแก้ไข

ยกตัวอย่างลัดโซลิตาที่หลากหลาย และยกตัวนักเรียนมากขึ้น ให้คำแนะนำ

เป็นทบทวนข้อผิดพลาดทักษะการวิเคราะห์ลัดผ่านตัวอย่างข้อ

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ในแผนการสอนนี้ ตรงนั้นให้ผู้เรียนได้เลือกใจตนเอง

เพื่อเน้นในกลิ่นรสของ ICT ตรงนั้น ICT มาช่วยเพิ่มอีก

ลงชื่อ

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.6 เรื่อง “สื่อโฆษณา”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สื่อโฆษณาคืออะไร มีอะไรบ้าง

ปัจจุบันชีวิตประจำวันของเรานั้นแทบจะเห็นโฆษณากันอยู่เกือบจะตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นบนจอทีวี จอมือถือ หรือตามสถานที่ต่างๆ เนื่องจากสื่อโฆษณาเข้ามามีบทบาทสำคัญกับทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรที่ทำธุรกิจ เพราะการโฆษณามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี เป็นการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจและทำให้เกิดความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ในตอนนี้ก็มีบริษัทที่รับทำโฆษณากันเยอะและหลากหลายรูปแบบมากขึ้นเช่นกัน

สื่อโฆษณา คืออะไร

การโฆษณา หมายถึง การให้ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อเป็นการสื่อสารจูงใจผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้กลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย มีพฤติกรรมคล้อยตามเนื้อหาของสารที่โฆษณาออกไป อันเอื้ออำนวยจูงใจให้มีการซื้อหรือใช้สินค้าและบริการนั้น ๆ ตลอดจนชักนำให้ปฏิบัติตามแนวความคิดต่าง ๆ

ส่วน สื่อโฆษณา ก็หมายถึงเครื่องมือทางการตลาดที่มีบทบาทหรือมีหน้าที่นำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น ไปยังกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้สื่อโฆษณานั้นๆจะเกิดประโยชน์หรือประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้สื่อแต่ละชนิดอย่างเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายด้วย

ความสำคัญของสื่อโฆษณา

การโฆษณาในปัจจุบันเกิดขึ้นด้วยหลายจุดประสงค์ เช่น เน้นย้ำให้เห็นถึงจุดดีจุดเด่นเพื่อจำหน่ายสินค้าหรือการให้บริการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อปลูกฝังหรือสร้างจิตสำนึกให้ยึดถือปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน เป็นต้น ดังนั้นความสำคัญของสื่อโฆษณาก็มีฐานะเป็นสื่อสนับสนุนให้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการนำเสนอ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจในคุณสมบัติของสินค้าและบริการ หรือประชาสัมพันธ์ผลงานให้สาธารณชนได้รับรู้ในวงกว้าง
2. สร้างแรงกระตุ้นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการอยากซื้อสินค้า บริการหรือต้องการนำไปทดลองและปฏิบัติตาม
3. สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวสินค้าและบริการ หรือมั่นใจภูมิใจในองค์กร

4. สร้างการตอกย้ำความทรงจำของผู้บริโภคหรือบุคคลกลุ่มเป้าหมายให้จดจำสินค้า บริการ หรือสิ่งที่ต้องการสื่อสารประชาสัมพันธ์ได้

ประเภทของสื่อโฆษณา มีอะไรบ้าง

สื่อโฆษณาแบ่ง เป็นประเภทต่าง ๆ ได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. สื่อโฆษณาประเภทสิ่งพิมพ์ (Print Media)

เป็นการสื่อโฆษณาโดยใช้ตัวหนังสือเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความคิดสิ่งที่ต้องการสื่อสารไปสู่ประชาชน มีด้วยกันหลากหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการใช้สินค้า แบบตัวอย่างสินค้า (catalogs) เป็นต้น ซึ่งสื่อประเภทนี้ก็เป็นหนึ่งในประเภทของสื่อโฆษณายุคแรกเริ่มด้วย

2. สื่อโฆษณาประเภทกระจายเสียงและแพร่ภาพ (broadcasting media) เป็นการโฆษณาโดยการใช้เสียง ภาพ หรือตัวหนังสือ ได้แก่ โฆษณารวิทยุและโทรทัศน์

3. สื่อโฆษณาออนไลน์

สื่อโฆษณาประเภทที่มาแรงเป็นอย่างมากในปัจจุบัน มีทั้งแบบภาพนิ่งที่สื่อสารด้วยรูปภาพ และตัวหนังสือ หรือแบบภาพเคลื่อนไหวที่ครบไปด้วยภาพและเสียง ซึ่งสื่อโฆษณาออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากเนื่องด้วยคนเริ่มใช้สื่ออย่างโทรศัพท์มือถือที่เข้าถึงโลกออนไลน์ได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

4. สื่อโฆษณาประเภทอื่น ๆ

เป็นสื่อโฆษณาอื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อที่กล่าวไปแล้วข้างต้น เช่น สื่อที่โฆษณาสำหรับติดตั้งเฉพาะกับสถานที่ต่างๆ สื่อโฆษณานอกสถานที่อย่างป้ายโฆษณาขนาดต่างๆ โฆษณาที่ติดตามรถที่ใช้สำหรับคมนาคม เป็นต้น

สื่อโฆษณาเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่มีบทบาทสำคัญต่อองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ที่ทำธุรกิจ เพราะเป็นสื่อที่มีหน้าที่นำข้อมูลข่าวสารสื่อสารเรื่องราวเหล่านั้นไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งสามารถใช้ได้ในรูปแบบของธุรกิจที่หวังผลกำไรหรือเป็นงานบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมก็ได้ โดยที่ ประเภทและบริษัทที่รับทำโฆษณาก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและกาลเวลา มีการปรับตัวให้เหมาะสมและมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้นเช่นกัน

ขอขอบคุณข้อมูลดี ๆ จาก : <https://www.im2market.com/2017/02/11/4290>

และ <http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter7-1.html>

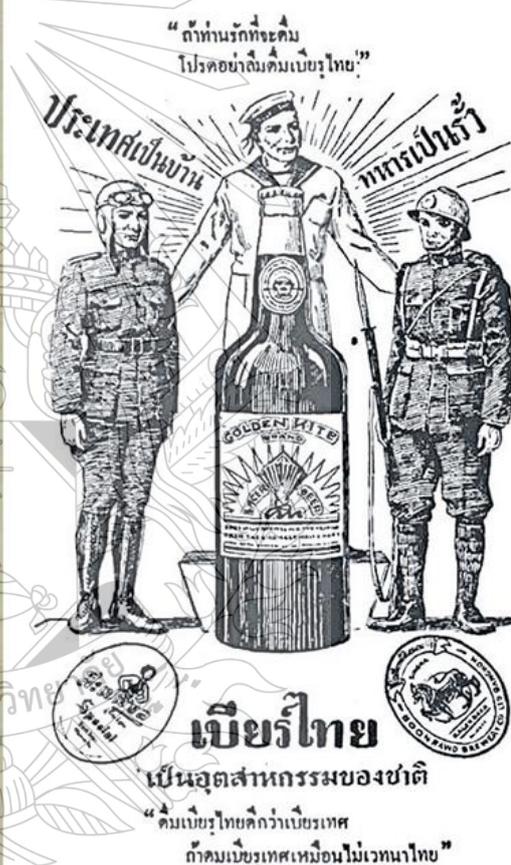
ใบงานที่ 1.6

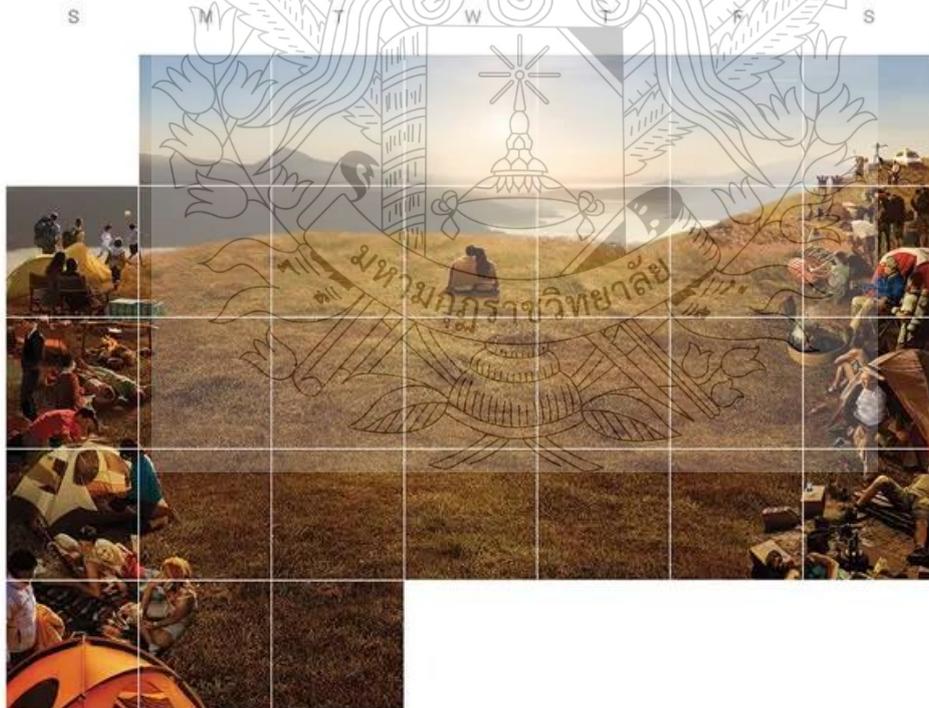
เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : กำหนดให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา แล้ววิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้อย่างมีเหตุผล

เฉลยใบงานที่ 1.6

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

สื่อโฆษณามักเป็นการสื่อสารที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคสนใจสินค้า บริการ หรือแนวคิดบางอย่าง โดยมักใช้ภาพ เสียง คำโฆษณา และบุคคลที่มีชื่อเสียง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และกระตุ้นอารมณ์ของผู้ชม จากการวิเคราะห์สื่อโฆษณา (ตัวอย่างเช่น โฆษณาเครื่องดื่มเสริมพลัง) พบว่าโฆษณาใช้ถ้อยคำที่เกินจริง เช่น “ดื่มแล้วฉลาดขึ้นทันที” หรือ “ช่วยให้สอบได้คะแนนเต็ม” พร้อมภาพนักเรียนที่ประสบความสำเร็จหลังดื่มสินค้า ทำให้ผู้ชมเกิดความเชื่อมโยงว่าสินค้าเป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จ ทั้งที่ในความเป็นจริง ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความพยายาม ความตั้งใจ และปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย โฆษณายังใช้สีสันสดใส ดนตรีเร้าใจ และภาพบุคคลที่มีบุคลิกดี เพื่อสร้างความรู้สึกอยากเลียนแบบ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เน้นอารมณ์มากกว่าข้อเท็จจริง จึงอาจทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อโดยไม่ได้พิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ

การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

แม้โฆษณานำเสนอว่าสินค้าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้หรือพลังงานได้อย่างชัดเจน แต่ควรตั้งข้อสงสัยว่า มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับหรือไม่ ผลลัพธ์ที่กล่าวอ้างเป็นความจริงสำหรับทุกคนหรือไม่ มีผลข้างเคียงหรือข้อจำกัดใดที่ไม่ได้กล่าวถึง การเชื่อโฆษณาโดยปราศจากการไตร่ตรอง อาจทำให้เกิดการใช้เงินความจำเป็น หรือเข้าใจผิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของสินค้า ดังนั้น ผู้บริโภคควรพิจารณาข้อมูลจากหลายแหล่ง อ่านฉลากและรายละเอียดสินค้าอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อ

สรุป

การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาช่วยให้เราไม่ตกเป็นเหยื่อของการสื่อสารที่เกินจริง สามารถแยกแยะระหว่าง “ข้อเท็จจริง” กับ “การโน้มน้าวใจ” ได้อย่างชัดเจน และกล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การฝึกทักษะนี้ทำให้เราเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รอบคอบ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อโฆษณา	วิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อโฆษณาได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อโฆษณาได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อโฆษณาได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) แสดงความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็นได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	แสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	แสดงความคิดเห็นได้ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	แสดงความคิดเห็นได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
3) โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณา	โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้ ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด	โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณหน้า 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผู้ประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ลงชื่อ.....

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่'เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 เจาะจตอรองเพือขจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.6

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

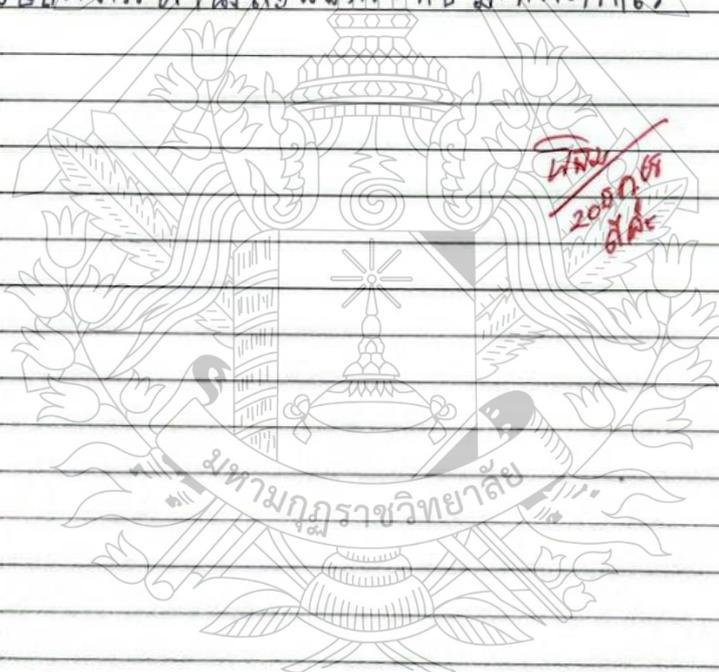
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : กำหนดให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา แล้ววิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น
โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้อย่างมีเหตุผล

แนวที่ วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ด้าน ภาพจริงเกินจริง การวิเคราะห์
สื่อโฆษณามีจุดประสงค์เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อตามข้างตรงเวลา
ใช้ข้อความเกินจริง
ความคิดเห็นโต้แย้ง
แม้โฆษณาจะช่วง กระตุ้นเศรษฐกิจ แต่การใช้ข้อความเกินจริง
อาจทำให้ เข้าใจ ผิด หรือ ขาดมูลเหตุ
สื่อมักใช้คนมีชื่อเสียงเพื่อใช้ดูน่าเชื่อถือ
สรุป สื่อโฆษณาควรคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพมากกว่ากำไร

7

พิมพ์
2080/6
5/15

ชื่อ...สาธิตา วิชา กวททอ

ชั้น ม.3

เลขที่ 1

ใบงานที่ 1.6

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

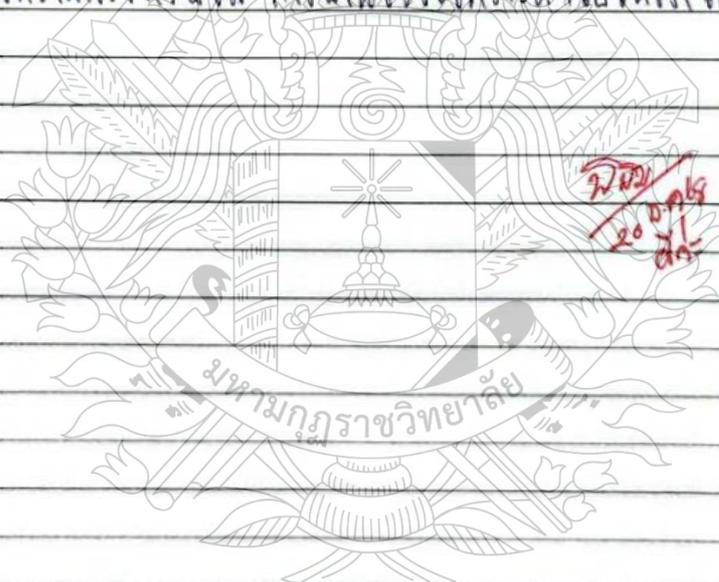
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : กำหนดให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา แล้ววิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น
โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อโฆษณาได้อย่างมีเหตุผล

สื่อโฆษณาเป็นภาพที่สื่อสารที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคคิดเห็นใจดีเห็นค่า
 ทรัพย์สินของแบรนด์อย่าง วัตถุประสงค์ใช้ภาพ เสียงคำโฆษณา และดนตรีที่มีชื่อเสียง เพื่อ
 สร้างความน่าเชื่อถือ และการกระตุ้นให้ผู้บริโภคหลงใหลในสินค้าที่โฆษณา
 เช่น โฆษณาเครื่องสำอางที่โฆษณาใช้ ล้อเลียนกับหญิงแท้ที่โฆษณา
 คิดว่าคนที่ซื้อหรือช่วยโฆษณาที่คนเห็นแต่ไม่จริงหรือมองภาพที่เขียนที่โฆษณา
 คำโฆษณาลงตัวมีดีที่คำโฆษณาที่ผู้ชมเกิดความเชื่อหรือมองว่าดีที่เห็นหน้าด้วยหลัก
 ทั้งที่ความจริงความจริงคำโฆษณาก็มีคุณภาพพยายามคงมั่งคั่งใจ แม้โฆษณา
 จะเห็นได้ว่าดีที่คำโฆษณาก็มีประโยชน์ที่จริงภาพที่เขียนหรือพูดที่ดูดีอย่างชัด
 เจนแต่ความจริงข้อเท็จจริงมีคุณค่าที่แท้จริงที่จริงภาพที่เขียนหรือพูดที่ดูดีอย่างชัด
 ที่กล่าวถึงในเนื้อหาความจริงหรือโฆษณาเชิงวิเคราะห์ช่วยให้นักเรียนไม่หลงใหลแต่เชื่อ

7

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อนิเทศด้วยวีดิทัศน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/5 วิเคราะห์ วิจักษ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านวรรณคดีเพื่อพิจารณาคูณค่าทางเนื้อหาและคุณธรรมที่ถ่ายทอดผ่านกลอนบทละคร ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจักษ์ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของกลอนบทละครได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละครได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - อธิบายความหมายของกลอนบทละครได้ถูกต้อง
- 2) ทักษะ (P) - อ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละครได้
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - เห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มีวินัย	☒ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☒ มุ่งมั่นในการทำงาน
☒ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูสนทนาแลกเปลี่ยนกับนักเรียนโดยตั้งคำถาม “กลอนบทละครมีลักษณะอย่างไร?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือขั้นทบทวน

- 1) ครูอธิบายความหมายของกลอนบทละครโดยละเอียด พร้อมให้นักเรียนยกตัวอย่างกลอนบทละครที่นักเรียนเคยเรียนมาคนละ 1 เรื่อง

ขั้น 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือขั้นสมมุติ

- 1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายความหมายของกลอนบทละครลงในกระดาษโพสต์อิทและนำไปติดที่บอร์ด

- 3) ครูให้นักเรียนดู VDO เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือขั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละครเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
- 2) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.7 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเนื้อเรื่องจากการอ่านเชิงวิเคราะห์กลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ วิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินเรื่องโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของกลอนบทละครได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถามและการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- อ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละครได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.7	ใบงานที่ 1.7 เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- เห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถในการคิด - สังเกตความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.7 เรื่อง “กลอนบทละคร”
- 2) ใบงานที่ 1.7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
- 3) สื่อ VDO <https://youtu.be/9DuOtBnjBF8?si=xikh90N5DcmyJEG1> เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
- 4) สื่อประกอบภาพนิ่ง Power Point กลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของ กลอนบทละคร และเข้าใจ เนื้อเรื่องที่ผ่านได้ถูกต้อง

ด้านทักษะ / กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ และอธิบายเนื้อหา จากกลอนบทละครได้ แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีวินัยในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อนักที่ กล้า แสดงความคิดเห็น และเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และขาดความสนใจในการตอบคำถาม เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ นักเรียนบางกลุ่มยังขาดความร่วมใจในการทำงานกลุ่ม

3) แนวทางแก้ไข

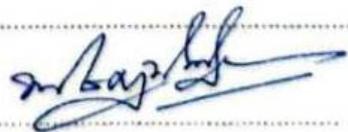
ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ผ่านกิจกรรม กลุ่มย่อย เพื่อสร้าง ความสนใจ ดึงกลุ่มนักเรียนแหม่นคละความ สามารถ และมอบหมายหน้าที่ ำจกงาน ในแต่ละกลุ่ม

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตระหนักในผู้เรียน ดีมากควรส่งเสริมต่อไปเรื่องหนึ่งหรือสอง

เสนอแนะให้เรียน เพื่อฝึกทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ลงชื่อ

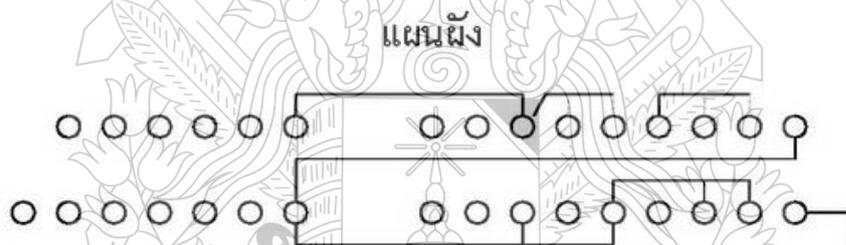
(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.7 เรื่อง “กลอนบทละคร”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลอนบทละคร เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งแต่งขึ้นเพื่อใช้ในการเล่นละคร ต้องอาศัยทำนองขับร้องและเครื่องดนตรีประกอบ แต่งเสร็จต้องนำไปซักซ้อมปรับปรุง ดังนั้น จำนวนคำของแต่ละวรรคจึงไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับจังหวะขับร้องเป็นสำคัญ ว่าโดยหลักมีแต่ 6 คำ ถึง 9 คำ แต่ที่ปรากฏว่าใช้มากที่สุด คือ 6 คำ เช่นเรื่องรามเกียรติ์ เฉพาะวรรคแรกขึ้นต้น ใช้ 2 คำ ถึง 4-5 คำ บางคราวก็ส่งสัมผัสไปยังวรรคที่ 2 บางคราวก็ไม่ส่ง คำที่ใช้เช่น เมื่อนั้น, บัดนี้, น้องเอ๋ยน้องรัก แม้กลอนสดับ จะใช้คำพูดเพียงสองคำ ก็ถือถือว่าเต็มวรรค โดยลักษณะสัมผัสในวรรคและนอกวรรค นิยมใช้แบบกลอนสุภาพ แต่งเป็นตอน ๆ พอจบตอนหนึ่ง ขึ้นตอนต่อไปใหม่ ไม่ต้องรับสัมผัสไปถึงตอนที่จบ เพราะอาจเปลี่ยนทำนองตามบทบาทตัวละคร ที่ขึ้นต้นว่า เมื่อนั้น ใช้สำหรับพระเอกหรือผู้นำในเรื่อง บัดนั้น ใช้สำหรับเสนา กลอนนี้เป็นกลอนผสม คือ กลอน 7 กลอน 8 หรือ กลอน 9 ผสมกันตามจังหวะ มีแผนผังและตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง

บัดนี้	พายุพัดพัดโครมโครมโหมเร็วใหญ่
ทั้งแรงคลื่นทะเลมีเล่ห์เหลี่ยม	ทั้งพวงไพรีลมซัดกระหน่ำลง
ล้วนแต่เรื่องราคะนั้นมึนมาก	คราวลำบากตรากตรำฝนซ่ำส่ง
ทั้งน้ำมันก็กล้าหน้าเลือดตรง	โลกจึงคงว่าวุ่นซุลมุนกัน
ดูดูว่ารูปเรื่องเคืองขัด	สารพัดโทโสโมหันธ์
โน้นก็บุกนี้ก็รุกเร่งทุกวัน	ใครจะกันแก้ไขให้จบความ

จังหวะ ๓+๒+๓

๓+๒+๓

หรืออาจสับลำดับบ้างตามความเหมาะสม

ใบงานที่ 1.7 (แบบกลุ่ม)

เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 กำเนิดพระสังข์

เนื้อเรื่องย่อ

ณ เมืองยศวิมลนคร อันมีท้าวยศวิมลเป็นเจ้าเมือง พระมเหสีจันทเทวีได้คลอดลูกออกมาเป็น หอยสังข์ จึงถูกพระนางจันทมา มเหสีรอง ใส่ร้ายว่าเป็นกาลีบ้านเมือง จนถูกขับออกจากเมืองไปอยู่ กระทั่งมตายายที่ชายป่า จนกระทั่งพระสังข์ที่ซ่อนอยู่ในหอย ได้ออกมาพบแม่ สร้างความยินดี กับพระนางจันทเทวี ชาวล่วงรู้ไปถึงนางจันทมา จึงได้ส่งคนมาจับพระสังข์ไปถ่วงน้ำ แต่ท้าวภูษงค์ พญานาคราชช่วยเอาไว้และส่งให้ไปอยู่กับนางพันธุรัต พระสังข์รู้ว่านางพันธุรัตเป็นยักษ์จึงขโมยรูป เงาะ ไม้เท้า เกือกแก้ว เหาะหนีมาอยู่บนเขา นางพันธุรัตตามมาทันแต่ ไม่สามารถขึ้นไปหาพระสังข์ได้ จึงได้มอบมณฑปมหาจินดา เรียกเนื้อเรียกปลาให้แก่พระสังข์ก่อนที่จะออกแต่กลับใจตายที่เชิงเขานั่นเอง พระสังข์เหาะมาจนถึงเมืองสามล ท้าวสามลและนางมณฑาทากำลังจัดพิธีเลือกคู่ให้ธิดาทั้งเจ็ด แต่ธรรมา พระธิดาองค์สุดท้าย ไม่ยอมเลือกใครเป็นคู่ ท้าวสามลจึงให้คนไปตามเจ้าเงาะมาให้เลือก ธรรมาเห็นรูป ทองที่ซ่อนอยู่ในรูปเงาะจึงเสียงมาลัยไปให้ สร้างความพิโรธให้ท้าวสามลจึงถึงกับขับไล่ธรรมาให้ไปอยู่ กระทั่งมปลายนากับเจ้าเงาะ ท้าวสามลหาทางแกล้งเจ้าเงาะ โดยการให้ไปหาเนื้อหาปลาแข่งกับเขย ทั้งหก เจ้าเงาะให้มณฑปที่นางพันธุรัตให้ไว้เรียกเนื้อ เรียกปลามารวมกันทำให้หกเขยหาปลาไม่ได้ จึงต้องยอมตัดปลายหูและปลายจมูกแลกกับเนื้อและปลา ท้าวสามลพิโรธมากจนถึงกับคิดหาทาง ประหารเจ้าเงาะ ร้อนถึงพระอินทร์ต้องหาทางช่วยโดยการลงมาทำดีคลีชิงเมือง กับท้าวสามล ท้าวสามลส่งหกเขยไปสู้ก็สู้ไม่ได้ จึงต้องยอมให้เจ้าเงาะไปสู้แทน เจ้าเงาะถอดรูปเป็นพระสังข์และสู้กับ พระอินทร์จนชนะ ท้าวสามลจึงยอมรับพระสังข์กลับเข้าเมืองและจัดพิธีอภิเษกให้ พระอินทร์ไปเข้าฝัน ท้าวยศวิมล เพื่อบอกเรื่องราวทั้งหมด ท้าวยศวิมลจึงออกตามหาพระนางจันทเทวีจนพบและได้เดินทาง ไปเมืองสามลนครเพื่อพบพระสังข์ โดยพระนางจันทเทวีได้ปลอมเป็นแม่ครัวในวังและแกะสลักเรื่องราว ทั้งหมดบนชิ้นฟัก ให้พระสังข์ เสวย ทำให้พระสังข์รู้ว่าแม่ครัวคือพระมารดานั่นเอง พระสังข์และธรรมา จึงได้เสด็จตามท้าวยศวิมลและพระนางจันทเทวีกลับไปครองเมืองยศวิมลสืบไป

ตัวบทที่ 1

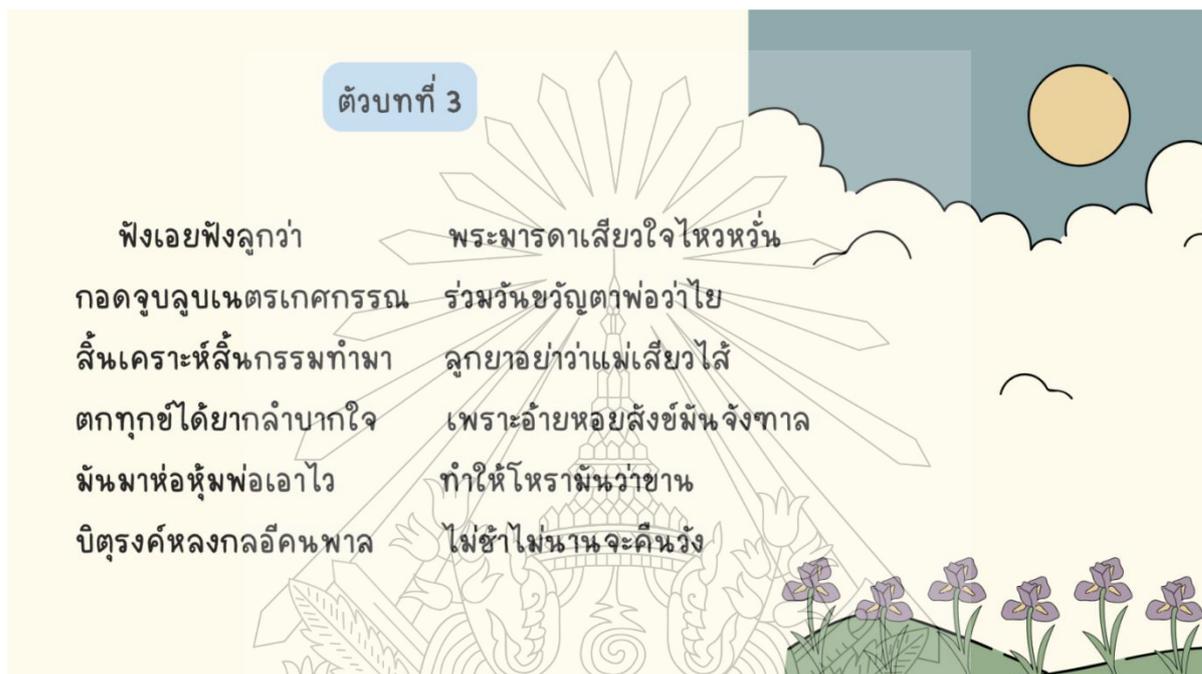
เทพบุตรจตุมาบังเกิด
กำเนิดพิศพันคนทั้งหลาย
บุญญาธิการนั้นมากมาย
จะล้าเลิศเพริศพรายเมื่อปลายมือ
ถึงจะตกน้ำก็ไม่ไหล
ตกในกองกฐนที่ไม่สูญชื่อ
จะได้ผ่านบ้านเมืองเลื่องลือ
อิงอ้อดินฟ้าบาดาล

ถอดความ กล่าวถึงพระสังข์เมื่อตอนเกิดว่าเป็นเทพลงมาเกิด แม้ว่าจะมีรูปลักษณ์ตอนเกิดที่ไม่เหมือนคนอื่นแต่เพราะเป็นผู้ที่มีบุญญาธิการ จะมีชีวิตที่ดีในบั้นปลายชีวิตถึงจะตกน้ำก็ไม่ไหล ตกไฟก็ไม่ไหม้ จะได้เป็นกษัตริย์และมีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่ว

ตัวบทที่ 2

สวมสอดกอดบาทพระมารดา
ซบเกล้าพาลางทางร้องไห้
แม่ต่อยสังข์แตกแหลกไป
รำไรเสียดายไม่วายคิด
เหมือนแม่ฆ่าลูกให้ม้วยมรณ
มารดรไม่รักแต่สักนิด
พระแม่ต่อยสังข์ตั้งชีวิต
จะชมชิตลูกนี้สักกี่วัน

ถอดความ เป็นบทที่กล่าวถึงหลังจากพระสังข์ออกมาจากหอยสังข์พบมารดาเป็นครั้งแรก นางจันทร์เทวีจึงทำลายหอยสังข์เพื่อที่พระสังข์จะไม่ต้องกลับเข้าไปอีก พระสังข์จึงร้องไห้ตัดพ้อที่ พระมารดาทำลายหอยสังข์ ก็เหมือนกับฆ่าพระสังข์ไปด้วย คิดว่ามารดาไม่รัก เพราะขนาดหอยสังข์ ยังทุบทิ้งได้

ถอดความ เป็นตอนที่พระสังข์พบกับมารดาครั้งแรกและนางจันทร์เทวีก็ได้ทำลายหอยสังข์ทิ้งไปทำให้พระสังข์เสียใจเป็นอย่างมาก ไม่เข้าใจว่าทำไมแม่ถึงทำลายหอยสังข์ที่เป็นเหมือนชีวิตของตน นางจันทร์เทวีจึงบอกกับพระสังข์ว่าวันนี้ที่ได้เจอกันนั้นถือว่าหมดเคราะห์หมดกรรมแล้ว ขอลูกอย่าว่าแม่เลย เพราะสาเหตุที่สองแม่ลูกต้องมาตกระกำลำบากในป่านี้นี้ก็เพราะหอยสังข์ที่ห่อหุ้มพระสังข์ไว้ทำให้พวกโหรมาใส่ร้ายแม่ และพ่อของพระสังข์หรือก็คือท้าวยศวิมลก็หลงเชื่อพระมเหสีฝ่ายซ้ายที่อิจฉานาง ก่อนจะปลอบใจลูกว่า อีกไม่นานทั้งสองแม่ลูกจะได้กลับวัง

คุณค่าด้านเนื้อหาและสังคม

เนื้อหาของสังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ จะโดดเด่นที่สุดในเรื่องความรักของแม่ที่มีต่อลูก เริ่มจากนางจันทร์เทวีที่เมื่อตอนคลอดลูกออกมาแล้วลูกเป็นหอยสังข์ มีรูปลักษณ์ที่ไม่เหมือนคนอื่น อีกทั้งยังถูกใส่ร้าย แต่นางก็ยังรักลูกและคอยดูแลมาหลายปี ไม่เคยนินทาหรือเกลียดลูก ไม่ว่าจะลูกจะเป็นอย่างไร ด้านพระสังข์เอง ถึงแม้จะไม่ได้เจอหน้าแม่ แต่ก็รับรู้ว่ามีแม่ต้องออกไปทำงานหนักทุกวัน เมื่อมีโอกาสได้ออกมาก็ช่วยแบ่งเบาภาระ ช่วยแม่ทำงานบ้าน สะท้อนถึงความกตัญญูที่ลูกมีต่อแม่ นอกจากนี้ยังสะท้อนความเชื่อด้านโหราศาสตร์ ดวง กาลกิณีของคนในสมัยนั้น

ด้านวรรณศิลป์

การสรรคำ ในเรื่องสังข์ทองมีความเหมาะสมและกระชับ ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็วไม่ยืดเยื้อ นอกจากนี้ยังมีการใช้โวหารเพื่อให้อ่านเกิดภาพ และยังมีรสทางวรรณคดีเพื่อให้อ่านเกิดความรู้สึกตามตัวละครในเรื่อง เช่น ตอนที่นางจันทร์เทวีพุดพระสังข์หลังทุบหอยสังข์แตกไปแล้ว ว่านางคับแค้นใจอย่างไรที่ถูกใส่ร้ายและต้องมาลำบากในป่า

สังข์ทอง เป็นวรรณกรรมที่แพร่หลายในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ข้ามผ่านยุคสมัยและถูกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันด้วยเนื้อหาที่สร้างสรรค์สังคม เป็นข้อคิดเตือนใจให้กับคนทุกวัยไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ จึงไม่แปลกใจเลยว่าทำไมวรรณคดีเรื่องนี้ถึงเป็นวรรณคดีอีกเรื่องหนึ่งที่ทรงคุณค่าไม่สูญหายไปตามกาลเวลา

เฉลยใบงานที่ 1.7

เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) วิเคราะห์เนื้อหา

ตอนกำเนิดพระสังข์กล่าวถึงการประสูติของพระสังข์ที่เกิดมาเป็นหอยสังข์ ทำให้พระมารดา คือ นางจันทวี ถูกใส่ร้ายและขับออกจากเมือง สะท้อนค่านิยมของสังคมที่ตัดสินคนจากรูปลักษณ์ภายนอกและความเชื่อเรื่องกาลกิณี โหราศาสตร์ และโชคชะตา เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นว่า แม้พระสังข์จะมีรูปลักษณ์แตกต่างจากคนทั่วไป แต่แท้จริงแล้วเป็นผู้มีบุญญาธิการ เป็นเทพลงมาเกิด มีชะตาชีวิตสูงส่งในภายหน้า แสดงแนวคิดที่ว่า “คุณค่าของคนไม่ได้อยู่ที่ภายนอก แต่อยู่ที่ความดีและบุญบารมี” นอกจากนี้ ความรักของแม่ที่มีต่อลูกเป็นแก่นสำคัญของเรื่อง นางจันทวีแม้ถูกขับไล่อังเลี้ยงดูลูกด้วยความรัก ไม่รังเกียจ แม้ลูกจะมีลักษณะแปลกกว่าผู้อื่น ส่วนพระสังข์เองก็แสดงความกตัญญู ช่วยเหลือมารดาเมื่อมีโอกาส สะท้อนคุณธรรมสำคัญของสังคมไทย

2) วิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

สะท้อนความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และดวงชะตาในสมัยโบราณ ระบบครอบครัวและบทบาทของสตรีในฐานะแม่ผู้เสียสละ แสดงให้เห็นการใช้อำนาจโดยขาดเหตุผลของผู้ปกครอง (การหลงเชื่อคำใส่ร้าย) และสอนให้ไม่ตัดสินคนจากรูปลักษณ์ภายนอก

3) วิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

กลอนบทละครมีการใช้ถ้อยคำไพเราะ กระชับ และมีการใช้โวหารเปรียบเทียบ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน เช่น ตอนที่พระสังข์ตัดพ้อน้อยใจมารดาหลังทุบหอยสังข์แตก ทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสารและคล้อยตามอารมณ์ตัวละคร มีการใช้สรรพนามคดี เช่น **รลโศก** ตอนพลัดพรากและถูกใส่ร้าย **รลเสาวرنี** ในการพรรณนาความรักแม่ลูก และ **วิรรล** ที่บ่งบอกถึงบุญญาธิการและอนาคตอันยิ่งใหญ่ของพระสังข์

4) แสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

แม้เรื่องจะสื่อว่าพระสังข์เป็นผู้มีบุญญาธิการและจะประสบความสำเร็จในอนาคตเพราะบุญบารมี แต่ในมุมมองในปัจจุบัน อาจโต้แย้งได้ว่า ความสำเร็จไม่ควรขึ้นอยู่กับ “ โชคชะตา ” เพียงอย่าง

เดียว หากควรเกิดจากความพยายาม มีความอดทน และการกระทำของตนเองอีกทั้งการที่ท้าวศวิมล เชื่อคำใส่ร้ายโดยไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบ แสดงถึงการขาดวิจารณญาณของผู้ปกครอง ซึ่งในสังคม ปัจจุบัน ผู้นำควรตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนตัดสินใจ เพื่อไม่ให้เกิดความอับดินธรรม อย่างไรก็ตามแม้จะมีแนวคิดเรื่องบุญบารมีแฝงอยู่ แต่คุณค่าหลักของเรื่องยังคงอยู่ที่ความรัก ความกตัญญู และการไม่ตัดสินผู้อื่นจากภายนอก ซึ่งเป็นข้อคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ในทุกยุคทุกสมัย

สรุป

ตอนกำเนิดพระสังข์ในเรื่อง สังข์ทอง เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทั้งด้านเนื้อหา สังคม และวรรณศิลป์ สะท้อนความรักของแม่ ความกตัญญูของลูก และเตือนใจไม่ให้ตัดสินคนจากรูปลักษณ์ ภายนอก แม้บางแนวคิดเรื่องโชคชะตาจะสามารถตั้งข้อโต้แย้งได้ในมุมมองสมัยใหม่ แต่โดยรวม ยังคงเป็นวรรณกรรมที่ให้ข้อคิดและคุณธรรมที่สำคัญแก่ผู้อ่านจนถึงปัจจุบัน

สื่อประกอบภาพนิ่ง Power Point

คำถามกระตุ้นความคิด

การรู้ความหมายของคำศัพท์
ช่วยในการอ่านบทร้อยกรองอย่างไร

คำถามกระตุ้นความคิด

ทำไมเราต้องถอดคำประพันธ์
จากบทร้อยกรอง

หลักการถอดคำประพันธ์

- ศึกษาเนื้อหาโดยรวม เพื่อพิจารณาว่า เรื่องที่อ่านนั้น กล่าวถึงอะไร
- ไม่เพิ่มความใหม่ให้เกิน จากคำประพันธ์ และไม่ให้ความหมายไป
- เมื่อถอดความเสร็จแล้ว อ่านตรวจทาน ปรับปรุง ส่วนนกขาให้สะดวก

ถ้าบทประพันธ์ใช้คำสรรพนาม บุรุษที่ ๑, ๒ และ ๓ ให้คงใช้ สรรพนามตามเดิม

ถอดคำประพันธ์

เรื่อง **สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์**

ถอดคำประพันธ์

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชองค์หนึ่ง นามว่าท้าวศรีวิมล ครองเมืองศรีวิมล มีมเหสีชื่อนางจันทเทวี มีพระสนมชื่อนางจันทา นางจันทาอิจฉานางจันทเทวีที่เป็นมเหสี จึงหาทางกลั่นแกล้ง เมื่อนางจันทเทวีทรงครรภ์และประสูติ พระโอรสออกมาเป็นหอยสังข์ นางจันทาจึงขอให้โหรทำนายว่า พระโอรสในหอยสังข์จะทำให้บ้านเมืองวิบัติล่มจม

ถอดคำประพันธ์

ท้าวศรีวิมลจึงจำใจขับไล่นางจันทเทวีพร้อมลูกน้อย หอยสังข์ออกจากเมืองตามคำพิศทุลของโหรและคำยุยงของนางจันทา ทั้งที่ยังรักและอาลัยนาง เหตุการณ์นี้ สร้างความสะเทือนใจให้นางจันทเทวีเป็นอย่างยิ่ง ตั้งเนื้อความตอนหนึ่งว่า

ถอดคำประพันธ์

ว่าพลางยกเอาลูกน้อย น้าเนตรหยดย้อยคังผอยฝน
ร้องทูลพระองค์ทรงสกล น้องคนมีกรรมจะขอลา
ดูรูปจางรังเสียดังแล้ว พระแก้วจะไม่ได้เห็นหน้า
จะไม่คืนคงอย่าลางกา มิได้ร้องฝาทพระบาทไป

ถอดคำประพันธ์

สิ่งใดเมียได้พิสดาลัง แต่หลังให้ชัคอัจฉลาลัย
เมียขอสมอาภักย์ อย่าได้เป็นเวรเวรเลย
ให้พ่อยืนได้หมั้นบี โรคาอย่ามีพอกุณเอย
ไม่เมียม่านทองตุน้องเลย ทำเคยเสียได้ไม่นานพา

ถอดคำประพันธ์

นิงได้ให้เขมาสังเสียด ตัดเมียเสียได้ไม่ดูหน้า
ว่าแล้วนางแก้วบังคลมา สาวใช้ช้ำชวาก็ตามไป
คอยอยู่เฝ้าเจ้านางสาวศรี บุญน้อยแล้วมีอยู่ด้วยได้
ข้าได้เรียกขานวานใช้ อภัยอย่าได้เป็นกรรมกัน

ถอดคำประพันธ์

ว่าพลางนางอัมมฤถยา จันทาพ้ยหน้านางสาวสวรรค์
เดินตรงโศกมาพลัน กำนัลจันทาก็พาไป

ถอดคำประพันธ์

บัดนั้น เสนที่ร่วมอัจฉลาลัย
รับเอาโฉมงามทรมวย สาวใช้ขึ้นไปยังในวัง
กินเหล้าเมาไปเฝ้าโงงเผลอ ไม่เกรงไม่ช่วยด้วยไอหัง
เชิญเมามาไปให้พันวัง รับสั่งจะช้ำอยู่ว่าไร

ถอดคำประพันธ์

ทำให้คนยากลำบากด้วย ครวรวายหาที่กรู้จักไม่
ที่มีปัญญาที่ว่าไป นี้พูดอะไรไม่ต้องการ
ว่าพลางเชิญนางสงนาวา มิช้ำบ่าบจากสถาน
ทางสิบห้าวันกันดาร พันบ้านไกลที่ไม่มีคน

ถอดคำประพันธ์

ครั้นถึงจึงส่งนางเทวี	ดูน่าปราณีระหระหน
เสนที่ไต่กินสินบน	ขัดสนด้วยคนเขามาภมาย
จะฆ่าเทวีก็มีได้	มารยาทไปคังใจหมาย
ไหนไหนไม่พ้นเป็นคนตาย	จะลงดาบกรายเล่มนี้ดู

ถอดคำประพันธ์

เพื่อนกันช่วยดูดยุติไว้	ผิดไปไม่ได้อย่ารู้คู่
ตามกรรมตามเวรนางโฉมศรี	จู่คู่จะพากันวุ่นวาย
ไม่คิดถึงตัวกลัวกรรม	เวรมาทำเองง่ายง่าย
ถึงชั่วดีเล่าเจ้าเป็นนาย	จะทำผิดคิดร้ายก็ไม่ดี

ถอดคำประพันธ์

กลับไปบ้านเราจะตีกว่า	ว่าพลงทางลานางโฉมศรี
ที่ใจเมตตาปราณี	บ้างข้าวมักมีให้ทาน
แล้วออกนาวาคลาไคล	ดูไปใจหายน่าสงสาร
ฝ่ายว่าเสนนี่ที่เป็นพาล	งุ่นง่านไม่ไหวไม่ลาใคร

ถอดคำประพันธ์

กลับไปบ้านเราจะตีกว่า	ว่าพลงทางลานางโฉมศรี
ที่ใจเมตตาปราณี	บ้างข้าวมักมีให้ทาน
แล้วออกนาวาคลาไคล	ดูไปใจหายน่าสงสาร
ฝ่ายว่าเสนนี่ที่เป็นพาล	งุ่นง่านไม่ไหวไม่ลาใคร

ถอดคำประพันธ์

เมื่อนั้น	มเหสีโศกาอยู่ป่าใหญ่
ขึ้นมาจากท่าชลาสัย	ไม่รู้ที่จะไปแห่งใดเลย
เดินพลงทางอุ้มลูกกลาง	เห็นทุกซ์แม่บ้างพ่อสังข์อ้อย
บุกป่าฝ่าไพรแม่ไม่เคย	เพราะกรรมทรมานเขยเจ้าเกิดมา

ถอดคำประพันธ์

เป็นคนหรือจะไ้มาเป็นเพื่อน	มีเหมือนไม่มีโอรสา
ทั้งนี้เพราะอิจันทา	กับอัยโหรามันรู้กัน
ทั้งอัสวศรีมันร่วมใจ	มันเร่งรัดให้แม่ผายผัน
ทั้งอัยเสนจะฆ่าฟัน	อัครจริยใจแม่นั้นแน่นแล้ว

ถอดคำประพันธ์

พระร่วมห้องของน้องยังาลัย	เหตุไรไม่เกรงทูลกระหม่อมแก้ว
พอหลงกลมนตร์มันแนแล้ว	เดินพลงนางแก้วก็โคก
เสียงเสื่อแรดซังกวางทราย	ใจหายกลั่นขวัญหนี
เลือดออกดอกกุชชี่เข้าโคก	เขวีอ้อมสังข์ดำเนินไป

ถอดคำประพันธ์

เดินมา	สุริยาร้อนแรงแสงใส
แลเห็นบ้านป่าพาล้าย	โฉมจตใจเข้าไปพลัน
พบสองเฒ่าปลูกถั่วงา	นางนั่งวันทามขมิ้น
ฝ่ายว่าสองราดูหน้ากัน	ยายถามตานั้นพันใด

ถอดคำประพันธ์

ตานี้ตีร้ายจะไม่ตรง	มันคงกุกิดหาผิดไม่
นัดแนะกันมาหรือว่าไร	ตาเอาใจออกนอกกัน
น้อยหรือนับรูปร่างอย่างกินนร	ยายค้อนตาผวจนตัวลั่น
ฝ่ายตาไทรยายเอาไม่ริน	มึงเห็นสำคัญด้วยอันใด

ถอดคำประพันธ์

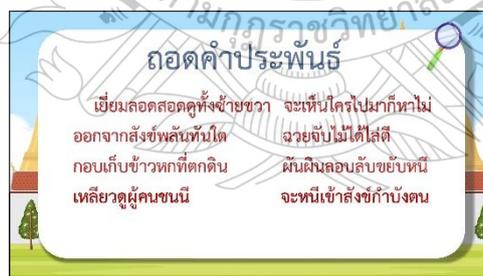
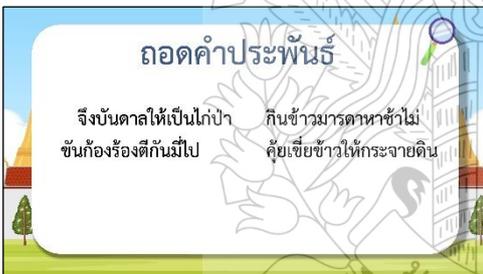
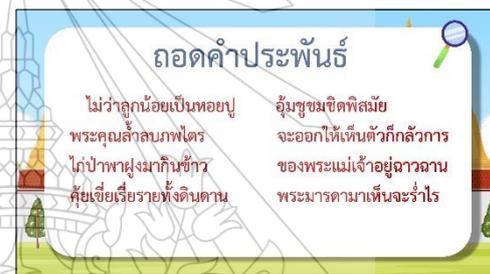
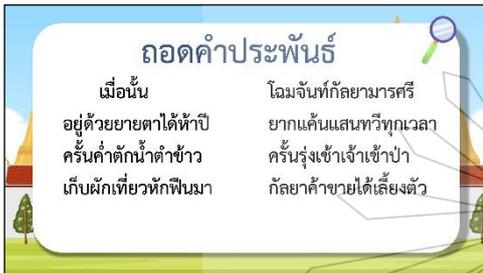
ครวญครวญครวญครวญไม่ว่า	มันบออย่าถึงแม่ข้าไหว
มาแต่ตำบลหนใด	บอกให้แจ้งใจยายตา
นางเล่าแต่ต้นจนปลาย	ตายายพาไปยังเคหา
จัดเหยาเรือนให้มีได้เข้า	ด้วยความเมตตาปราณี

ถอดคำประพันธ์

เมื่อนั้น	โฉมจันทก็ถลายมารศรี
อยู่ด้วยยายตาได้ห้าปี	ยากแค้นแสนทวิทุกเวลา
ครั้นคำคักน้ำคำข้าว	ครั้นรุ่งเช้าเจ้าเข้าป่า
เก็บผักที่หยกพิณมา	กัลยาค้าขายได้เลี้ยงตัว

ถอดคำประพันธ์

อุ้มเอาลูกน้อยหอยสังข์	สุดกำลังแม่แล้วพ่อบุญหัว
เลี้ยงไว้ว่าจะได้เป็นเพื่อนตัว	บุญหัวไม่ช่วยแม่ด้วยเลย
เนื้อเย็นเป็นคนละลูกแก้ว	ห้าหกขวบแล้ววันละลูกเอ๋ย
ก้าคัดจะภิรมย์ชมเขย	ลูกเอ๋ยจะพาทุเลาแรง

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับกลอนบทละคร	วิเคราะห์เกี่ยวกับกลอนบทละครได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับกลอนบทละครได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับกลอนบทละครได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับกลอนบทละครได้ แต่ อธิบายสั้น ๆ
2) แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง	แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้แต่อธิบายสั้น ๆ
3) นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจนสามารถ ยกตัวอย่าง	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณหน้า 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนละคร

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผู้ประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ลงชื่อ.....

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 เจรจาต่อรองเพื่อจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.7

เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร "สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์" แล้ว
วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๗ ประเด็นที่เห็นด้วย

1. เห็นด้วย กับการเสียดสีคุณค่าความรักของแม่ พระนางจันทน์ที่ไม่รู้จัก
ลูกแม่เกิดเป็นของสังข์ ในคืนถึง รักหึงหวงลูกทร และโหมงเรื่องโง
3. ประเด็นใต้ แขนง
1. การใช้อำนาจโดยขาดการพิจารณาทำร้ายสัตว์ล้มตีสั้นใจตามคำ
ยุยงของตัวอวดดีของารรวดเร็ว แล้วตั้ง การใช้ตำแหน่งที่ขาดการตรวจ
สอบข้อเท็จจริง
2. การลงโทษที่รุนแรงเกินเหตุเห็น การตัดนูตัดจุมุกของเขยทั้งนภมอ
ว เป็นการทำเกินกว่าเหตุ
3. การเชื่อโหราศาสตร์มากเกินไปในเรื่อง คนเชื่อดีที่หมายจนตัดสิ้น
ชีวิตผู้อื่นโดยไม่ไตร่ตรอง ก้อน และไม่มีเหตุผลนั่นเอง

8

สรุปความคิด เห็น เป็นวรรคคดที่แสดง ความ ง่ายของ ผู้เป็นแม่ แม้ความ คิด
ในเรื่อง จะไม่รุนแรงและ ต่างจาก แนวคิดปัจจุบันมาก แต่อย่างไร แนว
คิดก็น่าสนใจได้

สมิทธิ ๒๕
๒๕๖๓
๒๕/๖/๒๕

ใบงานที่ 1.7

เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร "สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์" แล้ววิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

1) วิเคราะห์เนื้อเรื่อง

ตอนพระสังข์เกิดออกมาเป็น หอยสังข์ ทำให้ นางจันทน์หวงไม่แม่หรือ มารดา ถูกใส่ร้ายและขับออกจากเมือง ละทิ้งคนรับใช้ของสังคมที่รักสังข์ คนจากลักษณะภายนอกจึงมองไม่เห็นว่าเป็น สิริมกมล รัชชชตะตา เนื้อเรื่อง แสดงให้เห็นว่า พระสังข์จะมีอุปนิสัยแตกต่างจากคนอื่นแต่ทำไม เป็นผู้มีบุญญาธิการ ภายหลังมาเกิดสังข์ทอง สิริตะตาซึ่งมีหน้าพระสังข์แล้ว แสดงแนวคิดที่ว่า "คนค่าของตัวดีกัน ทั้งภายนอกแต่อยู่ที่การกระทำและบุญบารมี" นอกจากนี้ความรักของแม่ที่มีต่อลูกเป็นแรงผลักดันของเรื่อง นางจันทน์แม่ถูกขับไล่ก็ยังมีสติอยู่กับลูกด้วยความเป็นแม่ที่ดีของเรื่อง นางจันทน์แม่ถูกขับไล่ก็ยังมีสติอยู่กับลูกด้วยความเป็นแม่ที่ดีของเรื่อง

2) วิเคราะห์คำดำเนินสังคม

วิเคราะห์สะท้อนความเชื่อเรื่องวิหังคารวรรคตวรรคตในสังคมโบราณระบอบ คบวิเวก และบทกวีของวรรคต ในบทนี้แม่ผู้เลี้ยงสังข์และลูก การใช้อำนาจโดยขาด เหตุผลของผู้ปกครอง

3) วิเคราะห์ตัวละครเอก

กลอนบทละครมีการใช้ถ้อยคำไพเราะ กระชับและมีการใช้โวหารเปรียบ เทียบทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนเห็นตอนที่พระสังข์ตกน้ำอยู่ใน ธารน้ำที่ทศกัณฐ์ของสังข์ตกน้ำทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยและสงสัยตาม ขบวนการตัวละครมีการใช้สำนวนดี เช่น รลีสักตอนหนึ่งลิตพราก และถูก ใส่ร้ายใส่ร้ายว่านี่ ในการพิจารณาความรักของแม่ที่ถูกขับออกจากบ้าน สิบบุญญาธิการและอนาคตอันยาวไกล

4) ความคิดเห็นโต้แย้งเรื่องราวที่เจอผล

แม่เรื่องว่า สังข์ เป็นผู้มีบุญญาธิการและประสบความสำเร็จในอนาคต เพราะบุญบารมี แต่ทั้งนี้แล้วเกิดจากความพหุขามอดทนในตรรกะท่าของตน

ชื่อ นนทการ วเวียน ชั้น ม.3 เลขที่ ๙๙

วันที่ 22.๕.๖๘ อมตะ

วิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สื่อนวัตกรรมด้วยวจนภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

จำนวนเวลาที่สอน 2 ชั่วโมง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ชื่อผู้สอน นางสาวพิพิม วรวงษ์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านข่าวและเหตุการณ์สำคัญในสังคม ต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ถูกต้อง (K)
- 2) นักเรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ (P)
- 3) นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ (A)

5. สาระการเรียนรู้

- 1) ความรู้ (K) - อธิบายความหมายของข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ถูกต้อง
- 2) ทักษะ (P) - อ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) - เห็นคุณค่าของการอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- มีวินัย
- อยู่อย่างพอเพียง
- รักความเป็นไทย
- ซื่อสัตย์สุจริต
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีจิตสาธารณะ

8. กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

- 1) ครูเริ่มชั่วโมงด้วยการทักทายนักเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญ “นักเรียนคิดข่าวและเหตุการณ์สำคัญใดในปัจจุบันที่กำลังเป็นกระแสสังคมมากที่สุด?”

8.2 ชั้นสอน (1 ชั่วโมง 15 นาที)

ขั้น 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือชั้นทุกข์

- 1) ครูนำเสนอและอธิบายความหมายของข่าวและเหตุการณ์สำคัญ พร้อมให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้น 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในรูปของการตั้งสมมติฐานหรือชั้นสมมุติ

- 1) นักเรียนรวมกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ กลุ่มละ 3-4 คน
- 2) ให้นักเรียนระดมความคิดอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์สำคัญที่กำหนดให้ วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง

ขั้น 3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาและการทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลหรือชั้นนิโรธ

- 1) ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1.8 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ เรื่องสถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย - กัมพูชา”

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการสรุปผลหรือขั้นมรรค

1) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ

ขั้นสรุป (30 นาที)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข่าวและเหตุการณ์สำคัญ เรื่อง สถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย - กัมพูชา” เพิ่มเติม

9. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของข่าวและ เหตุการณ์สำคัญได้ถูกต้อง (K)	สังเกตการตอบคำถาม และการอภิปรายกลุ่ม	แบบสังเกตการ ตอบคำถาม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนสามารถอ่านเชิง วิเคราะห์จากข่าวและ เหตุการณ์สำคัญได้ (P)	ตรวจใบงานที่ 1.8	ใบงานที่ 1.8 เรื่อง สถานการณ์ปะทะ ชายแดน “ไทย - กัมพูชา”	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- นักเรียนเห็นคุณค่าของการ อ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและ เหตุการณ์สำคัญ (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต พฤติกรรม	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- สังเกตความสามารถ ในการสื่อสาร - สังเกตความสามารถ ในการคิด - สังเกตความสามารถ ในการแก้ปัญหา	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณภาพอยู่ในระดับดี (2) ผ่านเกณฑ์

10. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

- 1) ใบความรู้ที่ 1.8 เรื่อง “ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ”
- 2) ใบงานที่ 1.8 “การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ เรื่อง สถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย-กัมพูชา”

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของท่วงและเหตุการณ์สำคัญ
ได้ถูกต้อง เข้าใจองค์ประกอบของท่วง และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิด
เห็นได้เป็นอย่างดี

ด้านทักษะ / กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถผ่านและวิเคราะห์ท่วงได้อย่างเป็นระบบ
ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีความตั้งใจเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

2) ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนมีพื้นฐานการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนตามบทเรียนได้ทำ
และทำกิจกรรม มีนักเรียนบางส่วนไม่ศรัทธาในส่วนท่วง สักขังสื่อประกอบการเรียนรู้อย่าง
มีไว้จำกัด ส่งผลต่อความเข้าใจเนื้อหาของนักเรียน

3) แนวทางแก้ไข

จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน โดยให้
สื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม และมีส่วน
ร่วมมากขึ้น ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
อย่างสร้างสรรค์ เฝ้าติดตามศึกษาพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่

12. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตระหนักในผู้เรียนศักยภาพการเรียนรู้ สถานการณ์ปัจจุบัน

ที่นำเสนอให้ ท่วงนำเสนอหน้าชั้นเรียน ในสื่ออื่นๆ วิเคราะห์

ประเด็นที่นำเสนอ โดยตรง ส่งเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีต่อไป

ลงชื่อ

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใบความรู้ที่ 1.8

เรื่อง “ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นำเสนอทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลที่ได้พิสูจน์แล้วว่าน่าสนใจ ทันเหตุการณ์ และเป็นประโยชน์ (กวี จงกิจถาวร, 2545) เป็นการรายงานอย่างทันที่ (Event) ข้อเท็จจริง (Fact) และความคิดเห็นของแหล่งข่าว (Opinion) จำนวนมากให้ความสนใจ Rivers (1984)

ประเภทของข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

- 1) ข่าวเบา (Soft News) ข่าวที่มีน้ำหนักของความสนใจอารมณ์ ความอยากรู้ของประชาชนได้ในทันทีทันใด
- 2) ข่าวหนัก (Hard News) คือข่าวที่มีน้ำหนักเกี่ยวกับ ความรู้ ความคิดเห็นสร้างภูมิปัญญา มากกว่าการให้แต่ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

ประเภทของข่าวแบ่งตามเนื้อหาของข่าว

1. ข่าวการเมือง 2. ข่าวการศึกษา 3. ข่าวต่างประเทศ 4. ข่าวสิ่งแวดล้อม 5. ข่าวเศรษฐกิจ
6. ข่าวกีฬา 7. ข่าวบันเทิง 8. ข่าวอาชญากรรม 9. ข่าวภูมิภาค 10. ข่าวไอที

ลักษณะของข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

ความทันที่ : ข่าวและเหตุการณ์สำคัญควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่และมีการรายงานอย่างทันที่

ความน่าสนใจ : ข่าวและเหตุการณ์สำคัญควรเป็นเรื่องที่ผู้คนจำนวนมากสนใจและติดตาม

ความสำคัญ : ข่าวและเหตุการณ์สำคัญควรเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง

ความถูกต้อง : ข่าวและเหตุการณ์สำคัญควรเป็นเรื่องที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

ความชัดเจน : ข่าวและเหตุการณ์สำคัญควรมีการนำเสนอที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

ตัวอย่าง : การเลือกตั้งทั่วไป, การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ, การประกาศใช้กฎหมายใหม่, การเปิดตัวโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความสำคัญ

ข่าวและเหตุการณ์สำคัญมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคม การติดตามข่าวสารและเหตุการณ์สำคัญช่วยให้ประชาชนเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูล บอกข่าวสารข้อมูล แจ้งเหตุเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนทราบ และหาทางป้องกันแก้ไข ซึ่งข่าวนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริงกับถูกต้อง เป็นกลาง รวดเร็ว สามารถตรวจสอบได้ โดยการเปิดรับข่าวสารของประชาชน ขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนบุคคล

คุณสมบัติของข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

1) ความเที่ยงตรง (Accuracy) 2) ความสมดุลและเป็นธรรม (Balance and Fairness) 3) ความเป็นกลาง (Objectivity) 4) สั้น ชัดเจน และเข้าใจง่าย (Concise and Clear) 5) ทันต่อเหตุการณ์ (Recentness)

นอกจากนี้ ข่าว ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ให้ความหมายว่า คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ, คำบอกกล่าว, คำเล่าลือ คำว่า “ข่าว” ถ้ามองในแง่ของการสื่อสารข้อมูลก็จัดว่าเป็นข้อมูลชนิดหนึ่งที่จะต้องมีส่วนทำให้เกิดข่าว ผู้ส่งข่าว สื่อกลางที่ใช้ในการส่งข่าวและผู้รับข่าว ในระหว่างสงครามข่าวส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลของฝ่ายตนเอง และฝ่ายตรงข้ามในปัจจุบันเรามีข่าวสารหลากหลายประเภทมากมายตามแต่ที่ผู้คนจะต้องการรู้

“ข่าว” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า NEWS ซึ่งมีผู้สันนิษฐาน ถึงที่มาของคำ ๆ นี้ไว้ แตกต่างกันไปบ้างก็มาจากอักษรแรกของคำ 4 คำ คือ N-E-W-S ข่าวคือรายงาน อุบัติการณ์ที่มีที่มาจากทุกทิศทาง จอห์น บี โบการ์ต (John B. Bogart) บรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ซัน กล่าวว่า “หมากัดคนไม่เป็นข่าว แต่เมื่อคนกัดหมานั้นแหละคือ ข่าว” When a dog bites a man isn't news but while a man bites a dog that's news.

การวิเคราะห์ข่าว

การวิเคราะห์ข่าว คือ การพิจารณาและประเมินข่าวสารอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าว, แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น, ประเมินความน่าเชื่อถือของข่าว, และพิจารณาผลกระทบของข่าวที่มีต่อสังคม การวิเคราะห์ข่าวช่วยให้เราเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข่าว

ทำความเข้าใจข่าว อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาข่าวอย่างละเอียด ระบุประเด็นหลัก และทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ตรวจสอบว่าข้อมูลในข่าว เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ หรือเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้เขียน ประเมินความน่าเชื่อถือของ ข่าวพิจารณาแหล่งที่มาของข่าว ผู้เขียนและหลักฐานที่อ้างอิง เพื่อประเมินว่าข่าวมีความน่าเชื่อถือ เพียงใด วิเคราะห์ผลกระทบ พิจารณาว่าข่าวมีผลกระทบอย่างไรต่อสังคม ต่อกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ใบงานที่ 1.8 (แบบกลุ่ม)

เรื่อง สถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย-กัมพูชา”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย-กัมพูชา”

ศบ.ทก.ประณามกัมพูชาไร้มนุษยธรรม "โจมตีพลเรือน" ใช้โล่มนุษย์-เลี้ยงเจรจา

ศบ.ทก. ประณามกัมพูชา ไม่จริงใจหยุดยิงกลับใช้อาวุธหนัก ทั้งปืนใหญ่ - ปืนใหญ่กระสุนวิถีโค้ง จรวดหลายลำกล้อง MB-21 ยิงใส่ไทย แคมป์ใช้ชาวกัมพูชาเป็นโล่มนุษย์อย่างไร้มนุษยธรรม ยังปฏิเสธการเจรจาทวิภาคีมาตลอด ใช้กระแสชาตินิยมปลุกปั่นความขัดแย้ง วันนี้ (27 ก.ค.2568) ศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานการณ์เรือนชายแดน ไทย - กัมพูชา หรือ ศบ.ทก. โดย พล.ร.ต.สุรสันต์ คงสิริ โฆษก ศบ.ทก. ด้านความมั่นคง พร้อมด้วย นางมาระตี นะลิตา อ้นดาโม รองอธิบดีกรมสารนิเทศ และรองโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ แถลงสรุปสถานการณ์ชายแดนไทยกัมพูชา พล.ร.ต.สุรสันต์ กล่าวว่า ในประเด็นด้านความมั่นคง จากประเด็นการเรียกร้องของหลายประเทศ ให้ ไทย-กัมพูชา หยุดยิง ไทยเห็นด้วยในหลักการแต่จะทำได้ กัมพูชาจะต้องมีความจริงใจและเข้าร่วมในขั้นตอนและรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้งหยุดยิงเป็นที่ประจักษ์ แต่กัมพูชายังส่งกำลังปะทะในพื้นที่บริเวณชายแดน เขาพระวิหารเวลา 02.10 น. และยิงจรวด BM-21 ในช่วงเวลา 06.10 น. ที่ผ่านมาในพื้นที่บ้านตาโสร้ อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ทำให้บ้านเรือนเสียหาย และเมื่อวันที่ 26 ก.ค.2568 เวลา 15.30 น. กระสุนปืนใหญ่ของกัมพูชาพุ่งเป้าใส่โรงพยาบาลในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จ. ศรีสะเกษและโรงพยาบาลบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ยังใช้ประชาชนกัมพูชาเป็นโล่กำบังตั้งอาวุธยิง ถือเป็นการใช้ประชาชนผู้บริสุทธิ์อย่างไร้มนุษยธรรม ถือเป็นการละเมิดอนุสัญญาเจนีวาอย่างชัดเจน และขอประณามเรื่องของความไม่จริงใจในการพูดคุยจากฝ่ายกัมพูชา ที่ผ่านมาฝ่ายกัมพูชาได้ปฏิเสธและเลื่อนการพูดคุยในเวทีทวิภาคีหลายครั้ง ทั้งเวที JBC GBC หรือ RBC ซึ่งใครมองว่าการประชุมต่าง ๆ สามารถนำประเด็นที่เป็นปัญหาข้อขัดแย้งสามารถพูดคุยได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ และสังเกตได้ว่าที่ผ่านมากัมพูชามีการเสริมกำลังทางทหาร มีการเตรียมที่มั่นตัดแปลงในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง มีการวางทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ถือเป็นการละเมิดอนุสัญญาออกตาวาและการแสดง

ทำที่ยั่วส่งเสริมการปลูกระดมมวลชนชาวกำพูชาทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าสู่ความตึงเครียด บริเวณแนวชายแดน พร้อมสรุปสถานการณ์ที่ผ่านมาตามที่ถูกแทนเหล่าทัพในพื้นที่รายงานมาคือฝ่ายกำพูชายังคงดำเนินการใช้อาวุธหนัก ทั้งปืนใหญ่, ปืนใหญ่กระสุนวิถีโค้ง, จรวดหลายลำกล้อง, MB-21, ข่าวดสารความเคลื่อนไหวว่าอาจมีการใช้อาวุธที่มีประสิทธิภาพ เช่น PHL-03 RM - 70 และ BM-21 จรวดหลายลำกล้อง ส่วนจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในวันนี้ นับตั้งแต่เวลา 09.00 น. เป็นต้นมา เสียชีวิตทั้งหมด 13 คนยังคงเดิม บาดเจ็บสาหัสเพิ่ม 1 คน เป็น 11 คน บาดเจ็บปานกลาง 12 คน และบาดเจ็บเล็กน้อย 13 คน รวมยอดทั้งหมด 49 คน พร้อมกันนี้ได้กล่าวชื่นชมหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุขในการช่วยเหลือประชาชนในการอพยพจากพื้นที่โดยเร่งด่วน ให้อยู่ในที่ปลอดภัย สำหรับปัญหาความขัดแย้งในปัจจุบันชี้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากนโยบายของรัฐบาลกำพูชา ไม่ใช่เกิดจากปัญหาโดยประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ จึงขอวอนให้ประชาชนชาวไทยหยุดแสดงความรุนแรงด้วยการใช้ถ้อยคำหรือใช้กำลัง หรือการดูหมิ่นเหยียดหยามชาวกำพูชาที่อยู่ในไทยอย่างสุจริต เช่น ผู้ใช้แรงงาน นักเรียน นักศึกษาชาวกำพูชา หรือผู้ประกอบการในทุกสาขาวิชาชีพ เว้นกรณีที่ชาวกำพูชาแสดงกิริยาก้าวร้าวขอให้ใช้สติและเหตุผล พุดจาตักเตือนโดยหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงหากเหตุสุดวิสัยขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในการดำเนินการทางกฎหมาย

นางมาระตี กล่าวถึงความคืบหน้าในมติดังานด้านต่างประเทศ ทั้งมติที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือ UNSC ที่จัดประชุมแบบปิดหรือเกี่ยวกับสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย - กำพูชา มีสมาชิก 15 ประเทศและคู่กรณีคือไทยและกำพูชาเข้าร่วม ซึ่งเป็นโอกาสให้ไทยได้ย้ำจุดยืนต่อประชาคมโลกด้วยหลักฐานที่หนักแน่นและข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่ากำพูชาเป็นฝ่ายริเริ่มเปิดฉากยิงก่อนโจมตีเป้าหมายพลเรือนไทย มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก อีกทั้งมีการอพยพประชาชนหลักแสนคน และยังเป็นการละเมิดกฎหมายรองประเทศและหลักการมนุษยธรรมอย่างร้ายแรง การทหารหรือเป็นหลักการกว้างในทิศทางเดียวกัน 1. เรียกร้องให้สองฝ่ายลดความตึงเครียดและแก้ไขโดยสันติวิธี เช่นการใช้วิธีการทูตหรือการเจรจาวิภาคี 2. หลายประเทศสมาชิกสนับสนุนบทบาทของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามกฎบัตรอาเซียน ย้ำว่าสถานการณ์ชายแดนไทย-กำพูชา เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ที่ประชุม UNSC ไม่ได้มีมติหรือการออกเอกสารผลลัพธ์ใด ถือเป็นสิ่งที่ตีแสดงว่ารัฐสมาชิกต่าง ๆ มีความเข้าใจในจุดยืนและการดำเนินการของฝ่ายไทย ส่วนการประชุมการโจมตีเป้าหมายพลเรือน ซึ่งเมื่อวานนี้ (26 ก.ค.)

กระทรวงการต่างประเทศได้ออกแถลงการณ์ประณามอย่างรุนแรงการโจมตีพลเรือนโดยฝ่ายกัมพูชา เป็นการกระทำไร้มนุษยธรรมและขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ คืออนุสัญญาเจนีวา 1949 ข้อ 19 ฉบับที่หนึ่งที่เกี่ยวกับการคุ้มครองหน่วยแพทย์และสถานพยาบาล และข้อ 18 ฉบับที่สองเกี่ยวกับภารกิจเรื่องการคุ้มครองโรงพยาบาลฝ่ายพลเรือน กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศเพื่อแสดงการประณามอย่างรุนแรงต่อการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง และจะพบกับสำนักงาน ICRC ในวันอังคารที่ 29 ก.ค.นี้ เพื่อหารือและชี้แจงเพิ่มเติม ไทยต้องการสื่อสารไปยังประชาคมโลกว่า การกระทำไร้มนุษยธรรมอันต่อเนื่องของกัมพูชา เป็นสิ่งที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องร่วมกันประณาม เมื่อเข้านี้กัมพูชาโจมตีสถานที่ต่าง ๆ ของพลเรือนในไทย ข้อเสนอในการหยุดยิงและบทบาทการต่างประเทศ เรื่องการเรียกร้องให้สองฝ่ายหยุดยิง ย้ำว่ากัมพูชาจะต้องแสดงถึงความจริงใจในการหยุดยิงก่อน โดยเฉพาะการโจมตีที่ไม่เลือกเป้าหมาย และกระทรวงการต่างประเทศต้องออกแถลงการณ์ชี้แจงต่อสื่อต่างประเทศ และกรณีทหารกัมพูชาใช้อาวุธร้ายแรงโจมตีบ้านเรือนประชาชนในจังหวัดสุรินทร์เมื่อช่วงเช้า 27 ก.ค. ที่ผ่านมา และเพื่อตอบโต้การบิดเบือนข้อมูลของกัมพูชาที่กล่าวหาฝ่ายไทยว่าไทยเป็นผู้ริเริ่ม ส่วนสื่อมวลชนต่างประเทศที่ลงพื้นที่ไปติดตามทำข่าวรายงานสถานการณ์บริเวณชายแดน ทางกรมประชาสัมพันธ์จะเป็นผู้ประสานหลักร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อประสานงานและให้ข้อมูล

เฉลยใบงานที่ 1.8

เรื่อง สถานการณ์ปะทะชายแดน “ไทย-กัมพูชา”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) วิเคราะห์ข้อเท็จจริง (Fact) จากข่าวสามารถสรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

1. มีเหตุปะทะบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะพื้นที่เขาพระวิหาร และจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษและบุรีรัมย์
2. มีรายงานการใช้อาวุธหนัก เช่น ปืนใหญ่และจรวดหลายลำกล้อง
3. มีผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บ รวมทั้งความเสียหายต่อบ้านเรือนและสถานพยาบาล
4. มีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย
5. กระทรวงการต่างประเทศของไทยออกแถลงการณ์ประณามการกระทำที่ละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ
6. มีการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) เพื่อหารือสถานการณ์ดังกล่าว
7. หลายประเทศเสนอให้ใช้แนวทางสันติวิธีและการเจรจาทางการทูต

2) วิเคราะห์ข้อคิดเห็น (Opinion) ข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นหรือการแสดงทัศนคติ เช่น

1. การกล่าวว่าอีกฝ่าย “ไร้มนุษยธรรม”
  2. การระบุว่าอีกฝ่าย “ไม่จริงจังในการเจรจา”
  3. การมองว่าสถานการณ์เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพระหว่างประเทศ
  4. การวิเคราะห์ว่าสาเหตุเกิดจากนโยบายของรัฐบาล ไม่ใช่ประชาชน
- ข้อคิดเห็นเหล่านี้เป็นการตีความหรือแสดงจุดยืนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านควรพิจารณาข้อมูล

จากหลายแหล่งประกอบกัน

3) การวิเคราะห์เชิงเหตุผล

ข่าวนี้นำเสนอข้อมูลจากมุมมองของฝ่ายไทยเป็นหลัก จึงควรตระหนักว่าอาจยังไม่ครอบคลุม มุมมองของอีกฝ่ายการใช้ถ้อยคำที่รุนแรงอาจมีผลต่อความรู้สึกของประชาชน และอาจกระตุ้นกระแสชาตินิยม อย่างไรก็ตาม ข่าวยังสะท้อนความพยายามใช้กลไกทางการทูตและองค์การระหว่างประเทศ

ในการแก้ไขปัญหา การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงควรแยกแยะว่า ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็นหรือการสื่อสารเชิงนโยบาย

4) สรุปเนื้อหาข่าว

ข่าวกล่าวถึงสถานการณ์ความตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งมีการใช้อาวุธหนัก และส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ฝ่ายไทยออกแถลงการณ์ประณาม การกระทำดังกล่าว และนำประเด็นเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันหลายประเทศเรียกร้อง ให้ทั้งสองฝ่ายใช้แนวทางสันติวิธีและการเจรจาเพื่อลดความตึงเครียด

5) แสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

กลุ่มเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างประเทศควรแก้ไขด้วยการเจรจาและการใช้กลไกทางการทูต เป็นหลัก เพราะความรุนแรงส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั้งสองฝ่าย การนำเสนอข่าวควรใช้ ถ้อยคำอย่างระมัดระวัง และประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสาร เพื่อไม่ให้เกิดความ เกลียดชังหรือความเข้าใจผิดระหว่างกัน

สรุป

การอ่านข่าวเชิงวิเคราะห์ช่วยให้สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น เข้าใจบริบทของ เหตุการณ์ และใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ ไม่ตัดสินสถานการณ์จากข้อมูล ด้านเดียว

เกณฑ์การประเมิน เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1) วิเคราะห์เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญ	วิเคราะห์เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	วิเคราะห์เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
2) บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ ถูกต้อง อธิบายอย่างชัดเจน	บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ แต่อธิบายสั้น ๆ
3) วิเคราะห์และสรุปเนื้อหา	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน สามารถ ยกตัวอย่าง	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ถูกต้อง อธิบายอย่าง ชัดเจน	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ถูกต้องแต่ไม่ละเอียด	วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาได้ แต่อธิบายสั้น ๆ

หมายเหตุ : คำนวณหน้า 5 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 16-20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-5 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แบบสังเกตการตอบคำถาม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับแบบสังเกตการตอบคำถามตามที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	นักเรียนกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม	นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ ตอบคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตอบ คำถาม	นักเรียนใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาอย่าง เหมาะสมในการตอบคำถาม	นักเรียนอธิบายคำตอบชัดเจนและตรง ประเด็น
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการทำงานแบบกลุ่ม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2/2568

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ	การใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน	การใช้ภาษาที่เหมาะสมสละสลวย	ความคิดสร้างสรรค์และน่าสนใจ	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
		(5)	(5)	(5)	(5)	(20)	
1	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
2	1.						
	2.						
	3.						
	4.						
3	1.						
	2.						
	3.						
	4.						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18-20 คะแนน คุณภาพระดับ ดีมาก
คะแนน 11-17 คะแนน คุณภาพระดับ ดี
คะแนน 6-10 คะแนน คุณภาพระดับ พอใช้
คะแนน 0-5 คะแนน คุณภาพระดับ ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือใน การทำ กิจกรรม		กล้าออกมา แสดงความ สามารถ		เข้าร่วม กิจกรรม ด้วยความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	รายการประเมิน/ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		ดี เยี่ยม	ดี	ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
		(3)	(2)	(1)	(0)
1. ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ - ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษา ได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ				
	1.4 เจาะจ่าต่อร้องเพื่อจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถ ในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิด/วิเคราะห์				
	2.2 ทักยะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้ เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2/2568

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	สมิณัย	ใฝ่เรียนรู้	มุ่งมั่นในการทำงาน	รักความเป็นไทย	รวม
		(3)	(3)	(3)	(3)	(12)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ

ดีเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่าเสมอ (3 คะแนน)

ดี หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง (2 คะแนน)

ผ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (1 คะแนน)

ไม่ผ่าน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม (0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล

ดีเยี่ยม = 13-15 คะแนน

ดี = 9-12 คะแนน

ผ่านเกณฑ์ = 1-8 คะแนน

ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

ผู้ประเมิน

ลงชื่อ.....

(นางสาวพิพิม วรวงษ์)

ใบงานที่ 1.8

เรื่อง สถานการณ์ปะทะชายแดน "ไทย - กัมพูชา"

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสรายวิชา ท23102 ภาคเรียนที่ 2/2568 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วศึกษาการอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญที่
กำหนดให้ บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นและวิเคราะห์สรุปเนื้อหาของข่าว

8

1) วิเคราะห์ข้อเท็จจริง (Fact)

- เกิดเหตุปะทะบริเวณชายแดนที่มีการใช้อาวุธหนัก
- มีผู้เสียชีวิตบาดเจ็บเจ็บอบจากพื้นที่ และเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน
- หลายประเทศเสนอให้ใช้การเจรจาและสันติวิธี

2) ข้อคิดเห็น (Opinion)

- การกล่าวหาอีกฝ่ายว่า "ไร้ไมตรี ไม่มีมนุษยธรรม"
- การระบุข้ออีกฝ่าย "ไม่จริงจริงในการเจรจา"
- การวิเคราะห์สาเหตุก็ขึ้นอยู่กับของรัฐบาลไม่ใช่งบประมาณ

สรุปการวิเคราะห์เชิงเหตุผล

การอ่านข่าวเชิงแยกข้อเท็จจริง ออกจากการคิดเห็นพิจารณาข้อมูลรอบด้าน
และเหตุผลก่อนสรุปหรือเชื่อข้อมูลใดๆ ก่อนจะเชื่อข้อมูลต่างๆ เพราะถ้า
เงื่อนงำแล้วเชื่อเลย อาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดกับข้อมูลได้ และส่งผลเสียให้
กับคนอื่น

วันที่ 29 ต.ค. 68
ดีดี

เกณฑ์การประเมิน	ชื่อสมาชิกกลุ่ม
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหา (5 คะแนน) - การวิจารณ์แนวคิด (5 คะแนน) - เปรียบเทียบเหตุการณ์กับชีวิตจริง (5 คะแนน)	1) สยาม เคนรเนนทกร วรแจ้ง. 2) พงษ์ศิริยากร สดุษฎี 3) นงนุช พงษ์ 4) ศ.ม. เด่นร์ ชันวาท กวอชทอง

แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ฉบับนี้เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. นักเรียนใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

ข้อ 1-3 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. งานเขียนเชิงสร้างสรรค์เรื่อง “คิดให้นอกกรอบ (แรงบันดาลใจ : การคิดอย่างสร้างสรรค์)” ให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด
  - ก. การคิดประเด็นใหม่
  - ข. การคิดอย่างสร้างสรรค์
  - ค. การคิดเห็นที่แตกต่างกัน
  - ง. การคิดหาทางแก้ไขปัญหา
2. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
  - ก. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรใช้ภาษาระดับทางการ
  - ข. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะเป็นงานร้อยแก้วเท่านั้น
  - ค. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะเป็นงานร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว
  - ง. ความรู้ทางหลักการใช้ภาษาจะช่วยให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างชัดเจน
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ
  - ก. ผู้แต่ง
  - ข. ผลกระทบต่อผู้อ่าน
  - ค. การประเมินคุณค่าของงานเขียนอย่างลึกซึ้ง
  - ง. องค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเขียน เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก ภาษา การใช้สัญลักษณ์

ข้อ 4-7 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสารคดีเชิงประวัติศาสตร์

4. หลักการเขียนสารคดีเชิงประวัติศาสตร์มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวคิดสำคัญเพื่ออะไร

- ก. เพื่อหาแก่นเรื่องที่อ่าน
- ข. เพื่อตีกรอบของเนื้อหาให้แคบลง
- ค. เพื่อที่จะสามารถตั้งชื่อเรื่องได้ง่ายขึ้น
- ง. เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการให้อ่านสารคดี
5. เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี เกี่ยวกับ “พระเจ้าตากสินมหาราช” ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ก. การกอบกู้เอกราชจากพม่าหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2
- ข. เจ้าตากสินทรงครองราชย์ได้ 10 ปี พระองค์ถูกสำเร็จโทษ
- ค. ทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ ในปี พ.ศ. 2315
- ง. ย้ายราชธานีมาตั้งที่กรุงธนบุรีหลังจากก่อกบฏได้ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325
6. สารคดีเชิงประวัติศาสตร์เป็นงานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
- ก. ให้ความรู้เรื่องราวที่เป็นสาระ
- ข. ให้ความรู้และสร้างจินตนาการ
- ค. ให้ความรู้บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง
- ง. ให้ความรู้ ข้อคิด ข้อเท็จจริง คติ ข้อแนะนำ
7. ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ได้ถูกต้องที่สุด
- ก. ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้
- ข. ช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความในอดีตได้อย่างลึกซึ้ง
- ค. ช่วยให้เราเข้าใจที่มาของวัฒนธรรม ค่านิยม และความเป็นมาของสังคม
- ง. ช่วยให้เข้าใจมุมมองที่แตกต่างและเข้าใจประวัติศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ
- ข้อ 8-11 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดี**
8. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคดี ตรงกับข้อใด
- ก. มุ่งให้ความรู้โดยสอดแทรกความบันเทิงให้แก่ผู้อ่าน
- ข. มุ่งส่งเสริมสติปัญญาและข้อคิดคติเตือนใจให้แก่ผู้อ่าน
- ค. มุ่งให้ความบันเทิงและมีการใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- ง. มุ่งเน้นการเลือกสรรถ้อยคำให้สละสลวยเพื่อสร้างบรรยากาศ

9. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบันทึกคติต้องมืองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในเรื่องใด
- ภาษาเป็นเพียงบทสนทนาที่สมมติขึ้นเท่านั้น
  - ชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน
  - เวลาและสถานที่ควรสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องเพื่อความสมจริง
  - มีการลำดับเรื่องโดยการเล่าย้อนหลังเพื่อให้เรื่องชวนติดตาม
10. บันทึกคติเรื่องนิราศหนองคายอยู่ในสมัยรัชกาลใด
- รัชกาลที่ 2
  - รัชกาลที่ 3
  - รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
11. บันทึกคติเรื่องสั้นเรื่องแรกของไทยคือเรื่องใด
- สนุกินีนิก
  - ละครแห่งชีวิต
  - ความไม่พยายาม
  - ศัตรูของเจ้าหล่อน
- ข้อ 12-14 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ**
12. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของ "บทความ"
- ความเรียงร้อยแก้วที่มีเหตุผลสนับสนุน
  - ความเรียงร้อยแก้วที่มีหลักฐานสนับสนุน
  - ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากข้อเท็จจริง
  - ความเรียงร้อยแก้วที่เขียนจากเรื่องสมมุติ
13. บทความ "กฎหมายใหม่ รู้ไว้ ปร่าบภัยไซเบอร์" คือ บทความประเภทใด
- บทความเชิงข่าว (News Article)
  - บทความเชิงวิเคราะห์ (Analytical Article)
  - บทความเชิงสาระ (Informational Article)
  - บทความแสดงความคิดเห็น (Opinion Piece)

14. การเขียนแสดงแนวคิดของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ เป็นบทความประเภทใด

- ก. บทบรรณาธิการ
- ข. บทความวิจารณ์
- ค. บทความวิชาการ
- ง. บทความวิเคราะห์

ข้อ 15-17 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

15. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อคิดจากนิทานเรื่อง “สะใภ้งูพิษ”

- ก. เครื่องเตือนใจถึงความเสียสละ
- ข. ความโลภเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์
- ค. ความรักของแม่คือความรักที่ยิ่งใหญ่
- ง. รูปลักษณ์อาจหลอกสายตา แต่จิตใจจะเปิดเผยความจริงเสมอ

16. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง “ราชสีห์กับหนู” ข้อใดถูกต้องที่สุด

ราชสีห์ตัวหนึ่งกำลังนอนหลับอยู่ มีหนูตัวหนึ่งวิ่งไปบนหน้าราชสีห์ จึงตกใจตื่นและโกรธพร้อมกับจับหนูไว้ได้และจะฆ่าเสีย แต่เจ้าหนูได้อ้อนวอนและขอชีวิตไว้ โดยจะตอบแทนคุณในภายหลัง ราชสีห์หัวเราะและก็ปล่อยเจ้าหนูไป ต่อมาวันหนึ่งราชสีห์ถูกนายพรานจับมัดไว้ด้วยเชือกหลายเส้นจึงส่งเสียงร้องดังจนเจ้าหนูนั่นได้ยิน มันจึงมาช่วยกัดเชือกจนขาดและช่วยชีวิตราชสีห์ไว้ได้

- ก. ไม่ทำร้ายผู้อื่น
- ข. มีความกตัญญูรู้คุณ
- ค. มีความเมตตากรุณา
- ง. ไม่ดูถูกคนที่ต่ำต้อยกว่าตน

17. ข้อใดมิใช่สิ่งที่ผู้อ่านได้จากการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทาน

- ก. ได้เห็นถึงความคิดของคนในยุคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
- ข. ทำให้เกิดความเชื่อว่าผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์มักจะมีจิตใจที่ดีงามทุกคน
- ค. คติสอนใจที่แฝงไว้ในนิทานทำให้เกิดวิจรรณญาณในการคิดและนำไปปฏิบัติได้
- ง. คุณธรรมที่ปรากฏในนิทานจะเป็นอุทาหรณ์ทำให้คนอยากทำแต่คุณงามความดีเสมอ

ข้อ 18-20 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณา

18. ข้อใดเป็นสื่อโฆษณาที่แตกต่างจากข้ออื่น
- อัมโฆษณาแป้งมิสทีน
  - นัทโฆษณายาสระผมแพนทีน
  - แพนเค้กโฆษณากล่องวงจรปิดฟูจิโกะ
  - ตัวละครในเรื่อง 3 หนุมเนื้อทองใช้เครื่องสำอางมิสทีน
19. ข้อใดเกี่ยวข้องกับสื่อโฆษณาน้อยที่สุด

- ชักจูงใจผู้บริโภค
  - การเผยแพร่ข้อมูลสินค้า
  - เพิ่มยอดในการจำหน่าย
  - มีความเป็นธรรมกับผู้บริโภค
20. ข้อใดกล่าวถึงการอ่านเชิงวิเคราะห์จากสื่อโฆษณาได้ถูกต้อง
- เป็นการอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน
  - เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาจิตใจและก่อให้เกิดความจรรโลงใจ
  - เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าอย่างมีเหตุผล
  - เป็นการอ่านเพื่อขยายความจากเรื่องที่อ่านให้ครอบคลุมมากขึ้น

ข้อ 21-28 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร

21. จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ เพราะเหตุใดนางจันท์เทวีจึงคลอดลูกเป็น หอยสังข์

- ก. กรรมเก่า
 ข. อธิษฐานไว้
 ค. ถูกสับเปลี่ยนทารก
 ง. นางจันท์เทวีมีชาติกำเนิดเดิมเป็นหอยสังข์
22. คำขึ้นต้นกลอนบทละคร คำใดที่ใช้กับคนธรรมดาชั้นวรรคระดับ
 ก. เมื่อนั้น
 ข. บัดนั้น
 ค. คราวนั้น
 ง. มาจะกล่าวบทไป
23. ข้อใด ไม่ใช่ ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
 ก. อ่านอย่างละเอียด
 ข. มีประเด็นเพื่อตั้งคำถาม
 ค. ดึงเฉพาะจุดเด่นของเรื่อง
 ง. เรียงลำดับประเด็นสำคัญให้เหมาะสม
24. "ดอกไม้มีหนามแหลม มิใช่แย้มคอยคนชม บานไว้เพื่อสะสม ความอุดมแห่งผืนดิน " "ดอกไม้"
 ในกลอนบทละครร้อยกรองดังกล่าวหมายถึงสิ่งใด
 ก. สตรี
 ข. ความรัก
 ค. ความสงบสุข
 ง. ความสวยงาม
25. คำใดเป็นคำขึ้นต้นของกลอนบทละคร
 ก. สักวา
 ข. ครานั้น
 ค. ครั้งนั้น
 ง. มาจะกล่าวบทไป
26. จากกลอนบทละคร เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ ใครเป็นคนทูลหอยสังข์แดก
 ก. เทวดา
 ข. ตายาย

ค. นางพันธุรัต

ง. นางจันทร์เทวี

ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อุ้มชูชมชิตพิสมัย
พระคุณล้าลภพไตร	จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ

27. บทกลอนข้างต้นให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ความเฉลียวฉลาด
- ข. ความรักของมารดา
- ค. ความกตัญญูรู้คุณ
- ง. ความเมตตากรุณา

28. จากข้อ 27 บทกลอนข้างต้นให้คุณค่าทางด้านใด

- ก. คุณค่าทางปัญญา
- ข. คุณค่าทางอารมณ์
- ค. คุณค่าทางวรรณศิลป์
- ง. คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม

ข้อ 29-30 การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29-30

ข่าวปราจีนครองแชมป์ ผช.ผบ.ตร. ระบุว่าอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์ สาเหตุหลักคือขับรถเร็ว รองลงมาเมาแล้วขับ ส่วนยานพาหนะที่เกิดสูงสุด คือรถ จยย. รองลงมารถกระบะ จังหวัดที่เสียชีวิตมากที่สุด คือจ.ปราจีนบุรี มีผู้ถูกดำเนินคดีแล้ว 84,727 ราย โดย ศปถ. ได้นัดย้ำให้เจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจบนถนนสายหลักและเส้นทางเลี่ยง พร้อมบังคับให้ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเน้นกวาดชน ขับรถเร็ว ตีมาแล้วขับ ตามคำสั่ง คสช. ให้ใช้มาตรการ “เมา จับ ยึด” อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อความปลอดภัย (เดลินิวส์ วันที่ 14 เมษายน 2559 หน้า 9)

29. จากข่าวข้างต้นข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด

- ก. ไม่ควรขับรถเร็ว
- ข. ไม่ควรดื่มแล้วขับ

ค. ควรปฏิบัติตามคำสั่ง คสช.

ง. ควรระมัดระวังและไม่ประมาทในการขับขี่รถ

30. ใจความสำคัญของข่าวข้างต้นนี้คืออะไร

ก. การกวาดล้างเรื่องขับรถเร็ว

ข. อุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์

ค. การใช้มาตรการ เมา จับ ยึด

ง. ปราบปรามผู้มีผู้เสียชีวิตมากที่สุด

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

ข้อ 1	ตอบ ข	ข้อ 2	ตอบ ง	ข้อ 3	ตอบ ง
ข้อ 4	ตอบ ก	ข้อ 5	ตอบ ก	ข้อ 6	ตอบ ข
ข้อ 7	ตอบ ง	ข้อ 8	ตอบ ค	ข้อ 9	ตอบ ค
ข้อ 10	ตอบ ง	ข้อ 11	ตอบ ก	ข้อ 12	ตอบ ง
ข้อ 13	ตอบ ค	ข้อ 14	ตอบ ก	ข้อ 15	ตอบ ข
ข้อ 16	ตอบ ง	ข้อ 17	ตอบ ข	ข้อ 18	ตอบ ง
ข้อ 19	ตอบ ง	ข้อ 20	ตอบ ค	ข้อ 21	ตอบ ก
ข้อ 22	ตอบ ข	ข้อ 23	ตอบ ค	ข้อ 24	ตอบ ก
ข้อ 25	ตอบ ง	ข้อ 26	ตอบ ง	ข้อ 27	ตอบ ข
ข้อ 28	ตอบ ข	ข้อ 29	ตอบ ค	ข้อ 30	ตอบ ข

มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

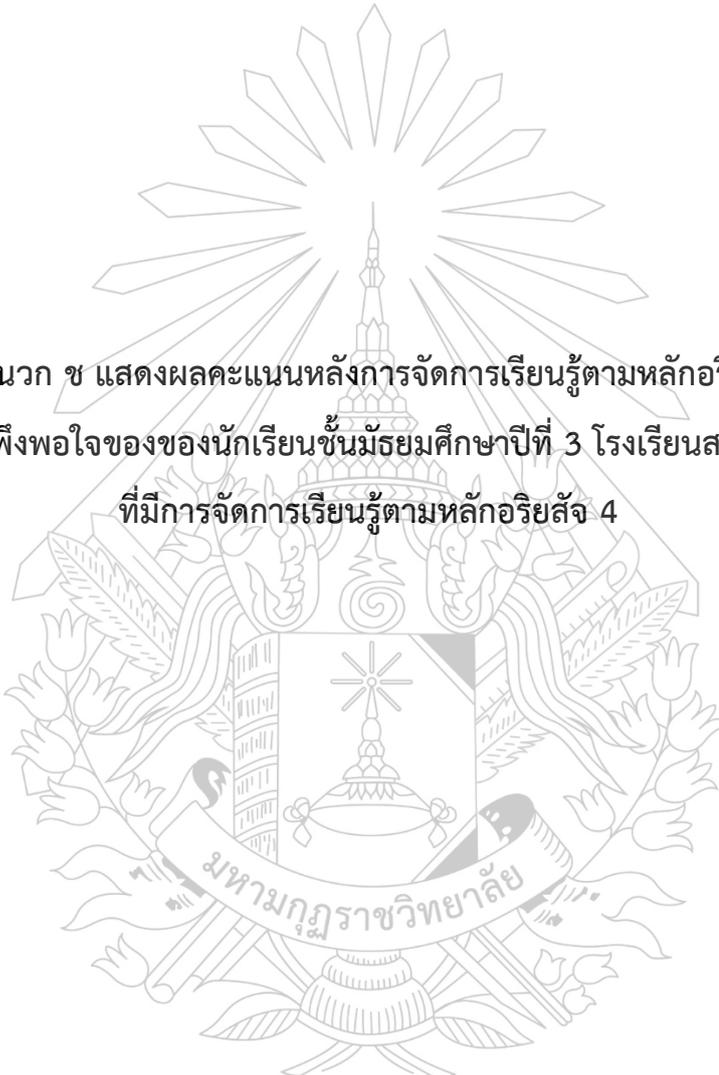
ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
1. ครูอธิบายและดำเนินกิจกรรมตามหลักอริยสัจ 4 ได้อย่างเหมาะสม					
2. นักเรียนได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ					
3. นักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล					
4. การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริง					
5. การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น					
ด้านสื่อการเรียนรู้					
6. การเตรียมการสอน (พิจารณาจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มีความพร้อม)					
7. สื่อสามารถใช้งานง่าย เข้าถึงได้สะดวก ไม่ล่าช้าหรือเสียหาย					
8. เอกสารหรือสื่อที่ใช้ประกอบการสอนชัดเจนและมีประสิทธิภาพ					
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน					
10. มีความทันสมัยและน่าสนใจ					
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้					
11. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก หลากหลาย และน่าสนใจ					
12. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
13. บรรยากาศโดยรวมให้ความรู้สึกรอบอุ้นและเป็นมิตร					
14. ความเหมาะสมของแสงสว่าง เสียง และอุณหภูมิ					
15. ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนภายในกลุ่ม					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
16. นำหลักอริยสัจ 4 ไปปรับใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต					
17. สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน					
18. เกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง					
19. เจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีม					
20. จัดระเบียบและบูรณาการความรู้ที่เรียนได้ด้วยตนเอง					

ภาคผนวก ช แสดงผลคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4
และความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา
ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

แสดงผลคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถ
การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสารคุณวิทยา

N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	% of Mean	แปลผล
คนที่ 1	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 2	30	29.00	96.67	ผ่าน
คนที่ 3	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 4	30	27.00	90.00	ผ่าน
คนที่ 5	30	14.00	46.67	ไม่ผ่าน
คนที่ 6	30	26.00	86.67	ผ่าน
คนที่ 7	30	28.00	93.33	ผ่าน
คนที่ 8	30	25.00	83.33	ผ่าน
คนที่ 9	30	13.00	43.33	ไม่ผ่าน
คนที่ 10	30	29.00	96.67	ผ่าน
คนที่ 11	30	27.00	90.00	ผ่าน
รวม	30	24.90	83.03	81.81

N	คะแนน	$\bar{x}$	S.D.	% of Mean	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์	% of Mean	จำนวนนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์	% of Mean
11	30	24.90	5.50	83.03	9	81.81	2	18.19

**แสดงผลความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารคุณวิทยา
ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4**

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้		4.44	0.68	มาก
1	ครูอธิบายและดำเนินกิจกรรมตามหลักอริยสัจ 4 ได้อย่างเหมาะสม	4.44	0.70	มาก
2	นักเรียนได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ	4.37	0.72	มาก
3	นักเรียนได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล	4.50	0.63	มาก
4	การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริง	4.50	0.73	มาก
5	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น	4.40	0.62	มาก
ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้		4.48	0.70	มาก
6	การเตรียมการสอน (พิจารณาจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มีความพร้อม)	4.43	0.82	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.49	0.66	มาก
8	เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและมีความทันสมัย	4.40	0.67	มาก
9	ครูส่งเสริมให้นักเรียนอ่าน วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ อย่างเป็นระบบ	4.63	0.61	มากที่สุด
10	จัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.47	0.78	มาก
ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้		4.45	0.69	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุก หลากหลาย และน่าสนใจ	4.63	0.56	มากที่สุด
12	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.30	0.70	มาก
13	บรรยากาศโดยรวมให้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นมิตร	4.39	0.72	มาก
14	ความเหมาะสมของแสงสว่าง เสียง และอุณหภูมิ	4.37	0.89	มาก
15	ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนภายในกลุ่ม	4.57	0.57	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.44	0.66	มาก
16	นำหลักอริยสัจ 4 ไปปรับใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต	4.43	0.63	มาก
17	สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	4.20	0.85	มาก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
18	เกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.37	0.67	มาก
19	เจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีม	4.57	0.57	มากที่สุด
20	จัดระเบียบและบูรณาการความรู้ที่เรียนได้ด้วยตนเอง	4.63	0.56	มากที่สุด
รวม		4.45	0.70	มาก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสาวพิพิม วรวงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	วันจันทร์ที่ 16 เดือนมกราคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรสาคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2568 : ธรรมศึกษาชั้นเอก อุดมศึกษา วัดบุญบาลประดิษฐ์ สำนักเรียนคณะจังหวัดขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2563 : ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พ.ศ. 2569 : ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ที่อยู่ปัจจุบัน	149 หมู่ 4 ตำบลหนองไผ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น 40130
ผลงานตีพิมพ์	Click or tap here to enter text.
รางวัลที่ได้รับ	Click or tap here to enter text.